Tractatū de [illegible]
Archiepi Florentini

V
B J
C

De Censuris Antonini

Tractatus censurarum ...

REVERENDISSIMI domini archiepi florētini beati antonini ordis p̄dicatoꝝ viri utriusqꝫ pagine peritissimi. Tractatꝰ super cēsuras. Feliciter incipit.

Excōicatio dicit exclusio a cōione. sicut aūt ē triplex cōio fideliū. s. ī conversatōe ut loq̄la cibo. salutatōe ꝛ hꝰ. ī sacroꝝ susceptōe. ī bonorū spūaliū pticipatōe. q̄ fiūt in ecclīa. iuxta illud psal. participē me fac deus oīm timētiū. Sic triplex pōt dici excōio aliis obmissꝫ. Et pria ē excōio maioꝛ q̄ etiā dr̄ anathēa. ꝛ excludit a p̄dicta triplici cōione. de hac. iii. q. iiii. engiltrudā. ꝛ ii. q. iii. sīc aplī. ꝛ c. nihil. Sc̄a ē excōio minoꝛ. q̄ excludit a cōione ꝛ pticipatōe sacroꝝ passiua tātū. ꝛ fm io. de lig. ut de cle. ex. mi. c. si celebrat. ꝛ de hac ii. q. iii. cum excōicato. ꝛ iii. q. iiii. engiltrudā. Tertia ē excōio data a deo s. īflicta p quodlꝫ mortale. ꝛ de hac ii. q. iii. audi. ista gͦ de cēsuris ecclīasticis q̄rta ps sex titulos habꝫ. in pͥo tractabit de excōione maiori. ī sc̄o de minori in iii. de intdcō. in. iiii. de suspēsione. ī v. de irregularitate. ī vi. de penis ī genere. Quātū ad pͥm sciēdū q̄ excōio maioꝛ qn̄ꝫ īfert ab hōie siue a iudice. ꝛ qꝛ ista īfert p variis ꝛ īnūeris cāibus et īiustis. ideo poni n̄ pn̄t cāꝰ ipsiꝰ. qn̄ꝫ īfert a iur̄ pticulari p cōstōes vꝫ sinodales alicꝰ diocesꝫ. uel p̄uīciales fcās s. ī cōcilio p̄uīciali. uel p legatū alicꝰ p̄uīcie q̄ nō extēdunt ad alia loca. s. extra p̄uīciā uel diocesꝫ. ꝛ qꝛ h' variatur et multis mōis. qꝛ quot dioc. tot quodā mō cōstōes. io ipe et obmittūt. qn̄ꝫ uero infertur excōio a iure cōi seu p cōstōes fcās ī cōciliis ulibus uel a sūmis pōtificibus q̄ astrīgūt ꝛ ligāt ubiqꝫ terraꝝ fideles. q̄rū quedā hn̄r ī corpe iuris. Un̄ ho. de sen. ex. ī prīͦ xxx. nūerat excōiōes collcās ex decretis ꝛ decretalibꝫ. io. uero an. ī c. eos de sen. ex. li. vi. ī gl nūerat. xxxii. q̄ hn̄r ī ipō vi. li ꝛ idē ī cle. illas. de sen. ex. li. vi nūerat. lii. q̄ hn̄r ī cle. quedam alie sūt p extraua. diversoꝝ sūmoꝝ pōtificū. ꝛ itē q̄dā alie sūt q̄ ānuatī fiūt a sūͦ pōtifice in curia cōtra quasdā personas seu cōtētes q̄dā uicia ut infra patebit. igr̄ circa istā materiā excōiōis maioris sic p̄cedet. Pͥo ponentur cāꝰ p̄pt quos īcurrit excōiͦ maioꝛ quoꝝ q̄dā sūt aplīce sedi reseruati q̄tū ad absoloꝛ. Sͦ tractabr̄ de ipā excōiōe. tertio de ipius absolōe. īponēͦ āt ipos casus excōis iur̄ pͥꝰ aget de ilt ī qbꝰ frequētius īcurrit cū aliq̄li declīatōe. s̄ꝫ notata p doct. ꝛ exīn de aliis breuissime expediet. demū ponēt de uerbo ad uerbū q̄dā extrauag. ꝛ ipē p cessus q̄ fit ānuatī in curia per papā cōtinēs ptes excōicatiōs.

SI quis suadēte diabolo hu
ius sacrilegii vitiū vel cri
men īcurrit/ q̄ ī clericū/ vel mo
nachū/ manus violenter īiecerit/
anathēatis vīculo subiciatur. ⁊
nullus epoꝝ illū presumat absol
vere. nisi mortis urgēte pericu
lo. donec aplīco aspectui p̄ntet̄
⁊ eius mādatū suscipiat. innoc.
secūdus. xvii. q. iiii. Super h°
decreto sunt. v. notāda. Primū
ē q̄/ noīe siquis/ cōprehēditur ⁊
feīa. ut dīc ibi glo. ⁊ archi. ⁊
p3 ex. de sen. ex. mulieres. S3°
notandū ē quis clericus vel reli
giosus gaudeat isto privilegio ⁊
quis non. Sup quo io. de lig.
ī tract. de cens. eccl. dīc q̄ mo-
nachus nō clericus gaudet isto
privilegio. s. q̄ īiciēs manū vio
lētaz ī ipsuz ē excōicatus. Itez
canōicus r̄gularis nō clericus.
Itē novicius religiosus gaudet
hoc privilegio. ut ī c. si relioso
eo. ti. l. vi./ itē mōiales ⁊ cōver
se earū. ex. de sen. ex. de mōia
libus. itē cōversi relionū./ s3 de
conversis seculariū remāet du-
biū. host. aūt ī c. nō dubiū. de
sen. ex. dīc q̄ cōvers9 q̄ r̄manz
ī domo sua vivēs ut laicus nō
gaudet hac īmūitate. xxvii. q. i
ut lex cōtinētie. Si vero sit cō
vers9 tradēs se ⁊ sua cōsecrat9
ītēdens horas audiēs honeste
vivēs. talis gaud3 hac īmūitate
xvii. q. iiii. si quis./ ꝓbatur hec
solō ī c. ut privilegia. de privi.
versu. h aūt. ⁊ hāc credo veraz

io. de lig. Clericus cōiugatus/ n̄
bigamus/ īcedēs ī hītu clericali
⁊ tōsura/ gaud3 hac īmūitate. ut
ī c. uno. de cle. cōiu. li. vi. ⁊ h°
quo ad duo. s. quia pcutiēs eū
īcidit ī canonē./ ⁊ r̄ndere nō hēt
in iudicio seculari. De pcutiēte
clericū cōiugatū nō bigamū di-
mittētē hītū ⁊ tōsurā. ⁊ postea
reassumētē. Utrū talis īcidat ī
canonē. sunt opīones. Et quidā
dicūt q̄ nō. nā satis ē q̄ semel
elegerit sibi vitā laicalē ꝓfessiōe
ut regula. q̄ semel. de reg. iu. ī
li. vi. Alii dīt cōtrariū q̄ iusta
pnīa nemī ē aufferēda. lx. q. i.
si quis famosuz libellū. ꝓ hoc
faciunt notata per innoc. ī c. fi
de vi. ⁊ ho. cle. q̄ dīc clericos
privatos privile°: q̄a se īmiscēt
negociatōibus illud reassumere
dittendo. io. mo. ⁊ arch tenent
hāc partē: hanc ēt ꝓbat cle. de
vi. ⁊ ho. cle. si lr̄a ītelligat̄ s̄m
rectū ⁊ cōtinuū ītellectū. Nam
ibi dīc tex. q̄ diu ī p̄missis exis
tāt vel īsistāt eo ipso āmittāt.
Et ille versus s̄m verū ītellectū
refertur ad oīa precedētia. ut c.
p̄rio. ⁊ ii. reqrīs. de appel. Cō
firmat̄ hoc q̄ illa cōstō ē pēalis
iō ī dubio dēt recipere interpre
tationez ī partez mitiorez. io. de
lig. De pcutiēte depositū dīt
io. ⁊ Ug. ⁊ l. d. accedēs q̄ īcidit
ī canonē. ⁊ idē ber. s3 bar. bri.
tenet cōtrariū/ quod videtur ap
probari per c. degdatio. de pe.
l°. vi°. io. an. in dcō c. degda°

dicit primā opionē esse verā. in
verbaliter depōito. sꝫ ī actualr
deposito ē vera cōtraria opio.
io. de lig. Percutiēs clericū per
saltū ꝓmotū incidit ī canonē q2
talis recipit caracterē. Clericus
ꝑcutiēs se ipm irato aīo īcidit
ī canonē. quod ꝓbat. xxiii. q. v
si nō licet. ꝑterea tale privilegiū
ē in dultū toti ordini clericali.
cui renūciari nō pōt. io. de lig.
idē arch. ⁊ io. an. Percutiens
clericū excōicatū utruꝫ incidat
in canonē. dnt aliq ꝙ n̄ ꝑ c. ex
cōicari. xxiii. q. v. ⁊ ii. q. i. mlti
sꝫ in cōtrariū ē cōis opio. nam
excōicatꝰ retinꝫ ordinē. rōe cuiꝰ
īdlta ē īmūitas. qᵒ durat durā
te cā. hāc. o. tenent io. idē Uin
gof. innoc. io. an. specul. Percu
tiens clericū sine hītu incedētē
si mōitꝰ fuerit ⁊ nō assumpserit
nō incidit in canonē. si aūt non
fuerit mōitus ⁊ ipm percusserit
nō ī actu belli vl aggressure tūc
incidit. ēt si clericus hītu depo-
sito se alꝫ miscuerat. sꝫ si ipsuꝫ
ꝑcusserit ī actu belli ⁊ aggressu
re tūc nō īcidit ꝭꝫ inno. hic tū
putarē pōderādū qs dedit cāꝫ
bello ⁊ aggressure. naꝫ si clericꝰ
īiuste cāꝫ dederit. tūc indubita
tū ē ꝙ illi cōtra quos venit cle-
ricus ex capite defense ꝑmisse.
ut in c. si vero. ⁊ ceteri favētes
aggressori ēt n̄ īcidūt. Itē si ter
tius cōtra tertiū ⁊ clericꝰ teme
re se īmisceat hītu deposito. et
tūc credere ꝑcutiētes ī limibus

aggressure n̄ fore excōicatos. ⁊
sic ītelligo opī. inno. io. de lig.
Percutiēs ordinatū nō baptiza-
tū nō incidit. q2 nō habꝫ carac
terē. Percutiēs ordinatū invitū
coactōe absoluta nō incidit in ca
nōꝫ. q2 talꝫ nō īcepit caracterē.
ex. de bap. maiores in gl. Sꝫ in
vitū coactione conditionali nisi
postea ratificet exꝑsse vel tacite
talē ꝑcutiēs nō īcidit ī canōē.
io. de lig. Detinēs clericū aspor
tātē res suas vel alieas apud se
depositas ꝑ violentiā ⁊ auferēs
eo īvito nō incidit in canōꝫ. si ei
aufert dū ē ī asportādo anꝙ se
recipiat ad locū destīatū ⁊ adep
tus fuerit possessiōꝫ rerū illarū
ꝑfcē īcidit ꝭm pe. de cens. eccl.
Terᵒ notādū ē ꝙ in qbusdā cāi
bus q̄uis non actualr̄ iniciat qs
manū incidit in canōꝫ. ꝓpt quos
daꝫ actus iniuriosos personales
fcōs cōtra tales. sicut cū qs per
cutit clericū subicientē se verbe
ribus eius. ꝓ emēda offense ꝯmis
se. ex. de sen. ex. cōtingit. Cleri
cus vero se subiciēs videt̄ ēt ꝙ
sit excōicatus. dic io. an. in no
vella. q2 ꝑticipat in crīe dānato
ex. eo. nup. ⁊ c. si cōcubīe. nisi
dicas ꝙ participiū in crīe tūc ī
ducit excōicatiōꝫ in participāte
qn̄ participat cuꝫ excōicato non
in illo actu tātū. ꝓ qᵒ pricipalis
excōiōꝫ incurrit. ad hᵒ infra eo
si cōcubine. ibi post latā sn̄iam
⁊ decretū nuper. ponit etiā illū
excōicatū tempe cōionis. Nec

obstat si dicas ꝙ mādās vel coo
perans ꝑcutiēti sit excōicatus q2
nō ē ex vi ꝑticipii. s3 ex proprio
fcō q° qñ3 excōicatus ē nō ꝓhi-
bens. ī. eo. q̄te. vel nisi dicas ꝙ
submittere ñ sit ꝑticipar̄ cr̄i q2
probabilr̄ poterat credere illū re
missurū. prior tñ solō nō vr̄ suf
ficiēs ubi ictus iterāt cū ex p2°
sit excōicat9. h̄ 10. an. Idē paul
ī cle. eos. de consan. ⁊ affi. ⁊ sic
vidēt dicere ꝙ nō sit excōicatus
pe. vero de perusio. dic. ꝙ talis
clericus si ꝑmittit se ꝑcuti una
percussiōe tm̄ / tūc ñ ligat maio
ri / q2 an̄ꝙ sequat lesio ꝑcutiens
nō ē excōicatus / q2 sic se subiciē
do nō participat excōicato / s3 ex
cōicādo / si aūt subicit se pluribz
percussionibus / tūc ligat maiori
/ q2 participat excōicato ī crīe / et
ista p2ia solō fcīt / ad q̄ō3 quā fa
ciūt p̄dicti doct / de eo q recipit
cōio3 a r̄lioso sine lnīa eius a q°
dēt hr̄e / Utrū. s. sit excōicatus
sicut ⁊ ip̄e reliosus / remittūt ad
not. circa istā decretal. cōtigit.
Itē reputat. q. man9 violēta / cū
qs retinet clericū īcarceratū vel
ī custodia vel vīculatū. ut in c.
nuper / īcludēs clericu3 violēt ne
ab īimicis ipm̄ q̄rētib9 occidat /
nō incidit ī canō3. q2 l3 assit vio
lētia / nō tñ dolus īmo ad salutē
ip̄i9 fit nō aūt ad īiuriā. hoc t3
inno. ī c. nuper / Duo. n. reqrūt
ad h° ut qs ī canō3 illū īcidat si
qs suadēte xvii. q. iiii. s. aīus do
losus / ⁊ fcī perpetra° / ut3 ex ip̄ō

tex / ⁊ 10. an. ēt ten3 / ꝙ penā late
snīe null9 īcidit per solā attēta-
tiō3 nisi peruenerit ad actus con
sumatō3 / per c. perpetue. de ele
li. vi. / na3 vibrās gladiū ut percu
teret clericū / quē tñ nō percussit
q2 ille ictū vitauit nō incidit ī ca
nōe3. 10. de lig. / Si aliq inīci / cle
rici / obsidēt ipm̄ ī cast° / vel ī do
mo / forte alicuius mulieris clau
dūt ipm̄ / ⁊ ñ ut custodiāt / s3 ut
illi verecūdiā fc̄iant / nō dicetur
illū detinere in custodiā vel car
cerē. q2 n3 h̄ intēdunt. itē nec vio
lentia3 inferunt persone vel reb3
adherētibus. / h̄ sunt verba inno
nescio tñ si per h̄ verba intēdat
innoc. dr̄e hos nō fore excōica-
tos. l3 h̄ videat per verba illa n3
violētiā. ⁊c. quod reqrit canon
credo / tñ in obsidēte ponderādū
/ propt qd fiat obsessio / an ꝓpter
castrū habēdū / ⁊ nō personā vi-
olandā / ⁊ tūc credo ꝙ nō incide
ret / si aūt fier3 obsessio ꝓpt per
sonā ut violet tūc īcideret / De
claudente vero domū mulieris
ad verecūdiā clerici detegēdam
crederē ipsu3 īcludētē excōicatū
nā fit īiuria persone clerici īclu
si / 10. de lig. / Ite3 reputat. q. ma
nus violēta / ut cū qs mād3 capi
vel verberari talis ⁊ seqtur effe
ctus. ut ī c. perpendim9 / ite3 per
cutere r̄putat clericū cū qs rata
h3 ꝑcussiō3 clerici fca3 nōie suo
ut ī c. cū quis. eo. ti. li. vi. / Ite3
percutere reputat clericū / cū nō
defēdit clericū cū ledit ꝑsonalr̄

et defendere pōt sine piculo sui ex. eo. q̄te. nota circa hūc casuz varie sunt opi. qdā .n. ut io. et bar. ī g. sup c. q̄te. ⁊ Uil. dīt q̄ istud. s. nō defendere clericos ab īiuriis psonalr̄ cū fieri possz īducit excōioz. q̄tū ad officiales ad quorū offīm pertz eos defendere. xxiii. q. v. admīstratores xxiii. q. iiii. Forte. ho. uero dīc ī sum. h̄ ēē ītelligendū generalr̄ de quocūz ēt si nō teneret̄ ad h̄ ex officō. dūmō uerbo tm̄ phibere possit. ut si dicerz illi q uellet īiuriari caueas tibi uel nō facias. ⁊ ille abstineret. ar. ad h̄ ex eo. dilecto. li. vi. idez uidet̄ sentire io. de lig. sup c. q̄te. inno uero ītcitat utrāqz opīoz. ⁊ dīc q̄ si aliqs uerberaret̄ nōie meo. et ex neglīa nō phibere sine dolo nō īcidere ī canōz. cū necīus sit dolus. sec9 si ex pposito nō phibeo. io. an. ī nouel. ī dcō c. q̄te dīc q̄ uin. alb. ⁊ ho. finalr̄ tent̄ q̄ si qs hēat uerberātez ī ptāte siue ille uerberet̄ nōie illius siue n̄ īcidit ī canōz. qn̄ pōt phiber̄ ⁊ nō phz. dūmō dolose dittat. al's nō. Et addit unū multū notabile. d. ī hūc. n. ul' ī aliū canonē nullus īcidit sine dolo. ar: ff de adul. l. pe. ff. de sicc. l. i. idez io. de lig. Spuēs ī faciē clerici ē excōicat9. f̄m ho. ⁊ ledēs cū pede uel alia pte corpis. similr̄ .s. aīo īiuriādi q̄tū ad utrūqz. idē si effundat aquā super eū. Detinens clericuz per uestem. uel per frenū equi ne clericus liber trāseat. tenz inno. q̄ sit excōicat9 ī dcō c. nuper. mouet̄. qz uiolat̄ psona. lz mediantibz reb9 adherētibus persone. Idē de auferentibus res de mānibus clerici. ⁊ si auferat forte dn̄s uel possʒor. sz cōmodauerat clerico usqz ad certū tps. ⁊ h9. qz āte finitū usuz nō dēt tolli. Occidēs equū cui īsidet clericus. uel lacerās uestes quas habet īdutas. dicūt qdā q̄ sit excōicatus. si h̄ fiat in īiuriā clerici. nā uidet̄ īiuria. fieri persone que fit uestibus quibus īduta ē ⁊ equo cui insidet. sec9 si uestes fuerunt sepate a psona ⁊ eq°. allegāt c. cōtingit: de sen ex. hāc. o. credo uerā. lz alii cōtrariū dicāt. nā lz canō sit penalis. ppt̄ quod uideret̄ ēē restringendus nō āpliand9. ē tū fauorabilis attento ordīe clericoꝝ cui indulget̄. ⁊ iō āpliandus. ex. de re. iu. odia. io. de lig. Furantez corrigiā cū qua cictus ē clericus ul' uestes qbus ē īdutus eo dormiente. dīc innoc. q̄ nō ē excōicatus. qz nullā infert uiolentiaz persone. q̄ nō sentit. ī h̄ casu crederez cōtrariū. ⁊ credo q̄ sit de mēte canōis. qz qlrcūqz qs tangat personaz clerici īiuriose etiā incidat in canōz. ut notat arch. in dcō c. canōe. io. de lig. Fugiēs inimicos ⁊ ut facilius euaderet eiciens clericum de equo ⁊ ipsuz ascendens ut fugiat. an sit excōicatus. pro ⁊ contra potest

argui: credo tutius tenendū ipsuz excōicatū. naz hoc ē iniectō et uio-lēta. nec iure fit. g° īsurgūt uerba canōis ⁊ mēs. Nec obstat ꝙ licitū sit sibi defendere. hoc veruz sine lesiōe tertii. putarez tñ in īpositiōe pnīe pōderādū q̄litatez neccītatis an inevitabilis. q2 aliter euadere non poterat. an cōmoditas. ut no. cle. de. homi. io. de lig. hāc opi. tenēt bar. bri. ⁊ tan. Sz pe. de cēs. eccl. tz cōtrariū. ⁊ īter ceteras rōs hāc īducit. q̄ notāda ē et ī aliis cāibus. dicit enī. nō credo aliq̄z sapiētē debēz talē peccare mortalr. g° neccē habebit dicere illū n̄ ēe excōicatū naz cū excōi° sit eterne mortis dānatio. ut xii. q. iii. nemo. n̄ īfligr̄ nisi p mortali. Cōpellentē clericū ut exeat de fundo p metū. ut sibi aliqd det. uel ut ipe īgrediat postea fundū. dic innoc. nō ēe excōicatū. q2 nō fit man9 iniectō ī clericū nec ī res adherētes ei. quod credo uez. si sit metus verbalis. secus si realis per cōtactū psone. et si sine uioletia pcisa. io. de lig. De illo q psequit clericū fugientē ut percutiat. et clerico sine pcussiōe cadit ⁊ ledr̄ dic Uil. ꝙ nō credit ꝙ cadat in canōz. sec9 si ipe clericus fugiēs q̄si coact9 pcipitet se ī aquā uel ad aliud piculū se īgerat. ut euadat. q2 tūc incidit. Quarto notandū ē ꝙ ī qbusdaz casibz pcutiens clericū uel religiosos non īcidit ī canōz. ⁊ hoc iō quia nō fit suadente diabolo. ut dic tex. decretu. uel q2 nō ē manus uiolēta ⁊ hī qdez. xvi. cā9 sunt. Primus ē cū qs pcutit clericū īcedentez ī hītu laicali. quez ignorat clericū. ut c. si uero. ho. eo. ti. Et s̄m innoc. ⁊ io. an. etiaz si occideret nō incidit ī canōz. q2 ad hoc reqritur dol9 ut qs īcurrat. nā pbabilis ignorātia excusat. Si aūt pcutiens uidit tōsurā ⁊ tñ non credit ipm̄ clericū. tūc īcidit. ut notat gl. in predcō c. ⁊ hoc uerū nisi probabilis ignorātia excuset ex more patrie. q debet attendi nam alicubi laici tpe caloris deferūt tōsurā. Si vero qs intendens pcutere clericuz percutiat laicū. gl. ī c. si uero. tz ꝙ īcidat sz ɔtrariū uidet. naz nō debz iudicari s̄m ꝙ qs facere intendit sz s̄m ꝙ fit. ⁊ hāc partē credo verā. Sz si intendens percutere ticiū laicū errās in persona percussit gaiū clericū. Alan9. dixit ꝙ incidit. q2 iniuriari uoluit. ff. de fur. c. ult. Tan. tz ɔtrariū per tex. c. si uero. credo opiōz ueriorē tan. moueor q2 ut iudicez sibi pena canōis debet pcedere psuasio diabolica. q̄ hoc n̄ pcessit circa clericū. io. de lig. Secūdus ē cū qs percutit clericū in hītu laicali. nec aliqd de clericatu ondētē ter monitū nō correctū. ut in c. contingit. eo. ti. io. de lig. Tertius ē ī clerico gerente ādmīstratiōz rerū secularium. ut in c. sacerdotib9. ne cle. uel mo. quod qdā

ĩ distĩcte sumũt quod nõ ẽ uerũ
sz requirit prius mõitio. ut ĩ c.
in audiẽ sic tent. Uil. ⁊ inno: ⁊
hos. Et h uerũ nisi eps ĩ sinodo
mãdassz sub pena priuilegii cleri
cal illud. qz h haberet locũ triẽ
amõitõis. io de lig. Quartus ĩ 4
eo qui iocose ĩiecit manus ĩ cle
ricos. ut c. i. e. t. dẽt tñ põdera
ri q̃litas ioci. rõ fallẽdi ẽ. qz in
pena canõis reqrit psuasio dia
bolica quã excludit iocus ipĩus
q̃litate põderata. ar. notoriũ c.
i. de psũm. io. de lig. Quĩtus 5
in mgr̃o q cã discipline pcutit
scolarẽ. c. i. e. t. debz tñ põdera
ri modus pcussiõis qz leuis per
mittit mgr̃o. ut ĩ c. cũ uolũtate
e. t. ⁊ dĩc Uil. q si mgr̃ cũ ira
pcutiat ex quo cã correctõis h°
fcĩt non ĩcidit ĩ canõz. addit ẽt
q si pricipal mgr̃ phibeat sub
mgr̃o uel ali cui cõittit aliquos
pueros docendos q nõ pcutiat
⁊ tñ percutit eos monẽtes cleri
cos. sz cã discipline. credit q sic
prohibitus percutiẽs nõ incidat
ĩ canõz. qz per hmõi phibitõz ñ
põt ei auferre bñfim iuris quod
ẽ corrigere possẽ quos qs docet
Sextus ĩ repugnãte clerico ipz 6
ĩpulsante cũ moderaĩe ĩculpate
tutele. ĩ c. si uero. e. t. rõ fallẽdi
ẽ. qz ẽ inditũz se defendere iure
naturali. Itẽ si qs a clerico ludẽ
te g̃uiter percussus ẽ. ⁊ ppt h°
motus sine deliberatõe repcutit
eũ g̃uit ĩ continẽti iratus animo
uĩdicãdi. ñ fcĩrus si deliberassz

dĩc frat gui. q nõ põt dici sine
deliberatiõe fecissẽ. ex quo ex li
bidine uindcẽ fecit. uñ incidit in
canõz. Si aũt essz tãta subreptõ
q nec se uindicare nec iniuriari
ĩtenderz. nõ incidit. pe. de cens.
eccl. Idẽ dicũt qdã qb9 magis
assentit inno. super dcã decretal
Cũ qs uerberat ul ledit clericũ
ob tuitõz pr̃is uel mr̃is ul uxo
ris uel filie uel familie sue. ul ẽt
extraneoz. qz. s. ⁊ tal ñ ẽ excõi
catus. Nã ⁊ socii iniuria ppul
sanda ẽ. xxiii. q. iii. nõ ĩferẽda
⁊ c. fortitudo. Alii dicũt q est
uerũ de defensione illarũ perso
narũ tãtũ per quas fieri iniuria
nob intelligr̃. sicut sunt uxor fi
lii. ⁊ serui. ⁊ huiusmõi. innoc.
dĩc q ẽt si qs occideret clericũ
defendẽdo aliũ: ne. s. cleric9 illũ
occideret. nõ incideret in canõz
sz ẽẽt irregularis. p defensiõe
aũt suarũ rerũ occidendo nõ ui
taret excõiõz. ⁊ dĩc io. an. ĩ no
uella super dcõ c. si uero. q si
clericus percussit laicũ non intẽ
dens plus percutere. ⁊ h° cõstat
laico non debet percutere cleri
cũ. si uero clericus uenit ad per
cutiendũ. uel de hoc laicus pba
bilr̃ dubitet. tũc lz laico pcutere
clericũ ad ĩminentẽ uiolentiã re
pellẽdã. dicit ẽt io. de lig. in tra
ctatu de bello pticulari. q si lai
cus p reb9 suis defendendis in
iciat manũ in clericũ. si alias ñ
põt uiz ui repellere. ⁊ hoc facit
cũ moderamine incl'pate tutele

ꝙ credit n̄ ēe excōicatū. allegat innoc. ħ d̄ntez ī c. de rest. spo. nō. n. ibi ē manꝰ violēta. ut dic canō. Si qs suadēte. s3 molēte repulsoria. idez dic esse si iniciat manū ī clericū sic molētiaz pro pulsando, p rebus ꝓxī. s. ꝙ talis nō ē excōicatus. Naz licitū ē ob uiare errori ubi obuiare pōt. alˀs ɔsentire uidet. d. lxxxiii. error. Septimus. ī repiente clericū in adulterio, uel stupro. cū uxore. mr̄e. sorore. uel filia. ut in c. Si uero. cū ea ēt q̄ putat uxor. ⁊ nō ē idez dicēdū. ⁊ ħ tenz Uinc ⁊ gof. ī dcō c. nōie ēt uxoris in tellr̄ sponsa de p̄nti ut tenz gl. Nomine uero matris. Utrum ītelligant oēs ascendētes ⁊ nōie filie descēdētes. tenet gl. ꝙ n̄ ħ cāu. qr nō debent extendi līe. host. dic ħ tutius. io. de lig. Et ħ ſm Uil. nō solū ad coitū ē re stringendū. s3 ad amplexus ⁊ de osculatiōs. ⁊ qn̄ qs pᵱpat se ad opꝰ carnis si tn̄ n̄ ī loco suspcō s3 publico ħ faciat sicut fit qn̄ ludēo tūc uerberās hꝰ īciderz ī canōz. Itez cū p signa apta ⁊ ꝓ pinq̄ negocia ɔstet a clerico tur pitudinez coitus ibi āte expletā statiz ēt cū pᵱdcīs uerberās nō īciderz. si ħ facit in ɔtinēti. ateꝙ diuertat ad alia. Nā postea uer berās inciderz ⁊ ītellige de atti nentibus pᵱdcīs. Itez si clericꝰ tangat mulierez īuitā, ꝓpter tur pitudinez si illa se defendens cū moderamine inculpate tutele eū percutiat nō incidit in canonem ſm Uil. Octauus in eo, q añcte sue p̄latōis uel de mādato p̄lati īiecit manus in clericū. e. ti. ex tenore. ⁊ c. uniuersitatis. ⁊ ītelli gas in p̄lato corrigēte, nō tam modū excedente. alˀs foret locus appellatōi ⁊ puniret̄ sic excedēs. leuis. n. correctio est p̄missa. Si añt p̄latus mādat clericū uerbe rari uel ad tormentū poni p lai cū, uterq3 ē excōicatus ut in cᵒ. uniuersitatis. ⁊ ħ nisi talˀ clericꝰ ēet incorrigibilis p clericos. sed ſm pe. de perusio, siue clericus sit corrigibilis siue non pōt capi p laicū de mādato sui p̄lati. itē dic archi. d. xlv. ꝙ n̄ ē tutū nec honestū monachū uerberari per ɔuersuz laicū. Nonus in seniori bꝰ ecctie q pueros corrigere p̄nt c. cū uolūtate. e. t. ħ intelligitur modū nō excedendo. idez ē ī tur bāte diuina officia quez p̄sp̄it uel alter ad quez spectat, pōt eicere de ecclesia. ex. e. ueniens. ⁊ c. cū uolūtate. idezqz ē in eo q rōe of ficii quod ī ecclesia obtinet per cutit clericū. ex. eo. cū uolūtate Decimus ī dn̄is corrigentibus ex. eo. cū uolūtate. ubi dic gl. ꝙ dn̄s domus pōt corrigere cle ricos inferiorū ordinū sine pena excōis. Quilz. n. familiā suam corrigere debz. xxiii. q. iiii. duo ista nōia. Undecimus ī ꝓpīquis ex. eo. cū uolūtate. ubi dic gl. ꝙ n̄ solū pater. s3 ēt ꝓpinq domesticos suos corrigere debēt. L.

de emendatõne ꝓpinquorũ. l. i.
12 Duodecimus ĩ prĩbus corrigẽti
bus filios h° intelligẽdo dñmõ
nõ sint constituti ĩ sacris. Nam
sacerdo liberat a prĩa ptãte ꝛ
ẽt seruili quo ad manuũ ĩiectõez
liiii. d. ex antiqs. ꝛ c. Frequens.
si ãt tñes psõe excedãt mõuz. tz
gl. ꝙ nõ sunt excõicati in c. cuz
uolũtate, monet. qꝛ canõ exigit
dolũ sine quo uiolẽtia nõ cõmit
tit. sꝫ he manus sunt caritatiue
lꝫ modus excedat, ego nõ credo
gl. uerã. Naz limitata correptio
pmissa ẽ patribus erga filios. ꝛ
dñis erga seruos, sicut prelatis
erga subditos p s. allegata. Ex-
cessus igr̃ ĩducit penã. io. de lig
Pe. de peru. tz ꝙ ẽt in sacris ex
istentez pr̃ põt uerberare cã cor
rectiõis. quã ẽt tenz pau. ꝛ da.
13 Tertiusdecimus ĩ eo q ĩicit ma
nus ĩ clericũ depõitũ traditũ cu
rie seculari. de iud. c. cũ nõ ab ho
mĩe. bꝫ pũctus s. ẽ tactus. Quar
14 tusdecimus. ĩ eo q inicit manuz
ĩ clericũ se ad uitã clericatui cõ
trariã dãtez. ꝛ cũ bigãiaz cõtra
hit. d. xxxiiii: quisquis. Et nota
ꝙ bigamus exutus ẽ õi priuile°
clericali. ut de big. c. i. li. vi. ibi
tñ ĩ g. dĩc io. an. ꝙ h° ẽ uez de
his q sic ĩ mĩorib9 ꝯtraxẽrt. s.
cũ duab9 uł cũ corrupta. sec9 si
ĩ sacris. qꝛ tũc ñ pdit priuilegiũ
clericale. idẽ arch. guil. gar. io.
mo. Itẽ intrãs religiõz bigam9
gaudꝫ tali priuilio sm io. an. in
15 qõe mercuriali. Quĩtusdecim9

uero sm ricar. ordĩs mĩoꝝ sup
iiii. d. xviii. ꝙ ñ ĩcurrit maioꝛ
excõio qñ aliqs nõ ex delibera-
tione sociũ suũ clericũ leuiter ĩ
pellit q̃uis sit turbatus, mortle
enĩ peccatũ nõ cõstituitur nisi ex
deliberatõe, uel post tps hũane
fragilitati sufficiẽs ad deliberan
dũ. cũ factũ ẽ tñe ꝙ hõ nõ obstã
te hũana infirmitate tenetuꝛ de
necessitate deliberare ut per deli
beratiõz ab illo opere illicito re
trahat. Nullus aũt excõicat a
iure. nisi ꝓpter peccatũ mortale
Cuz. n. iura precipiant ut a iudi
ce nõ infligatur nisi propter pec
catũ mortale. Uidet̃ ꝙ conditoꝛ
iuris nõ uoluerit ut excõio a iu
re incurreret. nisi propt̃ mortale
peccatũ. Sextusdecimus casus ĩ 16
quo excõicatus ꝓpt̃ iniectõz ma
nuũ uiolentã in psonas ecclesias
ticas põt absolui citra papam.
Quĩto notãdũ ẽ ꝙ ĩ quibusdã
casibus q̃si incidat quis in cano
nez: ꝓpt̃ iniectionez manuũ uio
lentaz ĩ predictos. põt tñ absolui
citra sedez aplicã. Et primus est
de periculo mortis. ubi nota ꝙ
intelligit̃ tale periculum. nõ solũ
propter infirmitatẽ. sꝫ etiã si sit
in quocũqꝫ periculo uicino mor
ti, puta si timeat hostez uel pdõz
uel crudelitatẽ potẽtis uel si na
uigaturus sit uel per loca insidi
osa transiturus. ff. de dona. cã
mor. l. iii. ꝛ iiii. Idem host. ꝛ
addit ꝙ idez ẽ si obsessus sit uel
obsideat ubi iaciũtur machĩe uł

balište. Est tamen iniungendum ei quod si euaserit presentet se sedi apostolice. uel ei qui possit eum absoluere mandatum eius super hoc recepturus. extra. de sen. ex. a nobis: ii. Et idem in casibus sequentibus remoto impedimento. preterquam in puero. ut extr. de sen. ex. de cetero in fi. et c. ea noscitur. in fi. et si cessante impedimento non se presentant incidunt in eandem sententiam excommunicationis. extra. de sen. ex. eos. li. vi. Secundus est cum quis habeat inimicicias capitales. uel alias iustas excusationes propter quod non potest se sedi apostolice presentare. ex. de sen. ex. de cetero. De ista excusatione stabitur arbitrio boni uiri. ff. de uer. ob. continuus. pa cum ita. et ex. de uoto. quod super. Tertius in hostiariis qui pretextu officii clericum non grauiter lesit. extra de sen. ex. si uero. Et nota quod si talis non casu fortuito sed ex deliberatione percussisset clericum grauiter a papa debet absolui. extra. de sen. ex. si uero. idem de officiali. Quartus in officiali qui in arcendo turbam non ex proposito. sed non sine culpa aliqua clericum percusserit ut in dicto c. si uero. Quod si clericus armatus uenit ad bellum. et facit insultum. et is contra quem uenit capit ipsum. secundum innoc. si scienter hoc facit excommunicatus est. sed ad papam non remittitur. si tamen hoc fit ad defensionem non est excommunicatus. dum tamen cessante causa defensionis ipsum

libere abire permittit. ut hosti. dicit. Si etiam officialis publicus talem capiat auctoritate propria quia aliter non poterat compesci ab iniuria alterius non est excommunicatus. immo meretur. xxiii. q: iii. Fortitudo. et c. sequentibus. et hoc dico si prelatus non est ibi qui hoc faciat. et ipse eum prelato conspectius possit restituat. Alioquin contra extra. de sen. ex. ut fame. pa. laici. Et notat ibi pe: de perusio. super decreto c. ut fame. quod non solum iudici seculari licitum est capere clericum delinquentem ne fugiat. sed ut presentet episcopo. sed etiam leso cuicumque alii. secundum innoc. qui etiam dicit si laicus habet clericum servientem quem habet suspectum de furto. quod potest illum capere et detinere. Quintus si sit mulier. nec distingui debet utrum fortis uel debilis. Et nota secundum Uil. quod in potestate episcopi est mittere uel non. quia non distinguit circa eas inter atrocem et non atrocem iniuriam. Sextus si sit senex et ualitudinarius. Septimus si sit membris destitutus. ita. s. quod ad sedem apostolicam accedere non posset. Tres casus proxime dicti habent ex. de sen. ex. mulieres. et c. ea noscitur. et c. quis. Octauus de infirmo qui. s. perpetuum habet infirmitatis impedimentum uel etiam temporale si timetur quod accelleretur mors. extra de sen. ex. quod de his. Nonus in paupere quem oportet mendicare. ut in dicto c. quod de his. Et de his iiii. casibus

10 habes etiā ĩfra c.lii. Decimus
si regularis verberat regularez.
ex.de sen.ex.monachi. ⁊ c.cuz
illorū. ⁊ etiaz si percussisset secula
rez. ut ext.de sen.ex.religioso.
li.vi. Undecimus in his qui nō 11
sunt sui iuris. sicut filiifamilias
⁊ servi. quod intelligēdū ē ꝙ nō
debent mitti in preiudiciuz p̄ris
vel dn̄i. nisi fuisset taz enormis
excessus ꝙ ꝓpt̄ uitādū scandalū
ad sedē apl̄icaz essent mittendi.
No ext.de sen.ex.relatū. ⁊ ĩtelligē
dū ē de servis qui.s.sunt servil̄
cōditōis. nō de famulis servien
tibus. sꝫ ēt de filiisfamilias ĩtel
ligit̄ si sunt ĩpuberes. al̄ si sunt
adulti. licet sint in propria ptāte
mittēdi sunt ad curiā quia in h°
sui iuris sunt. qa possunt ire q°
12 volūt. Duodecimus in ĩpubere
ex.de sen.ex.c.i. ⁊ hoc etiaz si
post pubertatē postulāt se absol
vi. Et nota ꝙ si n̄ sunt dolicapa
ces nō ĩciderūt. si sunt dolicapa
ces tūc incidūt. si ānō ĩiuriandi
aut uīdicādi ꝑcutiūt. sꝫ postꝙ̄ ꝑ
venerūt ad pubertatē. ut in xv.
vl̄ xvi. anno. si adhuc tales sunt
ꝙ sine ꝑiculo ad sedē apl̄icaz ire
nō possunt propt̄ ĩbecillitatē cor
poris vel defectū discretiōis. ab
ēpō pn̄t absolui. recepto iuramē
to ꝙ sublato ĩpedim̄to se presen
tabūt. ut notatur. de sen.ex.fi.
Dicit pe. de palu. ĩ ꝭo sn̄iaꝝ. ꝙ
pueri ⁊ mulieres qui ꝓbabiliter
ignorant iura positiva percutien
tes clericuz sciētes esse clericū et
ignorantes penā canōis nec scire
debentes. Non enim peccāt. q2
nesciunt canonē. si quis suadēte
nihilominus quia contra legem
nature faciunt cū pena legis na-
ture incurrunt etiaz penaz legis
positive. ꝙuis excusabilit̄ igno-
rent. Tertiusdecimus de cleri 12
cis qui cōiter vivunt. ⁊ sub uno
tecto dormiunt ⁊ in eadē domo
vescuntur. extra. de vi. ⁊ hon.
cle. qm̄. quod cōiter exponitur
quādo simul viūt in aliquo col
legio. Unde ꝭm Uil. n̄ videtur
extendere casum ad alios cōiter
viventes. qui sunt seculares.
xiiii. ĩ mōialib9. ex. de sen. ex. 14
c. de monialibus. Quintusde 15
cimus in his qui sunt nobiles ⁊
magne potētie ⁊ ita delicati ꝙ
laborem eundi nequeunt sustĩe
re de facili. tamē hic essꝫ roma
nus pontifex consulendus. De
ista difficultate arbitrabitur bo
nus vir ꝭm Uil. Si autē oīno
non possunt. papa non requisito
absolui possunt. sicut notatur in
ca. mulieres. Sextusdecimus 16
in hospitalariis sancti iohannis
ierosolomitani. ext. de sen. ex.
canonica. Ultimus casus ē de
inferentibus clericis levem ĩiu-
riam. extra. eo. pervenit. ⁊ licet
quidaz dixerint. decretalez hoc
continere privilegium nō ius cō
mūe. dicit io. an. ĩ novella. sup
dicto. c. ꝙ consuetudo que ē op-
tima legū ĩterpres ĩterpretatur
ꝙ ius cōmune contineat etiā ꝙ

epi in leuibus possint absoluere
⁊ hoc credo. ⁊ ad contrariorū so
lutionē distinguo inter leuē me
diocrē ⁊ grauē siue enormē offen
sam. ut ī leui oēs indistīcte absoluāt
in mediocri certas personas pri
uilegiatas. ut hostiarios. officia
les. seruos coniuges inuētes ⁊ profes
sos. ī enormibꝰ nullos. nisi ī ca
sibus ī quibus papam nō pōt adire
hec io. an. idem io. de lig. Et de
enormi iniuria exēplificat io. an.
sup c. cū illorum. e. t. dñs Enormis
ē si effodiat oculos. si vulneret.
si ī theatro uel foro uel ī cōspe
ctu iudicis percutiat. multo fortiꝰ
si ī cimiterio uel dormitorio uer
beret. si quocūq membro mutilet
si ad effusionē sanguinis grauē ex gra
ui ictu proueniēte perueniat. Si
ī epm abbatē uel clericū secula
rē p religiosū manꝰ iniciat. Si
ex manus iniectiōe scādalū oriat.
Itē si ī priorē suū abbatis locū
tenētē manus inicit. Et dic hos.
idē intelligēdū quotiēs inferior et
subditus ī superiorē manus inicit.
⁊ p hoc vr solui qd de monacho q
absente abbate percussit vicarium
quē abbas dimiserat ī claustro
aliquē tn claustralē. hec ibi. Pe. autē
de peru. sup eodē c. pdcā ponit.
⁊ spālr hoc. qꝫ si abbas se absen
tādo loco sui dimittit aliquē vi
cariū iniciēs in eū manū reputat
enormē iniuriā cōmisisse. ut absol
ui nō possit citra sedē aplicā. Et
ī directorio iuris. dī qꝫ predicato
res ⁊ minores ī huiusmōi enormibꝰ
iniuriis seu percussiōibus īcidētes
uigore suorū priuilegiorū nō pnt
absolui a superioribus sui ordinis
Et ī eodē li. dī qꝫ idē ē. i. enormis
iniuria quādocūq īferior in superiorē
suū manus inicit. Sꝫ io. de lig.
sup eodē c. cū illorū. dic. qꝫ cum
religiosus percutit clericū secula
rē hodie pōt absolui per epm. ī
casu quo posset absoluere aliū cle
ricū. eo. ti. religioso. li. vi. dum
scꝫ percussura ē leuis. hosti. dic
qꝫ iudiciū de leui iniuria uel enor
mi ē totum arbitrio epi cōmit
tendū. allegat extrauagantē per
lectis. ⁊ addit. Caueat tn sibi de
arbitrio temperato. Qui gº p
epos nō possunt absolui uel suos
prelatos. sedi aplice reseruantur
Sed utrū legati de latere iure
legatōnis ualeant quoslibet pro
huiusmōi absoluere. sunt varie opi
niōes. Wil. ī spe. tenꝫ qꝫ nō pos
sint absoluere pro atroci. ⁊ ītel
ligit atrocē homicidiū uel mu
tilationē membri. nō simplicē san
guinis effusionē. ⁊ cū ossiū fra
ctione. Idē hosti. in c. qꝫ trans
lationē. de of. legati. Abbas te
net qꝫ quoslibet ⁊ pro qualibet
percussione. ut ī c. ad eminētiā
⁊ c. ea noscitur. eo. ti. io. an. ⁊
io. de lig. dicunt qꝫ hec opinio
videtur vera. si ponderent textꝰ
cōstitōnū. q loquunt generaliter.
⁊ etiā quia concessū legatis. et
sic videt ut beneficiū latissime ī
terpretandū. ut le. si beneficio.
ff. de consti. prin. etiā quia hoc

offensa seu lesio enormis est

Atrox offensa

Legati de latere possunt absoluere etiam atroci iniuria

predicatores et minores in enormibus non possunt absolui vigore suorum priuilegiorum a superioribus sui ordinis

favorabile ē aīabus. ⁊ sic n̄ re
stringendū. Stat g° regula q̄ p
soluȝ summū pontificē. vel lega
tum a latere absolvantur tales.
Qui legati de latere pape missi
⁊ si sint extra termīos sue lega
tionis. dūmodo sint ī via tales
possunt absolvere. etiam si tales
excōicati aliunde veniant. extra
de sen. ex. excōicatꝰ. Sȝ legati
qui non mittunt̄ de latere pape
duȝ sunt extra termīos sue lega
tionis neminē talium absolvere
possunt. sed duȝ sunt īfra termi
nos puīcie sibi cōmisse pn̄t ab
solvere tātū existentes de puīn
cia sibi cōmissa. nō aliūde venīe
tes. Et fm io. an. dicūtur legati
de latere solum cardinales. Alii
undecunqȝ missi sint nō dicūtur
de latere. Maiores etiaȝ penitē
tiarii ī curia ac miores possunt
absolvere de enormi lesione fcā
in personas clericorū. etiam si
mutilassent vel occidissent dum
modo nō prelatos occiderīt vel
mutilaverint. possunt autē hoc
si sint presentes ipsi qui debent
absolvi ⁊ cōsilio prius habito ⁊
consensu eīi cardinali. s. summo
pn̄ario. ⁊ multo magis hoc pōt
summus pn̄arius. non tamē oc
cisores vel mutilatores prelato
rum pōt absolvere sine cōsensu
pape. sic reperi in libello casuū
ipsorū pn̄ariorū. ⁊ hoc dico q̄
tū ad istud de penitentiariis.

SI quis deinceps in hoc sa
crilegii genus irrepserit q̄
sancte romane ecclesie cardīales
hostiliter fuerit īsecutus. vel p
cusserit aut ceperit. vel sociꝰ fu
erit facientis. aut fieri mādave
rit. aut factū habuit ratum. aut
consiliuȝ dederit vel favorē. aut
postea receptaverit vel defensa
verit scienter eūdē. sicut crimīe
lese maiestatis reꝰ perpetuo sit
īfamis. ⁊c. Et infra ex insecutōe
predicta sicut ex iniectione manu
um violenta ipso facto sn̄iaȝ ex
cōicationis quis incurrat. tā ipē
insecutor q̄ alii supradicti tanti
mali participes. nec ab alio q̄ a
romano pontifice possunt abso
lutionis beneficiū obtinere. nisi
in articulo mortis. bonifacius.
extra. de penis. felicis. li. vi. Et
infra si princeps senator consul
potestas vel alius dominꝰ sive
rector. contra presumptores pre
dictos presentis cōstōnis tenorē
non fecerit observari. taȝ ipē q̄
officiales eius infra mēseȝ post
q̄ res ad noticiam eorū venerit
eo ipso sn̄iaȝ excōiōis incurrāt.
bōif. ubi s̄. Insecutꝰ. de psecu
tōe non erit dubiū ⁊ captōe. sȝ
de insecutione h̄ spālīter statuit
h̄ pena. io. Hostilit̄ id est sicut
hostis ⁊ inimicus capitalis vel
publice ⁊ manifeste. sicut etiam
sumitur. xi. q. iii. quicunqȝ. arch̄
Percusserit h° intelligo de isto
q̄ non iuste facit hoc. puta se nō
defendendo. tunc enim cessaret

pena. quia uim ui repellere licet cuilibet. io. an. Ceperit. capere hoc intelligo cū effectu. Unde si non capiatur. sed fiat ei insultus ad domū ut ei fiat iniuria ut ob sident eū ī domo uel castro. uel claudant eū in domo. nō ut ibi custodiant eum. sed ut inferant ei uerecundiam. non credo tunc habere locum quod ibi dicitur ꝭm id quod notat innoc. sup c. nuper. extra. de sen. ex. Ratuꝫ habuit. hoc intelligo cū eius cō templatione uel noīe sit factum ut īfra de reg. iu. ratuꝫ. io. an. idem arch. Fauoreꝫ non nuduꝫ uel simpliceꝫ. Et nudū consilium uel simplex fauor intelligitͬ illi9 qui ad maleficiuꝫ faciendū nihil adicit. io. an. Et tales hāc sñiaꝫ non incurrunt. ut dicitur ī tex. ipsius cōstōis. Receptauerit. Pari enī pena sunt puniendi re ceptatores sine quibus diu late re non possunt delinquētes. ff. de rece. l. i. nisi essent cōsangui nei uel affines. ff. eo. l. ii. io. an Nota etiā ꝙ si delinquentes in currant alias penas multas tem porales. ⁊ non solum ipsi. sed ēt filii ⁊ nepotes eorū quas potes uidere in textu. Dicit tū arch. ꝙ ꝗtū ad infamiā ⁊ bonorū cō fiscationē effectualē ⁊ penaꝫ cor poralē infligendaꝫ necessaria est sñia saltē generalis. ut. s. pronū cietur eum criminosum esse cri mīe lese maiestatis. alias ꝗuis dominiū bonorū suorū ipō iure

uel ipso facto etiā prius amittat ex die cōmissi crimīs. nō tamen ei auferantur nec fiat executio ablationis bonoruꝫ uel alterius pene nisi post sñiaꝫ saltē genera lem. Postꝙ res ad noticiaꝫ per uenit. pōt hoc intelligi tripliciͭ Uno mō sic quasi uelit dicere. ꝙ si quis accusator existat debꝫ instantiam huius cause crimīal ex quo fuit contestata infra spa cium mensis per sñiaꝫ termīari ⁊ executioni mandari. Alioqñ isti incurrunt penas hic insertas Secūdo modo potest ītelligi ꝙ dicit de noticia ut absqꝫ accusa tore aliquo denunciauit sibi ꝙ tale facinus perpetratū fuit ⁊ h siue aliquis de officialibus suis hoc nunciauerit ipsi iudici siue quiqꝫ alius. ꝗuis priuatus. De buit g° iudex statim ut audiuit tali nunciatione recepta procede re ad inquisitionē ⁊ testiū recep tionē ex uicinia in qua tale faci nus dicebatur perpetratuꝫ quos testes iudicabit sibi denuncians ⁊ si non omnes tamē aliquos et si iudex neglexerit ꝙ nō īquisi erit ⁊ ueritatē nō inuestigauerit ⁊ sñiam cōdemnatoriaꝫ tulerit. ⁊ executus eam fuerit a tempe nunciatōis predicte sibi facte mē sis lapsus fuerit ita ꝙ oīa predi cta expedita nō fuerint isti pene subiciuntur hic inserte tam ipse ꝗ officiales eius. hoc tamē sane ī tellige nam ꝗdo res ignoratur debet plenius ad noticiā iudicis

deuenire. et tunc diuina et humana lex resoluatur. et secundum quod ibi constitutum est remota acceptione personarum diffinitiua sententia proferatur xi. q. iii. summopere. Tertio modo potest intelligi quod hic dicitur per noticiam per famam ut iste mensis incipiat currere ex die ex qua ista fama auribus iudicis innotuit quamuis non sit. tunc enim statim debet iudex procedere ex officio suo ad inquisitionem. archi. et ibi ponit plures obstantias ad predicta. et eas soluit. et multa ibi dic

Pene quod percussores episcoporum et fauore dantes

Cle. si quis de penis

Si quis suadente diabolo quemuis iniuriose pontificem uel temere percusserit ac ceperit seu bannierit uel hoc mandauerit. aut facta ab aliis rata habuerit uel socius in his fuerit facientis aut consilium in his dederit aut fauorem. seu scienter defensauerit eundem in illis casibus de predictis in quibus excommunicationem per iam editos canones non subiret sit huiusmodi nostre constitutionis anathematis mucrone percussus ac non queat nisi per summum pontificem preterquam in mortis articulo absolui. etc. Potestas uero consiliarii. balini. stabini. aduocati. rectores. consules. et officiales ciuitatis qui in episcopum suum commiserint aliquid premissorum quocunque nomine censeantur in premissis culpabiles existentes. similiter excommunicationis sententie a qua nisi ut permittitur absolutionis beneficium ualeant obtinere. sint subiecti. clemens. extra de penis. si quis in cle. Diabolo. quid si non fieret suasione diabolica puta ignoranter. non esset locus penis infrascriptis. de sen. ex. Si uero. pau. Quemuis pontificem. illos ergo qui renunciauerunt loco non ordini uidetur includere quo ad excommunicationem incurrendam

ex. si renunciasset loco non ordini

Electos uero nondum consecratos qui pontifices. i. episcopi non sunt non uidetur includere. io. an. idem pau. quantum ad electos non consecratos. Temere. ille igitur qui percuteret se defendendo non ligatur his penis. io. an. Bannierit. Nota quod plus habet ista decretalis quam illa felicis. eo. ti. li. vi. in eo quod punit bannientem quod illa non facit. io. an. Et istud bannire procedit ex consuetudine ciuitatum. Unde periculum quod imminet bannitis est diuersum secundum uarietatem bannorum. quibusdam enim si capiantur imminet mortis periculum. quibusdam solutionis pecunie. et quidam possunt impune offendi. pau. Mandauerit. hic uidetur solum mandatum punire. etiam si mandatum non sequatur effectus. sed satis durum est hoc tenere. ideo possit exponi littera. ut scilicet percussiones captiones uel bannia sint facta ut sic requiratur factum perfectum. pau. idem io. an. Rata. Oportet ergo quod hec facta fuerit ipsius contemplatione

Non est de electis

ex. bannientes episcopos

alias ratū habere non posset. de iure iuran. ratum. li. vi. io. an. idem pau. et arch. in c. felicis. e. ti. li. vi. in quodā simili. Socius hic puto stricte sumi sociū pro agente qui aliquid cooperat ad actum percussionis. captōis uel banni. et licet in delinquēdo sint qn̄ plures socii. quorū nullus ē principalior. et tales includūtur sub agentibus de quibus premisit. quādoqꝫ tn̄ unus ē principalis. alter cooperans. et sic sumit hic socius. quod patet. qꝛ de faciente premiserat. io. an. Consilium. fraudulentū non nudū. et dicitur nuduꝫ quod nihil adicit ad peccandū. ut notatur de sen. ex. nuper. in ii. gl. consiliuꝫ aūt prestatur suadendo rogando et impellēdo. instruēdo uel utilitatem inde secuturaꝫ ońdendo. ut notat innoc. de hōici. ad audiāꝫ De nudo uero consilio hic non prouidetur. pau. Fauoreꝫ. Sciendum qꝫ ē simplex fauor qui nil adicit ad pecandū. de tali nō uidetur hic ītelligendū. et quia littera hic dicit in his. s. percussione captione uel banno. patet qꝫ faueus huic delinquēti post delictum preter defensoreꝫ de quo sequitur nō incurrit hanc penā sed in materia hereticorū latius recipiūtur fautores. ut habebis infra. io. an. Defensauerit. puto qꝫ etiaꝫ defensorem post maleficiū punire intēdit. Est gº quidā defensor id ē auctorizator delicti et talis grauius punitur qꝫ agēs. xi. q. iii. qui consentit. est alius defensor qui etiā post delictum defendit puta impediendo ne delinquens ad manus iudicis ueniat examinādus uel puniendus. xvii. q. i. si custos: uel impediendo ne fiat executio. hunc etiam intendit īcludere. et probatur. eo ti. felicis. li. vi. Non puto qꝫ is qui taleꝫ defenderet ne ledatur a priuato. nedū tertio. sed illo offenso puta epō uel eius consanguineis uindicare uolentibus includatur hac pena. De illo q defendit in iudicio patrocinando. uide quod dixi post host. de cle ex. proposuit. super uersu fautorem. Pau. autē hoc. ꝓsequitur et declarat per distīctionē. quia: s. aut aduocatus uel ꝓcurator tal' defendit iuste. quia scilicꝫ putat eum inculpabilem iura pro eo allegando et ostendendo eū innocētem. et sic n̄ ligatur aliqua pena etiaꝫ si postea appareat eū culpabileꝫ. Ratio est. quia in talibus iusta defensio reseruatur. de excep. cū inter: aut contra iustitiā et conscientiaꝫ defendit. et sic ligatur hac pena. de heretic. Si aduersus. tales enim defensores appellantur. xvi. q. i. de pn̄tiuꝫ. Paulus.

4 Quicunqꝫ semel in heresim damnatā labitur eius dāpnatiōe se ipꝫ īuoluit. gelasius papa

xxiiii.q.i.c.1. Ex glo. summaria
dicitur/ q sive vetere sive novã
sequatur heresim excõicatus ẽ.
licet sit occultus/ Nota q occul
tus hic intelligendus ẽ respectu
plurium/ ⁊ non respectu actus exte
rioris. Nam sm pe. de palu. in
quarto. pro solo actu interiori
quo tamẽ solo homo est perfec
tus hereticus non ĩcurritur ex
cõicatio/ sed si aliquo actu exte
riori mãifestat delictũ suuz q̃tũ
cunq3 occultum tunc incurrit.
Universos. qui de sacramentis
aliter sentire aut docere nõ me
tuunt q̃ sacrosancta romana ec
clesia p̃dicat ⁊ observat/ ⁊ gene
raliter quoscunq3 eadez romana
ecclesia vel singuli epĩ per dioc.
suos cũ cõsilio clericorũ/ vel cle
rici ipsi sede vacante cũ consilio
si oportuerit epõrũ vicinorũ he
reticos iudicaverint/ vinculo per
petui anathematis innodamus.
lucius.iii.ĩ c. ad abolendã.ex.
de heret. Dicitur in quadã gl.
super verbo iudicaverit.i.ĩ he
resim damnatã ĩcidisse. Alias
enim si de articulo fidei dubita°
oriretur/ ⁊ dubiũ sit/ q bene vel
male dicere/ sola romãa ecclesia
habet determinare. xxiiii.q.i.
Quotiens. ⁊ dicit pe. de anch.
nota epõs cũ consilio clericoruz
posse de heresi cognoscere/ ⁊ pu
nire/ g° epĩ ubi etiã de fide agi
tur sunt ordinarii/ ⁊ de officio
tenentur inquirere infra eo. ex
cõicamus. dubia tamen fidei/ nõ
poterũt decidere/ sed reservanda
sunt pape/ ⁊ quia causa heresis ẽ
dubia. patet q in sñia proferẽda
epũs requiret consiliũ capituli/
licet consensum nõ expectet. de
his que fi. a prela. novit. Hodie
nõ põt epũs ferre sñiam ĩ causa
heresis sine inquisitiõe heretice
pravitatis. infra eo. de i. nota
q privilegiũ exemptiõis nõ exi
mit exemptuz a iurisdictione di
ocesani cõmittentez crimẽ here
sis. pe. de anch. Dubitatur an
quicunq3 tenet ubicunq3 contra
articulos parisius damnatos sit
excõicatus. ⁊ videtur q sic. ⁊ si
nõ sñia epĩ que nõ ligat nõ sub
ditos nec extra territoriuz. saltẽ
sñia huius decretalis ad abolen
daz. que dicit vinculo perpetui
anathematis obligamus omnes
qui per singulos epõs tanq̃ he
retici sunt damnati/ dicendũ q
epũs nõ intendit omnes articu
los damnare sicut hereticos/ s3
sicut dubios ⁊ periculosos. tum
quia multi catholici eos tenent
tum quia non excõicaverunt/ s3
denunciaverunt excõicatos. tu3
quia nõ solũ dogmatizantes. s3
etiam aliter excedentes essent ex
cõicati. tum quia ad solum papã
pertinet determĩare generaliter
quid ẽ hereticũ ⁊ quid catholicũ
non g° est excõicatus a iure qui
tenz illud quod una ecclesia par
ticularis iudicat hereticũ. sed q
firmiter adheret ei/ quod ecc̃ia
universalis vel romãa diffinivit

esse hereticū adquā pertinet h°
ꝙ ꝗ diu adheret homo fidei ec
clesie romane quecūqȝ alia eccle
sia tenet oppositū nūꝗ est here
ticus. de sum. tri. c. damnam9
in fi. quia illa non pōt errare. sȝ
omnis alia sic sicut tota ecclesia
grecorū. unde determinās con-
tra tales articulos non incurrit
sniam iuris/ Si uero queratur
utrū sniam epī incurrat contra
eius prohibitionē faciens. certū
est ꝙ sic si ē subditus ī loco sub
dito. ꝛ idē est si exemptus etiā
in loco exempto. ꝛ multomagis
si nō exemptus in loco exempto
quia in talibus que sunt fidei n̄
prodest exemptō. si autē sit non
subditus iure cōi uel subditus ī
loco extra territoriū nō īcurrit
Si uero extraneus ī loco dioc.
aut ē talis qui non sortitur forū
rōne delicti. sicut forte archieps
ꝛ sic non incidit. aut talis q sor-
titur. ꝛ tunc si ē de articulis p
ecclesiaȝ romanā damnatis. tūc
incidit. si aūt non ē de illis. nō
incidit. quia non peccat per ino-
bedientiā. qa tunc nō ē subdit9
Et nota ꝙ ex corpore iuris non
uidet haberi ꝙ absolutio ab ex
cōicatione propter heresim con
tracta. papa sibi reseruauerit. ex
quo argui posset ꝙ ab epīs pn̄t
absolui. per decretalē nuper. de
sen. ex. sȝ per processuȝ pape qui
fit annuatī ī curia sibi reseruat
eorū absolutōnē ut patebit īfra
in ipso processu.

Quot mōis dicatur quis he
retic9 ꝛ quis proprie sit he
reticus. ꝛ quot sint hereses iam
conficte/. ꝛ quot modis puniātur
/ꝛ qualit ꝛ ꝗdo ad misericordiaȝ
recipiātur. uide ī ꝯa parte ī c.
de heresi. Excōicamus omes he
reticos ꝛ fautores ꝛ receptato-
res ꝛ defensores eorū. honorius
tertius. extr. de sen. ex. nouerit
/dicit pe. de pal. in .iiii. ꝙ credē
ces hereticorū sunt. qui lȝ nulli
heresi expresse adhereant. credūt
hereticos esse bonos homīes. ꝛ
habere bonam fideȝ/ sicut sunt
aput nos simplices nō habētes
explicitā. sicut quidā hereticalt
captus cū uno heretico perfecto
īterrogatus dicebat: uolo mori
ī fide dn̄i uilielmi. lau. Sic enī
uocabat ille perfectus. iste erat
credens proprie/ Defensores aūt
sunt qui personā defendunt. ut
aduocati prestando patrocinium
uel tabelliones faciēdo īstrumē
ta uel iuuātes ī causa/ Qui aūt
non personā. sed heresim defen
dit heresiarcha est/ Receptato-
res uero sunt qui in domo uel
terra sua eos recipiūt semel uel
pluries. publice uł priuate/ Fau
tores sunt qui alīi fauent facto.
mittendo alimoniaȝ uel hmōi:
aliꝗdo uerbo ut dn̄do. isti sunt
boni homīes iniuste ē agere cō
tra eos. ꝛ inquisitores imponūt
eis maligne conficta. item omis
sione ꝗdo qui potestate fungit
in capiendo. ꝛ alias non fauent

inq̄sitoribus sicut debent. Oēs isti sunt excōicati ipso fcō sicut heretici. quod intelligendū duz tamē uiciū suū aliquo actu probant exteriori publice uel occulte. Item qui in potestate exñs ōmittit facere quod debet. licet nihil exterius agat incurrit. qa ad idem iudiciuz pertinet hītus ꝛ priuatio. ḃ ille. di. xiii. Quō exponantur dicta uocabula scilz fautores receptatores. uide in c. sequenti.

Quicūqz hereticos credētes receptatores uł fautores eorum scienter presumpserit ecclesiastice tradere sepulture/usque ad satisfactionē idoneam. excōis sñie se nouerit subiacere/nec absolutionis beneficiū mereatur. nisi propriis manibus extumulz publice. ꝛ proiciat huiusmōi corpora dampnatorū. ꝛ locus ille ꝑpetuo careat sepultura. extra. de here. li. vi. Quicunqz. laici uel clerici. cum uniuersaliter dicat quicunqz. ꝛ ita nullū excipiat. Credentes. illi dicuntur credentes hereticorum qui proprio ore dicunt se credere erroribus eoꝝ de pe. di. i. ꝟ Fieri pōt. ꝛ hoc in dubitatū ē ꝛ probatione non indigꝫ. Itē qui adorauerīt ꝛ reuerētiam suo modo exhibuerint. consolationē. uł cōmunionē ab hereticis acceperint/uł similia ꝑpetrāt. que ad ritū eoꝝ ꝑtinet./

credentes merito dici pñt fcīs quibus error exprimitur ut posui exempla. Item qui sermōes eorum ꝛ predicationes audierit si tantū semel audierint ꝛ nunꝗ̄ amplius redierint/non debēt hereticoruz credētes iudicari/nec enim uidentur approbasse quod postea uitarunt. ar. efficax ad ḃ i. q: i. constat. Itez si quis eos uisitauit/alimoniaz dedit/ducatum prestitit/uel similia fecit in quibus nil de ritu eoꝝ ostēdit. non credo ꝙ possint credētes iudicari/nam hec fiunt ꝙ̄doqꝫ interuētu pecunie. Secus si prius erant lapsi/ꝛ postea ista facerēt infra eo. accusatus. omēs tamē ꝑdictos quos dixi nō debere iudicari credētes. fateor suspitiōe maxima non carere/ꝛ iō possz eis indici purgatiōꝫ canonica. iuxta canonicas sanctiones. Itē qui libros hereticoruz suscipiūt si statim eos destruxerint incēdio uel alio modo. innoxios iudicādos credo. s. destruētes. v. q. i. c. i. alias si suspecti sunt. ꝛ non destruūt. ē eis indicēda purgatio canonica. archi. ꝟ Receptatores. glo. archid. illi dñr tales qui scīēter recipiunt. ꝛ si nō frequēter. ar. efficax de penis. felicis. li°: vi. Nam uerbuz frequētatiuū a iure pro simplici uerbo ponitur. ut receptare ꝓ recipere. hoꝝ autē qui scīēter receptant quidā sunt in culpa. quidā nō. hic sane notādū uidetur/ꝙ iura

ciuilia uidentur illuz intelligere esse receptatorē qui latēter recipit ⁊ celat ⁊ cōseruat ut manus iudicis euadat. ut īnuitur. ff. de recepta. l. i. Defensores. glosa. archi. si defenderit quis errorē ipsuz dānabilior ē eo qui errat. ⁊ non soluz hereticus. sed heresiarcha dicitur. xxiiii. q. iii. qui aliorū. Si uero defendit personaz resistēs uiribus uel potētia ne ad manus iudicis ueniat puniēdus uel examinādus poterit contra huiusmōi defensores ꝑcedi ad excōicatōnē ⁊ pro hmōi presumptōe posset ei indici purgatio canonica. Fautores. glosa archi. qui publica potestate funguntur. ut prelati ⁊ principes ex sola omissione possunt dici fautores. puta si ab ecclesia cōdemnatos n̄ fugant ⁊ puniunt sicut debēt. xxiii. q. iii. qui pōt. Priuate uero persone in hoc casu si non capiunt. si pretereuntes nō detinēt fautores dici non pn̄t. Naz hoc pertinet ad eos qui potestate funguntur. ⁊ hoc ē uerū nisi fuerīt priuate persone tales ꝙ iuramento se astrinxerunt. si enī iurauerunt indicare ⁊ celant non nego eos fautores. item si qs excusat hereticū n̄ ex lingue lubrico nec per iocū. sed in cōuēticulis. uel īter laicos. sicut multi sepe dicentes. isti non sunt tales quales dicuntur. nec negant ista uel illa. uel forte quia aduocati sunt aliq ⁊ defendendo eos excusant eorū processus possunt dici fautores consideratione habita personarū loci ⁊ temporuz item si quis facto faueat probatione non eget. puta in eo q tali alimoniā tribuit ⁊ procurat qui liberat. si ea per que liberat subministrat. ⁊ si qua sunt similia idem in eo qui precibus liberat xiiii. q. vi. c. i. Scienter. g° si hoc nesciebat ipse tumulans nō ligatur hac pena. quia facti ignorantia unūquēqz excusat. Ecclesiastice sepulture. uult dicere lr̄a ista ꝙ taliū cadauera non debēt in cimiterio ecclesie tumulari. neqz alibi ad modū xpīanorū. sz foras iactari ab ecclesiastica sepultura in signum eterne dānationis. archi. Propriis manibus g° non alienis imponūtur predictis ⁊ alie pene quas potes uidere in textu.

Ut inquisitionis negocium contra hereticaz prauitatez ad dei gloriaz ⁊ augmētū fidei nostris temporibus prosperetur ī qua constōe sunt plures excōicationes. Primo omnes ptātes ⁊ domiī temporales quibuscūqz dignitatibus uel officiis ⁊ nōibus censeantur ⁊ eorū officiales uel balini q diocesanis uel epīs uel īquisitoribus heretice prauitatis non obedīnt in hereticorū

vel ipsorum credentiū vel defen
soꝝ receptatoꝝ fautoꝝ investi
gatoꝝ captione ⁊ custodia dili
genti cū ab eis fuerint requisiti
sunt excōicati. Sc° oēs predcī 2
rectores si predictas personas pe
stiferas non duxerint seu duci
fecerint sine mora postq̄ fuerit
requisiti ī potestatē seu carcerē
epōꝝ seu īquisitoꝝ vel ad locū
aliunde quo ipsi vel aliq ex ipīs
mādaverint infra eoꝝ dn̄orum
vel rectoꝝ districtuz ubi per vi
ros catholicos a prefatis epīs ⁊
inquisitoribus vel eorundem ali
quos deputatos sub arta ⁊ dili
genti custodia teneantur. donec
eoꝝ negociū per iudiciū ecclesie
termīetur. sunt excōicati. Ter° 3
omnes supradicti rectores ⁊ eoꝝ
officiales ⁊ nūcii. si de heresi ab
epīs vel inquisitoribus condēna
tos ⁊ eorum brachio derelictos
non statim ceperint. ⁊ ī dilatōe
aīadversione debita puniēdos
non obstātibus quibuscunq; ap
pellationibus predictoꝝ sunt ex
cōicati. Quarto oēs supradicti 4
rectores ⁊ officiales si captos ꝓ
crimine heresis absq; dictorum
epōꝝ seu inquisitoꝝ aut saltez
alterius eoꝝ lnīa vel mandato
a captione vel carcere liberave
rint sunt excōicati. Quinto oēs 5
supradicti ipsoꝝq; officiales. si
de crimīe heresis cū mere sit ec
clesiasticū cognoverint quoquo°
vel iudicaverint sunt excōicati.
Sexto oēs supradcī si executoꝝ 6
sibi pro huiusmōi crimīe a dio
cesano vel īqsitore iunctā ꝓmp
te prout ad suū spectat officiuz
facere detractent. vel diocesū vl
inquisitoꝝ iudiciū snīam vel ꝓ
cessuz directe vel indirecte īpedi
re presumant. sunt excōicati.
¶ Septimo omnes supradicti qui 7
scienter ī predcīs vel aliquo pre
dictoꝝ contra inquisitionis offi
ciū dederint auxiliū consiliū vel
favorē. sunt excōicati ¶ Omnes
predicti si snīaz predcāz excōis ī
quā incurrissent oīno per annuz
sustinuerunt. extunc velut here
tici condemnātur. hec oīa ī pre
dicta cōstōne. que incipit ut inq
sitionis. extra. de here. li°. vi°.
Ut inquisit. Ubi heretici dicūt
admixti fidelibus de hoc facien
da ē inqsitio. ut a fidelibus dis
cernantur ⁊ inventi corrigātur.
Puniendos. q̄ si inquisitor ⁊ or
dinarius discordant ī mandato
quia unus mandat puniri per se
condemnatum. alter mandat re
laxari per se absolutum. Satis
videtur supersedendum. donec
consulatur papa. supra capitulo
proximo. io. an. Canon est
sententie late. ⁊ quia non reser
vatur absolutio pape. ordīarius
poterit absolvere. supra de sen.
ex. Nuper. io. an.

INquisitores ⁊ alii ad dicti
officii executōnē constituti
si odii gratie uel amoris. lucri.
uel cōmodi temporalis obtentu
contra iusticiaȝ ⁊ conscīētiaȝ suā
ōmiserunt contra queꝗꝫ procede
re ut fuerit procedendū sup hu-
iusmodi prauitate. s. heretica. uł
obtentu eodē prauitatē ipsaȝ aut
impedimētū officii sui alicui im
ponēdo. cū super hoc presumpse
rit quoquō uexare. preter alias
penas excōis sniām eo ipso īcur
rant. a qua nisi per romanū pon
tificem nequeāt preterꝗꝫ in mor
tis articulo. ⁊ tunc satisfactione
p̄missa absolui. nullo in hac pte
priuilegio suffragante. clemēs. ī
caº. multorū. extra de heretic.
ī cle. Obtentu. ubi gº nō propt
alterum predictorū. sed forte ti
more uel propter uitandū scāda
lum hoc ōmitterent. nō ē locus
pene. io. an. Et contra consciām
Nota ꝙ copulat cōtra consciāȝ
⁊ iusticiaȝ. Eodem. s. odii. gratie
ut supra :/ ex quo patet aperte ꝙ
constō ecclesie militantis ligat
crimen oīno occultuȝ ad penam
suspensionis ⁊ excōis. Inducit
ad hoc multa iura. ⁊ subdit. ex
his uidetur indubitatum quod
archi. habebat pro dubio. ⁊ dis
putationi derelinquebat. an he
reticus ōino occultus sit excōi-
catus. Io. tenet ꝙ sic. xxiiii. q. i
in summa. ⁊ in gl. sequēti. placet
etiā gof. ⁊ Rai. in summis. Ex
inde inducit multa iura q̄ uidēt
facere contrariū. xxxii. di. eru-
bescant. ⁊c. Tandem io. an. con
cludit sic/ de plano fateamur ꝙ
cōstitutio militantis ecclesie li-
gat oīno occulta. non tamē nōia
tim de illis iudicat tribunal ec-
clesie īmo ipsa ecclesia inquantū
per hominē iudicat hōiēȝ nōia
tim. ⁊ inꝗꝫtū ē collectio fideliuȝ
ligatos sic occultos. habȝ pro so
lutis. de sen. ex. a nobis. ⁊ sic
loquūtur contraria. Nota ꝭm
pe. de ancha. super cle. de usur.
ex graui. ꝙ actus fenerandi non
sapit heresim. nec pertinet ad in
quisitionē. ⁊ tamē pertinaciter
asserere hoc non esse peccatuȝ. ē
hereticum. Ratione collige ex
glo. non solum cū qua cōcordat
pan. / exquo collige decisionem
eius quod dubitatur. Quidam
enim de istis bizocholis ī publi
cis predicatōibus concitādo tur
bam ⁊ seditionem contra clerū
ut fertur asseruit exhortādo ꝙ
laici non tenebantur soluere de-
cimas. nec eis cōfiteri. nec obla
tiones dare. ⁊ ꝙ peccabant con
trariū faciendo. cū essent omnes
clerici mali. ⁊ de ecclesiis remo
uendi. querebatur an ista ⁊ alia
que plura essent heretica. ⁊ pro
cedi posset contra eum tanquaȝ
hereticum. ⁊ firmatuȝ fuit per
oīēs sacre theologie doctores
⁊ doctores utriusqȝ iuris ibi ex
istentes ꝙ sic. ⁊ bene per doctri
nam huius glo. sapiebat enim ⁊
pertinaciter tenebat diuersas ⁊

asserere simpl / et p'se / fenera / ri no esse pctm / est / hereticu

falsas opiniones reprobatas per sacros canones ⁊ canonicas san xiones. g°. ⁊c. ut ī ea patet. Et pau'. clarius loquens dicit. heretic⁹ ē non solum qui male sentit ⁊ docet de articulis fidei ⁊ sacramentis ecclesie. sed etiaꝫ q falsam ⁊ extortam expositioneꝫ ī scripturis diuinis ponit cōtra id quod tenet ecclesia. dis. l.' Si quis diaconus. et intellige istū tex. clem. ex graui. quando simpliciter ⁊ precise quis asserit nō esse peccatum fenerari. sed quia sunt nonnulli casus. in quibus probabiliter dubitatur. utrum in isto uel in illo casu sit usura. non esset hereticus. qui teneret opinionem etiaꝫ forte nō ueraꝫ ut supra. ca°. nauigāti. de usu. pe. Et nota ſm pau. in clemē. ꝙ dicit pertinaciter. ptinax Pertinax dicitur qui ualde ⁊ impudenter aliquid tenet uł affirmat. Unde si ioco. uel per lubricum lingue hoc diceret non esset hereticus xxiiii. q. i. att. ⁊ sic pertinacia in malo. perseuerantia in bono Iudei autem quāuis affirment usuram non esse peccatum. non tamen possunt dici heretici. nec taliter contra eos proceditur. Ratio est. quia in eis non cadit heresis. que est idem ꝙ electio uel diuisio. xxiiii. q. iii. heresis Cum enim non sint de gremio ecclesie diuisionem facere non possunt ab ea. Si autem talem errorem dogmatizarent. ⁊ si nō ut contra hereticos. tamen per alios modos possent per ecclesiam puniri. sicut ⁊ in aliis casibus quando offendunt fidem.

Paulus. Nota secūduꝫ paulum. ubi supra. in clemē. ex graui. de usur. ꝙ dicere pertinaciter usuram esse peccatum. sed facta restitutione non esse confitenduꝫ. sicut qui est obligatus ex contractu licito est hereticum. in contractu enim obligatur quis tantum homini. in usura offendit ⁊ obligatur deo ⁊ homini. ⁊ ideo post restitutioneꝫ adhuc tenetur penitere. Item secūdū eundem qui male credit. sed paratus est corrigi. ⁊ sequi certioratus fidem ecclesie. non est hereticus. xxiiii. q. iii. dixit apłs

9 INquisitores ⁊ ipsorum uel episcoporum. seu capitulorum sede uacante super hoc deputati commissarii. si pretextu officii inquisitionis. quibusuis modis illicitis ab aliquibus pecuniaꝫ extorquent. aut scienter attemptāt ecclīarū bona ob clericorū delictū predicti. occasiōe officii fisco ecclesie applicare sunt excōicati. ⁊ absolui non possunt ꝑterꝙ̄ in mortis articulo donec illis a quibus extorserint plene

satisfecerint de peccunia sic ex-
torta. nullis priuilegiis. pactis.
aut remissionibus super hoc ua
lituris. clemẽs. in c. nolentes.
extra de here. ĩ cle. Cõmissarii
dicũt g° inquisitores cõmissari
os quos uocamus uicarios uel
substitutos supra. c. prox. io. an
cõmissarii de epĩs loqui nõ ui-
detur. lz etiã ab his debeãt ab
stinere. pena tamẽ q̃ sequit̃ non
habet locum in ipsis. io. an.
Pretextu. Si g° non eo pretex
tu illicite exigit licz faciat male
non tñ locus ẽ pene. io. an. Pec
cuniã. ĩtelligo large. i. q. iii. to
tuz. Ecclesiarũ. de bonis g° cle-
ricorũ propriis nõ ꝓhibet. eccle
sie multo minus sibi uel officia
libus uel fisco seculari cui appli
cata sunt ipso iure bona laicorũ
dãnatorũ. de hrĩsi. io. an. Ab-
solui per ordinarios. cũ sibi nõ
reseruet. io. an. Satisfecerint.
si habet unde. als paupertas in
h° excusat. extra. de usu. cũ tu
ꝙ per prelatos ecclesiaruz cogi
nõ possumus ad ĩquisitionis of
ficiũ exercendũ. bonifacius. uir
tute. ꝙ magister ordĩs in toto
ordine. ⁊ quilibet prior. prouin
cialis. ⁊ eius uicarius in sua ꝓ
uincia pñt fratres suos p sedez
apticaz deputatos ad predicãdũ
crucẽ ⁊ ad inqrendũ contra he
reticã prauitatẽ reuocare. remo
uere. transferre. uel ꝙ superse-
deant ĩiungere. aliosqz substitu
ere. si eis uisuz fuerit expedire
⁊ ĩ eos si ꝯtrauenerĩt cẽsuraz ec
clesiasticã exercere. ñ obstãtibz
litteris apticis ĩpetratis uel ĩpe
trandis. que de indulto hic ex-
pressam nõ fecerĩt mentionem
bonifacius. Uirtute.

10 ORdinationes ab octauiano
⁊ guidone heresiarchis fac
tas. ⁊ ab ordinariis ab eis eniz
irritas censemus. adicientes ut
qui dignitates ecclesiasticas seu
beneficia per predictos scismati-
cos acceperunt careant ~~impe~~tra
tis. Alienationes quoqz que per
ipsos scismaticos siue per laicos
facte sunt de rebus ecclesiasticis
omni careant firmitate. ⁊ ad ec
clesias sine omni onere reuertan
tur. Si quis contraire presum-
pserit excõmunicationi se noue-
rit subiacere. extra. de scisma.
ca. i. A guidone. cum scisserũt
ecclesiam qui non dicuntur scis-
matici. ĩmo potius dicuntur ta
les qui diuertuntur ab eis. he-
resiarchis. idest scismaticis. in-
nocẽ. ab eis ordinatis. de ordi-
natis per ordinatos ab eis. uide
tur idem. cum sit eadem ratio
defectus scilicet executõis quã
dare non potest / qui non habet
io. an. Laicos. auctoritate ipsorũ
scismaticorũ. alias emens nõ ẽet
excõicatus. sed excõicandus fm

13

hosti. ¶Firmitate. quia ecclesia quãdiu habet pastorez hereticum vel scismaticum vacare itelligit. Unde non valent que a tali prelato fiunt i preiudicium ecclesie Si tamẽ acquirit talis prelatus ecclesie tenet. nec cassabitur. et hoc in favorem ecclesie. her. ¶Revertantur. ergo revertãtur talia ad ecclesiam nullo precio dato. Pe. de ancha. sed emptor habet recursum ad venditorem pro precio. fm Ain. Si quis cõtraire. id est ordines exequendo beneficia retinendo. ut bona alienata hosti. Subiacere. illi scismatici qui ab unitate ecclesie recedunt: ut greci excõicati sunt. xix. di. nulli. Dicebat hostien. illos scismaticos tantum qui se extollunt contra ramanaz ecclesiam. et ab illa se separant esse excõicatos cũ adherentibus. et dicuntur tales heretici. ¶Alii scilicet qui volunt contra epm̃ aliquẽ insurgere et epãtum tenere et clericos suos facere excõicandi sunt. Pe. de ancha. Nota quod qui ordinez vel beneficiuz receperint a scismaticis. ipso iure sunt excõicati. et sic est canon late sententie. quod quidã ut ho: intelligunt de adherentibus et faventibus ipsis scismaticis. ¶Dicas ergo eos qui alias nõ adherent nec favẽt scismaticis illi scilicet qui recedunt ab unitate ecclesie non extollentes se cõtra romanam ecclesiam. et si contra alias non excõmunicatos ipso iure. sed sunt excommunicandi Pe. de ancha. cõtra scismaticos Item nota quod excõmũicati sunt omnes sequaces. adherentes. et faventes publice vel occulte scismati damnato. in concilio constantiẽsi. Pe. de luna. absolutio pape reservatur. ut patet infra in processu curiali.

¶Qui asserit contumaciter ecclesiam romanam non esse caput aliarum ecclesiarum. et non posse condere canones et decreta. et etiam ei tanquam capiti non obediendum. excommunicatus est. xix. dist. nulli fas. Nota quod istud capitulum loquitur de contemptoribus canonũ et transgressoribus; Sed fm Hugu. ibidem et Paulum. Dupliciter dicitur quis cõtemptor canonum. ¶Uno modo. quia apostolicam sedem cõtumaciter negat esse caput ecclesiarum. et habere potestatem condendi canones. et decreta et statuta eius non esse servanda. et talis est scismaticus et hereticus. et excommunicatus. et sic intelligendo dictum capitulũ ẽ canon late sñie

Incendiary

⁊ ad idem facit. xxii. d. omnes ⁊. xxv. q. i. violatores. Et idem dicunt io. an. innocenc. ⁊ host. Secundo modo dicitur quis cõtemptor ⁊ transgressor canonum qui ipsa mandata canonum non seruat. quis credat ⁊ dicit esse seruanda. hic non est scismaticus proprie nec excõicatus. ⁊ de huiusmodi sic intelligendo capitulum. est canon ferẽde sententie Et ut dicit paulus. in clem. Si quis trãsgreditur canones ⁊ statuta continentia precepta siue affirmatiua siue negatiua. peccat mortaliter. decĩaquarta causa. qone. prima. quod precipitur. Secus si esset causa consilii. intellige tunc canonem loqui de consilio. Quando hoc ibi exprimitur. Uel alia ratio suadet sic intelligi. Non enim qui sic exhortatur. ⁊ cetera. ff. de his q notantur infamia. Ob hec verba. Cum autem preceptore loquitur. ut de celebratione missarũ. Dolentes. Et de etate ⁊ quali. Cum ecclesie. in clementinis. hoc transgrediens peccat mortaliter. quia impedit finem quem legislator intendit. Alias transgressor canonum ex rationabili causa non peccat mortaliter. Secundum thomam. hec pau. in clementina.

12 INcendiarii ex quo sunt per sententiam ecclesie publicati. pro absolutõis beneficio ad sedem apostolicam sunt mittendi. clemens. tertius extra. de sententia excõic. tua. nos. Glosa super uerbo publicati. in fine. sic dicit. Non credo q omnes incendiarii generalit sint excommunicati. nisi de incendiariis ecclesiarum. cum de aliis non inueniam. Et per hãc decretalem nõ probatur q ipso iure sint excommunicati. Sed illis prius excommunicatis ab episcopis subsecuta publicatiõe ⁊ denunciatione. per hanc decretalem sibi papa seruat absolutionem ad terrorem. alias episcopi possunt absoluere omnes incendiarios. extra. eo. nuper. Raim. gof. ⁊ hosti. ĩ summis. suis. ⁊ ioannes de lig. Dicunt q incendiarii ecclesiarum uel locorũ religiosorũ uel cimiterii uel spacii priuilegiati ĩ circuitu eccĩe. seu loci cõtigui priuilegiati sunt ipõ iure excomũicati. ut ĩ decretali. decimaseptima causa questiõe quarta. sicut antiquitus Est autem spacium priuilegiatũ in circuitu ecclesie. triginta passus uel quadraginta. quo ad matrem ecclesiam. sed antequam denuncientur. possunt absolui per ordinarios. Postquam uero sunt denunciati non nisi a papa Et secũdũ io an. tales absolui ñ pñt a legatis ex iure legationis

Item mulier incendiaria sic denunciata ab epo absolui non pōt et sic posset absolui ab iniectione manuū uiolenta in clericum secundum Wil. Io. an. hoc dicit de incendiariis ecclesiarū. Wil. etiā dicit quod incendiarii aliorum locorum postquam etiam fuerint denunciati possunt absolui ab episcopo. ut cōiter dicunt doctores. pet. de ancha. dicit simpliciter de incendiariis excōicatis et denunciatis quod sunt mittendi ad papā. Cōior prima opio. et tutior. Incendiarii uero aliorū locorū non sunt ipso facto excōicati. sed excōicandi. de iure cōi. xxiii. q. ultima. pessimū et ā. Rai. De iure aūt particulari seu sinodali in quibusdam locis tales etiā sunt excōicati. in quibusdam aliis ex consuetudine habentur pro excōicatis. quamuis re uera non inferatur excōmūicatō absqz snīa secundum Wil. Et hi incendiarii etiā postquam fuerint denūciati possunt absolui ab episcopis suis secundum quosdam ut Wil. et alios. sed secundum alios non nisi a papa. et hoc dicitur ī summa pisana. Io. an dicit tantū de īcēdiariis ecclīaꝝ. Sed qualiter intelligenda sit ista denunciatio dicit Wilhel. quod secundum quosdaz intelligitur si fuerit denunciatus nomiātim. i. expresso nomine. secus ut dicunt si ī generali. ut cū dicitur sub hac forma excōicamus illos qui fecerīt tale incendiū. et subdit. Credo quod siue in generali. siue in speciali denūciet īcendiarius. a solo papa est absoluendus. presertiz cū dicat Hugo et iurispiti quod quādo fertur snīa sub hac forma excōicamus ōes q fecerint hoc uel illud. ōes intelliguntur nomiātiz excōicati Credo etiā quod pape reseruanda ē hec absolutō a quocūqz iudice fiat ista denūciatō. ¶ Et dicit īcendiarius secundum Rai. q auctoritate propria ciuitatē uel uillaz uel mansum uel segetem uel rem similez malo studio incendit. et exponit glo. eius. Incēdit aut īcendi facit aut incendiariis ɔsiliū uel auxiliū sciēter īpēdit. auctoritate propria id est cū non habeat ius mouēdi bellum uel incendendi. Mansuz uel segetē. s. alienā. secus si propria quia tūc non teneretur pena incēdiarii. nisi dolo malo hoc faceret ut. s. per īcendiū rei sue aliena īcenderent. Malo studio. quia si faceret hoc ex negligentia lz peccaret. nō tū īcendiarius uocaret. Wil. Itē qui in bello iusto ignez imponit absqz precepto īdictoris belli incendiarius est. licz dānuz non teneat resartire. Qui uero in bello iniusto etiaz ex precepto incendiarius est. et damnū tenet resartire. Et nota quod qui in bello iusto uillam incendit si ibi eccīa incaute comburatur et ē molestū ei non est excōicatus. sed dānum resartire tenetur. Item q ponit ignem in loco religioso ē excōicatus. qui uero ī alia domo habitabili uel ī grano ē excōicandus

diu incendiary

Alii vero icendiarii palearu feni lignorum et huiusmodi non dicuntur icendiarii. Lapus super. vi. de emu. eccl. qa nonnulli. dicit. Sed decidendum videtur quod appellatione ecclesiarum includantur ne dum monasteria sed etiam omnia pia loca. nam ista equiparantur supra de testa. req. sistis. facit quod scripsit dominus meus post arch. s. e. li°. de rst. In iure. c. ultio. Uidi dubitari an icendiarii. vel fractores domorum sitarum infra ambitum ecclesiarum privilegiatum de quo supra habes xvii. q. iiii. sicut antiquitus. sint ipso iure excoicati. sicut icendiarii et effractores ecclesiarum qui etiam postquam fuerint denunciati .s. ipsi incendiarii et effractores ecclesiarum non possunt absolui. nisi per papam. et videtur quod sic per dictum c. sicut antiquitus. et de sen exco. conquesti. Super hoc consultus cum quibusdam iuristis. consului quod talis frangens vel comburens domum sitam intra ambitum et confines dicti c. sicut atiqtus licet talis sit violator emunitatis ecclesie. et ut sacrilegus puniendus non tamen est excoicatus et hoc per istud. c. si nonnulli. et per dictum ca. conquesti. hec ille.

Memoratos sacrilegos qui: s. 13 confregerant violenter quasdam ecclesias et expoliaverunt excoicatos nuncietis et faciatis sic excoicatos artius euitari donec passis iniuriam congrue satisfaciant. et damna data resartiantur. et cum litteris vestris rei veritatem continentibus apostolico se conspectui representent. extra. de sen. ex. conquesti. glo. Excoicamus. go. videtur ex hoc quod ipso iure sunt excoicati huiusmodi sacrilegi. quod verum est de effractoribus ecclesiarum. et icendiariis. Representent. ex quo enim incendiarii et effractores ecclesiarum denunciati sunt. non possunt absolui nisi a papa. sed antequam denuncientur bene possunt absolui si satisfacere volunt. ex. eo. nup. Ul. Idem archi. et gof. io. ant an. et pe de ancha. sic sumant. Qui cum effractione spoliant ecclesias excoicati sunt. et postquam sunt denunciati per papam absoluendi. Quidam extendebant istum casum ad facientes in ecclesia multum enormia. ut frangendo crucem. vel diripiendo corpus cristi. vel rapiendo bona ipsarum. Secundum host. et goff. in summis suis. et io. de lig. in tractatu de cen. ecc. quod tales non sunt ipso iure excoicati. sed excoicandi. Et nota quod dicit Uil. credo quod effractor ecclesie iudicandus est. qui dolo malo aut per iniuriam violenter parietem fodit. aut subfodit. aut vitream fenestram fregerit. aut seraturam. aut hostia. aut cardines aut vectes dum tenent hostia firmata. aut ipsum tectum ecclesie. Et nota secundum Uil. quod qui vadunt animo frangendi ecclesiam et furandi

⁊ tamē non frangunt quia īuenerunt alias fractā uel apertā. ⁊ sic intrant ⁊ asportant bona. ipi nō incidunt ī istum canonem.

14 Uos omēs falsarios litterarum nostrarū qui per se uł alios uiciū falsitatis exercēt cū defensoribus ⁊ fautoribꝰ suis anathematis uinculo decernimꝰ īnodatos ⁊c. Inno. iii. ex. de cri. fal. ad falsariorū. Innodatos. Et sic ē canon late sniē sm īnoc. ⁊ host. Insuper ⁊ clerici officiis ⁊ beneficiis sunt priuati. ⁊ degradandi sunt. ⁊ curie seculari tradendi. sm cōstitutionē legittīe puniēdi per quā ⁊ laici legittīe cōuicti puniuntur. ut dr̄ in textu. ⁊ cōiter dicit̄ qꝫ absolutio a tali excōicatione pape reseruat̄. extra. e. decreta. in fine. ¶ Nota sm pe. de ancha. ī dicto c. qꝫ ille qui scient̄ impetrat rescriptū surrepticiuꝫ. ⁊ illo utitur. nō īcidit in hāc penaꝫ. sꝫ solū punitur ut careat cōmodo rescripti / ⁊ in expensis cōdemnet̄ de rescr̄. super lr̄is / sed falsans rescriptū uel utens falso ex certa sciētia. uel ignorantia pcedente ex negligētia īcidit. Et nota sm ricar. sup iiii. d. xviii qꝫ impetrās litteras a dn̄o papa tacita ueritate. uel suggesta falsitate. siue faciat impetrans scient̄ siue ignoranter. si talis ueritas taceat̄. uł talis falsitas suggerat̄ qa ueritate māifesta uł falsitate n̄ suggesta. dn̄s papa nō cōcederꝫ Non est excōicatus iure cōi. nec etiā illi / qui litteris aplicis utūt̄ sub alio nomīe impetratis. quia qꝫuis tam isti qꝫ illi digni sint magna pena ⁊ confusione. nō tn̄ oportuit ius cōdere qᵒ tales ēent excōicati. quia talis fraus a pte aduersa. uel a iudice contra utētes talibꝰ litteris faciliter ⁊ certitudinalit̄ pōt pcipi / qꝫuis ergo sic īpetrās falsarius sit extēdēdo falsarii nom̄ ut sumit. xxv. q. ii dicēti. non ē tamē falsarius lrarum dn̄i pape / quia ueras lr̄as īpetrat qꝫuis falsa suggestione. ⁊ sic nō est excōicatus.

15 Qui litteris nostris uti uoluerint / eas primo diligēter examinent. quoniā si falsis litteris se usos dixerint ignorāter eorꝫ sera pēitētia euitare nequibit penas īferius ānotatas. Inno. iii. ī eadē decretali ad falsariorum ibi dicitur de illis penis. et sic qui scienter utitur litteris aplicis ēt ab alio falsatis est excōicatus. Et nota qꝫ dicit hostiē. ibideꝫ qꝫ si simplex ignorāter utit̄ talibus litteris falsis non excusatur. qa p alios debuit īquirere. hoc ar. di. xxxvii. ultimo. Idem ber. sꝫ si falsitas erat ita latens qꝫ de facili pcipi nō poterat ī apto. si p se ⁊ alios adhibuit diligētiā quā potuit ⁊ nihil pcepit. excusatꝰ ē

Alioquin nõ. extra. de homici. Johãnes. tunc enĩ ƒm pe. de ancha. Idez censet iusta ignorãtia que habet excusare. si adhibuit diligentiã quã potuit & debuit. quia hoc ĩdagauit a peritioribꝰ xxxiiii. d. Ephesꝫ. Nõ enĩ poterat diuĩare falsitatẽ rescripti. sꝫ si ignorauit ex negligentia. quia hoc est crimẽ ideo punit. & dolo cõparat. ff. mã. fideiussor. et in caº. dura dicit. eo. ti. ꝙ si falsas lr̃as se habere cognoscit & si penam excõis euadere uoluerit et hoc intelligitur secũdũ hosti. qñ littere false aliquo cãu ad eũ puenerũt. tales gº non sunt ipso iure excõicati. sed post xx. dies si non resignãt. pe. de ancha.

16 Inhibemus ne qs apud sedẽ apostolicaz litteras nostras nisi a nobis uel de manibꝰ illoꝝ recipiat qui de mandato nr̃o ad illud sunt officiũ deputati psone sollẽnes per nunciuz recipere pñt de manibus pdictorũ / trãsgressor huius si laicus ẽ excõicatõi subiaceat. Si clericus officiis uel bñficiis priuatꝰ dãnet. Inno. iii. ex. de cri. fal. dura. Apud sedẽ aplicaz. Illi ergo qui non sunt apud aplicã sedẽ seu in curia. nõ ligant hac cstõe. Et aplica sedes est. ubi ẽ papa. host. & Jo. an. Excõi subiaceãt. dicas ꝙ ipo iur̃ irrogat hec pena laico & etiaz clerico. ꝙ añt clericus officiis & beneficiis damnetur ipsa pena ĩponenda ẽ per sentẽtiã. nec ĩponit ipo iure. sed excõiº ipso iure ĩponit et clrico. pe. de ãcha. Et nota ꝙ dicit glo. ber. ibidẽ nõ credo ꝙ sit excõicatus qui hoc nõ seruat. ĩmo indifferenter uidemus ꝙ quilibet per nunciuz impetrat litteras. & hoc papa scit & tollerat nec aliquẽ repellit. nisi esset excõmũicatus. sed hoc ĩtelligo ꝙ lr̃e de manibꝰ domĩ nostri pape uel bullatoris tantũ sunt recipiende etiã uel uice cancellarii. uel alterius ad hoc deputati. alias false sunt. & qui sic reciperet esset excõicatus. Jo. an. & pe. de ancha. dicũt. ꝙ hoc quod dicit ista decretalis curia non seruat hodie. ĩmo quilibet parue auctoritatis mittit ad bullatorez & recipit. nõ seruat Ro curia

17 Hostieñ. in summa sic ait. hodie preceptũ est / ꝙ in litteris dñi pape nec ĩ magno nec in modico audeat quis manum apponere / etiã lr̃am unicam / uel pũctũ unicũ corrigẽdo / exceptis officialibus quibus est hoc cmissum. Alioquin manũ apponẽs ex canõe lato ĩ curia ipso facto sentẽtiaz excõis ĩcurrit / q̃ p aliquẽ citra sedẽ aplicã relaxari nõ pot. Idẽ goff. Querit ricardꝰ ĩ iiii

d. xviii. Utrū inueniēs litterā domī pape cuius efficacia iā expirauit ꝛ ludo nō intētiōe utēdi aliquā litterā in ea formataꝫ reformet. uel punctū faciat. uel p quēcunqꝫ aliū modū aliquid ī ea īmutet. sit excōicatus ipso iure. Rn° ubi s. Ad istā q̄stionē dicunt aliq/ ꝙ talis nō ē excōicat9 ipso iure/ quia illa excōicatō nō intelligitur nisi de his que alicui possunt esse utiles. predicta etiam quo ad omnē hōieꝫ esset īutilis /sed cōtra hoc sic posset argui ꝙ nis illa littera nō īmutata facta sit inutilis/ tamē per rasurā sic īmutari posset et utilis appareret Uerbigratia. si ibi erat scriptuꝫ post trieniuꝫ mīme ualituris. ꝛ pro triennio poneret̄ quīquēniuꝫ iā appareret utilis. q̄ prius erat inutilis/ cū ergo quecunqꝫ mutatio siue parua siue magna cōtra litterā domī pape p quaꝫ ꝑmutationē pōt apparere utilis plus ꝙ erat. uel utilis/ cū ante nō essꝫ sit ꝓhibita sub pena excōis iam late/ uidet̄ ꝙ īmutās aliquid cōtra litterā de qua est questio sit excōicatus ipso iure. quod mihi cocedēdū uidetur. ut etiaꝫ habet̄ ex. de cri. fal. in glo. super illud per rasurā tenueꝫ quicūqꝫ radit uel īmutat rescriptuꝫ pape excōmūicatus est ꝛ falsari9. ꝛ in hoc nullā distinctionē adhibeo. ꝛ ita sic dicit de lr̄is. tamē que p nullā rasurā possent apparere utiles utpote littere curatonie data a ducentis āmis uel trecentis aliter esset iudicandū. quia si tota raderetur de nouo nō possꝫ apparere utilis, ꝓpter bullam. quia in creatione cuiuslibet noui pape aliqd contra bullaꝫ īmutatur. Nomen enī eius ponitur in bulla.

18 Excōicamus omnes qui de cetero seruari fecerint statuta edita ꝛ cōsuetudīes uel poti9 abusiones ītroductas/ contra ecclesiasticā libertatē/ nisi ea de capitularibus suis īfra duos menses post huiusmōi publicationē sn̄ie fecerint amouere. ¶ Excōicam9 statuarios/ ꝛ scriptores statutoꝝ ipsoꝝ/ nec non ꝛ potestates consules rectores ꝛ cōsiliarios locoꝝ/ ubi de cetero hmōi statuta ꝛ consuetudines edite fuerint et obseruate./ necnon ꝛ illos/ qui secūdū ea presumpserint iudicare. / uel in publicā formā scribere iudicata. honorius ex. de sen. ex. nouerint. ¶ Ecclesiā/ laici heremite/ ꝛ reclusi/ hic sub nomīe eccīe nō cōprehendūtur/ nisi se subiecerint alicui ꝓbate religioni. Ul. Libertatē que consistit in priuilegiis concessis sup spiritualib9 uel tēporalibus. generaliter uel singulariter/ siue a deo/ siue a papa/ siue ab aliis principibus ꝑm Inno. host. ꝛ Abba./ Et a deo

quidē concessa sunt multa/ ut il lud. quodcūq; ligaueris sup ter raꝫ ꝛc. Et hoc quātū ad personā pape extenditur ad īterpretatiōꝫ omniū dubiorū/ ex. qui fi. sunt legi. per venerabilē. Itē decime ꝛ primicie ad clericos spectent. xvi. q. i. imperator. Item ꝙ de spiritualibus ius condere ꝛ iudicare pōt. ꝛ multa alia priuilegia que cōtinent in nouo ꝛ veteri testamento. A papa priuilegia cōcessa sunt/ ut qui inicit manum uiolentā in clericū sit excōicatus. Itē ꝙ in legatis ad pias causas sufficiant duo testes/ ex. de test. relatū/ ꝛ multa alia priuilegia ꝗ a vicario xp̄i concessa sunt que ī iure canonico habent. Itē ab imperatoribus multa concessa sunt que sunt sparsa in iure ciuili. ut de emūi. ecc. ꝛ huiusmōi. Nec extendunt dictas constitutiōnes ad priuilegia data nō uniuersalit. sꝫ particulariter aliquibus ecclesiis siue sint data talia spiritualia a papa. siue ab imperatoribus. siue ab aliis pricipib9. Io. an. de capitularis. i. de cartis siue libris in quibus talia scribi ꝯsueuerūt Et si satisfecerit absoluet epūs/ quia papa sibi nō reseruauit. Io. an. Infra duos mēses. hec cōstō modo ligat omnes/ quia iā ꝺudū fluxerunt illi duo mēses de qb9 fit mentio ī isto c. host. Excōmūicam9 statuarios ꝛc. Statuarii ꝛ scriptores statutorū statī ligantur/ nec excusationeꝫ habere

possunt ī toto/ nisi qūqꝫ excusentur a tanto/ Potestates autē cōsules rectores possunt habere excusationē quātū ad obseruatiōꝫ sniē. ꝛ deletionē statutorū p̄dictoruꝫ que ignorare possunt/ Ex q° uero certificati sunt. ꝛ obedire negligunt/ cōstō eos ligat/ que ad arbitriū bōi uiri referenda ē quādo sciꝫ scire potuerūt ut nō aut quādo īpedire nō seruētur. ut. s. intelligat hoc ꝗto cito potuerit bono modo cōcesso aliq° īteruallo/ ꝙ si hoc primo sciuit de nocte/ uel in festo tam sollēni ꝙ conciliū cōgregare non potuit/ uel erat tūc infirmus arbitrabit bon9 iudex. Host. ꝛ Io an. Io. uero de lig. ī tractatu de cen. ec. dicit ꝙ p̄dicti potestates. cōsules ꝛ huiusmodi sunt excōicati non excōicandi. nō obstat c. grauem. Ubi uidetur canon ferende sniē. quia ibi denunciantur excōicati non excōicandi/ Uel dic ꝙ nō ē absurdū ꝙ excōicati a iure iterā excōicentur ab hoīe/ Officiales uero non sunt excōicati/ nisi seruauerīt illa statuta/ uel negligētes fuerint ad ea delēda/ Rectores ciuitatū qui non habet ptātē statuta tollendi/ nō ligantur hac sniā/ nisi s̄m illa statuta iudicēt aut nisi possent opari ut illa deleantur. ꝛ hoc negligāt/ Pe. de ancha. querit de ꝯsiliariis illoꝝ locorū/ ꝛ ponit distīctionē Inno qui sic ait/ si tales consiliarii in illis locis ubi seruantur statuta

contra ecclesiasticā libertatē hñt
potestatē destruendi. ⁊ nō faciūt
excōicati sunt. et si dedissent cō-
siliū ꝙ destruantur nō facit eos
euitare penā. si nō habent ptātē
non īcurrūt excōicatiōez. sed si
nescirēt esse predicta statuta. dic
host. tunc ligari qn̄ sciunt ⁊ nō
delent cū possunt. Tempus autē
ad hoc dabit arbitrio boni uiri i
idē iudicis. sed nō uidet se posse
excusare allegando ignorantiam
facti. ex quo ita publice ꝓmul-
gata sunt statuta. tamē saluādo
dicta ꝓcedētia dicit ꝙ ignorātia
predicta excusat ab excōicatione
ad quā incurrendā requirit dolꝰ
sed nō ab alia pena. Sed quid si
sciuerūt predicta statuta. ⁊ igno
rauerūt esse contra ecclesiasticaz
libertatē. ibi dicit inno. ꝙ nō in
cidūt. cū excōicatio nō liget nisi
contūacem. xi. q. iii. certuz. nec
fertur nisi pro magnis crimībꝰ
ifatet tamē ꝙ possunt alr̄ pūiri
do. me. i. Jo. de lign. putat eos
non audiendos. quia ē ignorātia
iuris que non excusat de re. iu.
ignorantia. Hec pe. de ancha.
Nota etiā ſm quosdaz ꝙ si qui
statuerint ꝙ nullus offerret nisi
in magnis festiuitatibus. ul nisi
tantū. ul ꝙ super mortuo nō sit
nisi talis pannus. uel tot cerei.
⁊ huiusmodi. hoc esset contra ec
clesiasticā libertatē. Super ista
decretali notat heinricus hoicꝰ
⁊ dicit ꝙ statuentes. uel statuta
dictantes. uel scribētes ipsa. aut
fieri consentiētes. aut seruari fa
cientes statuta contra ecclesiasti
caz libertatez. statim sunt excon
mūicati ipso iure. Nam tempus
duorū mensium quod datur ad
delenda ipsa statuta ut uitēt hāc
penā cepit currere a tempore pu
blicationis huius decretalis. et
sic iaz diu transiuit illud tempꝰ
ſm Uil. ⁊ host. Quidaz tamen
exponūt huiusmodi publicatōez
postꝙ. s. in singulis locis fuerit
publicata. ⁊ hoc benignius ſm
host. sed primū uerꝰ ſm Io. an
Qui uero ſm talia statuta pre-
sumpserit iudicare. uel ī formā
publicā scribere iudicata. statim
tales sunt excōicati. ſm host.
Secus autez si in priuata forma
scriberet. Jo. an. Officiales ⁊ cō
siliarii tunc ligantur. s. scientes
ea esse contra libertatē ecclesiasti
cam consenserunt delicto. ut qa
ea seruauerūt. ul dederūt ɔsiliū
ꝙ seruētur. uel negligentes fue-
rūt ea de suis capitularibus de
lere uel officiū dimittere ꝙ cito
de eis certificati sciunt ⁊ ɔgnos-
cunt esse ea contra libertatē eccīe
concessaz. aliquo tamē medio in
teruallo ad arbitriū boni uiri.
Alie uero psone nomīate in hac
decretali. lz seruēt ⁊ huiusmodi
statuta non sunt exconmūicati.
ſm Inno. ⁊ Io. an. hec ille. qui
quidē dicit de facientibz contra
libertatez seu priuilegiū uniuer-
salis ecclesie.

19 VOs qui temporale dominiū obtinentes suis subditis ne prelatis aut clericis seu personis ecclesiasticis quicquā uēdant aut emāt aliqd ab eisdē nꝫ ipsis bladū molant. coquāt panem. aut alia obsequia exhibere presumant. alioquin interdicūt cū talia ī derogationeꝫ libertatis ecclesiastice presumātur. eo ipso excōis sniē decernim⁹ subiacere. Bonifaci⁹ de īmunitate ecclesiastica li°. vi. Libertatis. licet isti quo ad verba uiderentur non infringere libertatē. tamē īfringebāt quo ad mentē faciendo fraudē de psona ad personā. de quo dic ut xiiii. q. iii. plerīqꝫ. io. an. Querit hic domīc⁹ de sancto ge. quid si ista ꝓhibitio fiat per illum qui nō habet domīuꝫ. an habeat locuꝫ pena hic posita. respondet ꝙ nō per textū hic qui dicit de dn̄is prohibentib⁹ suis subditis. ⁊ exponit illud tempale pro seculari dominio. ⁊ subdit sed pone ꝙ fiat statutū sicut in italia in mltis ciuitatibus ⁊ dominus ꝙ prohibeat ne quis uendat ul' donet rē īmobileꝫ alicui non existenti de iure statuentiū non subeūti onera cōiuꝫ uel domīoruꝫ. ⁊ irritat donationē uel uenditionē ⁊ penā imponit. an per talia statuta includant uenditiones ul' donatōs ī eccīs. Et ꝙ n̄ īcludāt et ꝙ nō teneāt talia statuta q° ad eas ꝓbat p ca. ecclesia sancte marie. de cōstitu. ⁊ per plures rationes ⁊ concludit ꝙ huiusmodi statuētes hac pena non sunt ligati. ex quo non fuit statutum expressiuꝫ de ecclesia. quia si hoc fuissꝫ tūc ligati essent. quia statutū ē ɔtra libertatē ecclesiasticā. Tenuit. n. illud statutū ꝺm cōmunē sniam doctorū quo ad laicos trāsferentes in laicos iurisdictiōis aliene sed si illud extenderent ad eccīaꝫ inciperent ligari. nec esset absurdum dicere ꝙ iudex ecclesiastic⁹ posset illos ad quos pertinet cogere ad declarandū statutum ut non respiceret contractus fiēdos cuꝫ ecclesiis. īfra de her. statutū ꝗ Refert etiā Jo. an. in nouellis. ꝙ inno. ⁊ abb. dicunt ꝙ statuto laicorū facto pro cōi utilitate. ꝙ uadens de nocte soluat tantum clerici non sunt subiecti. sed per suū iudicem sunt arcēdi. d. xcvi bene quidē. Secus dicunt de bāno in pascendis pecoribus. ul' ad aquam ducēdis. tunc enī tenent pastores de damno propter mercedem quam accipiunt.

20 SAncimus uniuersos ⁊ singulos q regalia custodiam siue guardiā aduocationis seu defensionis titulum in ecclesiis monasteriis. siue quibuslibꝫ aliis piis locis de nouo usurpare conantes bona ecclesiaꝝ monasterioꝝ. aut locoruꝫ ipsorū uacātiuꝫ occupare

presumunt quocunqȝ dignitatis honore prefulgeant. Clericos ecclesiarum etiā monachos monasteriorum et personas ceteras locorum eorundē que hoc fieri procurant eo ipso excōis snīe subiacere: Bonifacius ex. de elec. ca. generali li. vi. Universos ⁊ universas. Nam appellatione si qs. ⁊ si qua ɔtinetur. ff. de uer. sig. l. i. ⁊ ii. Et ꝭm gar. verbuȝ masculinū prolatum a canone cōprehendit feminīnū. quod ꝓbatᷣ. xvii q. iiii. Si quis suadente. quod ē uerū nisi per eadē ul̄ alia. s. iura excipiatᷣ femina īfra e. de īdēnitatibus. Jo. an. quod archi. intelligit de canone puniente crimina. Singulos. ut qn̄ psona usurpat suo nomīe infrascripta. Universos vero dixit puta qn̄ aliq̄ universitas sibi infrascripta usurpat de nouo. arch. ℞ Regalia. dic r̄galia ea que capit rex uacāte eccl̄ia ut patet ī regno Francie ⁊ anglie Naȝ illic uocantᷣ regalia iura regis in quibusdā ecclesiis uacantibus cōpetentia. quibus de prelato ordinatis illa percipiunt p̄lati ⁊ n̄ rex. archi. Guardiā. Quia dicūt se debere custodire eccl̄iaȝ uacantē donec de prelato fuerit ei prouisum. ut patet exemplum in ecclesia parmensi. ubi tales custodes laici ⁊ nobiles appellātur uicedomini. patet etiā exempluȝ in ecclesia florentina. ⁊ sumitur hoc uerbum ⁊ precedens. s. custodiam pro eodeȝ. Unde expone siue pro. i. ⁊ intelligunt quidam hoc comprehendi sub hoc noīne Juspatronatus. quod non credo sed intelligo simpliciter sicut sonat quāuis aliter noteᷣ infra de iurepatronatus. ꝙ h̄ archi. sed Jo. an. sic dicit. Custodiaȝ ⁊ q̄ sequūtur ex pena. sed gar. i. ius patronatus quod ꝭm diuersas regiones diuersa sortitᷣ uocabl̄a et addit quocunqȝ nomīe censeātur. Usurpātes de nouo tale ius in ecclesiis et aliis piis locis. et bona ipsorū locorū uacātiū ecclesiarum occupātes excōicati sunt ipso iure. aliis ut hospitalibꝰ et aliis quocunqȝ nomīe uocatis. Jo. an. de nouo sciȝ a quadragīta annis citra ꝭm gar. s. de consuetudine. c. ulti. ⁊ hoc ꝑ litterā que sequitᷣ. Uel antiqua ɔsuetudine. que. s. habetur infra ī textu hic nō posito. Jo. an. Bona de quibus laicis nulla ē attributa facultas. Occupare in malam parteȝ sumitur. ⁊ ꝓprie mobl̄ia dicuntᷣ occupari. Immobilia dicuntur īuadi. sepe tamē unū sumitur pro reliquo. Procurātes forte occasione discordie inter eos suscitate. Et dicūtur procurare opere consilio persuasione ⁊ cooperatione. Jo. an. Nota ꝙ committentes sacrilegiū ī aufferēdo res sacras. uel nō sacras sed de loco sacro. n̄ sunt de iure ɔmūi excōmūicati. nisi hoc facerēt cuȝ effractione uel incēdio. ut ex. de sen. ex. cōquesti. in glo. Sȝ tres

post monitionē si se non emendarent sunt excōicādi. sic etiā alias aufferentes bona ecclesiarū non sunt ipso iure excōicati. nisi uacātium. ut ī isto ca°. generali. ex. de elec. li. vi. Quod aūt dicitur ī decretis. ii. q. iii. Canōica de uiolatoribꝰ ecclesiarū. Et xvii. q. iiii. omnes. de raptoribus bonorū ecclesiarū ꝙ sunt excōicati intelligēdū est ſm Ricar. ī iiii de uiolatione ⁊ raptu que fiunt cū effractōne uel uiolentia personali. ⁊ huiusmodi.

Laici qui prelatos uel capitula ecclesiarum seu alias personas ecclesiasticas ad submissiōes huiusmodi faciendas hactenꝰ cōpulerunt. post competentē āmōitionē remissa submissione quā p uim uel metū exegerāt ecclesias ⁊ bona ecclesie eis submissa talit in sua libertate dimittant. Illi uero qui prelatos. aut personas easdē ad talia facienda compulerint cuiuscunqꝫ sint conditionis aut status excōicatiōis sñia sunt innodati. Ex contractibus pretea super premissis huiusmōi licētia et consensu īteruenientibus hactenus initis. aut quos in futurum iniri cōtigerit. seu occasiōe illoꝝ laici ultra id quod ex natura cōtractuū ipsoꝝ uel adhibita ī ipsis lege permittit aliqd nō usurpēt Qui uero secus egerint. nisi legittime mōiti ab huiusmōi usurpatione destiterint. restituendo etiā que taliter usurpauerūt. eo ipso sententiaꝫ excōis incurrant. gre. ʒ. x. ext. de re. ecc. non alie. hoc consultissimo li°. vi°. Submissiones huiusmodi. i. de qbus dixerat in principio ubi ꝓhibet prelatos ⁊ ecclesias sibi cōmissas bona īmobilia seu iura ipsarum laicis cōmittere sine capituli sui consensu et apostolice sedis lr̄a speciali scilicet cōstituēdo uel recognoscēdo seu profitēdo ab illꝫ ea tanqꝫ a superioribus se tenere seu ab ipsis eadē aduocando. uel ipsos patronos uel aduocatos ecclesiaꝝ seu bonorū ipaꝝ ꝑpetuo uel ad tempus nō modicū statuendū. Talis ergo submissio hic prohibetur. nō autē alienatio bonorū ecclesiasticorum. Et nota ꝙ comprehendūtur etiaꝫ hic femie scilicet religiose. Et quod dicit aduocādo expōit tanqꝫ ab aduocatis recognoscēdo. Et quod dr̄ ad tempus nō modicū. inde trahitur ꝙ ad modicū tempus pn̄t uocari in patronos ⁊ defensores et dicitur modicuꝫ tempus īfra decem annos. Uel ſm gar. relīquatur iudicis arbitrio. Et quod dicitur competētem mōitiōem intellige trinam. nisi facti necessitas aliud suaderet.

22 Illi qui repressalias aduersus
personas ecclesiasticas. seu
bona ipsarū concedūt vel exten-
dunt ad eas nisi presumptionem
huiusmodi reuocauerint a conces
sionis vel extensionis tempore ĩ
fra mensem. si persona singularis
fuerit. snīam excōis incurrat. si
vniuersitas. ecclesiastico subiace
at interdicto. greg. x. ex. de min
riis. si pignoratores. li. vi. Eccle
siasticas. Ut clericos tēplarios
hospitalarios cōuersos et deo de
uotos. xii. q. i. duo. Jo. an. Ex
tendunt facit drīam inter exten
dere et cōcedere. quia ciuitas vel
superior dicitur concedere. sed
ille cui concedūt extendere puta
quia ciuitas Bononiensis dedit re
pressalias cuidam suo contra floren
tinos. quas extēdit ille ad clicos
Jo. an. Presumptionem. id est cō
cessionē vel extensionē repressali
arum. quod est contra ecclesiasti
cam libertatē. Jo. an. Mensem quod
si infra mensem istum. processum
fuit ad actum. quia fuit ecclesia
stica psona pro alia pignorata. i.
repressalia facta contra eā. nūquid
hec pena habebit locū infra men
sem. dic sm gar. quod in statum pri
stinū reuocauerint infra mensem
infra de sen. ex. quicunque. Uel
sm gar. reuocatio re integra fie
ri debet antequā procedatur ad
actum. Alias locum habet pena
Jo. an.

23 Sciant cūcti qui clericos vel
quaslibet personas ecclesias
ticas ad quos in aliquibus mona
sterijs aut alijs pijs locis spectat
electio pro eo quod rogati seu alias ĩ
ducti eum pro quo rogabantur
siue inducebantur eligere noluerūt
vel consanguineos eorū aut ipsas
ecclesias monasteria seu loca ce
tera beneficijs seu alijs bonis su
is per se vel per alios spoliando
seu alias iniuste prosequendo gra
uare presumpserint. se ipso facto
snīa excōis innodatos. greg. x.
ex. de elec. li. vi. Cuncti etiā eps
ecclesiasticas ut conuersos tem-
plarios qui licet non sint clerici
sunt tamen ecclesiastice persone.
spectat. de iure cōi in collegiata
ecclesia ad collegium spectat ele
ctio. et si nō est collegium spectat
ad patronū. nisi aliud ĩducatur de
cōsuetudīe. Si autē nō esset ibi
collegium vel patronus per dio
cesanum habet ibi ordinari. x.
q. i. regēda. Et hec vera quo ad
electōnē prelati. de ĩferiori vero
supra eo. ti. cum ecclesia vulturana
Jo. an. Rogati quando preces ĩ
ducant simoniā. dic ut viii. q.
secunda in summa. et viii. q. i. moises
Inducti per promissiones vel alio
modo. Jo. an. Alios sed nūquid
hec pena locū habebit in presen
tante patrono. Uidetur quod nō quia
de electione tantum loquitur et
nō de presentatione et hec est penalis
et ideo restringeda. dic quod si pa
tronus est clericus. vel persona

ecclesiastica. locu3 habebit ɔstō nec est hoc odiosum sed fauorabile ecclesiarū fauore q̄bus ꝓpt̄ hoc melius prouidebitur. Et q̄a ista decre. indefinite loquitur indefinite intelligitur. ⁊ dicit clericos. Si autē patronus ē laic⁹ pena locū non habebit cū constō dicat clericos uel personas ecclesiasticas. Io. an. Idē3 Uil. gar. archi. Io. mo. qui dicunt etia3 Idem in postulance snīa. ⁊ fm gar. Epi bene poterunt absoluere io. an. Nota ꝙ archi. hic mouet questionē de mādatario. i. de eo qui ex mādato alterius aliquid horum operatur Utrū īcidat in canonē. allegat pro ⁊ ɔtra ɔn̄tes finaliter ɔcludit ꝙ dici potest ꝙ mandatarius talis liget. ⁊ si nō uerbis huius capitli: tamē mēte maxime cū participet in crimīe ⁊ sit actor mali.

Statuimus ne quis impetratores litterarū nostraru3 ad nos uel alias ad foru3 ecclesiasticum recurrentes super causis q̄ ab idem forum de iure. uel ōtiq̄ consuetudine pertinere noscūtur ad desistendū. Uel in foro seculari de questionibus huiusmodi litigandum per eorundē3 iudicu3 ecclesiasticorū impetrātium aut litigantiu3 seu uolentiū litigare. 24

aut propinquorū ipsoru3 seu rerū illorū aut ecclesiarum sua3 captionez/modisq3 alus quibuscūq3 compellat seu cōpelli faciat. uel procuret. nec per se alios īpediat quo minus cora3 iudicibus ecclesiasticis delegatis seu ordinariis querulantes de causis que ut premissu3 est ad cognitionē pertinēt eorūdem possint libere iusticiam obtinere/nec ad predicta facienda dent consiliū auxilium uel fauorez. Si quis uero contra presum pserit excōicatōi se ipso facto nouerit subiacere. a qua nisi ta3 iudici cuius cognitio fuerit īpedita uel iurisdictio usurpata ꝙ pti que in ꝓsecutōne turbata fuerit sui iuris. de iniuria. damnis. ⁊ expensis. ⁊ interesse. prius p eundem fuerit integre satisfactum. nullaten⁹ absoluatur. Bonifaci⁹ ex. de īmunitatibus ecclesiarum Quoniā. li. vi. Nullaten⁹. i. nullo modo. Quid si ante satisfactōe3 tales fuerunt absoluti. non credo ꝙ talis absolutio teneat. h° ista specialiter prohibēte lr̄a. Archi. ⁊ io. an. dicit. ꝙ tunc demū fcā satisfactōe poterit absolui per ordinarium. quia papa sibi non retinuerit.

Quicunq3 pro eo/ꝙ in reges Principes barones Nobiles 25

balinos vel quoslibet ministros
eorum. aut quoscunqz alios excōis
suspensionis. siue interdicti sñia
fuerit promulgata/ licentiā alicui
dederit occidēdi capiendi seu alīs
in personis aut in bonis suis uel
suorū grauandi/ eos qui tales sen
tentias protulerunt. siue quorū
sunt occasione prolate/ uel easdē
sñias obseruantes. seu taliter ex
cōicatis cōicare nolentes/ nisi li-
centiā ipsaz reītegrā reuocauerīt
/ uel si ad bonorum captionē occōe
ipsius licentie sit processum. nisi
bona ipsa fuerint īfra octo dierum
spacium restituta/ aut satisfactō
pro ipsis impensa/ eo ipso sñiam
excōis incurrant / eadem quoqz
sint sñia innodati omnes / qui ausi
fuerint predicta licentia data uti
/ uel aliquid premissorum/ ad que
cōmittenda dari licētiā prohibu
imus. alīs cōmittere suo motu.
Qui autē in eadem sententia per
manserint duorū mensium spacio
extunc ab ea non possint nisi per
sedem apłicam absolutiōis bene
ficium obtinere. greg. x. extr. de
sen. ex. li. vi. ¶ Reges. est autez
ordinarius regis episcopus ī cuius
diocesi deliquit uel domicilium
habz. d. xcvi. Si imperator. io.
an. Et dicit Archi. q non solum
regem. īmo et imperatorē potest
epus excōicare. ii. q. vii. Ptē cuz
dauid. Ministros. ad cłicos pōt
referri. et sic proprie insequit uer
bum suspensionis. Jo an. Lñiaz
Multo fortius idem in iussu uel
mandato. Archi. Dederit. clare
demonstrat hec littera q si aliqs
contemplatōe excōicati faciat ea
que hic in lr̄a numerātur ipe ex
cōicatus non dicit esse in culpa.
nisi subsequenter post factū ratū
habeat. archi. Suorum. s. consan-
guineorum uel familiariū. et sic no
ta casum ī quo percutiens et mā
dans percuti laicum ē excōicatus
Ad idem supra de elec. sciant. eo
li°. io. an. grauandi. puta ne quis
emat ab eis uel eis uendat. Uel
his similia. io. an. Reintegra. i.
ātequā ad occidēdū uel capiēdū uł
alias grauandū easdē personas ī
aliquo fuerit ꝓcessum. Unde ui
detur q si reītegra fiat reuocatō
mandati uel talis licentie. locum
non habet quod hic sequitur. Si
autē ad aliquē actū sit processum
per eum cui licentia est concessa
statim licentiā dantes sunt ligati
ut hic patet de hoc de pe. dis. i.
siquis non dicaz. sed uidetur cō
tra infra proximo ibi nisi bona
ipsa etc. dic q grauior ē offensa
persone quā rerum. de qua offensa
loquitur lr̄a. quo casu ipo facto
statim ligantur. ut dictum est.
Littera autez sequens loquitur ī
offensione rerum. ad quarū resti
tutionē terminus octo dierum p̄
figitur. ut infra patet. archi. Im
pensa. s. cū res non extat uel pla
cet leso. Incurrāt. Et si prius erāt
excōicati. modo duplici funiculo
sunt ligati. quod esse pōt. iii. q.
quarta. Engiltrudaz. io. an. Uti

ordinarius regis quis sit

Epus potest excoicare imperatorem

⁊ sic mādans ⁊ mandatarius ea-
dem pena puniunt. Alias. i. pter
aliquā sniām. io. an. obtinere.
similr̄ ī incēdiariis ecclīarū qui
ex quo denūciati fuerint nō pn̄t
absolui ab aliquo q̄ꝑ a papa s̄. e.
tua. Et si papa hoc nō expressisset
ppetuo potuisset ordinarius ipm̄
absoluere. s̄. eo. Nuper Io. an.

Constitutionem felicis recor- 26
dationis Alexādri pape q̄rti
pred. n. qui statuit ecclesias ⁊ p-
sonas ecclesiasticas ad pedagia ⁊
guidagia penitus non teneri. nec
ad exhibendū uel soluendū talia
pro rebus suis propriis. quas nō
causa negociandi deferūt uel de-
ferri faciunt. seu transmittunt.
Uolentes propter multorū inso-
lentiā ⁊ abusum pene adminiculo
adiuuare adicimus districtius ī
hibendo contraria consuetudine
quorūcunq; que dicenda ē uerius
corruptela nō obstāte. ut nec col
legiū nec uniuersitas nec aliqua
etiā singularis persona cuiuscūq;
sit dignitatis ↄditiōis aut statꝰ
a prefatis personis. aut ecclesiis
pro personis ipsis. Aut rebus
predictis talias exigant uel extor
queāt per se uel per aliū suo no-
mīe uel alieno. aut eos ad hmōi
persoluenda cōpellat. Qui uero
contrafecerint si persone fuerint
singulares excōicationis. Si aūt
collegiū uel uniuersitas ciuitatis
castri seu loci alterius cuiuscūq;
ipsa ciuitas castrū uel locus īter
dicti sniām ipso facto incurrant
nec ab excōicatōne huiusmōi ab
solutionē uel interdicti relaxatōz
obtineant. donec exacta plenarie
restituerīt ⁊ de transgressione cō
petenter satisfecerīt. ex. de cēsi.
quā q̄ꝑ. li°. vi°. Si uniuersitas
uel singularis psona ecclesias uł
ecclesiasticas personas compule
rit soluere pedagia uel guidagia
Uel exactiones pro rebus suis
quas causa negociationis non
deferunt uel pro personis singła
ribꝰ excōicati sunt ⁊ uniuersitas
interdicta. Io. an. in summa.
Item nota ꝙ res clericorū eodē
priuilegio gaudent quo res eccle
siarum quantū ad istud. Nego-
ciandi. Hoc uerbū a multis non
plene intelligit̄. Unde dic ꝙ ille
dicitur negociator qui rē cōpat
ut integrā ⁊ inmutatā uendendo
lucretur. Sed qui rem compat
ut materia sit sibi aliqd īde ope
rādi puta ex ferro clauos ⁊ alia
artificiata. ille nō est negociator
hanc autē negociationē clerici ex
ercere non debent. ut. lxxxviii.
dist. Fornicari. Si autē deferant
uel deferri faciāt clici res causa
mercimonie. hac īmunitate non
gaudent. ⁊ sic ē argumētū cōtra
emptores reddituum clericorū q
uolunt in his gaudere īmūitate
illa qua ⁊ clerici ut. s. nō soluāt

pedagia ꝛ guidagia de emptis a clericis. fran. de zam. querit. an quod hic dicit̃ de pedagiis locũ habeat ĩ gabellis ꝛ dacijs quele uantur in ciuitatibus lombardie ꝛ respõdet ꝙ stephanus dicit ꝙ sic. quia eadẽ iura de ipis. Arg. .xiiii. q. iii. putant. ꝛ ca°. plerīqꝫ ꝛ de priui. quãto. ꝛ ex hoc dicit ꝙ tota italia est ĩterdicta ꝛ clɨci ꝛ seculares hoc non seruantes. h ille. sꝫ hodie taliter excõicati nõ sunt uitandi. nisi denuncientur. ut habes infra. de exco. mĩ. ca°. ult. Singulares. generalit̃ loqt̃ Unde credo ꝙ ꝯprehẽdat etiam episcopos. si obiciatur infra eo. li. de sen. ex. quia ꝑiculosũ. dic ꝙ non loquitur ĩ sñia excõis ut hic. sed suspensionis ꝛ interdicti archi. Obtineãt. Cum papa sibi taliũ absolutõez nõ retineat alijs concessisse uidebitur. de sen. excõ Nuper. Archi. Restituunt. hoc uerbum demonstrat ꝙ absolutionem precedat restitutio. sic. ii. q. vii. accusatio. Ubi de hoc in gl. excõicatos quod uidetur ꝛc. Et xvii. q. iiii. proborũ. in fine Ubi plene de hoc in glo. ꝛ xi. q tertia. ex eo in glo.

27 ADuersus consules rectores ciuitatum ꝛ alios qui ecclesias ꝛ uiros ecclesiasticos contra imponẽtes talias ꝛ collectas. uel alias exactiones clericis. seu collectis et exactõibus alijs aggrauare nituntur. Uolens emũitati ecclesiastice latranẽ. concilium prouidere presumptionem hmõi sub anathematis districtione ꝓhibuit trãsgressores et fautores eorum excõicationi subiacere ꝑcepit. donec satisfactionẽ impẽderint cõpetentẽ. Et ĩfra circa finẽ Et successorem ipsius nisi satisfecerint infra mensem manere decernimus ecclesiastice censure cõclusum donec satisfecerint cõpetenter. Et in eadẽ post dicta superius ĩmediate sequenti. Uerũ si quando forte epũs simul cum clericis tantã utilitatẽ uel necessitatẽ prospexerĩt. ut absqꝫ ulla coactione ad releuãdas utilitates ꝛ necessitates cõmunes ubi laicorum facultates non suppetũt subsidia per ecclesias duxerĩt conferenda predicti laici humilit̃ et deuote recipiant cũ gratiarũ actiõe Propter imprudentiã tamẽ quorundam Romanus põtifex prius consulatur. Innocẽ. tertius ex. de emũit. eccle. ¶ Latranense cõcilium. de quo s̃. c. non minus. ubi fertur talis sñia excõicatõis cum ista tamen additione seu cõditione si admoniti desistere noluerint. ubi dicit glosa. h. ꝙ si se non correxerint post ammonitionem sunt ipso iure excõicati. Et dicit host. ꝙ sufficit una ammonitõ. maxime quia canon iste inductus est in fauorẽ ecclesiarũ

⁊ odium tirānoꝝ quoꝝ aliqui
ſunt adeo terribiles ꝙ nec facile
eſt eos tercō āmonere cū quātū
cunqꝫ admonent̄ appellāt nec au
dent prelati dare ſniās timētes
forſitan plura perdere. prouident̄
ergo ꝙ ſufficit una āmonitio cū
competenti dilatiōe. ¶ Appellaͦ
uero excluditur. quia a correp-
tione canonis nō appellatur. nec
prelato eſt imputandū ſi a canōe
ſnīa profertur. Additur etiā et
fertur ſnīa excōicatiōis ī p̄dicta
decretali. non minus contra eua
cuātes iuriſdictionē ⁊ auctoritatē
prelatoꝝ. ita ut nihil poteſtatis
in eis in ſuis uideatur hominibus
remanſiſſe. niſi moniti deſtiterīt
Ubi dicit io. an. ſuper uerbo iu-
riſdictiōꝫ. etiā ſpiritualeꝫ īterdū
hic tamē loquit̄ de tēporali quā
etiā rectores hodie non ſoluꝫ di-
minuere. ſed etiaꝫ in totū ſubtra
here moliuntur. ⁊ tales ſi mōiti
non deſiſtant ſunt excōicati ipſo
iure. ⁊ hac ſnīa infiniti ligantur
qui non uitant̄. ut dicit hoſtiē.
ꝙ periculoſiſſimū eſt ſucceſſoreꝫ
ipſius. ſ. in illa dignitate uel rec
toria. conſueuerunt enim uniuer
ſitates ſibi eligere rectores annu-
ales. nec delictū predeceſſoris pre
iudicat ſucceſſori. ſꝫ iā ē propriū
delictum ex quo ipſuꝫ nō purgat
quia conſentit. ut dicit ibi glo.
D. infra menſeꝫ. A tempore ſui
regimīs computanduꝫ. ⁊ etiam
interī ſi conſenſit hiis propter q̄
fuit excōicatus predeceſſor eius
cum per id appareat ꝙ ī crimīe
damnato p̄ticipat. ⁊ ſic ligatur
eadē ſnīa. de hoc autem tempore
quo ad ſnīaꝫ huius canōis nihil
minui poteſt. tamen ordinarius
hunc terminum ex cauſa abbre-
uiando ſua ſnīa poſſet talē ligare
io. an. Inclusum ergo ē canon la
te ſnīe. io. an. Satiſfecerint om̄e
damnū emendandū ē ecc̄ie quod
ex ipſius exactione ipſi cōtingit.
ſed ⁊ ſi conſiliū dedit de collecta
imponēda ad reſtitutiōeꝫ ipſius
tenetur. Si uero conſilium non
dediſſet. forte nō cogeret̄ ad emē
dationē collecte. ſed alias int̄elliꝫ
quod obuenit eccleſie ab ipſius
regimīe emēdabit. ⁊ forſitan pe-
nitentiā ſpūalē et etiā pecūariā
eum ſubire ſecundū ꝙ bonus iu
dex arbitrabitur oportebit. Hec
aūt tantū locum habent cū quis
ſuccedit in regimīe illius. qui ē
excōicatus ex predictis cauſis. ul̄
uniuerſaliter qualitercunqꝫ ꝑpt̄
libertateꝫ eccleſiarū uiolatā. ſecꝰ
ſi ex alia cauſa eſſꝫ poteſtas excō
mūicatus uel conſiliarii uel uni-
uerſitas ſeu ciuitas īterdicta. tūc
enī ſucceſſor nō eſt excōicatus ſ̄
Innoc. cuius eſt q̄ſi tota illa gl̄
hoc intelligas ſic ſ̄m hoſt. unde
licet ꝙ mēſis iſte ſeu preſumptō
q̄ ex lapſu ſumitur ad alios caſꝰ
non extendit̄. Illud autē certuꝫ
ē ꝙ quicunqꝫ ſuccedit excōicato
⁊ fouet factū damnatuꝫ propter
quod predeceſſor excōicatuſ fuit
eandem ſnīaꝫ incurrit. io. an. Et

addit q̄ si nouus rector operam dedit quātūcunq̄ȝ potuit q̄ hoc emendaret. sed uniuersitate resis tēte quod intendebat non potuit obtinere nō propterea excusatur nisi omnino relinquat regimen. Jo. an. ¶ Necessitatē. iustam et honestam. innocē. Quorundam prelatorū qui sine iusta causa da bant subsidiū ⁊ soluebāt. Inno. consulatur. Nota hic per bonifa ciū in vi. eo. ti. ca. clericis. Fuit lata snīa excōicationis a qua ab solui nō poterant citra sedeȝ apo stolicam in laicos imponētes col lectas ⁊ tallias clericis. uel alias exactiones. ⁊ personas ecclesiasti cas ⁊ talia dantes eisdem absq̄ȝ licentia sedis aplīce. Que qdem constitutio bonifacii in clemen. eo. ti. ca. quoniā extat reuocata. ⁊ quod ī istis duabȝ decretalibȝ scilȝ non minus. ⁊ aduersꝰ circa huiusmodi materiā dicit. ibi p̄ cipitur obseruari. ¶ Queritur si ad clericum aliqua de cā iusta casamētum rustici ⁊ possessiōes perueniāt ⁊ pro modo illarum ⁊ quātitatis soluebat rusticꝰ ī q̄s tis ⁊ collectis que cōiter fiebant in loco ratione regis. utrum ipe clericus teneatur simil̄r inpredic tis. pro modo ⁊ rata possessionū obmissis aliis allegatiōibus pro ⁊ contra. Finaliter dici potest q̄ talis clericus liber esse debet a predictis. Quod probatur per capitulum. quia nonnulli. de im munitat. eccl. libro sexto.

28 Absolutionis beneficium ab excōicatōnis snīa uel quācū q̄ȝ reuocationē ipsius aut suspen sionis seu etiaȝ interdicti per uiȝ uel metum extortaȝ presentis cō stitutionis auctoritate oīno uiri bus uacuamus. Ne autē sine iu ridica uiolentia crescat audacia. eos qui reuocationē seu absolutō nem huiusmodi. ui uel metu ex torquent. excōicatōis snīe decer nimus subiacēre. greg. x. ex. de his que ui metusue cā fiunt. li. sexto. Absolutōnis. huius decre talis fuit dubitatio. quia regula riter que per metum fiunt tenēt seu ualent. ⁊ obligant. quod dic ut notat xv. q. vi. auctoritate. Fallit tam̄ ī casibus ibi notatis ad quos addo istum. Et qa sicut īiusta excōicatō ligat. sic uideba tur de īiusta absolutione. de pē tentiis. d. i. uerbum. io. an. Ex cōicationis. etiā iniuste hūiliter enī debet petere absolutionē. nō per metuȝ compellere. quia snīa pastoris siue iusta siue īiusta te net. xi. q. iii. c. i. fm Her. ⁊ guil Reuocationē. differentiaȝ facit inter absolutionē ⁊ reuocationeȝ ⁊ potest dici absolutio solēnis q̄ fit iuxta formā ecclesie. Reuo catio uerbalis sine solemnitate. Uel ubi tenuit excōicatio locum habet absolutio. ubi non tenuit

excōis reuocatio. uel refertur ex cōicatiōis reuocatio ad absolutō nem ad cautelam Io. an. sed īter dictum proprie dicitur relaxari. archi. Suspensionis intelligo in distincte ut loquit. id est siue ab officio siue a beneficio. siue ab ī gressu ecclesie. infra de sen. ex. c tua. io. an. Interdicti. Ista tria sunt paria que oīa sub ecclesiasti ca censura ɔtinētur. de uer. sig. querenti. ⁊ secum trahunt execu tionez. Unde sequēs appellatō n̄ suspendit earū effectū. supra. de app. pastoralis. et ī scriptis fieri debet. īfra. de sen. ex. cū medici nalis. li°. vi. io. an. Uim. uis est maioris rei impet9 cui resisti n̄ potest. ff. cōmode ff. eo. l. i. Me tus autē est trepidatio mentis ī stantis uel futuri periculi causa. ff. eo. l. i. et exigitur ꝙ presens sit metus. licet futuruz periculū et quis metus excuset. no. supra eo. dilecti. io. an. et dicit̄ metus quasi mentem tenens. Uis tamē plus ē ꝙ met9. Omne enī quod ui fit per metum fit. sed nō ecō uerso. sed cum metus īfertur ei resisti potest. licet cū periculo. ⁊ cum multis modis accipi possit metus: accipiatur large ut sonat ista littera. ⁊ hoc in odium faci entis. Nota tamē ꝙ licet aliqua uerba dicat talis que uideātur ī cutere timorē. illa non sufficiunt ad iustum timorez. ⁊ id circo hoc relinquo arbitrio boni uiri. fm id quod dicitur ī glo. ī plurib9

aliis sup eo. ti. cū dilect9. archi extortam. Factuz requirit hec lit tera. archi. Uacuam9. g° taliter absolutus remanebit ut prius ex cōicatus archi. et quāuis ī ex cōicatione per uim uel metuz ex torta idez uideat̄. s. ꝙ ipso iure non ualeat quia par ius ligandi ⁊ absoluendi esse uoluit. de pē. dist. i. uerbum. dicit contra. i. ꝙ ualz. fm h. xi. q. iii. q̄tuor io. an. Ratio est quia utrobiqz anime consulitur ꝙ est ī dubio faciendum. pōt tamē per excep tionem elidi ut notatur ī pdicto ca° quatuor. extorquent. ergo si metum intulit ⁊ iudex absol uere uoluit non habet locuz hec pena quia uerba ⁊c. supra de el non resi. c. relatuz. aliter tū pūi etur. Io. an. Excōicatōis. No ta excōicatum accip excōicari ⁊ quod dic. ut notatur. iii. q. iiii. Engiltrudam. Si autem nō ipse excōicatus. sed alius metuz hūc inferat. sic excōicatus erit. ⁊ sic non sumatur predictū argumētū Sed nunquid in hoc casu ipse ex cōicatus uel interdictus uł suspē sus īcurrit hanc penā. dic ꝙ sic si mādauit uel eius nomīe factū ratum habuit supra de elec. scien dum. nec dicā istos penam eua dere licet absolutor postea ratuz habeat illud quod ab initio coac tus fecerat. quia statim ab initō ligati fuerunt. absolui tamen po terunt per suum ordinariū. cum cōditor canonis sibi n̄ retinuerit

absolutionē infra de sen. ex. nup
Et in hanc penaȝ incidit qui per
penam amissionis rerum ad hoc
compellit ipsuȝ excōicatorē supra
eo. c. abbas. io. an. Subiacere.
Quid si compellit per uanuȝ me
tum. de quo timere non debeat
Nunquid tunc locū haberet pēa
dic ꝙ nō ſm gar. quia talis me
tus non inducit restitutionē. nec
proprie appellat metus. Jo. an.

PResumptores qui in locis ī 29
terdicto suppositis quāquā
de cetero diuīa celebrare officia
quomodolȝ cogere. Aut qui mō
predicto ad officia eadeȝ audiēda
aliquos excōicationis preferti ul
interdicti ligatos sñia euocari.
Seu q ne excōicati publice aut
interdicti de ecclesiis dum ī ipsis
missarum aguntur solempnia a
celebrantibus moniti exeant pro
hibere. Necnō excōicatos publi
ce ⁊ interdictos qui ī ipsis eccle
siis nominatī a celebrantibus ut
exeant moniti remanere presum
pserint excōicatōis sñia a qua ꝑ
sedeȝ dūtaxat apostolicā possint
absolui sacro approbāte concilio
īnodamus. ex. de sen. ex. grauis
in clem. Presumptores. hec pena
non extenditur nisi ad dominos
temporales. excepto ultimo casū

ibi nec nō excōicatos. Domīos
aut intellige etiā prelatos q hnt
temporale dnīū in loco. Paulus
Quomodolibet omnē modū cō
pulsionis. realem. personaleȝ. di
rectum ⁊ indirectum cōprehēdit
Ut si res eorum occupant cōsan
guineos grauant in personis. uel
in rebus. facit de electione. sciāt
cūcti. eo t. li. vi. Jo. an. Cogere
presumpserīt. quod sequitur ⁊ ē
primū modo predicto scilȝ uoce
p̄cōia. de qua supra dixerat. uox
preconis qñqȝ paucis īnotescit:
⁊ hoc respectu fortior uidet̄ uo
catio per campanā. sed quia p̄co
loquitur et edictuȝ ponit ex ꝑte
mandantis. ideo maior ē cōtēptꝰ
Jo. an. Euocare presumpserint.
quod sequitur. ⁊ est secūdū. Pu
blice. Occulte enī excōicatos non
uitamus ī publico. vi. q. ii. c. ii.
Missarum. ī aliis ergo diuinis
officiis non est locus pene. io. an
Moniti. non dicit nōīati ut in
proximo uer. per quod patet ꝙ
quo ad prohibentes sufficit gene
ralis monitio. puta ꝙ monet ꝙ
omnes excōicati ⁊ interdicti ex
eant. ⁊ ille precipit ꝙ non exeāt
io. an. Si autē preciperet uel pro
hiberet non subditis non esset lo
cus pene. ſm Pau. Prohibere.
presumpserint quod sequitur. ⁊
est tertium. Nominatiȝ. ex gene
rali monitione nullus ligatur ex
eo ꝙ remanet. soli ergo nomīatī
moniti remanentes ligabunt r.
io. an. Remanere ītellige etiā si

ipsi dñi temporales non mandẽt
hoc.10.an. Excõicatiõis. excõica
tus ergo iterum excõicatur. de
hoc.iii.q.iiii.engiltrudã.10.an

Quicunque cõitatum ptãtes 30
capitanei rectores consules
iudices consiliarii. aut alii qcũqȝ
officiales statuta huiusmodi de
cetero facere uel dictare. aut ꝙ
soluantur usure uel ꝙ cum solu
te repetunt̃ nõ restituãtur plene
⁊ libere scienter iudicare presum
pserint sñiam excõis incurrant.
eãdem etiã sñiam incursuri nisi
statuta huiusmodi hactenus edi-
ta de libris cõitatũ ipsarũ si sup
hoc potestatẽ habuerĩt ĩfra tres
menses deleuerĩt. aut si ipsa sta
tuta siue consuetudines officiuȝ
eorum habẽtes quoquomodo ꝑ-
sumpserĩt obseruare. Cle. qnt9
de usuris in cle. ex graui. Com
munitatum. ipsa eniȝ cõitas non
incurrit hanc penam de sen. ex.
romana. li. vi. Consules. nomĩa
sunt officialiũ ẜm uarias locoꝝ
consuetudines. ⁊ quia omnia nõ
potest specificare submittit istaȝ
clausulam generalem ut compre
hendat omnes quocunqȝ nomĩe
censeantur. paul. Consiliarii ad
talia dantes consilium. paulus.
Officiales g° siquis talia statuta
non ut officialis scriberet uel di
ctaret nõ ẽ excõicatus. nõ obstat
ne cle. uł mo. sñiaȝ. quia ibi duo
requirũtur. scilicȝ ꝙ scribat uel
dictet. ⁊ ꝙ homicidiũ postea sit
secutum. quia tunc dat auxiliuȝ
uel fauorem pronuncianti. ut ibi
notat innoc. ⁊ host. sed hic scri-
bendo faciendo uel dictando tm̃
incurrit penam absqȝ alia execu
tiõe statuti. pau. Statuta hmõi
de quib9 supra dixerat. s. que ex
igit ⁊ solui usuras concedũt. uel
ad soluẽdũ debitores compellunt
et grauia onera imponũt usuras
repetẽtibus sicut si esset statutũ
ꝙ usuras repetẽtes in foro eccle
siastico per potestatẽ cogant̃ usu
rario mutuare tantã pecuniaȝ ⁊
tanto tempore quanto tenuit re-
petentes peccuniã usurarii. Sol
uantur usure ĩ casu a iure nõ cõ
cesso. secus si in casu cõcesso. ut
infra eo. ti. c. i. ⁊ saubrit̃. pau.
Improprie tamẽ dicitur usura ĩ
predictis capitulis allegatis. lau.
Ut ergo locus sit pene necesse est
ꝙ statuto caueatur ꝙ usure sol-
uantur. unde nõ sufficeret si sta
tuto caueretur ꝙ ultra duos uł
tres denarios pro libra nõ soluã
tur ĩ mense. quia supra illã sum
mam prohibendo. nõ uidetur ꝑ
hoc usqȝ ad illaȝ cõcedere. argu
mentũ de treuga ⁊ pace. c. i. pau
⁊ 10. an. ¶ De mentali autẽ usu
ra. hic nõ uidetur loqui hec lr̃a
quia licet creditor ĩ iudicio cõfi
teatur suam prauam ĩtentioneȝ.

tamen repeti non pōt ut usura.
sed ut quasi usura ⁊ iiuste recep
tum. ut notauit host. eo. ti. Cō
suluit. ubi dicit ꝙ usura mētalr
debet restitui. Idem ibi innoc.
⁊ rai. ī summa. pau. ¶ Repetātur
ab eo qui pōt. nec obstat c. quod
frustra. eo. ti. pau. ¶ Restituant.
quādo de earū exactione constat
in iudicio. Iudicare. ⁊ qui iudica
ta scripserint si iudicetur ſm p̄
dicta statuta. de sen. ex. notauit
in fine. ubi uero non iudicatur.
ſm statuta tunc scribens sn̄iam
non incurrit penā. sed solum iu
dicans. nisi uelis dicere ꝙ etiam
in primo casu hec constitutio pe
nalis nō extenditur ad personas
non expressas. ut uidetur uerius
argumētū de re. iu. in penis. li.
vi. pau. ēt io. an. dicit ꝙ de scri
bentibus iudicata non exprimit
hec constō. Incurrant in continē
ti sine temporis interuallo. ⁊ sic
facientes dictantes et scribentes
talia statuta ac iudicātes usuras
esse soluendas uel non repetēdas
uel repetitas non esse soluendas.
statim sunt excōicati. aliud ī his
qui statuta iā facta debent delere
qui uidelicet si habent potestatē
delendi scilicet de iure ⁊ de facto
ut dicunt pau. ⁊ io. an. si nō de
leuerint post tres menses etiam
ipsi sunt excōicati. Cōsuetudīes
hoc dicit quia quādoqz non sta
tuunt talia sed assuescunt id ē in
consuetudinem deducunt. io. an.
Obseruare officiales scilz expssi
si enim non expressi ea seruant n̄
sunt excōicati io. an. ⁊ pau.

31 Excōmūnicamus ⁊ anathema
tizamus illos qui cōtra cris
tum ⁊ populuz cristianum sarra
cenis arma ferrum ⁊ lignamina
deferunt galearum. Eos etiam q
galeas eis uendunt uel naues qui
in piraticis saracenoruz nauibus
curā uel gubernationez exerceāt
Aut machinis aut qbuslibz aliis
impendūt aliquod eis consilium
⁊ auxilium in dispendium terre
sancte ipsosqz rerum suaruz pos
sessione multari ⁊ capientiū ser
uos fore censemus precipientes
ut per omnes urbes maritimas
ī diebus domīcis ⁊ festiuis hu9
sententia publice innouetur et ta
libus gremium nō aperiatr ecclīe
nisi totuz quod ex cōmercio taz
damnato perceperint ⁊ tantūdez
de suo in subsidium terre sancte
transmiserint. ⁊ infra ꝙ si forte
soluendo non fuerint sic alias re
atus taliū castigentur ꝙ in pena
ipsorum aliis interdicatur auda
cia similia presumendi. immo. in
concilio generali extra de iudeis
⁊ saracenis. ad liberandum.
Concilium generale de quo hic
repetit concilium lateranense de
quo supra ita quorundaz ⁊ addit
penam imponendaz tempore ab
solutiōis ibi ⁊ talib9. ¶ Notādū

ꝙ tales excōicati non absoluunt̄ ab excōicatōe nisi quod totū ex cōmercio dampnato perceperint ⁊ tantūdē de suo in subsidium terre sancte transmiserint. si tamē absoluantur non facta satisfactōe tenet absolutio. sed reduci debet in pristinam excōicationis snīaz nisi hoc faciant ꝯm egidiū. Idez io. an. et pe. de ancha. Sed q̄rit̄ ex quo isti priuant̄ bonis suis et bona confiscantur quō ultra penam puniūtur et transmittant ī subsidiū terre sancte quod receperūt ex cōmercio ⁊c. Et respōdēt predicti doctores ꝙ ante cōfiscatione imponitur hec pena uel soluitur de bonis quesitis post confiscationem. uel dicas ꝙ pena cōfiscationis imponit̄ a iudice seculari. sed pena restitutionis eius quod perceptum est et tantundez de suo imponit̄ per ecclesiasticū iudicem. et ꝯm pe. de ancha pēa priuationis omniū bonoꝝ non ī ponit̄ ipso iure. sed per snīam et per iudicem secularem. Sic ab s reatus quia potuerūt subici uerberibus loco pene. Et nota ꝙ hec pena que inducitur per ecclesiam scilicet dationis eius quod percepit quis per tale cōmerciū tm̄dē de suo si non transmittit̄ in subsidiū terre sancte quia scilicet nescit talis cui debeat dare. applicari seu dari debet camere apl̄ice nec hanc penaz relaxare pōt nisi papa. uel is qui ab eo habet sup hoc cōmissionez. ut est summus penitentiarius. nam qui hunc canonem inciderent consueuerunt se componere super tali pena cū camera apostolica dando certam partem eius. ⁊ de residuo solet eis fieri remissio. Sic audiui a sapientibus practicari in curia. et hoc quando talis soluere pōt. Nam quādo non pōt fiendum ē quod dicit̄ ī decretali supradcta Quis autez debeat absoluere a tali snīa. dicit glo. sup ca. quod oliz ꝙ epūs. ex quo papa sibi nō retinuit. quod locum habuit olī nunc aūt secus. unde dicūt io. an ⁊ pe. de ancha. super eo. c. ꝙ hodie papa tēporibus quibus solet facere generales processus ter in anno tales excōicat. ⁊ tunc a tali snīa solus papa absoluit. hec illi Sūmus etiā penitentiarius uidetur habere potestatē tales absoluendi. Et nota ꝙ per istaz decretalem. ꝙ olim. prorogatur. i. extenditur predicta pena excōicatōnis ad alium casum ꝙ̄ ī illis duabus decretalibus. s. ista quorūdaz ⁊ ad liberādum contineatur uidelicet ac quecunqz alia mercimonia que ibi portantur durāte guerra inter nos ⁊ ipsos etiaz si fieret treuga. quia per treugā nō tollitur guerra. sed ītermittitur Item nota ꝙ nicolaus quart9 ī quadaz extrauagante que incipit olim tam in generali statuit ⁊ ī nouat ꝙ null9 arma ferꝝ equos lignamina uictualia ⁊ alia q̄cūqz mercimonia ī alexandriā uł alia

loca saracenoꝝ terre egipti defer re uel mittere seu de suis portubus ut eis deferantur extrahere uel extrahi ꝑmittere aut eis alis auxilium uel fauorē prestare ꝑsumat. alias sunt excōicati ipso facto. nec possunt absolui nisi tātum de bonis propriis ⁊ in dicte terre subsidium conuertendū ex soluerint quātū ad partes predictas detulerīt aut miserint aut deferri uel de ipsorū portubus deferendū eis extrahi permiserint. Et similiter statuit de omnibus terris soldano subiectis. Incurrāt ēt predicti. et alias penas tēporales que extrauagans innouata est per bonifacium sextum. ⁊ iterū per clemētē quintū. qui absolutionē ab huiusmōi sniā preter ꝙ ī articulo mortis pape reseruauit ut patet in extrauagāte que incipit. Multa mentis. Et huic hodie statur. quod etiā patebit infra ex ipso processu pape annuali qui fit in curia. Veneti autē super hoc habent lniam a papa martino quinto. quātū ad mercimonia. ⁊ uictualia ꝑ plures annos nō aūt quo ad arma ⁊ ligna mīa habent licentiā. unde nō incurrunt predictam penā. et idē de aliis qui habent similē lniā scilicet quo ad mercimonia. secus si portarent uel portare facerent arma uel lignamina quia tunc ī currerent. et idem de aliis. etiā qui haberent similem licentiam. Excōmunicatio contra euntes ad sepulcrū sine licentia pape ⁊ ē papalis. ¶ Nota etiā ꝙ accedentes ad sepulcrū domini causa deuotionis sine licentia pape sunt excōicati. ⁊ eorum absolutio pape uel summo penitentiario reseruatur ut reppeꝛi in libro penitētiarie summi penitentiarii.

32 Excōicationi subdantᷣ qui romanos aut alios cristianos pro negociatione uel alias honestis causis nauigio uectos aut capere aut rebus suis spoliare presumūt. Illi etiam qui cristianos naufragium patientes spoliant rebus suis nisi ablata reddiderint excōicationi se nouerīt subiacere ex concilio lateranensi ex. de raptoribus. ¶ Prima pars huius capituli dicit host. ꝙ ē canon late sniē. et addit ꝙ pirrate ter ī āno ab ore pape excōicantur solēnitᷣ Secūda ps dicit ꝙ est canon ferende sniē. Innoc. tamē Uinc. et goff. dicūt ꝙ est ista secūda ps late sniē. io. an. dicit sic. credo ꝙ prima pars sit canon ferende sniē. excepto quod dictū est de pirratis. q sunt excōicati a papa. ter ī anno ab ore pape ⁊ excōicātur solemniter. Secūda pars est canon late sniē. ita tamen ꝙ ꝑcedat āmōitio. ut dicit gl. ⁊ ꝓbet

hoc iure verborum. ratio diuersitatis satis patet. et sic pars pōt ītelligi de quolibet nauigio. Idē io. de lig. dicens ꝙ ista est cōis opinio. et ꝙ primum dictum intelligitur de quolibꝫ nauigio. ꝙuis host. restrīgat ad maritimū. Quantū ad secunduꝫ dicit ꝙ si post monitionē non restituāt ablata. statim sunt excōicati. si añt restituunt nō sunt excōicati. idē pe. de ancha. et addit qui auteꝫ peregrinos et mercatores non nauigantes. sed alias itinerātes spoliant. excōicari debēt. ſꝫ nō sunt ipso iure excōicati. ex. de treu. et pa. c. i. hec ille. Hic tamen nota ꝙ expoliantes romipetas. vel euntes ad curiam uel redeuntes pro causis agendis in curia. sunt excōicati excōicatiōe papali ut patebit infra in processu ānuali pape.

Clericos q scienter et spōte participauerunt cum excōicatis a nobis et ipsos in officiis receperunt eadem excōicationis sñia cuꝫ ipsis nō dubitamus īvolui. quos etiā ꝓ absolutionis beneficio habendo ad nos uolumus remitti. clem. iii. ex. de sen. ex. significauit. Circa expositionem huius decretalis est triplex opinio solēnis. quarta cōiter reprobatur. est gº pria host. que etiam ponit ī summa confessoruꝫ. ꝙ ista sit noua excōicationis species. ad quā incurrendam quinqꝫ requirunt. istam ēt sequit opinio io. an. ut ponunt in textu. s. primo ꝙ cōmunicās cum excōicatis sit clericus. Secundo ꝙ cōicet scienter. Tertio quia cōicet uel participet sponte et dicit goff. excludi hic coactiōꝫ absolutā nō cōditionalē. Quarto ꝙ cōicet in diuinis. et hoc intelligendum ſm goff. de oībus diuinis officiis tam de hiis que in ecclesia dicūtur ꝙ de his que extra scꝫ horis canōicis. Quinto ꝙ cōicet seu pticipꝫ cū excōicatis nomīatis a papa ī huiusmōi diuinis. talis excōicatus īcurrit absoluendus. non nisi per aplicam sedem. Qui auteꝫ alias excōicatus a canone cōicat ī diuinis. lꝫ peccet. nō tamē eandē sñiam īcurrit. de hoc infra in c. de minori excōicatōe. Secunda est petri de ancha. qui dicit ꝙ qui cōicat cū excōicato a papa sponte et scientēr et in diuinis est excōicatus eadē sñia. et istū dicit esse uerū intellectum huius decretalis. ita reperi ex recollectis eius. Idem uidetur dicere Uil. spe. et goff. Tercia ē tan. s. ꝙ qui participāt cum excōicatis a papa eodeꝫ crimine ꝓpter quod ille ē excōicatus eadē sñia ligatur. et sic sunt soluendi per papaꝫ ex. eo. nuper

hanc opinionē dicit glosa credo
veriorem. innocē. etiam dicit sic
posse intelligi 10. an. ⁊ 10. de lig.
dicunt ꝙ videt̄ adherendū huic
ultime expositioni.

Vos qui proprie temeritatis 34
audacia defunctorum corpa
non sine contemptu clauiū eccle
sie in cimiteriis tempore interdi
cti in casibus non concessis a iur̄
excōicatos publice vel nomīatiꝫ
interdictos. Vel usurarios māi-
festos scienter sepelire presumūt
ipso facto sniē excōicationis de-
cernimus subiacere. a qua nulla
tenus absolnantur. nisi prius ad
arbitriuꝫ diocesani episcopi. qui
bus p premissa fuerit iniuria ir-
rogata satisfactionē exhibuerint
competentem. ex. de sepul. ī cle.
caº. i. ¶ Eos. includit utriusqꝫ ꝓ
fessionis personas laicos ⁊ eccle-
siasticos exemptos ⁊ non exemp
tos. Paul. Proprie temeritatis
audacia. notat quasi ꝓprio ausu
et sumitur in malam ptem. Ubi
autē nō faceret temere. puta pre
latus dicit sepeliendū fuisse abso
lutum. vel verisimiliter putat se
pulturam non esse prohibitā illi
ratione status. ⁊ sic errat ī facto
non habet locum hec pena Pau.
In cimiteriis. Pau. ideꝫ si in ec-
clesia. secus si ī campis ut locis
priuatis. Tempore īterdicti. Naꝫ
tunc īterdicta est sepultura. No
concessis a iure. hoc dicit propt̄
clericos qui seruauerūt īterdictū
quibus cōceditur tempore inter-
dicti sepultura cuꝫ silentio ⁊ abs
qꝫ campanarum pulsatione. ut ī
predicta decretali ꝙ inter. ⁊ ꝓpt̄
priuilegiatos circa confratres.
In q̄tuor vero festītatibꝫ ī qbꝫ
celebrari potest eo tpe. s. īterdi-
cti alta voce non puto mortuos
sepelire debere. ut de priuile. cuꝫ
plantare. 10. an. idem pau. ⁊ zen.
Excōicatos. ab hōie vel a iure
et intelligas de maiori excōicatō
ne. licet eniꝫ excōicati minori sic
decedentes sepeliēdi non sint. ut
notat inno. eo. ti. sacris. huic tn̄
pene locus non ē. 10. an. Publice
et per quod dicit publice. dico
ꝙ si esset occulte dato ꝙ sepeliēs
sciret. non est locus huic pene
licet priuetur sepultura. si de hº
constare pōt. sed talis esset excō
municatus minori excōicatione
s̄m alanū. ⁊ bar. quod placet et
Pau. ¶ Aut nominatiꝫ interdic
tos. pau. a diuinis ⁊ pticipatōe
sacramentoruꝫ. tales puniunt̄ se-
pulture priuatione. Ut notāt īno
cen. et host. ¶ Secus si īterdicti
ab aliquo tēporali. seu spirituali
exercicio iurisdictionis misterii
vel officii. quia tales non sunt
priuati aliis diuinis. ergo nec se
pultura. ¶ Qui dicūtur nomīa
tim interdicti. Laude. dicit ꝙ no
mīatiꝫ intdicti sunt ī denūciatōe

nominatim. siue specialiter sunt
expresse. ut notat inno. ¶ Sed q̄
rit. quid iuris si notorium ē de
fautoribꝰ qui occasionē dederūt
interdicto per epm̄ lato non sunt
tamē nomīati in ip̄a sniā interdi
cti que ī scriptis ferēda est. ut de
sen. ex. cuz medicīalis. li. vi. Nū
quid sepelientes hos fautores in
currerent. licz sint īterdicti in ge
nere. quia dictū est in sniā inter-
dicimus. a. cum fautoribus suis
credit ipse ꝙ nō quātūcuūqz sint
notorii. argum̄. de cle. ex. mini.
posuit. cū h̄ cōstitutio sit penalis
et ideo restringenda. Et aduerte
ꝙ per illum textuz qui prohibet
nominatiz interdictos in cimite-
rio sepeliri. uidetur a contrario
sensu ꝙ interdicti nō nōinatiz se-
peliri possint. quod tenet glosa.
ubi locus interdictus non sit.
Steffanus dicit istam opinionez
ueram nisi quando pro certo sci
retur eos tale quid fecisse uel cō
misisse. propter quod erant inter
dicti. tales enī nō debent sepeliri
in cimiterio . ubi uero non sint
certi. habet locum glo. ꝯm eūdē
pro glo. tamē facit quod dixi s̄
post Laud. ut. s. nō sufficiat facti
notoriuz. nisi adsit ista qualitas
nōiatim per modū de quo supra
Manifestos. qui priuati sunt se-
pultura. et factione testamenti .
nisi satisfecerint ul cauerint ꝯm
formā illius decreti. quanꝙ̄. ex.
de usuris li. vi . ¶ Et si apparue-
rint ī tali signa penitētie. ⁊ post

mortem prestatio cautionis suffi
cit ad uitandum hanc penam cū
talis sepultura nō sit prohibita.
sed non ualet testamentuz quod
ab initio est nullum. ex persona
testantis. Idem etiaz uidetur si
primo fecit testamentū et postea
efficitur usurarius manifestꝰ qa
per sequens delictum infirmatur
testamentū. pau. Scienter. Secꝰ
si ignoranter. pau. Sepelire. Nō
solum actualiter ponentes corpꝰ
sed dicentes diuinuz officiū sup
funus īcurrunt eam penam īmo
fortius. quia plus contemnūt.
¶ Idez intelligas de sepeliētibꝰ de
facto in cimiterio etiā absentibz
clericis. pau. Sed io. an. sup dic
to uerbo sepelire. sic dicit. h̄ oc-
currūt dubia que principis decla
ratiōz plus ꝙ̄ glosantis exposcūt
scilz an portantes ad sepulturā q
tamen nō sepeliūt sint excōicati.
Item de comitantibus funus.
Item de fodientibus. ⁊ fabricā-
tibus uel aperientibus sepulturā
Item de prelatis clericis uel mi-
nistris ecclesiarum in quorum ci
miteriis sepeliuntur qui id nō ꝓ
hibent. uel patiunt . ¶ Item de
clericis portantibus crucē cereos
⁊ similia. Et post quedaz sic dic
cū h̄ p̄uat sepeliēte n̄ admittētē
interessentē et cooperantē. Sepe
lire autē est mortuum humo ul
tumulo cōdere. uidet̄ autē solos
humo uel tumulo corpus impo-
nentes ligatos esse. Facit pro hoc
eq̄tas ne ex uniꝰ funere multitu°

ligetur. Item constat quod portantes comitantes uel fabricantes sepulturam si non sequeretur talis sepelitio excōicati non essent. In contrarium est quia etiā hec constitutio ludibrio. si unus solus seruiens uel ribaldus per quem id poterit expediri ligari dicatur reliquis usitatis pompose et solenniter expeditis. io. an. Steffa. uero non dubitat omnes istos ligari. Nota quod io. cal. in tractatu quem fecit de ecclesiastico interdicto. circa finem mouens predictū dubium seu questionem sic dicit. Mihi procul dubio uidetur quod si nominatī interdictus uel etiā nō nomiātim īterdictus. sed tempore interdicti in casu non permisso a iure. si cum diuino officio est sepultus omnes predicti. s. aperientes sepulcrum uel fabricātes terram uel ponentes ī sepulcro uel portantes cruces uel cereos uel portantes funus ut associātes causa honoris uel amicicie. uel clerici diuinū officium facientes ut nō prohibentes cum possunt. omnes pena excōis ligātur. per istam cle. eos. Ratio quia hoc casu omnes sunt participes criminis siue cooperatores. ad h de sen. ex. Nup xi. q. iii. precipue ¶ Si uero sine officio clericorum defunctus terris sepultus ē etiam ī loco cimiteriato. licet sit tutius. dicere predictos omnes fore ligatos excōicationis snīa de qua ista clemē. agit. tamē licet trepidus credo istos nō ligari dicta pena. sed quia uidētur contēnere generalem prohibitionē poterūt arbitraria pena puniri etiam per iudicem ecclesiasticum. xiii. q. ii. Econtra adam. Ad hoc dicendū me mouet finis cle. i. per que uerba uidentur remoueri priuilegia que clericis siue ecclesiasticis personis solent concedi et nō laicis. Ut ergo uerba non uideāt superuacue apposita. de mai. et obed. solite. oportet quod intelligatur de his quibus talia priuilegia solēt concedi. ut sic dictum intelligatur secundum quod talia adiūcta pōt adaptari i. q. ii. sacerdos. Sed priuilegia excōicationis solent concedi clericis et ecclesiasticis personis. de illis ergo debet intelligi principale dictum capituli. Item sepultura ecclesiastica proprie respicit clericos ad quos id pertinet. xvi. q. i. placuit. et cum funera ad sepulturam deferūtur diuina officia cantare. xiii. q. ii. qui diuiā. et sic concludit propositum. sed si clerici dicunt officiū sepulture super funus. et postea deponentes funus in loco secreto non ponunt ipsum ī sepulcro seu cimiterio. numquid sunt excōicati. Certe secundum opiōnem contrariam esset dicendū quod non quia textus dicit sepelire quod ē humo uel tumulo mortuū cōdere. et sic per solam celebrationem officii non esset delictum cōsumatum ergo nō incideret ī penam. sed nō credo quod aliquis hoc diceret. sic enī semper fieret durāte

interdicto. ⁊ ꝑ cõsequẽs ista cle.
fcta esset ludibrio. hec omnia io.
calde. Et quod dictũ est de inter
dictis. idem intelligenduꝫ est per
omnia de manifestis usurariis.
⁊ publice excõicatis. ¶ Querit
etiã dñs laurẽ. de ridolfis ĩ tra
ctatu quem facit de usuris. quid
dicenduꝫ de officiantibus clıcis
portantibꝰ cruces ⁊ cereos ⁊ of
ficiantibus et associantibꝰ ⁊ por-
tantibus feretruꝫ. tanꝙ ibi esset
cadauer alicuius predictorũ scilꝫ
manifesti usurarii nomĩatim in
terdicti uel publice excõicati. cũ
tamẽ realiter ibi non sit. Rñdet
⁊ dicit idem iudicanduꝫ ac si ibi
esseꝫ. ⁊ idẽ dicẽdũ ut s. Subiacere
hanc penã locũ habere ñ puto ĩ
aliis casibus in quibus denegat
sepultura quos habes eo. tit. de
sta. mo. c. ii. ¶ Sed quid de illo
qui sepelit manifestũ usurarium
excõicatuꝫ publice nomĩatĩ ĩter
dictũ et tempore interdicti nũqd
una uel quadruplici excõicatione
ligabitur ex hoc facto uide quod
de hoc plene scripsi in tertia qõe
qualterii. siue tamẽ una sola siũ
pluribꝫ sñiis ex his diuersis cau
sis. quaꝝ quelibet per se sufficit
ꝙ excõicatus dicatur planũ ẽ ꝙ
de omnibus debet satisfacere. et
ab omnibus absolui. io. an. eis
quibus. Sed qui sunt hi forte ĩ
tellexit de his quorũ fauore fue-
runt late sñie excõicationis ut ĩ
terdicti in loca uel personas uel
illis qbꝰ debebat fieri restitutio.

quo ad usurarios. Si qua etiam
uiolentia in his fuisset illata clı-
cis uel ministris. illis etiam fiat
satisfactio. ¶ Item si illorũ cor-
pora uel ossa decerni possunt ex-
humanda sunt. ⁊ hoc in tribus
ultimis casibus. ¶ Sed quid de
primo. dic ꝙ si ille fuit penitens
licet nõ debuerit sepeliri scilicet
tempore ĩterdicti. nõ tamẽ exhu
mabitur. saltem post relaxatum
interdictum. Notant etiã inno.
et host. ꝙ penitens qui sepultus
non fuit in cimiterio ꝓpter inter
dictũ. relaxato ĩterdicto debet ĩ
cimiterio sepeliri. dicũt etiaꝫ ꝙ
ex quo penitẽs fuit. mortuaria li
cite ab ipso recipi possunt. cũ ꝓ
ipso sit orandũ. xi. q. iii. qcũqꝫ.
Secus si ñ fuisset penitẽs. lxxx-
viii. d. c. fi. Io. an. qui dicit ꝙ
de funeralibus que darẽtur cuꝫ
funere defuncto sepulto tempore
interdicti non putãt clıcos licite
recipere posse quia uiderẽt par-
ticipare in delicto. ¶ Item nota
ꝙ fran. de zabꝰ. post pau. super
uerbo temeritatis huius clemẽ.
dicit ꝙ temeritas sciãꝫ notat q̃i
ꝓprio ausu. ⁊ ex hoc dĩc Laud
ꝙ si ignorans factum uel etiam
ius. dum tamẽ sit cui liceat ius
ignorare. hoc faceret. non uidẽt
reus. nec hanc penaꝫ incurrere.
ii. q. iiii. pa. notandũ. et idẽ dĩc
in effectu glo. i. c. cle. ⁊ ideꝫ pau
et zen. qui uidẽt uelle ꝙ hoc ca-
su iuris error simpliciter excuset
quia iuris error excusat a dolo.

ff. de abis. l. i. quod ē uerū. Nā
iuris error excusat a pena ad quā
cōmittendā requirit dolus. nō:
dii. in regula ignorantia li. vi.
per hoc ꝙ iuris error ē lata cul-
pa non dolus. ff. de his qui.
Itez nota ꝙ dicit io. an. ī nouel
lis. super. c. ut aīarum li. vi°. ꝙ
ignorantia statuti sinodalis excu
sat transgressorez a pena. nisi sit
crassa ⁊ supina. etiam cū statutū
punit aliquid ꝓhibitū lege dīna
uel canōica. et ſm hoc terminet
hic quod scripsit io. de dō. Ubi
querit an sint excōicati īpuberes
qui falsauerūt instrumētū ⁊ mo-
nachus qui tulit falsum testimo
nium. ignorantes constitutiōem
episcopi. qui tales excōicat quic
quid ibi dicat satis potuit utq;
ꝓbabiliter ignorasse ꝙ si ita lo-
cus est huic decretali. et licz pena
iuris in eis locum possit habere
cessabit tamen pena statuti quod
ꝓbabiliter ignorabant. licet qdā
restringāt hoc dictuz ad statuta
ex causa prohibētia de iure nō ꝓ
hibita. idez dicit ex. de tempib9
ord. eo. li. vi. ꝙ equipollent sciā
⁊ affectata ignorantia. et dicitur
affectata ex quo scire potuit. sed
noluit. īmo dissimulauit. Item
an. de hu. dicit in lect. ꝙ mulie
res ⁊ monachi ab ignorautia iu
ris non excusant. ubi iuris omī
anno fit publicatio in locis ubi
sunt. alias excusantur. ut l. cum
de indebita. ff. de probati. quod
dicit ueruz host. in monasteriis
de quibus monachi nunq̄ exeūt

35 NOs qui dīno timore post
posito scienter gradibus
sanguinitatis uel affinita
tis cōstōne canonica interdictis.
aut cum monialibus contrahere
matrimonialia nō uerentur. nec
nō religiosos ⁊ moniales ac cle-
ricos in sacris ordinibus consti-
tutos matrimonia contrahentes
ipsos excōis snīe ipso facto decer
nimus subiacere. clemēs quint9
ex. de spon. et ma. c. uno. ī cle.
Eos. Nota ꝙ ī sex casibus h̄ ex
pressis tātuz locum habet ista cō
stitutio. ⁊ eius pena. ¶ Unde si
contrahit quis cum habente ma
ritum uel cuz iudea uel pagana
uel cum cognata spiritualiter uł
legaliter uel contra impedimētū
publice honestatis licz nō teneāt
matrimonia. nō tamen est locus
huic pene que in illis casibus uel
similibus expressa nō est. ¶ Itez
in his sex casibus tunc demuz ē
locus pene cum illicite cōtrahūt
Si enī licite. ut ex dispensatione
pape. tūc cessat culpa. g° ⁊ pena.
de constōne. c. ii. de qua dispen-
satione notat̄. de resti. spo. lr̄as
io. an. Scientes. ignorantes ergo
non ligat constō. quod intelligo

ignorantia facti probabiliter ꝛ nõ affectata. scilicet quia ignorabãt se esse consanguineos uel affines Si uero ignorabãt ius nescientes gradũ in quo erant esse ꝓhibitũ ex quo sciebant gradum ligat cõstitutio. de re. iu. ignorãtia li. vi. Si uero alter solus sciebat ille solus ligatur. facit. xxxiiii. q. ii. in lectuz. Sed quid si contraxit ignorans post tẽpora autẽ sciuit ꝛ cohabitauit consanguinee: uidetur ligari. ar. i. q. i. Eos ĩ fine de simo. sicut tuis. Contrariuz credo. cum ista cõstõ nõ puniat cohabitationẽ uel incestũ. sed cõtractum. ut ita dicam ꝓbatur h solutõ. eo ꝙ sine iudicio ecclesie ab illa diuertere non posset. fateor tamẽ ꝙ peccat cognoscẽdo. io an. Pau. uero dicit. ꝙ si talis cohabitat ei affectu maritali incurrit hanc penam cum uideatur ex nouo consensu cũ ea contrahere Si uero ex primo non incurrit. Sed quid si ꝯtraxerit cũ ea quã credebat consanguineaz affinem uel monialem et in ueritate non erat. solue per notata de sen. ex. si uero. ii. et. c. in audientia. io. an. Ex illis causis trahi põt responsio. s. ꝙ talis nõ est excõicatus. Sed quid si impedimentuz quod erat tempore contracti matrimonii fuit postea remotũ. ex de consang. ꝛ affi. quia circa. Rñº si remouetur per dispensationẽ pape. uerba sunt ĩspiciẽda ut uideatur an tollat ĩpedimẽtum

etiam quo ad penaz preteritaz. an non ut faciat tantum ualere matrimoniuz. primo casu absolutio alia nõ est necessaria. secũdo sic Si uero reuocaret impedimẽtũ per constitutionem reuocatoriaz tunc dic ut supra de ĩmu. eccle. in clem. quoniã. pau. Super predicto autez ca. idez pau. sic dicit ꝙ si reuocatoria uult et dicit cõstitutionem quaz reuocat fulminatoriam excõis. pro infecta hñi tunc ligati per illos nõ egent absolutione. si autẽ tantũ reuocat tunc sic ligati egent absolutione Gradibus scilicet quarto uel citeriori. Canonica. Fortius diuĩa de resti. spo. c. lr̃as. Matrimonii aliter. Per hanc litteraz uidetur ꝙ coactus ad contrahendum nõ incurrat hãc penaz et de absoluta coactione certum ẽ. de conditionali uero licet tali que cadere debuerat in constantem uirum uidetur ligari, per decretalem sacris. ex. de his que ui metusue cã. sed cũ nõ sit matrimoniũ deficiente consensu de equitate uidetur talis non ligari. facit de sen. ex. significauit io. an. idem pau. Contrahere. Secus si sponsalia tantum contrahat. nisi sequatur copula que cum ĩducat presumptam uoluntatez matrimonii. de spon. c. is qui. ĩducet etiaz penaz Ratõ predicti ẽ quia istud cum sit penale est restringendum. ut sic uerba nõ extendantur maxĩe ad minus delictum de regl. iu.

in penis. li. vi. Et negari nō pōt
ꝙ aliud est matrimonium. aliud
sponsalia. pau. et io. an. ¶ Religio
sos per ꝓfessionem tacitā uel ex
pressam religioni approbate obli
gatos in genere uel in specie. ex.
de regularibꝰ. non solum li. vi.
io. an. ⁊ pau. Et mōiales. sꝫ nōne
de monialibus satis ītelligebat
s. ubi īponit penam cum eis con
trahentibus cum ex participatōe
ipse ligentur eadeꝫ pena. de sen.
ex. nuper. ¶ Rn̄o licꝫ monialis ex
ꝑticipatiōe esset excōicata. quāo
contraheret cū sciente. non tamē
quādo contraheret cuꝫ ignorāte
quia ille nō ligaretur. Ut ergo
monialis nullo casu euitet penaꝫ
hoc addit. Uel dic ꝙ tunc parti
cipans cum crimīoso est excōica
tus. cū participat post latā snīaꝫ
Ut in ca. si concubīe. de sen. ex.
sed h̄ non participat post. sed in
actu pro quo ligatur. gͦ ⁊c. Vel
dic ꝙ lꝫ participās ī crimīe cri
minoso sit excōicatus. non tam̄
participans in actu illo pro quo
alter ligatur. alias uel superflue
adderetur hec littera que nō di
stinguit an monialis contrahat
cum sciente uel ignorante cuꝫ ex
parte eius non possit pretendi ig
norantia facti. de sen. ex. cōtigit
primo. Ubi participans in actu
ꝓ quo alter excōicatus est excō
municari mandatur. pau. et de
hoc ultimo puncto habes supra
in excōicatōe prima. Sacris scilꝫ
subdiaconatu ⁊ supra. ¶ Paulus.

Contrahentes. non repetit sciēt
quia in tali proprio facto non ca
dit probabilis ignorantia in illis
religiosis uel clericis. Ubi uero
ꝓbabilis esset ignorātia ut ordi
nato in sacris ī amentia uel dor
mitione. uel infra pubertatem.
puto ꝙ non esset locus huic pene
io. an. et ideꝫ dicit ꝙ a tali snīa
excōicationis per episcopum pōt
absolui. addens ꝙ nō sufficit sa
tisfactio in hoc. nisi etiam sequa
tur absolutio.

36 IS qui nomīatim excōicato
scienter participat ī crimīe
criminoso ei consiliuꝫ īpendēdo
auxilium uel fauorem cū ratōne
damnati crimīs uideatur in euꝫ
delinquere qui damnauit ab eo
uel eius superiore merito delicti
erit absolutō regrenda. et infra
quāuis enī et tūc nō iudicis. sꝫ
iuris snīa excōmuīcato cōmuī
cans sit ligatus. quia tamē cōdi
tor canonis eius absolutōnē sibi
specialiter non retinuit. eo ipso
uidetur cōcessisse facultatē aliis
relaxandi. et infra. uerum si dif
ficile sit ex aliqua iusta causa ꝙ
ad ipsum excōicatorem absolue
dus accedat. concedimus īdulgē
tiam. ut prestita iuxta formam
ecclesie cautione ꝙ excōicatoris
mandato parebit a suo absoluat
epō uel proprio sacerdote. Inno.

tertius. de sen. ex. nuper. Consi
lium nõ tenetur quis de cõsilio
nisi ille aliter nõ fuisset facturus
uel nisi fuisset consilium fraudu
lentũ glo. Sed pe. de anch. dicit
q͛ concl. est doctorũ q͛ impendēs
consilium delinquēti in crimine
pro quo ē excõicatus incurrit ex
cõicationē. siue esset facturus al's
siue non. quia participat in cri
mine. Alber. dicit hoc certuz. si
consilium datum est directe ad
crimen. quod excõicationē īdu
cit. puta ad clericum uerberãdũ
non sic si daret consiliuz in facto
pro quo excõicatio non erat uel
auxiliũ contra offendentē. inno.
Auxiliuz intelligitur de directa
participatione. secus de īdirecta
ut si quis excõicatus est/qꝛ facit
guerram contra ecclesiam uel cle
ricuz/. postea ego illi guerrã facio
tu contra me iuuas illuz. auxiliũ
ei prebens. quia per hoc melius
guerraz faciet excõicatus. tu nõ
es excõicatus. quia non hoc intē
dis. Fatetur etiã host. q͛ domi9
auxilium uasalli excõicati inuoca
re põt ꝓpter fidelitatis debituz
quod remanet. Inno. etiaz dice
bat q͛ liceret tibi contra inimicũ
tuum inuocare auxiliuz excõica
ti: propter guerraz. ita q͛ sibi ēt
in sua guerra auxilium prestes.
quod tamen host. reprehendit.
Io. an. i. fauorem. in laudatione
facti. Alber. dicit fauorem īpēdi
Absolutio dicit hic glo. talis li
gatur sñia hominis non canonis
Sed pe. de ancha. dicit q͛ dicũt
doctores q͛ ista est sñia iuris q̄
tamē trahit executionē a sñia iu
dicis. s. cum quis participat in
crimine crimĩoso propter quod
excõicatus est ille ab homine.
Est tamen ueruz q͛ ubi alias epi
scopus absoluit a sñia iuris. nõ
ab ista absoluet. ut littera dicit
sed absoluet ab excõicatore. Uñ
remanet conclusio q͛ participans
criminoso in crimĩe incurrit ex
cõicationē siue extra territorium
excõicantis siue intra. siue sint
subditi siue non. qa iuris aucto
ritate ligant etiaz si promulgans
excõitationē cõicaret. qa nõ sua
sed iuris sñia ligatur. glo. obiec
ta facile tolluntur. quia totum
operatur dispositõ iuris. qꝛ sñia
hominis extēditur ad alios. hoc
ex recollectis sub eo. idem dicit
inno. io. an. s. q͛ est sñia ista ca
nonis. cõcessisse uidetur. at istud
habeas pro regula in omni sñia
excõicationis lata a canone quia
potest ordinarius absoluere. nisi
per papam fuerit absolutõ reser
uata. in aliis autē sñiis secus. et
per hoc inferas q͛ si põt a qualz
sñia canõis generalit lata. potius
poterit absolutio a sñia excõica
tionis lata per constõez specialez
uel sinodalē. Unde si subditi epi
bononiensis incurrant sñiam ꝑ
constitutionē episcopi mutinen.
ueniens bononiã poterit absolui
a bononiensi. Io. de lig. Excipit
tamē pe. de ancha. ab hac regla

Con̄ mandans interfici aliquem per assassinos

hic tractatur mã de conseruatoribus

supradictũ casum. Si difficile. id est ꝓpter nimiã distantiã vel periculum mortis. Jo. an. et pe. de ancha. cautionem iuramenti. Jo. an.

37 Statuimus ut quicunq; princeps prelatus. seu quis alia ecclesiastica secularisue persona quempiã cristianorũ per predictos assessinos interfici fecerit uel mandauerit. quãquã mors ex hoc forsitan nõ sequatur aut eos receptauerit uel defenderit uel occultauerit excõis sniam et depositionis a dignitate. ordine. honore. officio et beneficio incurrant ipo facto. Inno. quartus. ex. de homici. pro humani. li. vi. Prelatus etiã epũs. decretalis enĩ Quia periculosũ. infra de sen. ex. li°. vi. non eximit eos a snia excõis io. an. Assessinos. hoc ẽ pessimũ genus hominũ. et possunt dici a scindo dis. quia abscindunt aĩas de corpore iuxta velle et mãdatũ domini sui cuiuslibet cristiani. Et cum de istis simpliciter exprimat ad alios homicidas non extenditur quod isto. c. continetur in his penis. d. xxv. Qualibet arch Mandauerit. si mandauit. g° cogitatio non stetit in finibus suis et ideo nõ mirum si punitur alias secus de pe. d. i. cogitationis. Et puto qꝫ et si reuocauerit mãdatũ re integra qꝫ nihilominus incurrat penam. cũ ex solo mandato iam prius ligatus esset. et ad hoc facit quod statim sequitur io. an. id est Receptauerit. patenter ut differat a sequenti. s. occultauerit. et isti receptatores tãquã aggressores tenentur. C. de his qui latro. l. i. et ii. arch. Excõicamus. ex quo papa sibi non reseruat absolutõẽ credo qꝫ ordinarius possit absoluere. ex. de sen. ex. nup. io. an. Et nota qꝫ in summa pisana sic dicitur assessini fuerunt. et forte adhuc sunt qdã infideles / q ex quibusdã falsis opinionibus quibus fuerũt enutriti de facili mittebãtur ad occidendũ quẽcunq; cristianorum non curantes si ob hoc occidendi essent isti. cõtra quorũ pestem statuit innocen. quartus istam decretalem.

38 Decernimus ut si cõseruatores de aliis qꝫ de manifestis iniuriis et violentiis scienter se intromiserit. seu ad alia q̃ iudicialẽ indaginẽ exigũt. suã extenderint potestatem eo ipso per unum annum ab officio sint suspẽsi. Pars uero que hoc fieri procurabit sniam excõis incurrat a qua nõ possit absolui nisi ei q; sic fatigauit indebite. primo satisfaciat integraliter de expẽsis ex.

de officio dele. z. hac constitutione. li. vi. Scienter. si ignorantia esset iuris vel crassa vel affectata idem esset/igitur infra de reg. iu. ignorantia. io. an. Indaginem. inquisitionem/ab officio et a beneficio. quod est eius sequela. xxxii. di. preter hoc. Suspensi. ecce quintum speciale in conservatore quod non est in delegato. quia dato quod delegatus intromittat se de eo quod non est sue iurisdictionis non propter hoc locum habet pena. quia non videtur expressa in eo. io. an./de expensis. ad idem de emunit. ec. quoniam in fine. li. vi. dicit petrus de ancha. quod conservator est iudex datus ad tuendum aliquos contra manifestas iniurias omnes vel certas iudiciali utens indagine. et dicit io. an. quod solus papa potest dare hos conservatores. Ipsorum autem conservatorum iurisdictio et potestas dependet a forma litterarum. et latior est forma adiuncta post constitutionem statuimus. de officio et po. iud. dele. li. vi. et constitutionem fi: Attendatur ergo tenor litterarum sicut et privilegiorum. item secundum pe. de ancha. tales possunt excommunicare pro huiusmodi notoriis. ¶ item nota quod conservatores etiam non possunt nisi sint episcopi et eorum superiores abbates vel qui in cathedralibus ecclesiis vel collegiatis obtinent personatus vel dignitates. Nec aliquis potest esse conservator sui conservatoris. nec aliquis potest habere conservatorem eum qui est sub eius iurisdictione dominio vel astrictu ecclesiastico vel temporali. exceptis regibus de regnis. ex. de officio deleg. hac constitutione. li. vi. item tales conservatores non possunt committere vices suas exceptis citationibus et sententiarum denunciationibus nisi aliud eis per litteras committeretur et tunc committere possunt infra loca in quibus fuerint deputati et personis superius dictis. item non possunt procedere contra aliquos extra civitates vel diocesim quibus fuerunt deputati nec possunt aliquos citare ultra unam dietam a fine illarum diocesum. ex. de off. dele. hac constitutione. li. vi ¶ item si conservatores intromittant se de aliis quam de manifestis iniuriis non solum incurrunt penam suspensionis. ut dictum est sed etiam ipsi processus non valent quia excedunt fines mandati ex. de rescrip. Cum delicta ¶ Etsi citavit aliquem iniuriatorem tamquam pro notoria offensa. et eum ob contumaciam excommunicavit. Si constat licet iniuria sit facta non fuisse manifestam non est excommunicatus secundum inno. ¶ item expirat officium conservatoris morte concedentis quo ad negocia incepta. et hoc nisi aliud exprimeretur in litteris eius ut in dicto. c. ¶ item sciendum innocentius. quod licet conservatores non habeant iudicialem indaginem in notoriis. tamen bene possunt quia omnia illa sine quibus eorum

iurisdictio non possit explicari i̅telliguntur eis esse cõmissa. Uñ possunt citare ⁊ contumaces punire. ex. de officio ⁊ po. iu. dele. de causis. Item si maleficium ē notoriuꝫ alˀs et non iudici optet ꝙ super hoc querat probationes et cogat testes. secunda cā. q. i. in primis. ¶ Item quia in notoriis aliquis ordo iudiciarius est necessarius. item si reus confiteatur factũ ⁊ dicat ꝙ usus ē iure suo in hoc casu admittet ꝓbatõꝫ Aliter enim non posset implere iurisdictioneꝫ sibi cõmissam. Similiter oportet ꝙ ꝓcedat ad inquisitionẽ quãdo factum ē notorium. sed nescitur quis fecerit ¶ Item ad repellendũ iniuriaꝫ pōt inuocare brachiuꝫ seculare. sicut alii iudices. ¶ Item si reus qui fuerat cõdemnatus et excõicatus compareat infra annuꝫ. et dicat se uelle satisfacere cognoscat conseruatoꝛ de quantitate damni. hec innocẽ. ¶ Item si reus negat maleficiũ. et actor uelit probare esse notoriuꝫ conseruator cognoscet. alˀs inutile esset suum officiũ quia quilibet posset negare. Sikꝫ si reus fatetur maleficium. sed dicit non esse notorium quia per eius confessioneꝫ factuꝫ est notorium. extra. de coha. clericorum et mulierum. Nostra.

39 Doctores siue magistri qui religiosos habitu suo dimisso leges uel phisicam audientes scienter docere aut in scolis suis presumpserit retinere simili eo ipso sint sñia innodati. ex. ne cle. uel mo. statutuꝫ li. vi. Dimisso. quid si non dimiserit habitum. dicitur ꝙ tunc nō sunt excõicati doctores. quia hec pēa non est amplianda. infra de reg. iu. in penis. dic contra quia cõmunicat in crimīe. ⁊ sic eadē nō minori excõicatione ligatur. ex. eo. si concubine. ¶ Et in hoc pōt dici uenire potius ad declaratõꝫ iuris ueteris ꝙ̄ noui casum pōere. io. an. ¶ Scienter. ubi incederet in habitu. tunc non haberet locum ignorantia. sed ubi incederet sine habitu tunc probabiliter poterit ignorare. io. an. Retinere. Nota officium doctoris scolarem de scolis expellere. et per id quod dicit retinere. dicas ꝙ licꝫ doctor sciat monachum habentē domũ iuxta scolas lectoris ī domo propria audire excõicatus ñ est. quod dixi infra de re. iu. locupletari. ¶ Quid si talis monachus nō uult exire scolas. uidetᷣ per hanc litteram ꝙ licite m̄ possit expelli. ad hoc supra. de sen. ex. ueniens. ⁊ hoc maxime si uera esset opinio ꝙ excõicatus non gauderꝫ priuilegio canōis. quod non est uerum. ſm io. ⁊ bar. q notant. xvii. q. iiii. Siquis deinceps. ¶ Quid si non pōt expelli

exeat doctor scolas ad instar eius quod dicimus. cum excõicatus intrat ecclesiã. ut nota. xi. q. iii. sicut apostoli. io. an. Similit̃ quia cõmunicauit in crimine. ut dixi. Et quia conditor canonis sibi ñ reseruat absolutionẽ. alius indulsisse uidetur. et facit quod notat s̃ eo. sup specta io. an.

Constitutionẽ factã ab ep̃o portuẽsi aplice sedis legato et a predicto tusculano postmodũ confirmatã. uidelicet ut nullus magistrorũ siue scolarium super conducendis aliorum hospiciis in lesionem uel preiudicium habitã tium audeant hospitem cõuenire nisi prius constiterit tempus con ductionis elapsum uel inquilini in hoc suum fauorem prestauerit et consensum. cum idem portuen sis sub excõicatione hoc prohibu erit. alter sub pena anathematis idem decreuit obseruandum. ra tum esse decernimus et eam auc toritate apostolica confirmamus statuentes ut a te frater episcope et tuo quolibet successore hoc sin gulis annis in cõmuni audientia magistrorũ ac scolarium recitet̃ Clemens tertius ex. de lo. et cõ.

90

ex rescripto. Constitutiõnẽ. et sic nota q legatus in sua prouincia potest facere constitutionem etiam sub perpetuo anathemate. s̃. de off. leg. c. ultimo. ad cõfirmatam id est approbatam et innouatam quia solus superior cõfirmat. ut supra de offi. leg. studuisti. Sco larium. Soli g° magistri et sco lares prohibentur conducere ho spicia scolarium propt̃ potẽtiores constitutio ista emanauit. et per hãc litterã uidetur q scriptores qui non sunt scolares sed uxorati non obligantur hac constitutiõe cũ de illis non fiat mẽtio. Laur̃ dixit hanc penam extendi ad eos qui gaudent priuilegio scolastico large sumpto scolarũ uocabulo et gratia scolarũ ibi sunt dũmõ ibi non sint meretrices. nec obi cias q pena non debet extẽdi qr hodie et pene queque ampliantur. argu. ad hoc infra de uer. signi. Cum in partibus. laur̃. et cũ eo concor. Innocẽ. sed non credo q ad scriptores uxoratos extendat̃ hec constitutio. licet sint propt̃ scolares. Eadem enĩ ratione extẽ deret ad cartarios et rasores car tarum. her. Conuenire. i. alloqui uel de habitatione tractari. glo. interlinearis. Sub excõicatione iam lata. glo. ĩterl̃. Et nota q inno. goff. alber. et pe. de peru sio dicũt q ista cõstitutio et ex cõicatio est localis. et habet locũ solum bononie. et hoc etiã placet magis. Io. an. Sed host. dicit

esse generalem. Nam quia fauorabilem. ideo dicit eam extendendā. Sȝ cōiter nō tenet opīo ei9

NUlli fas sit ipsis cardinalibus uel illorū alicui nūcium mittere uel scripturam. q uero cōtrafecerit scripturam mittendo uel nūciū. aut cuȝ aliquo ipsorū secrete loquendo. ipso facto snīam excōicationis ī currat. greg. x. ex. de elec. ubi periculum. li. vi. Cardinalibus scilȝ inclusis in conclaui. pro electiōe fienda summi Pontificis. Secrete loquendo. nisi qui de uoluntate omnium cardinalium inibi p̄sentiū pro his tantū que ad electionis instantiā ⁊ negocium pertinent uocaretur. ut dicit supra in textu sicut puta aduocati uel iurisperiti uel religiosi uel tabelliones. Incurrit. canon est lata snīa. Sed ordinarius absoluere poterit. ex quo papa sibi non reseruauit. Jo. an. 41

PReterea adiciendo sancim9 ut dominus aliiqȝ rectores et officiales ciuitatis illius ī qua romani pontificis electio fuerit celebranda auctoritate nostra. et eiusdem approbatione cōsilii potestate sibi tradita. premissa oīa ⁊ singula plene ac īuiolabilit̄ sine fraude et dolo aliquo faciant obseruari. nec cardinales ultra quā premittitur artare presumant. Super his autē taliter obseruandis statim audito summi pontificis obitu coraȝ clero et populo uniuerso ciuitatis ipsius ad hoc specialiter cōuocādus prestet corporaliter iuramentum. Quot si premissa diligenter non obseruauerint. aut fraudē in eis arta cōmiserint cuiuscunqȝ sint preeminentie conditionis aut status. ōi cessante priuilegio eo ipso snīam excōicationis incurrant. et perpetuo sint infames. ex. de elec. ubi periculum: li. vi. Celebrāda ꝑm distictionē superius factā. io. an Presumat. quia tunc essent excōicati. sicut in se defendēdo modū excedēs. quod dic ut supra de rest. spo. olim. et nota casuȝ ī quo laicus auctoritate canōis potestatem habet in clericū cōtra illud xcvi. d. benequidem. io. an. Premissa. s. que dicta sunt supra. de inclusione fienda cardinalium in conclaui et administratōne necessariorum cum certa et modo qui ponitur in textu ipsius capituli. 42

Sacra romana ac universalis
ecclesia domino licet immeriti
presidemus sicut religiosa et pia
vota benigno favore prosequimur
sic superstitiosos conatus insoler
tum hominum detestatur. videlicet
ne sub ovina pelle gregem dominicum
truculentia lupi rapaces invadant
sub pietatis imagine virus here-
tice pravitatis obrepat et sub pre
textu conversationis angelice in-
cautis mentibus malignus spiritus
illudat. Cuius rei gratia sacris
canonibus est interdictum ne ali
quis novum ordinem aut religi-
onem inveniat. Vel habitum
nove religionis assumat. sed qui
cunque ad religionem venire volue-
rit ingrediatur unam de religio
nibus approbatis. Nonnulli tamen
prophane multitudinis viri qui
vulgariter fraticelli. seu fratres
de paupere vita. ac bizochi sive
bichini vel aliis nominibus nomi
nantur in partibus italie. necnon
insula cicilie comitatu provincie
narbonensis et tholosane civitati
bus et provinciis. aliisque diver-
sis citramarinis et ultramarinis
partibus contra dictos canones ha
bitum nove religionis assumere con
gregationes et conventicula facere
et superiores sibi ipsis eligere quos
ministros seu custodes seu guar
dianos aut nominibus aliis appel
lant plurimos ad eorum sectam re
cipere loca etiam de novo constru
ere seu constructa recipere loca in
quibus habitant in communi publice

mendicantes quasi eorum ecclesia
secta foret una de religionibus per
se approbatis temeritate damna-
bili presumpserunt et presumunt.
etiam incessanter. et ut ipsorum
error veritas et impietas religio
reputetur. plurimi eorum regulam
ordinis fratrum minorum. quem
sanctus franciscus instituit se pro
fiteri. ad litteram se conservare
confingunt. quamquam in obedientia
generalis vel provincialium minis
trorum ipsius ordinis non morentur
pretendentes se a sancte memorie cele
stino papa quinto predecessore nostro. huius status
seu vite privilegium habuisse quod
cum etiam si ostenderent non va
leret. cum bone memorie bonifa
cius papa octavus predecessor noster. ex certis
causis rationabilibus omnia ab ipso
celestino predecessore nostro. concessa que per ipsum
bonifacium non contingeret appro
bari viribus penitus vacaverit di
ctumque vite privilegium non inve
niatur per eundem bonifacium ap
probatum. Quidam autem eorum
dictum habitum et vivendi ritum
a quibusdam episcopis seu eorum
superioribus vel aliis ecclesiarum
prelatis concedere licuit contra for
mam concilii generalis. Nonnulli
etiam ex ipsis asserentes se esse de
tercio ordine beati francisci peni
tentie cum voto predictum statum
et ritum eorum sub velamine talis
nominis satagunt palliare cum tamen
in regula ipsius tertii ordinis ta
lis vivendi ritus nullatenus sit
concessus. Et quia in errorum baratrum

fraticelli
Bizochi

faciliter ruunt qui conceptus pro
prios patrum diffinitionibus an
teponūt. ipsorū q̄plurimuz sicut
fide digna relatione percepimus
a veritate catholice fidei deuian
tes ecclesiastica sacramenta despi
ciūt ac errores alios student mł
tipliciter seminare. Cum itaqz
talium damnanda temeritas in
eiusdez fidei detrimentuz fideliū
scandalū prefati minorū ⁊ aliorū
ordinum obprobrium. ⁊ in suaꝝ
⁊ aliorum multorum aīaruz p̄
niciem redundare noscatur. Nos
sectam rituz ⁊ statum huiusmōi
non obstantibus premissis eoruz
excusationibus quas friuolas re
putamus et quicquid per eos cō
muniter vel diuisiz sub religiōis
conuentus collegii seu congrega
tionis nomīe vel colore attemp
tatū extitit vel existit de fratruz
minorū cōsilio auctorit: ee aplica
nullius fuisse vł esse decernimus
firmitatis. ⁊ quatenus de facto
processerunt de consilio et aucto
ritate premissa reuocamus ōino
ac perpetue prohibitioni subici
mus. et pro ecclesia dei penitus
abolemus eisdez personis et aliis
quibuscūqz sub pena excōicatōis
quaz in eas si secus fecerint īcur
rere volumus ipso facto iniungen
tes expresse ne statum siue sectaz
et rituz hmōi ab ipsis assūptū
sectent ulterius. vel ipsum de no
uo assumere quoquo modo pre
sumāt. Episcopos quoqz et eoꝝ
superiores et etiā alios prelatos

quoscunqz. qui predictis personis
vel aliis rituz viuendi et habitū
supradictos. preter specialis apłi
ce sedis auctoritatē deinceps con
cesserīt predicte excōicatōis iuri
decernimus subiacere. Dignum
est enim adulterinas plantatiōes
quas nō pater celestis. sed hūane
auctoritatis audacia plantat. apo
stolici culminis censura diuellat
nec patiatur in agro dominico p̄
uerse congregationis vepres ex
crescere. cui proprium est diuina
opitulante gratia virtutes serere.
ac vicia radicit⁹ extirpare. Nłli
ergo omnino hominū liceat ⁊c.
Datum Auinione. primo chałs
Jan̄. Anno secūdo. Jo. xxiii.
Fran. de zam. in clemēt. cum de
quibusdam. de relig. do. allegat
istā extrauagantez. et etiaz pau.
dicētes q̄ hic reprobatur status
quorundam qui vulgariter appel
lantur fraticelli. seu fratres de
paupere vita. aut bizochi. aut bi
chini. seu aliis nomībus assumē
tium noue religionis habitum.
superioris sibi eligentiū cōgrega
tiones ⁊ conuenticula facientiuz
non obstante q̄ ordinem seu īsti
tutionez ordinis. a certis dicūt
epis habuisse. cum talis viuendi
modus nullatenus sit concessus.
per hoc dicit pau. q̄ etiaz repro
batur status bighīnalis quia vi
detur quedaz noua religio p̄ter
auctoritatez sedis apłice īstituta
Ex hoc infert q̄ etiam si renun
ciarēt propriis. non ex hoc erunt

approbate nec religiose. ex quo non habent regulā a sede apostolica approbatā. eo. ti. li. vi. dicit etiam idem Fran. q̄ ī domo sua possunt mulieres agentes penitētiam uti quo habitu uoluerint. per hoc enim q̄ utuntur habitu etiā simili ad bighinas nō sunt bighine. ex quo nō congregātur cum eis. unde non est periculuz aliquod hoc casu.

44 Nullus imperator seu rex romanorū aut alius imperator uel rex prīceps marchio dux comes aut baro. uł qui alterius notabilis preemīentie potentie seu potestatis uel excellentie seu dignitatis existat. Frater filius uel nepos eorum ad tēpus uel in perpetuuz. seu quis alius ultra annuale spaciū quouis mō colore. uel tam per se uel p aliaz personaz quomodolibet submittedaz in senatorem capitaneū patricium aut rectorem. uel eiusdem urbis regimen seu officiū noīet eligatur. seu alias etiā assumatur absq; licētia sedis apostolice specialis ipsius sedis litteras concessione licentiā huiusmōi specialiter exprimentes. quod si secus factū fuerit. nomīationē electionē ⁊ assumptionē huiusmōi decernim9 esse nullas. ne𝑥 etiā noīati electi ⁊ assumpti. si hmōi denōiationi electioni ⁊ assumptioni cōcesserīt aut se de ipsis quomōlz intromiserint. intendentes ⁊ obedientes eisdem ⁊ ī hoc dantes ipsis nōiatoribus electoribus ⁊ assumptoribus aut noīatis electis uł assumptis auxiliuz uel fauorez publice uel occulte cuiuscunq; conditōis extiterint eo ipso sñiam excōicationis incurrant. Et infra cōtēptores quoq; seu uiolatores alicuius premissorū ab hmōi excōis sñia preterquaz ī mortis articło absolui non possunt. nisi per rōanum pontificem. uł de ipsius petita ⁊ obtenta licētia speciali nō obstātibus priuilegiis. ꝛc. ex. de elec. fundamēta. li°. vi°.

45 Siquis uisitatores monialium ipsos ī premissis impedire presumpserint. seu aliquo premissorū. nisi admoniti resipiscant ipō facto sñias excōis se nouerint īcursuros priuilegiis statutis consuetudinibus qbuslz in contrariū non ualituris. ex. de sta. mo. attendentes in clemē. Uisitatores. de uisitatoribus loquitur monialium qui debēt singulł annis uisitare monasteria. ita q̄

ordinarii debent uisitare monasteria non exempta ⁊ exempta. Etiam illa que non recognoscunt superiorem nisi papaȝ. Monasteria uero exempta que scilȝ sunt ordinū exemptoruȝ ut camaldulencium. cisterciencium cartusiētiū mendicantium habent uisitare ꝓlati earum. qui in uisitatione huiusmodi debēt inquirere ⁊ uidere de uestitu ne sit uanitas ī eis de clausura de continentia de choreis non fiendis ⁊ huiusmodi et cōpellere eas ad religionē seruandam. remediis oportūis. quod totum potest trahi ex ipso tex. decre. Ipsos ordinarios uisitantes aplica auctoritate uel propria ut superiores ipsoruȝ monasterioruȝ io. an. Impedire per hanc lr̄am puto ꝙ necesse sit impedimētum precedere ⁊ āmonitionē sequi. ad hoc ut locꝰ sit huic pene. hoc dico. quia uidi qn̄ȝ prelatos scribētes monialibus ꝙ parēt se certa die ad recipiendā uisitationē ipoꝝ et in eisdeȝ litteris faciūt mōitionem ꝙ nullus impediat. talis enī monitio fieri debet ut desistant ab illato impedimēto. ut locus sit huic pene. facit quod scripsi. de con. prebē. cū n̄ris. gl. ii. Sed nūquid illato impedimēto. fiet monitio noīatiȝ. an sufficit generalis. pro: ⁊ contra facit. ex. de ui. ⁊ hon. cler. c. i. Ipso facto. Est ergo iste casus quo sufficit monitio et absoluet ordīariꝰ Ex quo papa sibi non reseruat.

Iohannes. an:

46 Qui fingit fraudulenter aliquem casum. per queȝ aliqs iudex mittat ad aliquā mulierez pro testīonio. ut ipse iudex fraudulenter uadēs excōicatus ē. ex. de iudiciis. Mulieres. liº: viº.

47 Quandoqȝ una ciuitas uel diocesis habet populos diuersarum linguarum habentes sub una fide uarios ritus et mores. tunc pontifex loci si urgens necessitas fuerit presuleȝ nationibꝰ illis conformem qui diuina illis officia celebret et ecclesiastica sacramēta ministret instruēdo eos uerbo pariter et exemplo sibi uicariū in predictis constituere pōt qui sibi per omnia sit obediens et subiectus. Si quis autē aliter se ingerit ē ipso iure excōicatus de off. iud. or. quoniā ī plerisqȝ

NOs qui a sñia canõis uł ho
minis/cum ad illum a quo
alias uel de iure fuerant absoluẽ
di nequeunt propter īminentem
mortis articulum. aut aliud im
pedimẽtuꝫ legittimũ pro absolu
tionis beneficio habere recursuꝫ
ab alio absoluant/ si cessante po
stea periculo uł impedimẽto hu
iusmodi se illi a quo his cessanti
bus a quo absolui debebant q̃ci
to cõmode poterũt cõtempserīt
presentare mandatum ipsius sup
illis pro quibus excõicati erant
humiliter recepturi ꝛ satisfacturi
ꝑut iusticia suadebit decernimꝰ
in eandeꝫ sñiaꝫ reincidere ipo iu
re. ex. de sen. ex. eos. li°. vi°.
Idem statuimus de his q ui cuꝫ
a sede aplica uł legatis ipsiꝰ ab
solutionis beneficiũ a quibusuis
sententiis conse quunt. iniungitur
ut ordinariorum suoꝝ uel alioꝝ
quorũlibet suscepturi penitẽtiam
ab eisdeꝫ. se cõspectui representẽt
ꝛ passis iniuriam seu hiis quibus
ꝑpter hoc obligati existũt satis
factionem exhibeant cõpetentem
Si hoc cuꝫ primũ cõmode pote
runt non curauerint adimplere.
ubi supra. Canonis. h io. an. di
numerat. xxxii. casus excõicatõ
nis quos trahit ex libro sexto. q
ões supradicti sunt exceptis du
obus qui infra ponunt. ꝛ excep
tis quatuor. s. sñiam seu excõica
tionẽ illam que est contra Federi
cuꝫ imperatoreꝫ. ex. de sen. et re
iudi. ad apostolice. li. vi. Et illã
que est de religiosis domibus.
ca°. i. et duas que ponũt in c. i.
de scismaticis. et sunt contra ia
cobum et petrũ de calũpna. Car
dinales. et contra tenentes eos ꝓ
cardinalibꝰ et fouẽtes scisma ī
ductuꝫ p eos. Que quatuor sen
tentie ideo non sunt posite quia
non uidebatur expediens uel uti
le. Pe. de ancha. sup hoc. c. eos
plura notabilia ponit. et omisso
primo subdit secũdo uero ꝙ qñ
quis nõ põt absolui ab eo a quo
de iure fuerat absoluendus. Sꝫ
quis est ille cui hoc de iure com
petit. dic ꝙ a sñia canõis ille ab
soluit cui canon reseruauit. alias
idest si nemini reseruauit absol
uit ordinarius. Si uero est sñia
hominis ille q protulit debet ab
soluere. Sed in eius defectu uel
negligẽtia si est delegatus addit
delegans. Si est ordinarius ad
ditur superior. hec probatur de
off. de prudentia. de off. ord. ad
reprimendã. Tercio nota ꝙ ꝑpt
iustuꝫ īpedimẽtum põt quis ab
solui ab alio q̃ ab eo a q° de iu
re fuerat absoluedꝰ. īminẽs aũt
periculum mortis dicitur iustũ
impedimentuꝫ etiam si īmineat
aliter quaꝫ per infirmitatẽ. puta
tiet hostẽ capitaleꝫ. uel ẽ obsessꝰ
uł ī mãibus predonis uł tirãni
uel nauigaturus ẽ ꝑiculosa naui
gia. uel patitur naufragium uel
iturus est per loca periculosa. ff
de dona. cã mor. le. iii. istos et
alios casus uide de sen. excõ. de
his. h petrus. innoc. uero super

decretali q̄uis. de sen. ex. declarat quosdaꝫ casus in quibus absoluendus per sedem apl̄icam regulariter pro uiolenta manuum iniectione absolui potest in predictis casibus citra sedem apl̄icam taliter autē absolutꝰ tenetur cessante dicto cāu se presentare sedi apostolice primus est si incidat ī firmitateꝫ etiaꝫ ex qua nō īmīet periculuꝫ mortis. ut podagra uel quartana febris. Secundus inimicicia que timeatur in uia. Tertius inopia. ut si ita pauper est ꝙ non possit habere expensas itineris. Naꝫ nō est sibi precipiēdū ꝙ mēdicet. Quartus senilis etas seu m̄broꝝ destitutōibꝰ ī pe ditusi.n. senescit lꝫ fortis uideatur ad subeūduꝫ laborē. tn̄ qa piculosū est absoluet. ¶ Iteꝫ si teneretur ī uinculis. Rai. etiaꝫ in summa dicit ꝙ de his qui sunt magne potētie ⁊ ita delicati uel debilitati ꝙ laboreꝫ eundi ad curiam nequeunt sustinere. papa ē consulendus. intimatis sibi circūstantiis facti et persone. ⁊ iuxta ipsius consiliuꝫ est agendū. dicit ibi glo. ꝙ hoc ē intelligendū qn̄ nequeūt ire de facili. quod ad arbitrium boni uiri est referenduꝫ Si autē oīno non possunt. papa nō reqsito possunt absolui. sicut notauit alanus ī. c. mulieres. Et querit hic pe. de ancha. Utrꝫ ista absolutio que pōt fieri ꝑpt iustum impedimētuꝫ ab alio quā ab eo qui debet habeat locuꝫ in excōicatis alia ratione ꝙ per iniectionē manuū. Et inno. quidē dicit ꝙ habet locū soluꝫ ī excōicatis ꝓ manuū iniectōe. sꝫ si aliqs sit excōicatus a iudice uel a iure licꝫ absolui possit in mortis articulo. arg. supra. e. a nobis. Et tn̄ in casibus qui ponūtur supra eo quāuis de quibus dictū ē nō hꝫ locum. sed tantū ab excōicatore uel alio ad quem spectat absoluēdi sunt. ⁊ ita notat ⁊ ipsuꝫ allegat io. an. in nouella in c. quāuis. Sed hic dicit ideꝫ io. ꝙ iste textus facit ↄtra istaꝫ opīoneꝫ. dūꝫ dicit ab alio absoluātur. ⁊ supra in principio c. huius generaliter dixit ab homīe uel a iure. et sic de alia excōicatiōe ꝙ̄ illa que ꝑ manuū iniectionē infligitur locū habet ista absolutio ab alio ꝑpt iustuꝫ impedimētū prouenies ex multis causis. ut c. ea noscitur ⁊ c. quāuis. ⁊ c. quod de his. Quarto nota ꝙ absolutꝰ ab excōiōe ab alio ex cā ꝙ̄ ab eo a quo debuisset cessante causa illa tenetur facere id quod primo tenebatur. s. comparere corā suo iudice Et aduerte ad quē fineꝫ debet cōparere. ad hunc sciꝫ ut mandatū suscipiat. non ut amplius absoluatur. et nota ꝙ ille qui absoluitur ab excōicatione debet satisfacere. quod intelligitur iuxta proprias facultates. ⁊ ꝓ hoc infert archi. facultates ecclesie quas ad usuꝫ habet ad hoc nō teneri. xvi q. vi. c. ult. pro quo facit clemē.

nolentes de hereticis. Quinto nota quod hic dicitur cum cōmode pōt ire ad eum a quo fuerat absoluēdus. qualiter sumi debeat hoc uerbum cōmode. Vide quod notatur ī clem. Siquis suadēte. de pen. glo. antepenultimā. ibi io. an super uerbo commode poterit. dicit idem de sen. ex. de cetero. Dicit ibi decretalis quod citius oportunitatem habuerit. quod exponit ibi host. cessante impedimēto et aliquo modico tempore indulto quo sibi de necessariis ualeat prouidere. et per hoc patet quod nō creditur circa hoc absoluto. sed iudex habebit hoc arbitrari. alias ipse absolutus ex friuolis excusationibus frigoris caloris et his similibus constitutionē eluderet facit de dol. et contu. cum olim Nec obstat quod de occulta re et de anime periculo queritur. et sic sibi credenduz. de homi. significasti Et fateor id uerum ī foro penitētia li. de spon. tua. ii. quo ad uinculum occulte contrahendum. Unde ex quo sciaz habet de mora scire debet se excōicatuz. iudex tamē eum non denūciabit nisi prius eo uocato per coniecturas uiderit illum esse morosum cognitione super hoc premissa summaria. l. ca. pro in fine. hoc. io. an. Arch. uero super c. cupientes. de elec. li. vi. tractans hoc uerbuz cōmode dicit inter cetera quod iudex īspecta qualitate personarū uiarū et temporuz arbitrabitur quō cōmode

possit fieri. et dietas maiores uel minores. ff. de uer. obli. cōtinuus Secundo considerādo dietas uulgares quas homīes facere cōsueuerunt. sed in id quod dictuz est supra e. li. vi. de rescri. Statutū Si autem diete uulgares non appareant. ipse iudex referat se ad legales uidelz computando uiginti miliaria pro dieta. et si facta cōputatione supersit tantū unū miliare pro illo dabit unaz integraz dietaz. ut notatur. ii. q. vi. propter in glo. quod si fuerit longa uiarum distantia equuz est in septimana unum diez pro quiete dari. Naz mensis datur ad parandū se. xx uero dies ad expectandū. et hoc probat littera ista cōmode. Non enim pōt uenire per uigīti uel triginti dietas continue absqz alia intermedia quiete. ad hoc. lxiii. di. cum longe. debet iudex arbitrari benigne tempus itineris ad hoc infra de off. deleg: cōsuluit et conputabuntur diete a loco a quo iter arripuit sine fraude. sufficit enim secundū hanc litteraz quod non sit in negligentia uel fraude. Sexto nota in parag. Idem ibi. Quibusuis sniis. quod papa et legatus absoluūt a quibuscunqz sentētiis excōicationis. Quod io. mo. intelligit de sniis iuris. nō hominis. Naz ut dicit papa uel legatus nō absoluit ab illis de stilo curie. sz etiaz mittit nisi in casu quod delegatus non possz absoluere cū mortuus esset nec alius

successit in delegationem. Idem putat quando successor bene succedit in delegatione. sed non est spes de festina prouisione. putat etiam io. mo. ī casibus predictis delegatorum. sed si absolutus n̄ pareat nō reincidit ipso iure nisi ī eo ꝙ appareat uiciata. hec oīa cessant si late recipias litteraȝ ut uerbum sonat hic ⁊ in principio huius capituli. quod etiaȝ loqˀt generaliter. de utrisqȝ exprimit et hoc tenet io. an. s. ꝙ in qbus cunqȝ sniīs iuris ⁊ homīs locuȝ habeat. quod si dicitur ꝙ reincidat ipso iure nisi pareat et cōpareat post absolutionē ut hic dicitur. ¶ Item nota ꝙ archi. exponens uerbum contempserit dicit ꝙ contemnere dicitur. hoc ipso ꝙ iusta cā cessante se non presentat illi a quo fuerat absoluendus. ut nota. ii. q. vii. Metropolitanum. idem io. an ¶ Iteȝ q̄rit pe. de ancha. cum quis semper teneatur se personaliter p̄sentare pro absolutione obtinenda cessante īpedimento accessus ad absolutorem. utrū talem absolutioneȝ quis possit petere per procuratorem. et hosti. dicit ꝙ non. Sed inno. dicit ꝙ si iusta causa subest pōt peti absolutio per procuratorem etiam in absentia. Archi. in isto c. etiam remittit ad notata per speculatorē in ti. de procu. Et ibi dicit ꝙ procurator constitutus specialiter ad petendū absolutionē sufficit ⁊ ita seruat curia

ut ibi notatur. Ad hoc facit ꝙ quis se representat. aut ī propria persona. aut per procuratorē idoneuȝ. d. xviii. epūs. Et dicit pe. de ancha. ꝙ a sniā interdicti et suspensionis pōt peti absolutio per procuratorem. quia nec solēnitatem forme. nec absolutioneȝ desiderat. Et in hoc omnes concordant. ¶ Item dicit archi. et pe. de palude. ꝙ patet ex principio huiꝰ capituli. ꝙ propˀt mortis periculum uel aliud impedimentuȝ quodcunqȝ ab alio q̄ꝫ ab eo ad quem de iure absolutio ꝑtinet excōicatus absolui nō debȝ si haberi potest ad illum recursus uel ipsius copia ¶ Item dicitur in directorio iuris li. iii. ti. quarto. s. de absolutiōe ab excōmunicatione iuris. et subditur. ibi ꝙ quando aliquid istoruȝ nō potest fieri tunc absolui debet. et pōt. ⁊ semper epūs est requirēdus. si potest haberi. aliter sufficit simplex sacerdos. ut notauit innocē. ex. eo. c. nuper. et est iniungendum ei ꝙ cessante impedimēto temporali se illi qui super hoc potest representabit. sed ubi est perpetuum impedimētū. non est hoc illi iniungendū: ꝭm archi. Fallit hoc in casibus in quibus nullus absoluere pōt. nisi in articulo mortis ut in falsariis lr̄arū pape et insequentibus hostiliter cardinalē. et īiuriose uel temere percutienteȝ episcopū uel bānitē et ī religiosis uł clericis secłaribꝰ

inducentibus ad uouẽduz eligere
sepulturam .rc. ponũtur ĩ eodez
li°. Quidam alii casus ĩ qb9
solũ in articulo mortis quis põt
absolui illi uidelicz ut puto de q
bus expresse dicitur in ipsis sen
tentiis iuris ꝙ nõ possit ab hu-
iusmõi absoluere citra sedẽ apo
stolicam nisi in articulo mortis
sicuti etiã expresse hoc habes in
sententiis processus anuualis q̃
fit ĩ curia ꝑ papã ut habes ĩfra

Statuimus ut si forte inimi 49
co homĩe superseminãte zi-
zaniam inter cardinales de substi
tuẽdo uł constituẽdo summo põ
tifice non poterit esse plena con-
cordia. et duabus partibus con-
cordantibus tercia pars cõcorda-
re noluerit aut sibi aliã presum
pserit nomĩare ille absqz ulla ex
ceptione ab uniuersali ecclesia ro
manus pontifex habeatur. qui a
duabus partibus electus fuerit
ꝛ recept9 . Siquis autẽ de tertie
partis nomĩatione confisus quia
de ratione esse non põt sibi nom̃
episcopi usurpauerit tam ipse ꝙ̈
qui eum receperint. excõicationi
subiaceant. Et infra preterea. Si
a paucõrib9 ꝙ̈ a duab9 partib9
aliquis electus fuerit ad apostola
tus officiuz nisi maior cõcordia
intercesserit nullatenus assumat̃.

et predicte pene subiaceat si hũi-
liter noluerit abstĩere. ex. de elec
licet. Exceptione et sic nulla exce
ptio sibi põt opponi nisi de here
si. xl. di. si papa alias enĩ ꝯtũcũ
qꝫ precise etiaz ipse papa scribat.
legittima exceptio est admittẽda
ĩfra de off del. ex parte. et supra
de rescript. Si qñ. her. innoc. ꝛ
cõpost. dixerunt ꝙ papa de he-
resi accusari possit. ꝛ non excipi
et hoc tenet archi. eo. ti. c. ubi.
li. vi. Partibus. Nunquid ille q
eligitur computabitur ĩter duas
personas. uidetur ꝙ sic. infra de
ele. cũ ĩ iur̃ dic ꝙ ñ ut no. ĩfra
eo. cũ ĩ iurie. et c. cumana. tamẽ
cum dicitur in hac decretali de
duabus partib9. aliqñ obseruãt
cardinales. aliĩ non per specialia
eorum statuta. Her. in aliis elec
tionibus ualz ꝙ fit a maiori ꝑte
capituli. dum tamen seruẽt unã
de formis illis. ĩfra eo. qꝛ ꝓpter
item nota ꝙ non ẽ ius papat9 ei
acquisitum in huiusmodi recep
tione siue sit ad osculum siue ad
obedientiam. siue de incathedra
tione. Nam eo ipso ꝙ electus est
in sua auctoritate papatũ recipe
potest. Lau. duz enĩ eligitur. s.
a duabus partibus confirmatur
ꝛ statim habet liberam ꝛ plenaz
administrationez. xxiii. distĩ. in
nomine domini. Her.

50 CLerici qui manifestis usura
riis alienigenis aut aliis nõ
oriundis de terris ipsorũ ad exer
cendum fenus ul' fenus exercere
volẽtibus domos locant uel alio
titulo quocunqȝ cõcedunt. sunt
excõicati. nisi sint patriarche ar
chiepiscopi uel episcopi qui prela
ti nõ excõicationẽ sed suspensiõȝ
ipso facto incurrũt. ⁊ si per men
seȝ hᵒ sustinuerĩt. terre ipsorum
q̃diu in eis idem usurarii morã
tur. extũc ecclesiastico subiaceãt
interdicto. ex. de usuris usurarũ
li. vi. ubi dicit io. an. in glo. ꝙ
manifesti usurarii dicunt̃ illi de
quibus notorium est de iure. ut
quia confessi uel condemnati. uel
de facto ut quia habẽt operis eui
dentiaȝ que nulla possit terguer
satiõe celari. ut quia tenet altare
suum paratum. Item ẽm petrũ
de perusio sunt mãifesti usurarii
per iudicis publicationẽ uel clarã
probationẽ. uel quorũ probatio ẽ
in euidenti ⁊ manifesto. ut quia
⁊ si nõ exerceant palã ⁊ notorie
usuras tamẽ per modicã cause ex
aminationeȝ erunt manifesti. ut
quia apparẽt libri suarũ rationũ
ut notat archi. in c. quã ꝙ eo. ti
uel cum coram sacerdote ⁊ testi-
bus publice fatentur se esse usu-
rarios manifestos ⁊ ostendũt li
bros rationũ. iFama etiã cũ aurĩ
culis in hoc sufficeret. ita tenet
frede. de senis in consiliis suis.
itẽ ẽm io. an. ⁊ lapum. ex unico
actu põt dici usurari9 mãifest9
si ille potest probare. Item põt
episcopus statuere modũ quo qs
censeatur usurarius mãifestus.
cum possit ius cõmũe fortificare
per penam ut notat innocen. itẽ
si testator mandat in testamẽto
restitui omnes usuras per euȝ ex
tortas non expressis personis qui
bus extorsit. ex hoc nõ dicit̃ ma
nifestus usurarius. quia cõfessio
illa nil operatur ex qua quãtitas
non exprimitur. item an si fue
rit manifest9 põt recipi probatõ
post morteȝ usurarii. hoc pe. de
perusio. item dicit io. an. ĩ gl'
ꝙ si locãs ignorat ipsuȝ esse usu
rariuȝ. probabilis ignorantia eũ
excusat. ex quo auteȝ scit debet
eum repellere. glo. super uno ti-
tulo. puta pignoris comodati et
huiusmodi. ⁊ idẽ si sine ullo titu
lo illum ibi esse permittit. sed si
uendit uel donat non uidet̃ hĩc
locum constitutio ẽm glosaȝ idẽ
esse in hoc casu.

51 DIffinimus ut si una contra
possessorem diffinitiua sñia
super beneficio apud sedeȝ dum
taxat apostolicaȝ in petitorio ul'
possessorio promulgata beneficiũ
ipsum a possessore huiusmõi dũ
tñ triẽnio pacifice aña possessuȝ

ab eo non fuerit per loci ordinarium apud aliaz idoneaz personã sequestretur. etc. ¶ Siquis autez sequestrationez hmõi impedire. vel fructus sequestratos quoquo modo presumpserit occupare excõicationis sniam incurrat ipso facto. a qua nisi ĩpedimẽto prius ãmoto in occupatis per euz fructibus restitutis nullatenus absoluatur. et nihilominus si fuerit de litigantibus cadit a iure suo. nec obstat. si de nullitate snie opponatur. ex. de sequestra. c. i. ĩ cle Una sola. Multo fortius si ptes. io. an. contra possessorem. Si gº contra petitorẽ pro possessore fertur snia non fit sequestratio. itẽ si inter duos vl plures petitores fertur snia pro uno ɔtra reliquũ vel reliquos nõ fit sequestratio. Item si fertur contra possessorez nõ pro petitore qui forsan ad priuationem agebat. nõ est locus sequestrationi. io. an. Diffinitiua. interlocutoria non habet locũ cõstitutio. Est autez interlocutoria que inter principiũ ⁊ finez cause fertur super his que incidunt et emergunt. Diffinitiua uero principalem q̃stionẽ diffinit. de quo satis in spec. de snie prolatione. io. an. Super beneficio ecclesiastico. Si gº inter petitorem beneficii ⁊ possessorem esset questio alia personalis uel realis. diffinitiua pro petitore. non esset locus huic cõstõi. io. an. Promulgata per auditores curie a quoꝝ sniis appellatur. io. an. Beneficium. Nota quia non fructus tantum sed etiam beneficiũ sequestratur io. an. etiam si illud beneficium sit dignitas uel personatus. uel curam habeat animarum. ut dr in ipsa clemẽ. Triennio. ista duo requirũtur ne fiat sequestratio. scilicet ꝙ pacifice sit possessuz. ⁊ triennio. non ĩchoato. sed consumato tertio anno. io. an. Ordinarium. non distinguit an ad illuz spectet institutio nec ne. Restitutis. Non sufficit cautio de restituendo. et si fructus non extant ipsorum extimãtur. io. an. Nullatenus per istud uidetur ꝙ absolutio contra hoc facta non teneat cui concor. infra de sepultu. c. i. In contrarium uidetur cuz hec forma sit a iure data non ab homĩe. facit quod scripsi post goff de resti. spo. c. ultĩo. uide quid dicam infra de iure pat. c. i. ibi uidetur dicere ꝙ tenet talis absolutio. licet sit puniendus q sic absoluit. Remittit etiaz ad notata de sen. ex. uenerabilibus. Ubi autem: li. vi. ⁊ ibi dicit ꝙ tenet iniusta absolutio. dũmodo hẽat super hoc iurisdictiõez. sicut etiã tenet ĩiusta excõicatõ. xvii. q. iii caº. i. quia per ius dominꝰ esse uoluit soluendi ⁊ ligãdi. de pẽit. di. i. uerbum.

TAnte temerarios uiolatores
constitutionis illius que reli
giosis et clericis secularibus pro-
hibet ne aliquos ad uouendū iu-
randum uel fide interposita. seu
alias promittendū inducant ut se
pulturas apud eoruȝ ecclesias eli
gant. uel iam electā ulterius non
immutent similem sñiam pena ī
dicta in constitutione contenta ī
suo perdurāte robore. Incurrere
uolum9 ipso facto a qua ab alio
ꝙ̄ a sede aplica preterꝙ̄ ī mortis
articulo nullatenus absoluendos
nullis priuilegiis. aut statutis
cuiusqȝ tenoris existant in cōtra
riū super his ualituris. ex. de pe
cupientes in cle. Cōstitutōis hec
constitutio habetur de sepul. c. i°
li. vi. Sententiam. s. excōicatōis
de qua dixi ultīo. ⁊ illam supra
uocauit sñiam. Relique sunt pe
ne contenta punit illa constitutō
eligentes sic sepulturam ex uoto
iuramēto ⁊ huiusmodi. Et quo
ad sepulturam exuoto iuramēto
⁊ huiusmodi. ut quo ad sepultu
ram intestati decedant. Item pu-
nit alliciētes modis predictis. s.
per uotum iuramētuȝ ⁊ hmōi.
quia si eos sepelirēt restituere te-
nentur corpora si petuntur. et
omnia que perueniunt ad eos ra
tione sepulture infra decem dies
alias ipsorum ecclesie ubi sepulti
fuerunt ⁊ ipsoruȝ cimiteria sunt
interdicta. io. an. Absoluendos.
hic respicit hunc ultimuȝ casum
tantuȝ sic seperatū ab aliis. Naȝ

52 ab excōicationibus aliis que po-
nuntur in predicta cle. Absoluūt
ordinarii. Ab hoc autem papa.
Nota tamen ꝙ ex hoc non tollit̄
quin aliquis proprio motu possit
uouere uel iurare in aliquo loco
eligere sepulturam. ⁊ quin si fece
rint debeat obseruari dūmō nō
inducatur ad hoc per predictos
⁊ modis predictis. Item si cleri
cus uel religiosus cōsilio uel sua
sione inducat aliqueȝ ad eligendū
sepulturam in ecclesia sua nō tñ
ad fouendum uel iurandum uel
alias promittendum hoc non ui-
detur ꝙ incidat in canonem cuȝ
sic dicat textus.

53 COntra religiosas personas
exeuntes ad audiendū leges
uel phisicā. Alexander predeces-
sor noster olim statuit in cōsilio
Turonensi. ut nisi infra duoruȝ
mensiuȝ spaciū redierint ad clau
strum sint excōicati. ⁊ ab omni-
bus euitentur. et ī nulla causa si
patrocinū prestare uoluerint au
diantur. Reuersi autē in choro
mensa capitulo ⁊ ceteris. ultimi
fratrum existant. et nisi forte ex
misericordia sedis apostolice toti
us spem promotionis amittant.
uerū quia nōnulli ex talib9 ppt̄
quorundam opiniones diuersas

excusationis aliquid assumebant. Nos uolentes ut de cetero ipso facto sniam excōicationis incurrant districte precipiendo mādamus quatenus tam a diocesanis et capitulis ipsorum. q̄ a ceteris episcopis in quorū diocesibus ī huiusmodi student tales excōicati et predictis penis obnoxii publice denūcient. Quia uero theologie studiū cupimus ampliari licet. Ad archidiaconos decanos plebanos prepositos cantores. et alios clericos personatus habentes. Necnon presbiteros nisi ab his infra spacium prescriptū destiterint. hoc extendi uolumus ꝛ appellatione postposita firmit̄ obseruari. Honorius tertius. ex ne cle. uel mo. super specula.

Petrus de perusio sup ista decretali super specula sic ait. Sciēdū ꝙ est triplex ꝓhibitio personaꝝ quo ad audiendum legē uel phisicam. quidam .n. prohibēt rōne professionis. quidam ratione ordinis. ꝛ quidam rōne beneficii. Quantum ad primos .i. professis expresse uel tacite patet ꝙ nō possunt exire claustrum ad legendum uel audiendū leges uel phisicam. ut ꝛ supra eo. nō magno. Contra faciens si non redit īfra duos menses ad claustrū excōicatur ipso iure. ut hic. ¶ Sed dubitatur. a quo tēpore īcipit illud tempus duorū mensium currere glo. dicit a die publicationis cōstitutionis. Alii dicunt ꝙ a die quo exit claustrū. ꝛ hec ē opinio innocē. goff. ꝛ Uincen. et addit innocē. ꝙ computatur istud tempus ab exitu monasterii. scilicet hac de curia ¶ Tertii dicunt ꝙ a die a quo incipit audire legem uel phisicā quod ē uerius. host et archi. dicūt ꝙ etiā si audiat semel infra duos menses ē excōicatus. sed goff. ꝛ Uincentius dixerunt expectandū esse finē duorum mensium anteq̄ incurrant penā. ꝛ io. an. credit hanc. o. esse ueram. Et etiam doctor scienter tali religioso participans scilicet in docendo est excōicatus etiā si ipse religiosus habitum nō dimittat et hoc quo ad leges ꝛ phisicam. ꝛ etiam si de licentia sui prelati leges ꝛ phisicā audiat. ſꝫ archi. ꝛ lapum. quia decretales magne et sup specla distīcte loquūt. Quo ad secūdos .i. rōne ordinis ꝓhibent̄ audire leges et phisicam sacerdotes tantū. ut caᵒ super specula. Constituti autem in aliis ordinibus ab huiusmodi ut c. cum ex eo de elec. li. vi.

¶ Quo ad tertios .i. ratione beneficii prohibetur audire hmōi sciencias constituti .s. dignitate curata uel non curata ut hic. ¶ Si autē habeat ecclesiā parrochialem ꝛ nō est sacerdos nō prohibetur audire huiusmōi sciās nisi talis ecclesia sub se habeat capellas. item religiosus egrediens monasteriū ad audiendum sciās nō prohibitas ut theologiam et

ius canonicum. si hoc facit sine licentia sui prelati sñiam excõicationis incurrit. idem si cum licẽtia uadit. sed habitum non portat. ⁊ doctor qui huiusmodi scienter participat talem docendo. uel retinendo in scolis pari sñia ligatur ẜm lapum. Abbas autẽ nõ exemptꝰ si uult ire ad studia concessa extra suum monasteriũ Epũs illius loci habebit consiliũ illius monasterii uel conuentus. etsi uisuȝ fuerit expedire poterit licentiaȝ dare. tam̃ si sine licẽtia episcopi uadit nõ uidetur ligari pena excõicationis ẜm archi. Exeũtes scilicet de claustris suis statuit supra eo. ti. nõ magnope. Mensium a tempore sñie huius constitutionis siue publicationis cõnumerande. et nisi destiterint ipso facto sñiam excõicationis ĩcurrũt. et uerba ista que hic ponũtur usqȝ ad ueꝝ quia sunt cõsilii turonensis. ś. eo. nõ magno opere. Ver. Audiantur tanquaȝ ipso iure excõicati. alias etiã monachi et canõici regulares ab aduocatione repelluntur. xvi. q. i. alia est. nisi pro utilitate ecciẽ sue abbate nihilominus imperãte. Ver. Amittãt. Nota ꝙ abbates uel episcopi cum talibus dispensare nõ possunt. ar. contra. infra de sen. ex. cum illoꝝ in fine sed hoc ad terrorẽ alioꝝ et cautelam statutum fuit uel quo ad dignitates hoc intelligitur. illud quo ad honores. Ver. Penis. s.

quia promoueri non possunt sine dispensatio[?] apostolice sedis et aliis superius positis prescriptuȝ duoꝝ mensium computanduȝ a tempore publicationis huius constitutionis. quia ante publicationem nemo tenetur. arg. ś. de cõstitu. c. ii. Ex quo enĩ constitucõ publice promulgata est et publicata quilibet tenetur ad eius obseruantiaȝ post duos menses. in autẽ. ut facte noue constitutõ. circa primum collegiũ. xvi. dis. quid dicitur. Sed nõ ante. xxxii q. iiii. dixit sarra. sed cum ista constitutio iam promulgata publicata sit iam diu nullus habet excusationem. Sed nunquid epĩ possunt tales absoluere. credo ꝙ sic quia conditor huius constitutionis nõ retinuit sibi absolutõȝ quo. scilȝ ab excõicatõe. Ver. extendi scilicet predictas penas de quibus superius facta ẽ mentio. scilicet ꝙ sint excõicati. ⁊c. Et ita uidetur. ꝙ isti spem promotionis amittant. nisi cum eis ad sedem apostolicam fuerit dispensatum. ut dicitur supra de monachis. inducit quasdaȝ allegatões in contrarium. ⁊ tandem cõcludit dicens. tutius est dicere ꝙ ĩcurrant omnes predictas penas. cum lr̃a hoc expresse dicat. duȝ dicit hoc extendi ⁊c. Et etiam ubi dicit predictis pẽis obnoxii Ver. nota ꝙ dicit archidiacõꝰ super isto ca. ꝙ tales audientes ẜm innocẽ. ⁊ goff. habent duos

menses antequaȝ ligentur per id
quod habetur in precedenti ca°.
super. in fine. et ista etiam fuit
ibi sententia. Uincē. qui dicit ꝙ
isti duo menses incipient in exi
tu ipsius monasterii. Sed host.
dicit ꝙ etiam si semel audiat li-
gatur. ⁊ littera sequens multuȝ
fauet sn̄ie hosti. Et responde ad
illam lr̄am nisi ab his. ⁊c. ꝙ ibi
non respicit religiosos. sed secula
res tantū clericos personatus ha
bentes. Et nota s̄m host. ꝙ solꝰ
papa dispensat cum regularibus
exeuntibus ad audiēdū leges uel
phisicam. ut promoueātur. hoc
etiam probatur in spe. de legato.
pag̃. nunc dicendū. Uil. ⁊ Her.
Item nota ꝙ dicit innocē. ꝙ si
in claustris audiāt uel legāt mo
nachi non ligantur ipsa constitu
tione. Sed dic cum host. esse ue
rum istud quo ad uerba ipsius.
mens tamē eiusdem refragatur
om̄ino. Unde non sine misterio
ponit hec littera īdistīcte docere
intelligo ubicunqȝ. Nam exitus
uidetur fuisse causa impulsiua p̄
dicte constitutionis. finalis uero
quia tales scīe religiosis non cō
gruunt. cum eis exercitium eaꝝ
interdicatur. et hec causa nun p̄
cessare potest q° nec eius effectꝰ
infra de penitē. ⁊ remis. cum in
firmitas. archi. idem pe. de peru
sio. qui ⁊ subdit. dicebat io. sup
decre. Non magnopere. ꝙ si reli
giosus exit claustruȝ sibi ipsi le-
gens uel studens ī legibus ligat̄

hac pena. sed etiam professus ac
cedens ad principium uel repeti-
tionem socii incipientis ī legibꝰ
cā honoris. dicit io. idem ꝙ liga
tur. quo ad uerba. quia constō
hec prohibet auditum. ex mente
nō ligatur. Nota etiā ꝙ istud
ꝙ interdicit̄ clericis supra nōia-
tis in predicta decretali sup spe-
cula. ī fine audire. s. leges ⁊ phi
sicam declaratur per bonifaciuȝ
non extendi ad eos qui obtinent
parrochiales ecclesias. Ratione
huiusmodi ecclesiarū nisi eiusdē
ecclesie fuerint plebanie sub se ca
pellas habentes in quibus īstitu
antur clerici perpetui nequeūtes
ab ipsis absqȝ causa rationabili
āmoueri. ex. ne cle. ul' mo. statu
tū. li. vi. ubi dīc io. an. ꝙ id dr̄
rōne ecclesiaruȝ. quia si haberēt
dispensatiue uel alio modo perso
natum cuȝ illis ecclesiis bene te
nentur constōni. uel si essent pre-
spiteri tenentur non rōne ecclesie
sed ordinis ut supra dixi. Item
ꝙ dicit capellas. ideȝ uidetur te-
nendum ⁊ tutius si unicam hr̄et
capellam. non obstat ar. a uerbis
scilȝ plr̄alis numeri. quia non di
cit hic nisi fuerit plebāia habēs
capl'las. sȝ dīc ī plr̄i plebāias hn̄
tes capellas. ⁊ pluralitateȝ capel
larum ad pluralitatē plebaniarū
referam. argumentum supra. de
priuil. priuilegia. Et quod dicit
ab ipsis intellige plebanis ul' ca
pellis. ⁊ melius. ioannes an.

54 Inhibemus ne de cetero ali
quis quãcunqȝ religionem
tacite uel expresse professus ĩ sco
lis uel alibi temere habitum reli
gionis sue dimittat. nec accedat
ad queuis studia litterarũ. nisi a
suo prelato cum consilio sui con
uentus uel maioris partis eiusdẽ
sibi eũdi ad studiũ licĩa primitus
sit ↄcessa. siquis hoꝝ temerari9
uiolator extiterit excõicatõis ĩ
currat sñĩaȝ ipso facto ex. ne cle
uel mo. ut periculosa. li. vi. Re
ligionẽ quamcũqȝ. dñ tñ appro
batam. supra de uoto c. i. li. vi.
io: an. Expresse in casu isto nõ ẽ
drĩa inter tacitam ⁊ expressam.
io. an. Professus. nota professuȝ
non posse redire ad seculũ. quod
dic ut s̃. de regularib9. consulti
io. an. Temere. ex causa eniȝ licȝ
habitum trãsformare si iusta sit
puta timor. ut supra de ui. ⁊ ho
cleri. io. an. habitum. Superiorẽ
io. an. in nouella. unde et idẽ ex.
de reg. iu. li. vi. super regla ulti
ma. In nouella dicit ꝙ hec re
gula. s. certuȝ est ⁊c. Facit ad qͥ
tionem disputataȝ hic per dñm
guido. de petra lata. de mõacho
qui bene fert habituȝ monachalẽ
sed coopertuȝ habitu clericali ꝙ
sit apostata. quod uidetur hodie
approbatum per cle. de ui. ⁊ ho
cle. qm̃. in prima solõne. Cum

iste religiosus iustã causaȝ trans
forma tionis sui habitus nõ alle
get. indubitanter dico ipsuȝ esse
apostatã. Dimittat. adeo habit9
est annexus ossibus monachoruȝ
ꝙ ĩ quocunqȝ loco cõsistẽtes siue
in lecto quiescentes cõstanter eo
uti debent ut habetur. xx. q. i.
uidua. ⁊ xxiii. d. sanctimonialis.
ubi dicitur ꝙ eo habitu semper
uti debȝ. Sȝ nõ uidetᷣ ꝙ illud sꝑ
sit ita amare ĩtelligendũ. ut prĩa
facie sonare uidetur. xxi. q. iiii.
sine ornatu. ibi extra domos. ⁊c
Dic ꝙ illud loquitur de clericis
secularibus qui nõ sunt ita astra
cti ut monachi. Quid si ĩ sco
lis uel alibi sine causa dimiserit
monachi suũ habitũ. licȝ postea
ad male dimissum habitũ reuer
tantur. etiaȝ si postea sint uel ef
ficiantur bone fame nõ poterũt
eligi in abbates. ar. i. q. i. Siqs
Huiusmodi sñĩe fuit laur. ⁊ ia.
de al. ⁊ pe. qui dixerunt ꝙ nõ so
lum est talis ineligibilis. sed elec
tus deiceretur. archi. nõ puto ꝙ
monachus in cella sua dimittens
habitum. uel duȝ balneuȝ intrat
in occulto. uel iacens sine habitu
ligetur hac constitutiõe. als pau
ci ĩuenirentur non ligati. sed qñ
exhibet se conspectibus hõinum
sine habitu uel in habitu laicali
uel clerici secularis sine cã iusta
tunc ligantur. io an. in nouella.
Quãuis ut dictũ ẽ deberet sem
per ex honestate religiõis defer
re habitum nõ tamẽ uidetur ꝙ

incurrat excōicationē3 in stando siue ex aliqua causa rationabili puta ut dormiēdo melius qescat ut induendo sacras uestes nō appareat sibi gibbus ut querat pulices. ut se balneet ut aptius scindat aliquod lignum ⁊ huiusmōi quia sic nō uidetur temerarie dimittere. tamē etiā in hmōi cōuenientius esset non dimittere. Si autem dimittat uel habitu3 trāsformet ut faciat aliquod malu3 ut scilicet fornicetur ⁊ huiusmōi non ē dubium ꝙ est excōicatus ſm pe. de palude. si etiā dimitteret uolens transire ad aliam religionem ut sic citius exciperetur etia3 incideret ī sniā3. dicit aūt pe. de palu. ī quarto. ꝙ q iocosa leuitate ad horam ut currat uel lapidem proiciat deponat habitū non incidit in sniam. quia non ē uerisimile papā ī minutis tantū laqueum posuisse. hec ille.

Quamuis hoc dicit ut comprehendat etiam studium theologie siue iuris canonici et huiusmodi ratio esse pōt quia mōachus debet suo claustro esse contentus. ut. xvi. q. i. qui uere. Et ei a canone precipitur ut inter claustrū moretur. ut e. q. iuxta. Nā mortuus dicitur esse mundo. Dicit tamē io. an. ꝙ theologiā ⁊ decretale3 legere possunt. quia sunt scientie pietatis. xxxvii. dis. Siqs gramaticā archi. prelato. i. abbati uel alio qui tenet uicē abbatis qui proprie dicitur suus ꝑlatus.

Sed nunquid poterit episcopus dare talem licentiam eundi scil3 ad scolas. non credo nisi interueniat cōsensus abbatis. ut hic ar. xii. q. i. non dicatis. Item nunquid extendens penam istam ꝓhibitiuā ad abbate3. multa inducit archi. ad probandū ꝙ cadat ī penam. Tandem dicit ꝙ in lnīa abbatis obtinenda nomīe prelati uidetur episcopus contineri. et tunc si abbas uoluerit ire ad studia litterarū extra suum monasterium habebit consiliu3 conuentus illius monasterii. et si uisum fuerit poterit licentia3 impartiri 3 obstare uidetur illud relatiuū sui quod sequitur quod uidet respicere īmediatum prelatu3 ipsius monasterii. ⁊ sic non episcopum ⁊ ſm hoc pōt dici. ꝙ q̄uis abbas malefaciat si uadat preter licentiam epī ad queuis litteraru3 studia. non tamē uidetur ligari hac pena constōnis. cum sit penalis ⁊ restringi cōsueuit magis ꝙ laxari. Archi. ⁊ quod in fine dr̄ de licentia episcopi. uidetur hr̄e locum in monasterio non exēpto ab eius iurisdictōe. Licētia ⁊ tūc potest omnia sine quibus in scolē esse nō potest. quod dic ut nota. ii. q. vii. cum pastoris. io. an. ⁊ dicit archi. ꝙ si mutuum cōtrahit tenebit monasteriū usq3 ad probabilem modum. nisi actū in fuisset ꝙ alius pro mōacho sumptus inueniret. ut propinqu9 ul alius. Si aūt obligaret libros

vel res alias pro scolari vel alio non valeret obligatio. quia monachus seruus est monasterii. d liiii. multos. Idem si fideiussit pro aliquo. quia scilicet nō tenetur Archi. bonū quia scilz apostatauit dimittendo habitum. vel qr accedit ad studia sine licētia. io. an. ipso facto. speciale ē in religioso apostata quia alias nō ē apostata excōicatus. sed excōicandꝰ s̄m quod notant. io. an. et her. xxiii. d. siqs ex clericis. io. an.

Religiosi q clericis aut laicis sacramentū unctionis extreme. vel eucharistie ministrare. matrimoniuz sollēnizare nō habita sup his parrachialis p̄sbiteri licētia speciali. aut quēq̄ excōicatuz a canone preter q̄ in casibus a iure expressis vel per priuilegia sedis apostolice cōcessis eisdez. vel a sentētiis p statuta prouīcialia aut sinodalia .p mulgatis. seu ut verbis eoꝝ utamur si a pena et culpa absoluere presumpserint excōicatiōis sniaz incurrant ipso facto. a qua dumtaxat a sede apostolica absoluendi. Et paulo post nullo religiosis eisdez super hoc exemptionis uel alio priuilegio suffragante. et in fine. Sane religiosis illis quibus ē ab apostolica sede concessum. ut familiaribus suis domesticis aut pauperibus in hospitalibus suis degētibꝰ sacramēta possint ecclesiastica ministrare. nullū ex premissis uolumus quo ad hoc p̄iudiciū generari. ex. de priuileg. religiosi. in cle. Religiosi. Pau religiosi in sex casibus sunt excōmūicati. et cum hoc loquatur generaliter omnes religiosos comprehendit. etiam populū habētes clericos autē seculares nō comp̄hendit. etiā si in his excederent. Eucha. Paul. non dicit uiatici. Unde patz q̄ locus est pene siue detur in morte siue detur ī uita non obstat. l. d. penitentes ī fine quod intelligo ut in morte omnibus detur uiaticum. per illos. s. qui hoc possunt. penitētia autem tempore necessitatis a quolibet sumi potest. Queritur an he clemēt. habeant locū in quibuscūqz religiosis. Soluit lau. q̄ sic dūmodo sint religionis approbate. idem lapus. alis enim non sint religiosi. de religio. do. c. ultimo. i Fran. de zam. Itē comp̄hendit uocabulum religiosi etiam nouicios s̄m lapum. utrū autē comprehendantur hic religiosi cōuersi ut mōiales sunt uarie opīones p et cōtra. et utraqz pōt sustīeri

Lau. ⁊ pe. de ancha. de mōialib9 tenent ꝙ non. lau. ꝙ sic Fran. de zam. lapus ꝙ religiosi ministrā tes sacramenta non soluz clericis secularibus sed etiam regularibꝫ sine licentia. ⁊ precipue alterius religionis incidunt in hanc penā ⁊ hoc est tutius q̈̄. s. contrariū Sollennizare. io. an. ⁊ pau. idest sollenniter benedicere. et de hac benedictōe habetur xxx. q. v. c. i et in quatuor sequētibus. Et dic zen ꝙ in uerbo sollennizare com prehenditur omnis solennitas q̄ obseruatur iuxta rituz religiōis de spon. c. i. siue fiat solennis be nedictō. siue dicatur missa spālis pro contrahentibus. Non habita io. an. Sed uñqd credet religio sus parrochiano dicēti se habere talem licentiaz. uidetur ꝙ sic ꝑ id quod notatur. de peni. d. vi. placuit. quia nō est presumēdus īmemor spe salutis. i. q. vii. san cimus. ⁊ ponit ibi ipse io. duas instātias et ipse soluit. Parrochi alis. io. an. per hoc quo ad secu lares mercēarios ⁊ his similib9 intelligo prespiterū in cuius par rochia inhabitant. Facit quod no ta. de peni. d vi. placuit. de hoc scripsi de pen. ⁊ remis. c. omnes super uerbo sacerdotes. ⁊ host. tractat in summa de parrochiis parag̃. ultimo. super uerbo quis intelligat̃ parrochianus ẜm Frā de zam. dic ꝙ statim cum quis uadit ad habitandum in certa ꝑ rochia ītelligit̃ fieri parrochiā9

nisi accesserit causa recreationis uel ob aliam causam temporalez statim reuersurus ad propriaz ꝑ rochiam. quia tunc secus de se pultu. is qui. li. vi. Presipiteri. io. an. puto sufficere licentiaz ꝑ rochiani. qui adhuc presipiter nō est. puta quia est infra annuz uel dispensatum ē cum ipso ẜm for mam decretalis cū ex eo de ele. li. vi. Uel ex parrochiali collegi ato. eo. ti. statuimus. Uidetur etiam sufficere licētia uicarii ge rentis curaz per modū decretal predicte cuz ex eo. puto etiā post factum a penis excusari illum q hoc fecit de auctoritate diocesa ni. Facit de peni. ⁊ remis. c. ii. li vi. Nam diocesanus ē parrochia lis eius. ⁊ hoc forti9 quando ua cat parrochialis ecclesia. sed qn̄ non uacat ante factum cōsulo ab stinere. ⁊ ex licentia episcopi uel archipresipiteri ciuitatensis hoc non fieri licet ab aliis recipi pos sint. Paulus etiam dicit ꝙ licet hec uera sint scilꝫ ꝙ sufficiat licē tia predictorū. tutius est a littera non recedere. ⁊ addit paul. hanc constōnem locum non habere in illis que predicta sacramēta reci piunt a certa persona ratōne con suetudīs priuilegio uel alio quo uis modo. s̃ de rel. do. quia cō tīgit ī fine. ex. s̃ de sta. regula. ne ī agro. parag̃. sane. ī clemen. Hec procedunt ẜm Fran. de zam nisi aliud habeat cōsuetudo. naz ut dicit pau. si certa ēet ɔsuetu9

a quibus recipientur hec sacram
ta nō est locus huic pene. de re
ligi. do. quia contingit. Q̄ue cō
cessio sacramētorū tunc non com
petit rōne parrochie cuius fauore
hoc uidetur statutum. Speciali
Pau. sufficit q parrochiano detur
licentia facta specificatione sacra
menti. puta de eucharistia. siue
alio. licet nō exprimatur nomen
religiosi. ¶ Item sufficit q detur
religioso licētia facta specificatōe
sacramentorū. licet parrochiani
non exprimantur. ar. de tempo.
or. c. i. Io. an. etiā dicit q credit
per talem specificatōnē factā eui
tetur pena. et addit q de sacram
to baptismi et penitētie non ītel
ligitur predicta pena. quia hic n̄
exprimūtur. idem pau. A canōe
Io. an. quocūq etiā a quo epūs
uel sacerdos possit absoluere de
sen. ex. nuper: de excōicatis a ca
none. an procedat quo ad omnes
soluit laur. q sic. siue sit religio
sus eiusdē ordinis siue alterius
siue sint clici siue laici. siue mu
lieres. fran. de zam. et intelligūt
lau. et lapus de excōicatōe maio
ri non de minori. Absoluentes.
Excōicatōnis. per statuta legato
rum tenet. zen. q incidunt. Si
autem religiosi absoluūt a sn̄ia
homīs quod non possunt nō ha
bet locum pena. cū istud nō ex
primatur. idē pau. et zen. et lau.
et ex hoc infertur q ī excōicatis
per sn̄iā pape nō est locus huic
clemē. quod tenet lauren. quia si
uoluisset de hoc intelligi expres
sisset fran. de zam. Sententiis.
Io. an. puto q omnē sn̄iam inclu
dat excōicationis suspensionis et
interdicti cuius necessaria sit ab
solutio. Q̄uerit. Io. an. etiam re
ligiosum uel consocium. nihil enī
excipit. qui dicit quodcunq de
maior. et obed. Solite. in fine.
īcurrant. Q̄uerunt hic Io. an. et
pau. quid iuris de recipientibus
talem absolutionem uel predicta
sacramenta an sint ligati eadem
sententia ratione participationis
et pau. quidē remittit ad id quod
dicit de consang. et affi. eos. ibi
autem sic dicit ī quodam simili
casu tunc participans criminoso
ē excōicatus. cū participat post
latam sn̄iam. ut in c. si concubīe
sed hic non participat post. sed ī
actu pro quo ligatur. glosa. Uel
dic q licet participans ī crimine
criminoso sit excōicatus non tn̄
participans in actu illo pro quo
alter ligatur h ibi. Io. an. remit
tit ad id quod dixit de sn̄ia excō
municationis contingit primo.
idem fran. de zam. s. q illud de
participatōne ī crimīe habz locū
quando participatur post actum
damnatum non in ipso actu.
¶ Q̄uerit idē scilicz fran. de zam
Utruz religiosus ignorans penā
de qua hic et alias homo sancte
uite si mīstret eucharistiaz sine
licentia parrochialis presbiteri n̄
tamen in contemptum ipsius īci
dat ī penam. et uidetur q sic qz

ignorantia iuris non excusat. re
gula ignorantia. li°. vi°. Contra
riuz consului dicit fran. per hac
litteram in uerbo presumpserint
que notant dolum et temeritatez
ministrantis. sicut enim miles ar
mate milicie excusat ab ignoran
tia iuris. C. de iur. et facti igno-
rantia. l. i. ita et hunc possumus
excusare et hoc precipue in foro
penitentiali in quo credendum est
asserenti hoc ignorasse. quia tam
in hoc forte aliqui contradicerent
quod eo ipso est presumptio quod fecit
contra hanc cle. tutius est quod pe-
tatur absolutio. Utamur. io. an.
Pau. concordat de hereti. accu-
ille. li. vi. Papa tamen omnem delic
ti penam uere contriti dimittere
potest. Facit de consecra. dist. v.
baptizare. Et hanc concedit cru
ce signatis in uoto ultramarino
ut notat host. de hereti. ad abo-
lendam. et in anno centenario. ut
patet et in extrauagati bonifacii
habet antiquorum. Concessiuz. idem
uidetur si consuetudine hoc obti
neat. argu. s. de religio. do. quia
contingit. etiaz io. an. dicit quod hoc
uidetur de consuetudine idem esse
quia tamen ponit obstantia ad istud
de consuetudine uidetur declarare ad aliam
partem uel saltem dubiam relin-
quere. Apostolica generale priui
legium circa hoc scilz totuz orbem
respiciens solus papa concedit. spe
ciale tamen quo ad suaz diocesim
concedit episcopus ex causa quod dicit
ut de rel. do. constitutus. dicit et lau

ut allegat pe de ancha. quod presbiter
parrochialis quantumcumque simplex cu
ra sit ei commissa in adiutorium
ipsius cure. potent assumere sibi
ad tempus presbiteruz religiosuz
uel alium sine cuiusque superioris
licentia qui ipsum iuuet forsitan
in quadragesima ad audiendum
subditos suos in confessione. et dan-
dum Eucharistiam in pascha ut
missis celebrandis. seu aliis ut hec
hec ille. Et dato quod mendicantes
audire non debeant sine licentia
suorum prelatorum. tamen si audirent
et ministrarent sacramenta cum licentia
horum illi essent absoluti. nec ipsi
incurrent excommunicationem. licet pec-
carent extra articulum necessitatis

56 Illos etiam religiosos qui ali
qua ut audientes a decimaz
ecclesiis debitaruz soluere retra
hant in sermonibus suis uel alibi
proferre presumunt. excommunicationis
sententie subiacere decernimus
ipso facto. de penis. cupientes. in
clementinis. Illos religiosos. re
ligiosos qui in sermonibus uel
alibi proferunt aliqua ut retrahant
a solutione decimarum excommunicat
io. an. et pau. Mendicantes. et
non mendicantes concludit. cleri
cos autem seculares non compre
hendit. nec laicos artat hec pena

et concord. infra de sen. ex. c. i. ¶ Retrahat. pau. ut habeat locum pena de qua sequitur duo requiruntur. Primum quod talia dicatur ut aliquos retrahant a solutione decimarum debitarum ecclesiis. quod secus si dicerent alia intentione vel si debite non essent ecclesiis. sed alias quocunque modo. Secundum est quod audientes sint obligati ad solutionem decimarum. Unde si talia proferrent audientibus non obligatis cessat pena constitutionis

57 Religiosi omnes tam exempti quam non exempti cuiuscunque ordinis et conditionis existant. cum viderint et sciverint cathedralem vel matricem loci ecclesiam interdictum servare quodcunque positum auctoritate sedis apostolice. vel ordinariorum debent et ipsi servare non obstantibus quibuscunque appellationibus antea etiam ad eandem sedem vel alium vel alios. interiectis et aliis obiectionibus quibuscunque. alioquin non servantes excommunicationis sententiam incurrunt ipso facto. idem etiam in interdictis et cessationibus a divinis interdictis per provincialium consiliorum statuta vel ipsorum auctoritate volumus observare. ¶ Idem generalibus cessationibus a divinis

civitatum terrarum et aliorum locorum quas alium ex consuetudine vel alia capitula collegia vel conventus secularium ac regularium ecclesiarum sibi vendicant. idem intelligimus observandum non obstantibus privilegiis concessis eis conventionibus statutis et consuetudinibus quibuslibet que contra premissa religiosis ipsis in nullo volumus suffragari. extra. de sen. ex. ex frequentibus. in clem. ¶ Ordinariis pau. litteram adverte. quia ut sit locus huic pene requiritur quod interdictum sit positum auctoritate pape. quod intelligo esse si fiat per eius delegatum. de preben. si apostolice. li°. vi. vel quod sit positum de iure com̄uni vel per ordinarium vel concilium provinciale. vel quod per ipsum vel alium aliquem spectet fiat cessatio a divinis. per quod videtur quod hoc non habeat locum in interdicto posito a singulari persona. que hoc posset ex speciali consuetudine cum talis non faciat auctoritate apostolica nec sit ordinarius. idem videtur in interdicto posito per delegatum ordinarii. quia non videtur tunc positum per ordinarium. ¶ Religiosi. quicunque. io. an. mendicantes vel non. et per hoc patet quod clericos seculares non servantes interdictum vel cessationem quam servat matrix ecclesia non ligat hec constitutio. ¶ Matricem. Pau. id est baptismalem vel loci maiorem. que ideo dicitur matrix quia regenerat per baptismum. et sic cathedralem

in ciuitate et matrix in alio loco
que ab hoc equipatur. et merito
quia alias hec pena non haberet
locum nisi in īterdicto ciuitatis
nec curo utrum matrix ecclesia
sit religiosis subiecta quo ad ali
qua temporalia uel spiritualia.
uel non sit subiecta. scilicet ꝙ si
in loco non ē aliqua cathedralis
uel matrix ecclesia. quia forte in
alio loco uel ibi sint plures equa
liter suis parrochianis baptisma
et alia sacramēta ministrātes, di
stīguendū. quia si omnes ille ser
uant locus ē huic pene. Si uero
alique seruant alique non. tunc
non est locus pene sicut facerz si
in tali loco non esset ecclesia reli
giosoꝝ. ¶ Dicitur autē hic ecclīa
cathedralis uel matrix ecclīa mu
rorum ambitu comphēsa. ex quo
si in ecclesia celebratur continue
ianuis apertis. etc. siue per prela
tum siue per capitulū totū uel
partem siue per alios clericos ec
clesie non est locus ibi pene. idez
io. an. ¶ Et addit pau. puto tam̄
ꝙ si in matrice ecclesia celebrat̄
ab aliquibus extraneis inuitis p̄
latis et capitulis. ꝙ nihilominus
sit locus ibi pene. idem etiaz dīc
ꝙ interdicta metropolitana eccle
sia non intelligitur interdicta ma
trix ecclesia. Idem si interdicta
una prouincia una diocesz in ali-
quibus ciuitatibus uel castris ma
trix ecclesia seruat interdictum ī
aliquibus non. dicendū ꝙ ī locis
in quibus seruat locus est huic
pene. in aliis non ¶ Sciuerint.
io. an. alio sensu ꝙ per uisuz. de
quo premisit probabiliter. ergo
ignorantes talem obseruantiam
non ligat h ad penam. ¶ Uident
Pau. s. uidendo in cathedrali et
matrice ecclesia celebrari ianuis
clausis et uoce submissa excōica-
tis et interdictis exclusis. Obser
uare. io. an: arg. a cōtrario sensu
cessat ubi illius argumēti contra
rium requiritur in iure. ut scrip
si de elec. publicato. super ultīa
glosa. Item contrarioꝝ non est
eadē disciplina ubi uerba et mēs
resistunt de uer. sign. c. fi. exces
sus ergo clericoꝝ matricis eccl̄e
non dabit religiosis materiaz de
linquendi. intelligo autē illos ser
uare qn̄ abstinent anīo obseruan
di. Appellationibus. io. an. non
dicit ꝙ precedens appellatio non
uiciat interdictum. Ne corrigat
de ap. ad hec. Sed dicit ꝙ q̄uis
interdictum sit nulluz propter p̄
cedentem appellationez. uel aliaz
causam. ex quo tamē matrix ec-
clesia illud seruat. religiosi uiolā
tes sunt excōicati. ¶ Subiacere.
io. an. et paul. si snīa interdicti
uere ligat. et matrix ecclesia illaz
non seruat. religiosi nō seruātes
non ligantur hac pena. sed aliis
que habentur de excess. prela. c.
ultimo. et de priuilegiis. aucto-
ritate. li°. vi°.

58 Religiosi qui scienter postpo suerunt confitētibus consci entiam facere de soluendis deci- mis ab officio predicationis tam diu maneant ipso facto suspensi. donec confitentibus ipsis. si hoc ipsum sibi dicendi cōmode facul tatem habuerint conscientiam fe cerint excōicationis incursuri sen tentiam ipso facto. si predicare p̄ sumpserint. predicta negligentia ut premittitur non purgata. ad religiosos tamē monasteriorū uel ecclesiarum decimas percipiētiū uolumus hoc extendi. extra. de pe. cupientes in cle. ¶ Scienter. pau. secus si ignoranter seu per obliuionem. et hoc ītellige si ipi confessi a prelatis ecclesiarū fue rint requisiti sup hoc ut faciant consciētiā sibi confitentibus de decimis dandis. pau. ⁊ pe. de an cha. Suspēsi. io. an. Nota nouā speciem suspensionis. ⁊ ibi ponit multiplicem speciem suspensiōis Cōmode. pau. ergo īcōmoditas excusat a precepto. i. concor. ī ti ca°. i. Ad idem. xxii. q. ii. Faciet Minor tamen hic cōmoditas ex cusat. Unde non tenētur eos seq qui non sunt in loco. uel si sunt ⁊ hi nō possunt sine magna uaga tione uel sine alia incomoditate. Durante g° commoditate durat suspensio donec de soluendis de- cimis ɔsciētiā fecerint. qua facta uel īcōmoditate superueniēte ces sat suspensio. Negligentia. pau. Nota hic casum q̄ ueniēs cōtra suspensionē a certo officio est ex cōicatus. non aūt irregularis. s; si postea celebrat sic. de cle. ex. minis. postulastis. Percipientiū io. an. soli enī n̄ percipiētes solēt in his delīquere. Dicēdi. io. an Nota contraria contrariis pur- gari. de hereti. c. ii. li. vi. Pecca tum g° tacendi dicendo purgat̄.

59 Hoc edicto perpetuo prohibe mus ne monachi aut regu- lares canonici contra administra tionem aliquam nō habentes ad curias principū absq; speciali p̄- latorū suorū licentia nō se confe rant. q̄ si se conferre presumpse rint ut damnū aliquod inferant suis prelatis. aut monasterio ex- cōicationis sn̄iam eos incurrere uolumus ipso facto. prelatis eo℞ districte nihilominus īiūgentes ut ipsos a curiarū predictarū ac- cessu ⁊ ab aliis quibuslib; uaga tionibus ⁊ discursu diligēt'r cō pescere. aut super hoc non paren tes eisdem seuere corrigere non omittāt. ex. de sta. mo. ne ī ag° in clemē. Canonici. de hac ergo parte non dubitamus quin liget

monachos etiã nõ nigros. io. an Non habentes. illos enĩ qui hñt administrationẽ qñ3 pro admini strationũ ipsaru3 causis illuc ire oportet quas prosequi possunt. l3 non sint perpetui de iudiciis cũ deputatis. io. an. Curias princi pu3. hic notat io. an. ꝛ ponit. xii abusiones claustri. secũdum ugu tiõ3. ꝛ duodeci abusiones seculi secundum ciprianum. ibi uide si uis. Speciali generalis ergo puta ꝙ possit se quo uoluerit ab sentare non sufficit. io. an. ipso facto. Ad hanc excõicatõ3 extra hendã duo uidentur necessaria. scil3 ꝙ intrauerint curiam. ꝛ ꝙ causa damnificandi monasteriu3 ul' platũ lñiã3 hñt ul' ñ hñt non puto ponderandu3 cũ h° nõ repetatur. hinc ẽ ꝙ etia3 de lñia prelati intrãs curiã si ad hoc in trat ligatus est. ex solo igitur ex itu claustri ob hanc causam non ligatur. ite3 ex quo ĩtrauit ob hanc causam licet damnũ nõ ĩtu lerit. siue puta nõ potuit. siue q2 penituit. ligatus ẽ. simile de ho micidio ꝓ humãi. li. vi. io. an.

PRefate quoq3 sñie mona- 60 chos intra septa monasterii sine licentia abbatum suorum ar ma tenẽtes decernim9 subiacere extra. de sta. mona. ne in agro. li. vi. in clemẽtinis. Monachos non repetit ꝛ canonicos regl'ares unde uidetur ꝙ licet sñie excõi- cationis de qua supra dixerat ar centur in casu precedenti non tñ in isto. sed cũ loquatur generalit' uidetur includere omnes mona- chos albos et nigros. etia3 si uo centur iuxta uulgare fratres. ar de pac. cum pridẽ. ubi uocãtur monachi ꝛ fratres. pau. Septa id est clausura dicta a sepio sepis ut est claustrũ refectoriũ uel dor mitoriũ. ꝛ cetere officie ad usu3 monachorum deputate. xii. q. i. necessaria. ide3 uidetur de atrio xii. q. i. nulla. ꝛ de orto ꝛ area positis iuxta ecclesiam de censi. c. i. pau. Infra per intra. ꝛ pat3 per hoc ꝙ extra tenens. s. arma penam nõ ĩcurrit. Arma. ĩ cõi significatione cõprehẽdũtur tela Sed dicunt' arma ꝓprie quibus defendimur. tela quibus impug- namus. l. cornelia. de homici. si perfodiens. Sed ut ibi notatur armorũ appellatione ꝛ fustes et lapides cõprehendit. ꝛ oẽme quod arcu uel manu mittitur. Non tamẽ puto auctore3 sic latissime intellexisse. io. an. Paulus. uero dicit ꝙ armorũ appellatio signi- ficat non solu3 scutos gladios ꝛ galeas. Sed fustes ꝛ lapides et telum quod appellatur id quod ab arcu ul' manu mittitur. ꝛ sic uidetur istud intelligi de armis militaribus nõ clericorũ q̃ sunt lacrime. xxiii. q. ultĩa. et addit Sed nunquid appellatio armoꝝ

ita late sumitur hic puto q sic si teneantur ad usum pugne. alias si in camera uel infra septa mōachꝰ habeat lapides ad aliū usuz uel cultelluz antiquatum ad coquinaz uel ad quid simile nō credo q sit de mente talia prohibere. alias sic. Quid enī si iuxta fenestraz supra ianuā habet acervum lapidum ad impugnandum uel offendendum uenientes. certe tunc includuntur. idem dico de arcu ferro ligno et similibus. unī oportet uidere si ex forma modo ⁊ aliis circūstantiis ea teneat. ut arma offensibilia seu defensibilia aut ut alia utensilia. tales tamen coniecture non sunt necessarie in notis et maioribus armis ut lanceis gladiis loricis scutis balistis et similibus. pau. Tenentes. ueniens deforis ad claustrū cuz armis non animo tenendi nec tenz ex delatione. non uidetur ligari quia uerbum tenentes intelligit̄ cum effectu. io. ⁊ pau. Sine lrīa intelligo petita ⁊ obtenta. pau.

Transgressores constitutōis que religiosis mendicantibꝫ domos ad habitandum de nouo uł loca quecūqꝫ recipere. recepta hucusqꝫ mutare uel ea trāsferre in alios cuiusuis alienatōis titło interdicit. excōicatōis snīe decernimus subiacere. de pe. cupiētes 67

in clemen. Cōstitutionis. io. an constitutionis Bonifacii que habetur de exces. prela. in c. uno li vi. ibi dicit idem io. an. in prīa glosa. talis constitutō hoc dicit q mendicantes non possunt acquirere noua loca ad habitandū. uł antiq alienare uel mutare absqꝫ speciali licentia pape. que de hac prohibitione faciat mentionē in acquirentibus tamē loca pro heremitica uita ducenda cessat prohibitio: Idem in secunda que incipit mendicantes; Hi dicuntur mendicantes quibus uictum tribuit incerta mendicitas. et qui redditus aut possessiones ex regula uel constitutiōibus habere nō possunt supra. eo. li. de reli. do. ca. uno. quo ad casum detur in omnibus mendicantibus idē ius dicit pau. q si domus corruat cuius tamē soluz continue remanet in domo ipsoꝝ mendicātiuz licet de nouo reedificetur non incurritur excōicatō. Secus aūt si locus esset non diruptus desierit ēe de ipsoꝝ dn̄io ⁊ habitatione. et postea nouo iure illud acquirant q tunc incurritur ¶ Et nota q ecclesias. oratoria. et alia edificia Fratres predicatores usibus suis possunt cōstruere et edificare in locis. s. eis concessis. et quod prelati contra edificantes et cōstruentes snīaz excōicatōis ferre non possunt. allexander. itē nulli de ordinibus paupꝑtatis licz oratorium uel ecclesiaz cōstruere

ſeu conſtructã recipere iuxta ecclesias predicatorũ ꝛ oratoria eorum infra ſpaciũ centũ quadraginta annorũ. et ſi ſecus factum fuerit dirimatur. clemens. quia plerique. ¶ Item fratres predicatores ĩ mutatione locorũ poſſunt ſecum deferre omnem edificiorũ materiã exceptis eccleſiis dedicatis libros calices paramẽta et alia bona noſtra et edificia relicta cũ ſolo et aliis preter eccleſias vendere et etiam precium in eorũ utilitatem conuertere. non obſtãte quorũcunque prelatorũ contradictione. Bonifacius uirtute.

Sacro ap̃pbãte ↄcilio ppetuo ꝓhibendũ ducim⁹ ꝛ a dei eccleſia penitus abolendũ eiſdem et aliis mulieribus quibuſcunque ſub pena excõicationis quam ĩ cõtrarium facientes ĩcurrere volumus ipſo facto iniungentes expſſe ne ſtatum huiuſmodi dudum forte ab ipſis aſſumptũ. quoquomodo ſectentur ulterius uel ipm aliquatenus de nouo aſſumant p̃dictis religioſis per quos eedem mulieres in huiuſmodi ſtatu foueri beghĩnali et ad ipſam ſuſcipiendum induci dicunt̃ ſub ſimili excõicationis pena quam eo ipſo ſi ſecus egerint ſe nouerint incurſuros diſtrictius inhibemus ne mulieres aliquas predictũ ſtatum

62

aſſumptũ ſectantes uel de nouo aſſumentes quoquomodo admittant prebentes ſuper hoc auxiliũ conſilium uel fauorem. ex. de religio. do. c. i. in clemẽ. Uidetur q̃ hec conſtitutio ſorores mĩorũ que dicunt̃ tercii ordinis nõ ĩcludat cũ ille ꝓmittãt obediãm ꝛ habeãt r̃gulã nõ ꝓprie quo ad tria ſubſtãtialia. ſed quendã modũ uiuendi per ſedem apoſtolicam approbatam. quod mihi conſtat. ꝛ facit infra de ſen. ex. cum ex eo Secũdus ordo ſcꝫ mĩorũ eſt ſororum ſancte clare. que profitetur ſubſtantialia. ſed differunt a primo. quia habent propriũ in cõi quod non habet ordo fratrũ minorũ. io. an. hee autẽ beghine q̃ hic reprobantur non obediẽtiam promittũt neque regulam aliquam approbatam profitetur ꝛ opiones catholice fidei contrarias introducunt. ut dicitur ſupra in tex. huius clem ¶ Sed nec etiam ſorores de penitentia beati domĩci includit hec conſtõ. cum ille promittant obediẽtiam. ꝛ regulã habeant a ſede apoſtolica approbatam. quod mihi conſtat. ¶ Item hic non prohibẽtur mulieres fideles que promiſſa continentia. uel non promiſſa penitẽtiam agere volunt. ꝛ in humilitatis ſpiritu domĩo ſeruire. ut dicitur ĩ fine huius cle. fran. de zam. ĩ lectura ſuper illa cle. querit an quodlibet eorum que hic numerãtur inde promiſſio obediẽtie. ut renũcia⁹

propriorū aut professio regule ap
probate sufficeret ad hoc ut beg
hine non tenerentur. ⁊ dicit ꝙ n̄
quantū ad prīa duo etiā si religi
ose. nisi profiteant̄ regulā a sede
apostolica approbataȝ. de uoto. c
unico. li. vi. Si tamē haberent
regulam uel uitam per papaȝ ap
probataȝ. hic sufficeret etiaȝ sine
renunciatione proprii. ut de soro
ribus tercii ordinis minorū. Di
cit glosa quā hic habes supra. et
idem pau. qui allegat extrauagā
tem. ioannis. xxii. sancta romāa
Et hanc habes infra. Et dicit idē
ꝙ religiosi participantes cū tali
bus beghinis etiam nō ī crimīe
sunt excōicati. ꝭm pau. ꝭm laud
et zen. et matheus intelligunt h̄
de participātibus in crimīe ⁊ cri
minosis. i. de fouentibus eas in
beghinatu. uel inducētibus ad h̄
suscipiendū. ⁊ ꝙ̄uis huic excōica
tioni esset loc9 per c. nuper. etiā
si hoc nō exprimeretur. tamē iō
hoc expressit de excōicatiōe. quia
solet plus timeri. xc. xxiii. dis.
ꝙ̄ꝙ̄. uel saluando priorem intelle
ctum dic pro eo ꝙ littera dicit
nullomodo. etiā si fauor non pre
stetur directe. sȝ īdirecte. adhuc
est locus huic pene. quod secus
esset in c. nuper. et sic dicimus
ꝙ eo ipso ꝙ religiosi easdem ad
mittant ad aliquam cōionem tol
lerando eas. in hoc statu dicūtur
fauere. et si non dent fauoreȝ di
recte. ⁊ sic incidunt ī excōicatōȝ
Laici uero participātes cū talib9
in crimine criminoso nō ē dubiū
ꝙ incidunt per c. nuper. sed parti
cipantes aliomodo uel fauentes
indirecte non incidunt per arg. a
contrariis. quia clemē. loquitur
de religiosis. lau. ⁊ zen. et idem
dicit zen. de episcopo.

63 Districtius inhibemus fratri
bus mīoribus ne de cetero
aliquā uł aliquē ex fratribus uł
sororibus de tercio ordine quem
beatus franciscus instituit. etiaȝ
si super hoc hi uel illi priuilegiis
quibuscunqȝ muniti extiterint.
ad diuina in suis ecclesiis tempe
īterdicti quoquo modo admittāt
quod si fecerint excōicatōis snīe
eo ipso se nouerint subiacere. ex
de sen. ex. cum ex eo. in clemen.
Minoribus. alios non ligat hec
constitutō. io. an. Hi uel illi.
fratres minores. uel illi. s. frēs
et sorores tercii ordinis. et ē mi
rabile. quia eo casu in aliis eccle
siis recipi possunt. si priuilegiuȝ
est generale. io. an. Suis eccīis
per hoc uerbum quod etiā supra
premisit. dico ꝙ si in alienis ec
clesiis hec facerent cessat hec pe
na. posset tamē hic locuȝ habere
alia pena excōicatiōis. io. an. Ad
mittant. nisi quātum illis ⁊ aliis
promittitur secūduȝ decretalem

ultimā.eo.ti.li.vi.10.an.Sub
iacere. ab hac sniā nō possunt ab
solui nisi per romanū pontificez
uel satisfactōne premissa per loco
rum epōs.ut dicitur ī fine hui9
clemē. ¶ Queritur a doctorib9
utrum isti de tercio ordine beati
Francisci gaudeant clericali priui
legio personali. de quo.xvii.qōe
quarta.siquis suadente. uel fori
de quo ii.q.1.c.1. Et io.cal.in
quodā suo consilio tenet ꝙ nullo
horum gaudēt. ar.xii.q.1.duo
sunt. ¶ Non enī sunt clerici nec
religiosi.i. religati religioni stri
cte sumpto uocabulo.i.obligati
ad tria uota. Unde fz fran.zam
contrahere possunt matrimoniū
et uti contracto.g°.ec.idez tenz
laud.zen.uero et guido tenent ꝙ
gaudent priuilegio personali. scz
ꝙ iniciens manus uiolētas ī eos
est excōicatus.quia sunt persone
ecclesiastice. lapus et bar. plus
dicunt.s.ꝙ gaudent tales priuile
gio fori seu reali.i.ꝙ nō debent
conueniri sub iudice seculari.nec
cū laicis soluere collectas. dicit
tamē idez bar.istud ultimū peru
sii non seruari.quia conueniūtur
sub iudice seculari. Allegāt ista
pe.de ancha.et fran.de zam.sup
hanc clemē. ¶ Cum aūt fratres
et sorores de tercio ordine Beati
dominici habeant regulā appro
batā fm illum modum uiuendi
ab ecclesia. quia per bonifacium
sicut et isti.īmo in hoc sunt ma
gis illis priuilegiati.quia tempe
re interdicti admitti possunt ad di
uina fratrū.non uideo quare nō
debeāt gaudere simili priuilegio
sicut et illi.

64 Excōicamus et anathematiza
mus ex parte dei omnipotē
tis patris et filii et spiritus sancti
auctoritate quoqz apostolorū pe
tri et pauli et nostra omnes cleri
cos religiosos et laicos utriusqz
sexus siue sint familiares curie.
siue alii undecumqz qui aliquod
pactum fecerint.seu aliquid mag
num uel paruū promiserint.uel
promissionē receperint.aut ex pa
cto seu promissiōe occulta uel ma
nifesta sub generalibus et plēarie
non expresso.siue sub specialib9
et expressis apertisqz uerbis quic
quid dederint aut receperint ma
gnum uel paruū.uel promissiōē
de quacūqz re aut utilitate ꝓpt
hoc consequenda fecerint uel rece
perint pro aliqua iusticia seu grā
pro se uel pro alio in causis iudi
ciis seu alias pro litteris aplicis
et quibuscūqz modis apud sedez

apostolicaz obtinendam. ⁊ hanc sniam ad promittentes ⁊ acceptã tes dantes ⁊ accipiẽtes duxim⁹ extẽdendã. Decernimus etiã ut nullus hanc incurrens sniam ex-cõicatõis pro predictis uł aliquo predictorũ absqz speciali mãdato nostro bñficiuz absolutõis uale at obtinere. Nisi forte ad nos ac cessum habere non posset in mor tis articulo constitutus. nec etiã absolutionis gratiaz admittatur nisi prius quãtum prius dederit uel ceperit integraliter pauperibz largiatur. iusticiaz uero siue gra tiam sic obtentã nullius prorsus esse momenti uolumus. eamqz carere statuimus effectu et robo re firmitatis. Sed et sciẽter utẽ tes illis simili sñia excõicationis astringimus. ⁊ reseruãtes nobis absolutionẽ eorũ cum premissis ĩ omnibus ad penas similes obli-gamus. Jo. an. in lectura super decretali de simonia. nemo. istaz allegat sic dicens. hodie qui reci pit uel facit promissionez de aliq̃ re recipienda pro gratia ĩpetran-da uel iusticia consequenda ĩ cu ria romana est excõicatus ipso iure per extrauagãtẽ Bonifacii. que incipit. excõicamus. item ĩ libro qui dicit directoriũ iuris. allegatur ⁊ ponitur excõicamus huius ergo extrauagantis Anto nius de butrio eam allegat. ⁊ di cit eam durare. Sed io. de lign. in lectura super dicto capitło. ne mo. de simonia dicit secũdũ io. card. fuisse hanc extrauagãtez re uocataz. Petrus de pal. ĩ quarto dicit ꝙ dicitur fuisse istaz extra uagantem Bonifacii. reuocatam per clementez quintũ. Quid aũt horum sit uerius nescio.

65 Mandatur ut nullus cuiuscũ qz defuncti corpus exentra-re uel in frusta concidere seu de coquere uel incidere. aut ossa de carnibus presumat euellere. ut ossa eius ad partes alias deferãt ꝗ́tũcunqz defunctus ibi eligerz sepulturaz. sz aut simpliciter aut ad tempus ubi decessent. nisi ĩ uicino loco ecclesie sepulture tra datur. ita ꝙ demum memerato corpore tunc ad loca ubi sepultu ram elegerit deportetur. ⁊ sepeli atur in eis. siquis autẽ etiã pon-tificali dignitate prefulgeat con-trafecerit ipso facto ẽ excõicatus cuius absolutio reseruatur pape Nisi ĩ mortis articulo. B ĩ q̃dã decretali bonifacii secundi que ĩ cipit detestandam. audiui a peri tis ꝙ si quis incideret corpus de functi ad superstitionẽ faciendã ꝗ̃uis grauius peccaret ꝙ si face ret hoc ob transferendum propt sepulturaz nõ tñ ĩcideret ĩ sñiaz qa pene non sunt extendende ul tra ppriõs cas⁹. de pe. d. i. pene

Multe contra simoniā prauitatem abolite sunt constitutiones quibus morbus ille nō potuit extirpari. Volētes de cetero ut possumus prouidere sacro approbante concilio declaramus. quod ordinati simoniace ab executiōe suorū ordinū sint eo ipso suspēsi. Electiones aut postulationes confirmationes et queuis prouisiōes simoniace ecclesiarū mōasterioꝝ et dignitatū personatuū officiorum et beneficiorū quorūcunqꝫ deinceps facte nulle sint ipō iure nullumqꝫ per illas ius cuiquam acquiratur. nec promoti confirmati ac prouisi faciunt fructus suos. sed ad illorū restitutionē tanquam inique teneantur ablatorū percipientes. Statuentes insuper quod dantes et recipientes ipso facto sniām excōmunicationis incurrant. etiam si pontificali aut cardinalatus prefulgeant dignitate. Martinus. Quintus ī concilio Cōstantiēsi

Innouamus ac de nouo cōfirmamus omnes excōicatōnes suspensiones atqꝫ priuati et īterdicti sniās. et alias penas cēsuras a summis pontificibus in simoniacos latas ac preuulgatas. quas ipō facto īcurrere uolumus omnem manifestum uel occultū simoniacū ubicunqꝫ simoniā cōmisit. cuiuscunqꝫ conditionis status gradus pre eminentie uel dignitatis existat. et si cardinalatus epāli uel alia quauis ecclesiastica uel temporali prefulgeat dignitate. dictarūqꝫ sniārum excōicatōnis suspensionis priuati et interdicti aliarumqꝫ censurarū et penaꝝ absolutionē siue relaxationem in nobis et successoribus nostris preterquam in articulo mortis specialiter reseruamus. non obstātibus quibuscunqꝫ cōmissionibus indultis et facultatibus absoluendi de casibus nobis et successoribus nrīs specialiter reseruatis cuiusqꝫ. et cuiuscunqꝫ status gradus conditionis uel dignitatis existat sub quacunqꝫ forma uerboꝝ generaliter uel specialiter factis aut faciendis. concessis et in posterū cōcedendis. quas conditōnes uel facultates huiusmodi quātū et detestabile crimē simonie et penas inde sequentes reuocamus et cassamus cassasqꝫ habere uolumus nisi spāliter de absolōe et a pecō simonie in cōmissionibus et facultatibus predictis expressam faciamus mentionem. Martinus quintus in extrauagante que incipit. damnabile scelus. Facta Mantue Pontificatus sui Anno sexto.

Statuimus et precipimus ut omnes cuiuscūqꝫ status cōditōnis uel dignitatis existant qui sciuerint aliquem cōmisisse simoniam infra duos dies naturales postquā ad sui noticiam deductū

fuerit uel extiterit teneatur si p̄
sens fuerit in romana curia nob
Uel aplice sedis camerario. aut
suo uicem gerenti. ⁊ tunc ī uni9
uel duorū testium presentia reue
lare. sub eisdem excōicationis su
spensionis aliisq3 censuris ⁊ pēis
quibus ut prefertur ipsu3 actorē
simonie esse uolumus innodatū.
quos dictus non reuelans ut pre
dicitur. seu tegens simoniā tā q̄
eiusdem fautor sceleris incurrat
ipso facto. cuius absolutionē nob
⁊ successoribus nostris specialiter
reseruamus. decernentes ex nunc
irritum ⁊ īane si secus super his
a quocūq3 quauis auctoritate sci
enter uel ignoranter cōtigerit at
temptari. Martinus quītus
in Extrauagante. ⁊ cetera.

67 Uniuersis ⁊ singulis abbati
bus ⁊ prioribus. ac decanis
prepositis ⁊ magistris. necnō ab
batissis Priorissis. ⁊ aliis prelatis
quouis nomīe nuncupentur. ⁊ eo
rum officialibus inhibemus. ut
a personis tam maribus q̄ muli
eribus religionē ingredi uolētib9
eorum ecclesias monasteria prio
ratus domos seu loca in earūdē
personarum receptionem aut an
uel post nulla quecunq3 pastus
prādia siue cenas pecūias iocalia
aut res alias. etiam ad ecclesiasti
cū. quāuis usum pium deputata
seu deputanda de cetero. directe
uel īdirecte petere aut exigere q°
uismodo presumāt. sed eas poti9
cum omnimoda caritate recipiāt
ac ī uictu ⁊ uestitu sicut alias p
sonas ecclesiaru3 suarū monaste
riorum prioratuu3 domorū alio
rumq3 locorū sincera caritate p
tractent. illam dūtaxat que ipse
persone ingredietes pure ac spōte
⁊ plena libertate omniq3 pactōne
cessante dare uel offerre ecclesiis
prioratibus monasteriorū domi
bus ⁊ locis huiusmodi uoluerint
cum gratiarū actione licite repu
tari. Nos. n. eos qui secus ege
rint si singulares persone sint tā
dantes q̄ recipientes huiusmodi
excōicationis uinculo innodam9.
Si uero capitla seu ꝯuentus fue
rīt suspensionis snīis eo facto de
cernim9 subiacere. A qb9 preter
q̄ in mortis articulo absolui ne
queant absq3 sedis apostolice licē
67 tia speciali. Urbanus quintus in
extrauaganti. que incipit. Sane
seu in uinea. Audiui a fidedig
nis q̄ martinus iste quint9 hūit
ore q̄ nolebat q̄ īcurrerent mo
niales pro huiōi data que fiunt
pro ingressu monasteriorum cen
suram aliquam ecclesiasticam. ⁊
precipue excōicationis.

Quicunqz impugnat litteras 68
electi in papam/ aut etiā ante
qua coronetur. cum per ipsaz ele
ctionem canonice factam sibi ius
sit acquisitum papatus/ et ex ipa
electione canonica confirmatū. ⁊
exercere possit officiū suum ante
coronationē. ut. xxiii. d. in nōie
domini/ talis ipso facto est excō
municatus. ut in extrauaganti
benedicti. xi. que incipit. Nō qa
nonnulli.

9 Alosantes seu exponentes in 69
scolis aliter quā littera dicat
clementinam illam. Exiui de pa
radiso. ubi exponitur regula btī
francisci sunt excōicati per quan
dam extrauagantē Nicolai. Un̄
clementina sola reperitur inglosa
ta. sed illa extrauagās fuit suspē
sa quo ad illam excōicationē per
aliam extrauagantez. Jo. xxii.
cuius excōicationem uidi. ⁊ hoc
etiam dicit fran. de zamb9.

Intrantes monasteria Monialium

Intrantes monasteria mo
nialium ordinis predicato
rum siue seculares siue ec
clesiastice sint ī casu nō concesso
a constitutionibus earuz ut sine
licentia mgrī ordinis aut alteri9
ab ipso mgrō habētis super hoc
potestatem/ sunt ipso facto excōi
cati/ a qua non possunt absolui p
terquā in articulo mortis. nisi a
papa uel a magistro ordinis. uel
ab alio habente super hoc aucto
ritatem specialem ab aliquo pre
dictorum/ et ista snīa est lata per
papam in bulla ordinis quā uidi
/ Intrantes mōasteria sancte clare
seu monialium ordinis minoruz
in casibus non concessis in regła
ipsarum. uel sine licentia eorū q
dare possunt. sunt ipo facto excō
mūicati. ⁊ pape absolutio reser
uatur. siue generali ipsi9 ordinis
/ Nota tamē ꝙ in locis ubi tales
sententie nūquā uel quasi nūquā
sunt promulgate. ⁊ si quis intra
ret talia monasteria nesciens tlez
snīam. ⁊ non causa maleficiandi
/ puto ꝙ non incideret in snīam.
cum ignorantia quasi inuincibili
laboret/ Et hoc potest trahi ex
dictis antho. de hu. supra excom
c. et dictis tho/ Sed si ītrat lai
cus. uel alia persona ad malefici
andum/ tūc quāuis ignoraret sen
tentiaz. ⁊ etiā haberet iustā cām
ignorantie non excusatur secūdū
Petrum de Palude.

Quicunq3 libellos famosos i vulgari vel litterali sermōe necnō cātilēas vl̄ rithimos edere vl̄ detīere aut publicare p̄sumūt ī infamiā ⁊ detractionem status ordinis fratrum predicatorum et minorū sunt excōicati / a qua excōmunicatione non possunt absolui nisi personaliter sedi aplice se presentent. Alexander in priuilegio ex alto. ⁊ ī alio n̄ sine mlta 70

Quicunq3 predicare docere vel defensare presumunt / q̄ predicatores vel minores nō sunt in statu perfectiōis / ⁊ q̄ n̄ liceat eis de elemosinis viuere / ⁊ q̄ nō liceat eis predicare. ⁊ confessionē audire de licentia summi pontificis / aliorū prelatorū inferiorum ⁊ rectorum ecclesiarum aut sacerdotum parrochialium consensu minime requisito / sunt excōicati / a qua sn̄ia nō possunt absolui nisi personaliter sedi apostolice se presentent. Alexander. ⁊ in alio. non sine multa. 71

Quicunq3 presumunt in loca nostra violentiam damnabilem exercere. eo ipso excōicatōe3 incurrant. a qua sn̄ia absolui nequeunt nisi per sedem apostolicā vel per conseruatores nostri ordinis deputatos. clemens in quibusdam locis. ⁊ in al°. 72

Quicunq3 in monasterio vel ecclīis suis detinēt apostatas ordinis predicatorū / nisi eos eiecerint postquam eis per fratres nostros ne eos detineāt fuerit denunciatum sunt excōicati. Bonifacius in priuilegio virtute / item frēs minores qui p̄sumūt r̄cipe fratres ordīs nostri ꝓfessos sine licentia summi pōtificis faciētis expressam de indulto huius mētiōem. vel nisi prius suorum priorum licētia fuerit petita ⁊ obtēta. sunt excōicati ¶ Clemēs. ad mīores. Quo nos. Idem de heremitāis. Alexāder ad heremitas. Uestram ¶ Item magistri rectores artistaru3 ⁊ scolares studii parisien̄. qui publice vel occlte fratres predicatores vel mīores a cōsortio vniuersitatis studii parisiēsis excludere molīūt. sunt ipso facto excōicati. a qua excōicatiōe absolui nequeūt nisi personaliter sedi apostolice se presentent. Alexander. ex alto. 73

74 Nullus religiosus de ordini-
bus mendicantium quorum
cunqȝ. cuiuscunqȝ status cōditio
nis uel religionis existat quōcun
qȝ ⁊ qualitercunqȝ possit uel de-
beat uirtute cuiuscunqȝ licētie ac
indulti apostolici seu penitentia
rie pape curam gerentis uel alia
quauis auctoritate hactenus etiā
per bullas apostolicas facultatū
quorūuis. tam legatorum ⁊ nun
ciorum sedis prefate. necnō ⁊ pe
nitētiarie huiusmodi pro tempe
curam gerentis ꝙ aliorū quorū-
cunqȝ sub quauis potestate aut
auctoritate maxime de transferē
dis fratribus aut aliquibus pre-
sertim ordinum mendicantiū ꝓ-
fessoribus in genere uel in specie
ab ordinibus huiusmodi mendi-
cantium. ad monasticos ordīes
sub quacunqȝ uerborū conceptio
ne appareant. admittāt recipi. ꝑ
aliquos etiam superiores ordinis
seu monasterii. aut loci mōastici
seu alias in monachū uel fratrez
alic9 ex ordinib9 monasticis. taȝ
sancti benedicti ꝙ cistercinēsȝ ca
madulensis. uallis umbrose. ca-
nonicorum regulariuȝ. sancti au
gustini. uel aliis expressis uel nō
expressis. ordine cartusiēn dum-
taxat excepto sub pena excōis
in quam tam recipiētes ꝙ recep
ti ipso facto incurrāt. ⁊ a tali ex
cōmunicatione nō possunt absol
ui citra sedeȝ apostolicā preter ꝙ
in mortis articulo. ⁊ nihilominꝰ
aliter facta non tenent. ⁊ nullius
existunt efficacie uel mométi. ex
cōcilio cōstātiēsi sub martīo. v°

75 Martinus episcopꝰ seruus ser
uorum dei. ad perpetuaȝ rei
memoriaȝ excōicamus ⁊ anathe
matiȝamus ex parte dei omnipo
tentis patris et filii et spiritus
sancti. auctoritate quoqȝ beatorū
Petri ⁊ pauli apostolorū eius. ac
nostra. omnes hereticos. gaȝaros
patarenos. pauperes de logodūo
Arnaldistas. Eporonistas. Passa
gīos. Wicleffistas. Usistas. Fra
ticellos. ⁊ quoslibet alios hereti-
cos. quocunqȝ nomīe censeantur
ac omnes fautores. receptatores
⁊ defensores eorundem. ¶ Item
excōicamus ⁊ anathematiȝamꝰ
omnes qui ī terris suis noua pe
dagia imponūt. ¶ Item excōica-
mus ⁊ anathematiȝamus omnes
falsarios bulle seu litterarū apo-
stolicarum. ⁊ suplicationem gra
tiam ⁊ iusticiam continentium.
per summum pontificē. uel uice
cancellarium. seu gerentes uicem
uel officiū uicecācellarii sancte

Romane ecclesie de mandato eiusdem summi pontificis. aut gerentis officium predictorum signantis suplicationes easdem.

Item excōicamus ⁊ anathematizamꝰ piratas. ⁊ illos qui equos arma. ferrum. lignamina. ⁊ alia probibita deferunt sarracenis. qbus cristianos impugnant. Itē excōicamus ⁊ anathematizamus impedientes seu ĩuadentes uictualia seu alia ad usum romane curie necessaria adducentes. uel ne ad curiam ipsam deducantur. uł deferantur impediētes seu pturbantes. et qui talia faciunt uł defendunt cuiuscunqꝫ fuerint ordinis. preeminentie. conditionis. ⁊ status. etiam si pontificali regali aut quauis alia ecclesiastica. uel mundana fulgeat dignitate.

Item excōicamus ⁊ anathematizamus omnes illos qui ad sedeꝫ apostolicā uenientes ⁊ recedētes ab eadem. necnō illos qui iurisdictionem ordinariam uel delegatā aliquam nō babentes in eadē curia morantes temeritate propria capiunt spoliant ⁊ detinent. aut ex proposito deliberato uerberare mutilare uel interficere presumunt. ⁊ qui talia fieri faciūt seu mandant. Item excōicamus et anathematizamꝰ omnes ⁊ singulos cuiuscunqꝫ status. gradus. p̄eminētie. aut conditionis existāt etiam si pontificali regali regĩali aut quauis alia ecclesiastica. uel mundana prefulgeant dignitate contra formā et effectū sñie generalis constañ concilii. per quam damnate memorie petrus de lũa qui oliꝫ benedictus tertius. a nō nullis in eius obedientia dicebatˀ iudicatꝰ scismaticus ⁊ hereticus ⁊ ab ecclesia dei precisꝰ. omniqꝫ iure quod in papatu habere pretendebat. omniqꝫ dignitate ⁊ honore ecclesiastico priuatus fuit. Ac post ⁊ contra inbibitionem eiusdem cōcilii ⁊ huiusmodi sententiā ac dicti petri obitum infidelitate et errore ipsius petri nūc persistendo. aut alias quomōlibꝫ credentes aut fauētes publice uł occulte ac etiam scismaticis ⁊ diuturnum in eodē concilio ⁊ aput uniuersaleꝫ ecclesiam. ⁊ ꝓ ratibabitione generalis sñie seu consilii dictis. ⁊ continuationē processuū desuper habitorū sublatis ⁊ extinctis continuare conātes. necnō omnes ⁊ singulos in uicium eiusdem petri succedentes eorumque receptatores ⁊ fautores cuiuscunqꝫ status nobilitatis excellentie. uel conditionis existant. etiam si pōtificali regali reginali aut quauis alia ecclesiastica uł singłi sint prediti dignitate. ac consentiētes ⁊ prestantes eisdem in premisso errore quomodocunqꝫ ⁊ qualitercunqꝫ auxilium consilium uel fauorem. Eos etiam qui scienter p omnia terras ⁊ loca eoruꝫ dictōi subiecta prefat. scismat. ⁊ precipue in castro paniscole et Curliꝫ dioceſꝫ existentibus. illos etiā q

ipsis iordesiis ⁊ usistis quecūqꝫ
uictualia ac presidia. publice uel
occulte per se uel per suos subdi
tos afferri faciant uel permittāt
paribus excōicationis ⁊ anathēa
tis uinculis innodamus. ipsosque
omnes ⁊ singulos declaramus cō
tinuatores uel fautores scismatis
⁊ heresis. atqꝫ omni beneficio di
gnitate et honore ecclesiastico ac
mundano denunciamus fuisse et
esse priuatos ¶ Itē excōicamus
⁊ anathematisamus omnes illos
qui per se uel per alium seu alios
quascunqꝫ personas ecclesiasticas
uel seculares ad romanā curiam
super earuꝫ causis et negociis re
currentes. illaqꝫ in eadem curia
prosequentes. aut procuratores.
negociorum gestores. aduocatos
uel promotores ipsorum. uel etiā
auditores. seu iudices sup dictis
causis seu negociis deputatos ꝫ
occasione causaruꝫ seu negociorū
huiusmodi uerberant. mutilant.
uel occidunt. aut bonis spoliant.
cuiuscunqꝫ preeminentie dignita
tis ordinis conditionis aut statꝰ
fuerint. etiam si pontificali rega
li reginali. uel quauis alia preful
geant dignitate ¶ Item excōica
mus ⁊ anathematizamus omnes
Mutilantes. uulnerantes et inter
ficientes. seu capientes. ⁊ detinen
tes. seu depredantes romipetas.
⁊ peregrinos ad hierusaleꝫ causa
peregrinationis ⁊ deuotionis ac-
cedentes. ⁊ in ea morātes ⁊ rece
dentes ab ipsa. ⁊ in his dantes

consilium auxilium et fauorem
eorumqꝫ bona confiscamus.
¶ Item excōicamus ⁊ anathemati
samus omnes illos qui per se uł
per alium seu alios directe uel ī
directe sub quocūqꝫ titulo uł co
lore occipiunt detinent uel hosti
liter discurrunt seu inuadunt.
aut occupare detinere uel discur
rere hostiliter presumunt in totū
uel in partem ad uiam. urbem.
regna sicilie trinache insulas sar-
dinie cursiee terras. citra farum
patrimonii beati petri in Tuscia
ducatum spoletanū cōitatum ue
naissini Sabīn marchie anchōe
Masse Trebarie Romādiole cā-
panie atqꝫ maritime prouīcias ac
terras specialis commissionis et
arnulforū ciuitates quoqꝫ nr̄as.
Bononiensem. Ferrariensem. Be
neuentanā. Perusinam. Auinionē
ciuitates. Castelli. Turdertini ⁊
alias ciuitates terras uel loca uł
iura ad ipsam ecclesiam spectan
tia et pertinētia. ⁊ adherentes.
⁊ fautores eorum. seu in his dan
tes eisdem auxilium consilium
uel fauorem. non obstātibꝰ qui
buscunqꝫ priuilegiis et indulgen
tiis. ac litteris apostolicis gene-
ralibus uel specialibus eis uel
eorum alteri alicui uel aliquibꝰ
cuiuscunqꝫ ordinis conditiōis di
gnitatis. et preeminētie fuerint
etiam sicut premittitur pontifica
li reginali seu quauis alia ecclesi
astica uel mundana prefulgeant
dignitate a p̄dicta sede sub quis

forma uł tenore concessā. quia ex
cōicati anathematizari non pn̄t
per litteras apostolicas non faciē
tes plenam ⁊ expressā de uerbo
ad uerbum de indulto huiusmōi
ac ordinibus locis nominibus ꝓ
priis cognominibus ⁊ dignitati
bus eorundem mentionē. necnō
consuetudinibꝯ. ⁊ obseruantiis
scriptis ⁊ non scriptis. ac aliis
contrariis quibuscunq̄ per que
contra huiusmōi nostros proces
sus ac sn̄ias quo minus includā
tar. in eis se seruare ualeant. et
tueri. et que quo ad hoc prorsus
tollim' us et omnīo reuocamus
de quibus quidē sentētiis nullꝯ
per alium q̄ per romanum pon
tificem. nisi dumtaxat in mortis
articulo constitutus absolui pos
sit. nec etiam tunc nisi de stando
sancte matris ecclesie mandatis.
satisfactione uel sufficiēti cautōe
prestita. ¶ Illos autem cuiuscū
q̄ fuerint preeminentie dignita
tis ordinis conditionis aut statꝯ
etiam si pontificali. uel alia qua
uis dignitate prediti qui contra
tenorem presentium talibus. uel
eorum alicui seu aliquibus abso
lutionis beneficium impendere
de facto presumpserint excōica
tionis et anathematis sententia
innodamus. eisq̄ predicationis
lectionis administrationis sacra
mentorum audiendi confessiones
officia interdicimus predicentes
aperte transgressoribus ⁊ contēp
toribus supradictis nos grauius
contra eos spiritualiter aut tem
poraliter prout expedire cogno
uerimus processuros. ut autem
huiusmodi noster processus ad
cōmunem omniū noticiā dedu
catur. cartas siue mēbranas pro
cessus continentes eosdem basi
lice sancti petri de urbe. necnon
sacri palacii apostolici. ubi in ꝑ
sentiarum moram trahimus.
Ualuis seu hostiis ac liminari
bus faciemus affigi seu appendi
que processus ipsos suo quasi so
noro preconio ⁊ patulo iudicio
publicabunt. ut hi qui processꝯ
huiusmōi contingāt q̄ ad ipos
non peruenerint. ac ipsos igno
rauerint nullā possint excusatōē
pretendere. uel ignorātiam alle
gare. cum nō sit uerisimile quo
ad ipsos remanere incognitum
quod tam patenter publicatur.
Nulli ergo omnīo hominum li
ceat hāc paginā nostre excōica
tionis anathematis declaratōis
cassationis irritatōis ānullatōis
euacuationis interdicti ⁊ consti
tutionis infringere. uel ei ausu
temerario cōtraire. Siquis aūt
hoc attemptare presumpserit in
dignationem omnipotentis dei
⁊ beatorū petri ⁊ pauli aplorū
eius. se nouerit incursurum.
Datum Rome et cetera.
¶ Quia in isto ⁊ aliis precedēti
bus capitulis fit mentio de dig
nitate uel personatu uel officio
Ideo ad declarationem horum
uocabulorum prout sumuntur a

canōistis. ¶ Nota q̄ dicit archi diaconus. super. vi. de consuet. consuetudinem. sic. Dignitas ecclesiastica cognoscitur pluribꝰ modis. ¶ Primus est cum quis habet administratione rerum ecclesie cū iurisdictione. d. lxxxix. Volumus. ⁊ c. diaconuʒ ¶ Secundus modus est quando hēt nomen dignitatis ⁊ prelationeʒ siue prerogatiuam ī ecclesia sua tam in choro q̄ in capitulo. sʒ non habet administrationem rerum uel iurisdictionem. sicut in archidiaconatu parmensi ¶ Tertius modus est. quando ex consuetudine ecclesie habetur aliqs in dignitate. quia si consuetudo in ecclesia est. pro dignitate debet haberi. d. xii. consuetudo. Personatus uero cognoscitur. quando quis habet p̄rogatiuam in choro. in capitulo. in operatōnibus. in processionibus. in uocibus dandis. ⁊ consimilibus. plusq̄ alii canonici sui ordinis. ⁊ nō tantū quantū illi qui sunt in dignitatibus constituti. qui ī predictis prerogatiuis preferunt̄ eisdem. possunt hec colligi ex p̄dictis decretis. de elec. dudum ⁊ de preben. de multa ¶ Officium autem aliqn̄ ponitur pro dignitate ⁊ personatu. sicut patet ex eo quod habetur de prebē ad hec. item illi qui habent potestatem secularem dicūtur habere officium. item is cui est 𝔡missā dispēsatō. itē tabelliōatꝰ

Item ministerium ⁊ obsequiuʒ Item actus corrigentis. ⁊ aliis multis modis. Cognoscitur et officiū quando quis habet onꝰ annexum sine honore ⁊ prerogatiua honoris. sicut sindici procuratores. castaldi. de his habetur. i. q. iii. saluator. Item uicedominus qui habet disponere episcopum. dicitur habere officium. Si autem habet iurisdictionem cum administratione. satis potest dici q̄ sit dignitas ut camerariꝰ pape. ¶ Tertio cognoscitur officium. per cōsuetudinem ecclesie. sicut dictum est de dignitate. ut quando illi de ecclesia habent illud de consuetudine. pro officio simplici ⁊ nō pro dignitate uel personatu. dico tamē q̄ quicunqʒ habet dignitatem habet personatum. sed non conuertitur. Persona uero dicitur curatus alicuius ecclesie parrochialis. ⁊ tales non sunt ī dignitate aliqua. i. q. iii. q̄situʒ secus autem in archipresbiteris prepositis. decanis parrochialiū ecclesiarum de quibus habetur l. d. in capite. Nam illos dico in dignitate constitutos ¶ Et istud nomen persona est secūdū uulgare anglie. ¶ In prouincia dicuntur priores. In terra laboris Abbates. hoc archidi. quia nimis usi bonum sit ¶ Petrus de ancha super cle. et dig. de preben. sic dicit. Quid sit dignitas. dicit Uil. q̄ est quedam

preeminentia quo ad forum con tentiosum in ecclesia gradum te nens. que quandoq[ue] personatus ab honorificentia in qua ponit personam. quãdoq[ue] officiu[m] ab ipso officio quod exercet denõi natur. s. de cõstitu. cu[m] accessis sent, qñq[ue] assumit sua propria et specialia nomĩa, sicut hoc nom custodia. succentoria. decanatus et prepositura et huiusmodi. A nomĩe autem non debemus iu dicare. sed ex effectu qui colligi tur ex actibus, et exercitio in q[ui] bus uersatur, et ex talibus iudi catur utrum sit dignitas. necne extra de uerb. sig. intelligentia. cum ibi notatis. Et sufficit ad hoc q[uod] sit cẽsenda dignitas etiã si in modicis causis iurisdictiõ[n]e habeat. sicut habent ĩ pictauẽsi ecclesia archipresbiteri. Nam ex cõicant suspendunt et soluunt. et sic propter talem gradu[m] dicũt habere dignitatem. et sic sunt ex clusi a pena. cui licet. canon. de elec. c. statutu[m]. li. vi. Si aũt nullam iurisdictionẽ habẽt. sed tantum uisitant. et ut pice ipsi referunt epõ sicut testes sinoda les. de quib[us]. xxxv. q. vi. epũs tunc censetur habere simplex of ficium et non dignitatem. s[ecundu]m Uil. et Laud. Itẽ nota q[uod] his diebus a quibusdã fuit diuulga ta quedam extrauagãs que dici tur facta a ioanne. xxii. in qua lata erat sñia excõicatiõis cõtra mulieres facĩetes sibi tricias de

capillis capiti suo non affixis. s[ed] appositis cuius absolutio pape reseruatur. Sed quesita in regi stro reperiri non potuit. sed et si reperta fuisset. puto ipsam nõ ligasse. quia habuerunt iustam causam ignorantie persone. cu[m] notificata non esset generationi huic. Jam enim transierunt cen tum anni. uel citra a tempore ioannis. xxii. predicti. nec hui[us] positiua docere potest ratio na turalis. Sed et Eugenius q[ua]rtus qui nunc est Uoluit et declara uit. non tenere seu ligare sñiam illam. et bene. quia hoc esset la queum inicere. nõ prouidere sa luti animaru[m]. quod in periculũ prelatorum uerteretur. s[ecundu]m. b. Tho. et ad hoc. xxvii. q. i. uidu as. De causa materiali excõis maioris.

76 Quia de singulis excõicatõ[n]ibus que habẽtur in iure hucusq[ue] tractatum est. et satis prolixe respectu operis. et ideo residuum huius materie. s. de excõicatione breuissime expediã Et quia predicta pertinent ad causam quasi materialem excõ mũicatiõis. ideo ad ipsa[m] quasi causam materialem pertinentia pona[m]. et exinde de causa forma li. et de efficienti. et finali. et cum hiis de quibusdam ad predicta sequẽtibus. Nota q[uod] excõica[ti]o maior ferri non debet ab hõine

nisi p peccato mortali. ſm tho
et pe. in quarto. d. xviii ¶ Et
quia in dampnificando aliquem
etiam corporaliter. siue ī rebus
temporalibus aliquis mortaliter
peccat. ideo pro damno tempora
li ecclesia potest excōicare. sed
quia excōicatio ē grauissima pe
narum. ideo non debet infligi
etiam pro mortali nisi cū fuerit
contumax. tho. hec autē contu
macia ſm rai. triplex inuenitur
Prima in non ueniendo ad iudi
cium. postq̄ fuerit uocatus uel
āmonitus per iudicē. tribus edi
ctis. uel uno pro omnibus quia
contemnit. uel ueniendo sed ma
liciose se occultando. uel impedi
endo. ne possit ad eum citatio
peruenire. extra. ut lite nō cōte
stata. qm̄ ¶ Secunda est q̄do
citatus ad iudicium uenit. sed
non uult stare iuri. als ante fini
tam cause examīatione. contūa
citer et illicentiatus recedit. xi.
q. iii. certum. Tercia ē quando
offensa eius est māifesta ut ius
sus a iudice non uult emendare
extra de uerb. signifi. ex parte.
Idem gof. et nota ſm pe. de
palu. in quarto. d. xviii. q cuz
excōicatio non sit īfligeda nisi
pro mortali. quia ille solus iudi
cio ecclesie est precidendus. qui
iudicio dei creditur precisus.
cum sn̄ia iuris non sit iniusta.
potest informare homo consciē
tiam suam q ibi nō peccat mor
taliter. nunquā incurrit sn̄iam

iuris. quia iniuria dicitur esse
quod nō iure fit. ¶ Non debet
unde iura nascuntur inde nasci
iniurie occasio. c. Unus in l.
meminerint. Unde cum sit iniu
riosa excōicatio que fertur sine
mortali. nō est sn̄ia iuris ubi n̄
est mortale ¶ Excōicari potest
quis pro inuasione uel retētōne
rerum ecclesiasticarū. de resti.
spo. pisanis. per innocē. excō
mūicari potest prelatus pro iīiu
ria sibi facta. xxiii. q. iiii. gilisa
rius. excōicari potest ordina
rius de defensa iuris sui. de sen
excō. ex dilcō. li. vi. excōicari
qs potest propter negligentiaz
de consecra. d. i. nemo. io. de
lig. excōicari potest dominus
propter contumaciam serui uel
procuratoris. ut lite non cōtes.
ca. i°. et de dolo et contumacia.
ca°. ii°. et cum modificatione
ibi notata. io. de lig. excōica
tio facta in genere ualet causa
expressa. et propter contumaciaz
ca. excōicantur singuli culpabi
les de capitlo. de sen. ex. roma
na. li. vi ¶ Excōicationis sn̄ia
tribus modis dicitur iniusta.
scilicet ex causa. ex animo. et ex
ordine. Ex causa quidem. uel q̄r
nulla pretenditur sn̄ia. uel si p̄
tenditur. uera non est. uel si ue
ra sit. non est sufficiens et ratio
nabilis. extra. eo. sacro ¶ Se
cundo dicitur iniusta ex animo
quando silicꝫ et si causa exprima
tur uera et rationabilis. nō tn̄

ex zelo iusticie. sed indignatiōis
inuidie. uel odii ab excōicatore
promulgatur. xi. q. iii. illa. ⁊
extra. de sen. ex. cum medicina-
lis. li. vi. ¶ Ideo tutum consi-
lium est. quod si quis offenditur.
non per se sed per alium qui ca
ritatiue moueatur sniam pmul
get. uel si per se hoc facere uult
adminus non faciat hoc dum
mouetur. sed permittat motuȝ
forte colericum aliquātuluȝ re
sidere. ¶ Tertio ex ordīe dicit̄
iniusta. quando ⁊ si uera causa
⁊ rationabilis pretenditur ⁊ pro
ferēs caritatiue moueatur. atta
men non precessit āmonicio cō-
petens. uel non fuit facta coraȝ
personis idoneis. extr. eo. sacro
Ammonitioneȝ competētem in-
telligas ad arbitrium iudicis
siue trinam siue unaȝ pro omni
bus maxime in notoriis. pe. et
Rai. ¶ Modus autē et forma
que debet seruari hodie in infe-
rendo excōicationē. habes in se
quenti caº. Omnis autē proferens
sniam excōis iniustam quocūqȝ
predictorū̄ modorū̄ grauiter pec
cet ⁊ diuersimode iū iure punia
tur. tamen talis snīa tenet ⁊ li-
gat quantū ad ecclesiam militā
tem. nisi sit lata a iudice. qui nō
habeat super illo canonicam iu-
risdictionē. uel alia de causa ēet
nulla sm Rai. Unde quando
nulla sit talis snīa uide ī seqnti
pagrapho ¶ Excōicationis snīa
ipso iure nulla ē ī casibus nouē
Primus est si ille qui tulit eam
nō hbebat super hoc potestatē
ut quia non erat eius iudex. xi
q. iii. snīa. uel erat excōicatus
⁊ huiusmodi ut xxiiii. q. iii.
Audiuimus. Similiter etiam
sm Rai. intrusus ⁊ suspensus
⁊ in iurisdictione alienus excōi-
care nō potest. xii. q. ii. Alie
natiōs. Si tn̄ crim̄ taliū ēet oc
cultū tolleranda esset eoruȝ snīa
licet nulla. quamdiu crimen eorum
est occultum. ⁊ illi ab ecclesia
tollerantur. ar. viii. q. iiii. nōne
Dicitur autem intrusus qui nō
fuit electus a maiori parte eligē
tium. De suspenso autem dicit
beatus Thomas. in quarto. ēe
uerum quando fuit suspensus a
iurisdictione uel ab ordine et iu
risdictione. Secus si ab ordine
tantum. Secundus est quando
est lata snīa post appellationeȝ
legittimam. Similiter etiam si
prelatus dicat. excōico te si ap
pellas uel preparaueris ad appel
landum. talis snīa non tenet cū
quilibet oppressus appellare pos
sit. sm hosti. Si autem dicat
iudex excōico te si habes res
furtiuas tenet excōicatio si hēs
res illas nec suspenditur per ap
pellationem. Si tamen occultū
est furtū ecclesia te non uitabit
quia non iudicat de occultis.
xxxii. d. erubescant. Tertius
est quando continet intollerabi-
lem errorem. extra eo. per tuas
⁊ in hoc ⁊ in precedenti casu illi

qui eos preponit. etiam si non petit absolutionem debet audi re ut in dicto. c. per tuas. sed si ad cautelam petat absolutionē non debet denegari. quis aduer sarius uel excōicator se oppōat nisi diceret eum excōicatum p manifesta offensa. quia tunc da bitur sic dicenti terminus octo dierum. et si probauerit. nō ab soluetur. nisi prestet emendam uel det cautionē de parendo iu ri. Si offensa dubia preponat. sed tamen pendente probatione prima scilz illius qui sic fuerit excōicatus debet euitari in illis omnibus que ut actor in iudi ciis attemptauerit. extra iudici um non in officiis postulatiōi bus electionibus et aliis legittis actibus debet admitti ex. eo. li. vi. q si appellationē super hoc non fuerit prosecutus ut debuit infra tempus statutum a iure. uel a iudice. et ipse fuerit excōi catus nominatī et expresse lapso dicto tempore debet denunciari et tam in iudicialibus q extraiu dicialibus actibus. donec de ip sius snīe docuerit nullitate. ex. eo. licet. li. vi°. ¶ Quartus ca sus est quando aliquis excōica ret illos qui excōicatis partici parent non in crimīe. sed ī locu tione et aliis casibus quibus in curritur minor excōicatio. Nā talis snīa nō ualet nisi premissa trina admonitione uel una pro tribus. Uel nisi exprimantur

nominatim ipsi admonendi. ex. eo. statutum. et c. constitu. li°. vi°. ¶ Quintus casus est quā do prelati īterdicerent suis sub ditis ne exponant suis superiori bus aut legatis aut inquisitori bus statum ecclesiarum suaruz siue monasteriorū suorum. et de hoc ferrent snīam excōicatiōis ex. de offi. or. quia pleriqz. li°. vi. ¶ Et nota q quātum ad ter tium casum intollerabilis error est sm Rai. cū sic dicit iudex excōico te quia credis in deum uel quia non fornicaris. uel qa obedis prelatis tuis et huiusmōi xi. q. iii. si is qui preest. Idem pe. gof. hosti. in summa qui ad dunt etiam q intollerabilis er ror dici pōt quodlibet peccatuz mortale. Item cum expresse cō tra ius pronunciatur. ut. ii. q. sexta. c. diffinitiua. idem tamē hosti. in glo. super c. per tuas. dicit q snīa nihilominus teneat quando pronunciatur cōtra ius nisi ille error ī snīa exprimatur uel nisi fuerit appellatione suspē sa. Sed si error est in facto. ut cum dicit excōico te propter ta le peccatum cōmissum q tenet snīa. guil. etiam dicit. q si pre latus dicat. excōico te quia fe cisti furtum. cum tamen nō fe cerit. tenet snīa. ut. xi. q. iii. c. primo. quia non est intollerabil' error expressus. Nam talis causa si falsa sit est tamē possibilis. et quamuis quo ad deum non sit

ligatus. sed quo ad ecclesiã pec
caret mortaliter si contemneret
ex. eo. per tuas. ⁊ ideo consulen
dum est tali s̃m R aimũdũ. ut
sustineat excõicationẽ patiẽter.
humiliter. ⁊ deuote. s. non inge
rendo se diuinis. aut cõiõni fi-
delium offerens se ad canonicã
satisfactionem. si in aliquo offen
derit. ⁊ ĩstanter petat absolutõẽ
Idem Tho. innocen. ⁊ bar.

Item dicit pe. de perusio. ꝙ si
superior precipit mihi aliquid ĩ
iustum non tamẽ mortale puta
ꝙ dem sibi librum meum. non
teneor illi p arere. si tamẽ ideo
excõicatione ligor. consulens tñ
mihi ut illius mandato iniusto
non paream non ligatur. quia
nõ participat in crimĩe. Jo. an.
extra. de sen. ex. presenti. li. vi.
super uerbo ad cautelam ponit
omnes predictos casus. et addit
istos quatuor. primo cum quis
excõicatur a delegato cõtra de
legantis intentionem. de preben
ca. ultimo. Secundo si feratur
a uiolante interdictũ homĩs. s̃
de exces. prela. tanta. Tertio
ubicunqȝ prelatus subditũ suũ
excõicat. contra priuilegii sui te
norem. extra de priuileg. cum
capella. Quarto si feratur a
delegato impetrato ab excõica-
to in casu non permisso. s̃. de
offi. or. pleriqȝ. Isti tamẽ casꝰ
additi uidentur posse compꝑhẽdi
sub primo. Dicit etiam pet. de
palu. in quarto ꝙ qñ sapiẽtibꝰ
notum est sñiam esse nullam ꝙ
uis apud uulgus nesciatur. põt
homo non seruare eam. in occł
to. sed in publico debet eã ser
uare quousqȝ scandalum ratiõa
biliter sedauerit. ut sicut aliqs
publice excõicatur ⁊ publice de
nunciatur. ita ex aduerso ipse
publicet causã quare sñia non
ualet. puta appellationẽ. Uel ał̃s
iustam causã quo facto amplꝰ
non est scãdalum pusillorum. sȝ
phariseorum. ideo ẽ cõtemnẽdũ

Forma autẽ excõis seu mo
dus quis sit tenendus. Si
de sñia canonis queritur. s̃m
hosti. hoc profertur eo ipso ꝙ
aliquis in factum damnatum ꝑ
canones sub pena excõicationis
incidit de sñia excõis que ꝓfer
tur ab homine in summa cõfes
sorum. libro tertio eodẽ titulo.
q̃stione. lxviii. dicitur ꝙ cõsue
uit ferri sic sentẽtia excõicatõis
propter talem uel talem causã
excõico te. uel talem. uel excõi
camus in scriptis. huiusmõi gᵒ
uerbis uel equipolentibus debȝ
uti excõicans. arg. ad hoc. ii.
q̃one. v. diffinitiua. unde R ai.
dicit non approbo sñiam quo-
rundam simpliciũ sacerdotũ di-
centium denunciamus talem ex
cõicatum. ⁊ tamen nunquã ex-
cõicauerunt eum. et licet talis
euitandus sit ab illis quibꝰ fit

denunciatio. quia ipsorum non
est iudicare. utrum sit excōica
tus. necne. tamē si de hoc agat̄
extra formā iudicii. non reputa
bitur excōicatus per huiusmōi
verba. nisi alias probetur excōi
catus. ⁊ hoc satis traditur ex.
de sen: ex. medicinalis. li° vi°.
Nota ꝙ est alius modus excōi
cationis. quando scilicz persona
ignoratur que furtum uł aliud
maleficium fecerit. ⁊ tūc fit ex
cōicatio in generali sub hac for
ma. quicunqz fecerat furtū nisi
restituat. uł qui aliquid scit nisi
revelet infra talem terminū pro
primo. secundo. ⁊ tertio edicto
datum. sit ipso facto excōicatꝰ
vel aliquid simile. ex. eo a nob
Et nota ꝙ qui aliqd scit de ma-
teria propter quam lata ē excōi
catio mōdo predicto secūdū hosti.
nō tenetur revelare damnū pas
so. sed prelato ecclesie. xxxv. q.
sexta epūs in sinodo. sed neque
ipsi prelato debz revelare publi
ce si solus revelator scit. ⁊ pro
bare nō potest. ii. q. vii. pleriqz
sed secrete. cum prelatus secrete
habet corrigere crimīosos. arg
xxii. q. v. h videtur ¶ Primo
igitur sciendum. ꝙ cuz sñia ex-
cōicationis aliquando sit lata a
iure. aliqñ a iudice sive ab hōie
ut dictum est supra. dicit Wil.
sñiam esse vel ferri a iure. cum
ab eo qui potest constitutionez
facere. vel generalez ut papa. uł
ṗticlarez ut legatus. archiepūs
uł epūs uł ōcilii ī provīciale anīo
iuris statuendi. constituitur ali
quid in perpetuum ⁊ generalit̄
in omnes subditos suos. ⁊ sta-
tutum illud roborat per sñiam
excōicationis in futuros trans-
gressores illius statuti scilz Ver
bigratia. excōicamus omnes he-
reticos. ⁊ q exercebunt usuras
vel tale aliquid cō mittant.
Sententia vero iudicis vel hoīs
dicitur esse que profertur pro cō
tumacia. uł offensa preterita uł
futura. non tamē ītentione con
stitutionis faciende. generał aut
perpetue. Sed ut alicui particu
lari persone vel personis ad ui-
tam eorūz vel ut alicui negocō
consulatur ad tempus. Sicut si
dicatur excōicamus omnes illos
qui usqz ad hoc vel ad illud tē
pus cōicabunt vel facient guer-
ram. vel illos qui interpellabūt
tales moniales de turpitudine.
⁊ huiusmodi ¶ Et nota ꝙ de-
bet premitti excōicationi trina
admonitio. vel una pro tribus
alias iniusta est. et iudex est sus
pensus ab ingressu ecclesie. ex.
eo. sacro. ¶ Et debet habere tē
porum convenientiuz intervalla
nisi facti necessitas aliter suase-
rit. ⁊ debet fieri in scriptis con
tinentibus causam excōicatiōis
Et excōicator exempluz scripture
huiusmodi tenet̄ excōicato tra
dere infra mensem si super hoc
fuerit requisitus. alit̄ excōica-
tor ē suspensus ab ingressu eccīe

etiam a diuinis per mensez que
quidem si exequatur irreglaris
efficitur. nec nisi per papam cuz
eo poterit dispensari. ex. eo. cū
medicinalis. sed hee pene nō tā-
gunt epōs. cum non fiat specialr
mentio de eis sicut oporteret.
Nihilominus tamē ⁊ si illa non
seruentur. excōicatio ligat. Jo.
tamē de lig. ī tractatu de censu-
ra ecclesiastica dicit. ꝙ est attē
dendū ꝙ licet cōtumacia sit cā
īmediata propter quam fert ex
cōicatio maior ab homine. ipsa
tamen contumacia aliqn̄ habet
ortum a crimīe id est speciali ī
hibitione crimīs facta ab hoīe
et tunc non est opus monitione
super emendatione criminis iaz
cōmissi ut incidat. īmo statim ī
cidit. ut cum monet superior ali
quem ut non fornicetur cum ta
li. alias ipsum excommunicat.
si contrafaciat excōicatus est. ⁊
excōicari potest sine alia admōi
tione super emendatione crimīs
et ratio. nam iste uere contūax
est. Aliquando contumacia hēt
ortum a crimīe iam cōmisso. sz
cum cōmisit quis crimen super
quo erat admonitus ne cōmitte
ret. sic nec lata nec cōminata est
snīa in contrafacientē. ⁊ tunc ē
opus monitione si contingat. ⁊
si contumax fuerit. poterit ex-
cōmunicari. Nota ꝙ ubi dicit
sub pena excōicationis. non hēt
uim snīe sed cōminationis. ut c
cōminationes epistolas. ⁊c. et

nota. extra de sagit. artem. sed
gui. dicit ꝙ si iudex dicat preci
pio tibi sub interminatiōe excō
mūicationis ne ordines furtiue
suscipias. non ē excōicatus faci
ens contrarium. sed excōicādus
Sed si fertur snīa sub condicōe
ut excōico oēs qui furtiue or
dines suscipiunt. tunc es excōi-
catus. Ugus dicit ꝙ si aliquid
mandatur sub interminatione a
nathematis. tunc est cōminatio
Si mandat̄ sub pena excōicatio
nis uel districtione excōicatōis
tunc si est mandatū hominis statī
ligat si hoc intendit. cui in hoc
credendū est. ꝑm hugu. et host
quia ē snīa lata. Si est mādatū
iuris. tunc contrafacientes non
statim ligantur. xxx. d. per to-
tū. ⁊ hoc ideo quia mitius agi-
tur cum lege ꝙ̄ cū ministro le-
gis. ff. de arbi. si cū dies. host.
dicit. ꝙ si iudex fecit canonem
late snīe dicens. quicunqz furtū
fecerit sit excōicatus. ⁊ postea
dicit. sub anathemate prohibeo
ne quis furtum faciat. tūc con-
tra faciens est excommūicatus
extra. de loca. ca. i. Alias hoc
uerbum sub anathemate uel si-
mile cōmīatoriū est. ff. de cōmi
eplas. in rubro ⁊ nigro. nisi per
hec uerba proferens intenderet
ferre snīam ꝙ ꝓpter circūstan
tias intentionem suam expressit
ꝓbari potest. hec hosti. extra.
de consan. c. i. Unde iudices qn̄
uolunt ferre snīam. sic scribunt

p̄cipimus sub pena excōicatio
nis uobis . ex nunc quoqꝫ ꝓut
ex tunc. ⁊ extunc ꝓut ex nunc
in uos ferimus. ¶ Nota etiā ꝙ
cum iudex dicit excōico uel sile
semper ĩtelligitur de maiori ex
cōicatione. extra. eo. si quī. So
la autē consuetudo absqꝫ sniā
uel constitutione non reddit ali
quem excommūicatū. quia ille
non ē modus ferendi sniām ex-
cōmunicationis. ꝭm gui. Itē
si iudex uel prelatus dicat hēo
te ꝓ excōicato. si intendat per
hoc proferens excōicare. tenet
excōicatio. quia uerba intentiōi
deseruiūt. ⁊ nō econuerso. xxii
q. v. humane. Et sermo rei. non
sermoni res est subiecta. ext. de
uer. sig. intelligentiā. non enim
in talibus ꝗ̄bus uerba exigant̄
est p̄scripta certa forma uer-
borum. sicut in sacramēto bapti
smi ⁊ eucharistie. concor. host.
dicens ĩ summa. Non facio uiꝫ
¶ Utrū dicat iudex excōico te uł
scias te excōicatum. uel te excō
municatum cognosce. uel habe
as te ꝓ excommūicato. uel re
putes te excōicatum. uel alia q̄
cunqꝫ. dum tamē uoluntatē ⁊
consensū iudicis de presenti ex-
primant. sicut et alias simile dr̄
extra. de spon. si inter uirum ⁊
uolūtas iudicis spiritualis. oīo
pro lege seruanda est. xi. q. iii.
audi. ꝗ̄bus ĩiuste. et hec ubi ille
intendat per talia uerba excom
municare . ut dictum est. ꝙ si

dubitatur de ĩtentōne. ĩ dubio
eligenda est uia tutior. ut repu
tet se excōicatum. ꝭm hosti. et
gui. ⁊ sic querat absolutionem
Si iudex dicat excōico unū de
istis duobus. credit gui. illum
esse excommūicatū de quo iu-
dex intellexit. si autē sciri non
potest. aut si uaga fuerit eius ĩ
tentio. neuter est uitādus ut ex
communicatus. Idem dicit ꝙ
si iudex dicit. excōico te ⁊ absol
uo. si simul utrūqꝫ uoluit. nihil
egit. ¶ Nota etiā cum sniā ex-
commūicationis lata est sub cō
ditione. non ligat ante ꝙ̄ extat
conditio. ꝭm hosti. ex. eo. a no
bis. Et si pendēte conditione ap
pelletur tenet appellatio. Sed si
pure ferretur sniā. non releuat̄
per appellationem . transfertur
tamē cognitio cause ĩ superiorē
extra de sen. ex. per tuas. Et
si pendēte conditione desinat ēē
eius subditus. tenet sniā nisi ap
pellet. extra de foro compe. ca°
penultīo. ꝭm innoc. ⁊ hosti.
Itē si iudex precipiat alicui de
bitori ꝙ soluat infra certum ter
minū. alioquin sit excōicatus .
Dicunt innocē. ⁊ hosti. ꝙ credi
tor non potest terminū prolon-
gare ꝗ̄tū ad sniām excommu-
nicationis. s. euitandam. nisi et
iudex consentiat prorogationi. ⁊
tunc si adueniente secundo ter-
mino non soluerit. iterū est ex
communicatus. quia terminus
uidet̄ prorogatus cū accessoriis

Si tamē pars in primo termino
reputat sibi ut satisfactū cessat
tota excōicatio ¶ Itez nota ꝙ
si is qui sñiam generalē promꝉ
gauit excōicationis moriatur.
uel a prelatione āmoueatꝛ. ille
qui facit postea contra talez sen
tentiam non est excōicatus. nisi
diffiniendo illud statuerit. ff. de
off. presi. l. prima. uel nisi a suc
cessore expresse cōfirmetur. ex.
de loca. c. i. ſm hosti. ¶ Excōi-
cari potest quis ꝑ litteras etiaz
excōicato ignorante. si hoc ex-
pressit excōicans. sed non punitꝛ
in intermedio tempore si se īge-
rat cōioni fidelium. Jo. de lig.
Sufficit ꝙ sñia excōis uel īter
dicti sit lata publice. ad hoc ut
teneatur quis ad obseruātiā eiꝰ
extra. de clerico excōi. minist. r.
illud. Excōicatio dicitur ꝑpe-
tua quia nulluz tempus contīet
diffinitum. intelligitur tam̄ do
nec expirat. io. de lig.

Excōmunicationis efficiens ē 78
causa/qui potest excōicare
Sciendū igitur ꝙ excommuni-
cationem ferre possunt in alios.
non solum episcopi ⁊ superiores
sed etiam prelati principales col
legii ecclesiarū inferiores epīs.
ut abbates etiam non benedicti.
dū modo fuerīt confirmati. ex
tra. de simo. sicut tuis. Et prio
res possunt excōicare singulos
de collegio alienos etiā si in eos
aliquo iure speciali habeant iu-
risdictionem. de officio ordina.
cum ab ecclesiaruz. Archi. etiā
uidetur ꝙ possit excōicare. licet
non sit presbiter. arg. d. xxv. ꝑ
lectis. nisi consuetudo sit in con
trarium. Sacerdotes uero par- sacerdotes parrochiales
rochiales excommunicare non excom. non possunt
possunt. nisi aliquo speciali iure nisi etc.
iurisdictio eis competat. ii. q. i.
nemo. uel nisi ubi esset consue-
tudo que dat iurisdictionē. ix.
q. iii. conquestus. Tho. albert.
goff. io. de lig. O. in io. in tra
ctatu de censura ecclesiastica. di
cit sic/potestas excōicandi ꝑce-
dens ex potestate clavium. uel
fori penitentialis competit sacer
doti non alii. ⁊ ipsam exercet
semper. cuz prepositus est curie
nisi sit contraria consuetudo uꝉ
superioris īhibitio. Facultas au
tem excōicandi procedens ex iu
risdictione speciali competit pre
latis habentibus ordīariaz iuris
dictionez a iure cōmuni uel pri-
uilegio. uel consuetudīe speciali
ut dicit innocen: Ad hoc aūt ꝙ
talis facultas competat. reqritꝛ
ꝙ sit clericus uel religiosus et
electus per uniuersitatez ecclesia
sticam. et ꝙ ad dignitatē princi
palem. alias non habet ordīariā
nisi consuetudo uel priuilegium
concedat. competit etiā hoc ha
benti iurisdictionē specialez a ꝑ
lato ecclesiastico ut delegato.
competit etiam hñti ordinariaz

non principaliter ut uicario or
dinarii. hec ille. Solus epūs id
est non inferior excōicat cuz so
lennitate. de quo habes. xi. q.
tertia. dñt. Excōicare potest me
tropolitanus suffraganeum suuz
cum sit ei ordinarius. d. xii. de
his. io. de lig. ¶ excōmunicare
⁊ suspēdere potest epūs propter
contumaciam ortam in iudicio
sine consensu capituli. de offic.
deleg. ex litteris. perpetuo aūt
per crimen suspendere non pōt
sine consensu capituli. nisi aliud
sibi competat iure speciali. xv.
q. vi. epūs nullius. io de lig.
excōicare potest capitulum uel
prior sede uacante cum succedat
cum iurisdictionalibus. de mai.
⁊ obe. cum olim. io. de lig.
excommunicare non potest quis
se ipsum. xi. q. iii. si is qui.
Excōicare non potest qui uiola
uit interdictum. ¶ Excōicare ñ
potest mulier prelata cuz careat
clauibus. de pen. ⁊ remissi. noua
quedam. ¶ Excōicatio lata per
delegatuz extra sibi cōmissa nō
ualet. ii. q. iii. c. i. io. de lig.
et nota secūdū Ricardū ī qrto
ꝙ si iudex delegatus post reuo
cationem cōmissionis sibi facte
excōicet aliquē anteꝙ̄ reuocatō
commissionis ad eum potuerit
peruenire. tenet sñīa. qa adhuc
remanet penes euz potestas sibi
cōmissa. extra de procu. auditis
in glosa. Aliqui tamē probabili
ter dicentes sic distinguunt. qa

aut ille qui reuocat ꝯmissionem
intendit et exprimit. ꝙ sit irritū
⁊ inane quicquid extunc per de
legatum fuerit attemptatū. aut
non. si primo modo. non tenet
sñīa lata postea a delegato. Si
non. remanebit sentētia. hec ille
excōicationis sñīa ab alieno epo
lata ratificari non potest per ꝓ
prium episcopum quia a princi
pio nulla fuit. secūdū innocē. ⁊
bar. brix. ¶ excōicare nō potest
laicus ⁊ suspendere. nisi ex dele
gatione pape. tunc enim potest
xxxii. d. pag. Uerum. excō
municare non potest epūs extra
suam diocesiz. et alii prelati ex
tra territorium sue iurisdictōis
secūdū hosti. quia cum non sit
quis excōicandus sine cause cog
nitiōe. xi. q. iii. nemo. et per cō
sequēs locus requiritur in quo
possit sedere pro tribunali. epūs
autem existens in aliena diocesi
non potest sedere pro tribunali
nec aliquid disponere contētiose
iurisdictōis. ix. q. iii. epm̄. nisi
de consensu illius ad cuius terri
toriū se transtulit. ¶ epī tamen
expulsi possunt exercere iurisdi
ctionem in aliena diocesi scilicet
circa subditos suos. et sic pñt
absoluere et excōicare. ut de fo
ro compe. q̄uis. in cle. xxi. di.
deniqz. Quidā tamē dicunt ꝙ
etiam extra suam diocesim pōt
epūs excōicare. arg. ix. q. iii.
Archiepūs forte quod concedi
potest de notoriis. quia nec illa

requirunt cause examinationem nona cā. q. iii. pag. fi. ĩ summa confessio. liº. iii. titulo xxxiiiº. q. liiii. ¶ Excōicare non potest p̄latus eos in quibus habet iurisdictionem temporalem tantum ſm hosti. extra de offi. ordin. dilect9. et hoc nisi habeat istud ex priuilegio speciali uel cōsuetudine que etiaȝ dat iurisdictiōȝ excōmunicatio lata per eum q̄ cōmunem opinione non credebat excōicatus tamē erat non tenet iii. q. vi. pag. causa. nam neqȝ excōicatus neqȝ scismatic9 nec intrusus nec suspensus a iurisdictione. secus si solum ab officiō nec uiolans interdictū excōicare potest. ut dictum est supra.

Nota q̄ excōicari nō potest mortuus. nam mortuus nō est homo. de sum. trinit. ꝛ fide catholica. c. primo ¶ Excōicari enim a canone non potest. quia huiusmodi nō fertur nisi propt̄ crimen. ꝛ mortuus delīquere n̄ potest. a iudice etiā excōicari n̄ pōt Naȝ talis snīa reqrit monitionem precedenteȝ. mortuus. n. moneri non potest. nec contūax constitui. In quibusdaȝ tamen casibus specialibus mortuus excōmunicatur. ꝛ hoc ad terroreȝ ꝛ potius ratione precedentis uinculi q̄ presentis. propter quod fit negatio sepulture. cōmunionis. orationis. ꝛ huiusmodi. in crimine heresis. ꝛ ĩ notorio crimine decedentis ¶ Excōicari n̄ potest iudeus uł paganus. quia nullus potest perdere quod nō habet. nec re. nec spe. quod ueȝ est de cōione intrinseca sacramētorū. extra quaȝ sunt iudei ꝛ pagani circa quā de his que foris sunt. nihil ad nos. ii. q. i. multi Sed cōione extrinseca fidelium inquantū anīalia ciuilia ꝛ socialia. utpote in cōmerciis ꝛ aliis actibus humanis. quāuis a tali cōmūnione directe excludi non possunt. ita q̄ exclusio termінetur in eos. quia non sunt subditi. per indirectū tamē possunt. s. interdicendo fidelibus cōionem talium. Jo. de lig. ¶ Excōicatōȝ incurrere non potest papa. nisi ꝓpter heresim. de qua ꝛ iudicari potest. ꝛ deponi. di. xl. si papa. Alias excōicari non potest. nec ab homīe. cum sit superior omnibus. d. xxi. inferior. nec a canone quia solutus est canon. q̄uis ſm cāones deceat uiuere nec etiam minori participando cū excōicatis. extra de sen. ex. nulli. in glo. sed excōicatione q̄ seperat a deo propt̄ mortale bn̄ potest excōicari. ĩmo quia sine compatione a deo longius sepe ratur. io de lig. ¶ Excōicatiōis snīa lata per statutum epī. non ligatur nec ip̄e nec metropolitanus eius contrafaciēdo ĩtra territorium sui suffraganei. secūduȝ Lau. ꝛ io. an. ꝛ io. cal. ꝛ pau.

⁊ hosti. qui ĩ summa dicit. cer
to certius ẽ tenendum. nec supe
riorem. nec proferentem sñiam
fulminatoriam ligari. xxi. dist.
inferior. Idem Tho. in quarto
Contrariũ tenet Hugu. et arch
⁊ petrus de bel. Io. uero de
lig. circa [illegible] sic dicit in tracta.
de [illegible]sura ecclesiastica. ego con-
sideraui circa concordiaꝫ haruꝫ
opinionum et pondero largam
drñtiam hanc scilicꝫ an epũs ut
epũs. ⁊ archiepũs ut archiepũs
incidat in statutum fulminato-
riuꝫ. an epĩ ⁊ archiepĩ ut priua
ti. ⁊ ut quilibet incidant ĩ ipsuꝫ
In primo casu crederem nemĩeꝫ
ligari. in secundo casu utrunqꝫ
ligari. Subicio exempla dispo-
suit statutum ꝙ quilibꝫ exercẽs
iurisdictioneꝫ in tali loco ⁊ tem-
pore sit excõicatus. uel quilibet
celebrans sit excõicatus. epũs ut
epũs. ⁊ archiepũs ut archiepũs
iurisdictionẽ exercentes nõ sunt
ligati. uel epũs pontificaliter ce
lebrat. uel archiepũs in prefato
loco prohibito. non sunt ligati.
Exemplum secundi disposuit sta
tutum ꝙ quilibet furtum com
mittens uel ad azardum ludens
uel quid simile faciens sit excõi
catus. episcopus cõmittit furtũ
uel ludit. ⁊ archiepũs idem. cuꝫ
hoc faciant ut priuati. ligantur
⁊ sic posset haberi opinionũ cõ-
cordia. Sed qa plures doctores
⁊ solẽniores tenẽt simplr primaꝫ
opĩonem. ipsa vr̃ magis tenẽda

dis. xix. ĩ canonicis. ¶ Excõicari
non potest subditus exñs extra
territorium sui superioris ab eo
ratione domicilii delicti uel cõ
tractus secũdũ innocẽ. de foro.
compe. c. fi. ⁊ host. ⁊ paul. de
aleaza. io uero in c. epũs. xi. q.
tertia. in prima glo. tenet cõtra
rium per capitula si epũs. ⁊ c.
siquis. pbr̃. idem io. de lig. di
cens. quia iudex citare põt sub
ditum extra territoriũ. citatiõe
artatiua. de off. ord. c. Romana.
li°. vi°. g° ⁊ contumax cõstitui
⁊ sic excõicari. ¶ Excõmũicatio
nis sñia lata per statutum epĩ.
uel alterius ordinarii non ligat
subditum talis prelati uenienteꝫ
contra ipsum statutuꝫ extra ter
ritorium iurisdictiõis ipsius. ⁊c
Si uerba statuti dicerent ꝙ qui
cunqꝫ facit tale quid ĩ territorio
uel extra sit excõicatus. sic tenꝫ
io. de lig. allegans ad hoc cap.
ut animarꝫ. de constitu. li°. vi°.
Nec obstat illa conditio etiam
extra territorium. quod non lꝫ
quia ius dicit ꝙ extra territori-
um non lꝫ. ¶ Excõicari non pñt
nec suspendi nec ĩterdici fratres
ordinis predicatorum ab episco-
pis. uel aliis p̃latis ecclesie. nisi
super hoc haberent specialem li
centiam. ⁊ auctoritatẽ pape que
faceret mentionem de ipso ordi
ne. ⁊ si ferrent sñias contra eos
irrite sunt et inanes. ; et hoc ex
priuilegio concesso ordini quod
ĩcipit Meritis. quod ẽ alexãdri

et in priuilegio. Nimis iniq̄ue.
Item cogi non possunt dicti fra
tres ut eorum constitutionibus
subiciantur id est episcoporū ex
priuilegio bonifacii. uirtute.
Excommunicatus non est subdi-
tus faciens contra statutum in-
fligens excommūicationē ī loco
exempto intra territoriū ipsius
statuentis. io. de lig. qui remit-
tit ad dicta ī precedenti pag̃. et
allegat etiam. c. luminoso. xviii
q. i. ubi dicitur per textū greg̃
ꝙ epūs non debꝫ exercere aliq̄d
sue potestatis in mona. ⁊ glosa
ibidem dicit ꝙ loquitur de ex-
emptis. hanc opinionem tenet
io. an: et io. cal. qui omnes dis-
putando dicunt. ꝙ subditus de
linquens intra diocesim: sed in
loco exempto non ligatur sta-
tuto epī infligentis excōicatōnē
puta epūs statuit ꝙ ingrediens
monasterium monialiū sue dio
cesis sit excommūicatus. intrat
quis monasteriū monial' exem-
pti non incidit talis uigore dicti
statuti. Archi. ⁊ fede. de senis
disputando tenent contrarium
Petrus de ancha. ī lectura sup̱
sexto. de constitu. ut animarum
recitat utranqꝫ opinionē. ⁊ sic ꝯ
cludit. ego plene istorū domīo-
rum rationes refero in. c. postu
lasti. de foro compet. et reduco
eos ad concordiam sic. Aut pre
latus loci exempti ex forma pri
uilegii exemptionis habet iuris
dictionem epālem in suo loco
exempto: ⁊ sic est uera opinio
io. cald. et sequacium. aut non
habet iurisdictionē episcopalē
⁊ sic est uera opinio Archid. et
aliorum. rationem huius ibi ui
dere potes. ¶ Nota etiam ſm
Lau. ꝙ subditi religiosi extra
septa loci in quo degūt et extra
clausuram suorum prelatorū sen
tentiis ligātur. et eis obedire te
nentur. totus enim mundus est
eis pro territorio. quare ubicūq̄
qꝫ est persona subiecta uł potiꝰ
religata illic se extendit potestas
eorum ſm uin. ¶ Excōicationis
sn̄ia ferenda non est ubi multiᵒ
est in crimīe. ⁊ periculum time
retur scismatis uel scandali. l. ꝯ
ut constitueretur. xxiii. q. iiii.
ipsa pietas. ueritas tamē iustīe
propter scandalum postponenda
non est. quod sane intelligēdū
est. si detur iniqua sn̄ia. Io de
lig. ¶ Excōicari non potest col-
legium uel cōitas. c. Romana
liᵒ. viᵒ. Quod si fiat licet qdā
dicant ꝙ tenet. Alii tn̄ dicunt
⁊ melius ſm Ri. in quarto ꝙ
non tenet. sed bene possunt excō
municari singuli de collegio. ꝑꝫ
hosti. puta sub his uerbis. ex-
commūico prepositū decanum
⁊ homines alios de tali collegio
Nec debet excōicari unus pro
peccato alterius. xxiiii. q. iii.
si habes. si tam̄ fieret tenet. xi.
questione tertia. sn̄ia.

Excommunicari potest impe
rator uel pri̅ceps ab episco
po suo. ii. q. vii. pag̃. cum ba-
laam. ¶ Excõmunicatur regula
riter post monitionez imperator
⁊ §. Rex. solum pro notoriis. dis
lxvi. ualentinianus. io. de lig.
¶ Excommunicari potest ignorãs
⁊ absens. ⁊ si moriatur ante ꝙ
sciuerit. liber est quo ad deum
scilꝫ quantũ ad sn̄iam. absolui
tamen potest ⁊ debet post mor-
tem. si appareant signa cõtritio
nis illius propter quod est excõ-
municatus. xi. q. iii. nemo. io.
de lign. ¶ Excõicari potest sibi t̃
archiepũs a subdito delegato si
est potestas sibi a superiore con
cessa. ii. q. vi. si epũs. de cle. nõ
resi. ex tue. io. de lig. ¶ excom
municari potest raptor sine ad-
monitione premissa. si rapina ẽ
manifesta. ⁊ si presens ẽ ⁊ statiꝫ
non restituat. si absens infra tẽ-
pus prefixum. extra. de sen. ex.
§. Romana. li°. vi°. ¶ excõmuni-
candi sunt etiam post mortem.
quorum scripta continẽt heresiꝫ
quod ĩtellige. nisi ipsi ex se sub
misissent correctioni. ⁊ determi
nationi ecclesie. ut fecit Abbas
Joachim. extra de sum. trini. ⁊
fide catho. c. damnamus. ⁊ etiã
qui hereticos heredes instituit.
xxiiii. q. ii. sane. ¶ Mali tanquã
carnes putride de cõmunione fi
delium sunt resecandi. xxiiii. q
tertia. §. Resecande. quod intelli
gendũ est de peccatis mãifestis

secũda. q. i. multi. ⁊ nisi post
monitionem se correxerint. xlv
di. illud. ¶ excõmunicandi sunt
qui iussa apostolice sedis nõ cu-
stodiunt et precipue ex contẽp-
tu. di. xix. nulli. dicuntur enim
uiolatores canonum plasphema
tores spũs sancti. xxv. q. i. uio-
latores. ¶ excõicari potest quis
pluries ⁊ propter eandem causaꝫ
ẜm io. an. ¶ §. Faciens contra ca
nonez fulminatorũ excõicatõis
ex ignorantia ipsius. puta exigit
quis pedagia a clericis ignorans
excõicationem super huiusmodi
non excusatur quin ligetur sen-
tentia excõicationis. extra de re
gulis iuris. ignorantia. li°. vi°.
quod est uerum de canone uni-
uersalis ecclesie. ¶ Sentẽtiis au
tem ꝑ statuta ordinariorũ latis
non ligantur ignorantes. nisi ig
norantia fuerit crassa aut supĩa
extra de constitu. ut animarum
li°. vi°. ¶ et dicit pe. de ancha.
super dicto ca°. ꝙ crassa ⁊ supi-
na ignorantia est quando qs ig
norat quod publice factum ẽ in
ciuitate. ut dis. xxxviii. in prin
cipio. Uel non intelligere quod
omnes intelligunt. hec enim est
lata culpa. hec ille. ⁊ hoc intelli
ge nisi fuerit impeditus. ut non
possit scire. puta quia infirmus
uel carceratus. ⁊ hoc non ab a-
liis audiuit uel didicit.

Crassa et supina igno rantia

Causa finalis excōicationis
est ut excōicatus. delictum
suum recognoscat. ⁊ ad deum
redeat. Imitatur enim ecclesia
in huiusmodi sniā iudiciuz dei
ſm Tho. in quarto. dis. xviii.
qui peccatores per diuersa flagel
la castigat. ut eos ad bonū tra-
hat. ⁊ ipsos sibi relinquit ut au
xiliis subtractis. qbus ad mala
prepediebantur. suam infirmita
tem cognoscant. ⁊ humiles ad
deum redeant. sic ecclesia excō-
municat aliquos seperando eos
a cōione fidelium ut erubescant
⁊ suffragiis ⁊ aliis spiritualibꝰ
priuando ut per humilitatem se
ipsos cognoscendo ad penam re
deant. unde excōicatio medicīa
lis dicitur. extra de sen. ex. cuz
medicinalis. li. vi°. est enī qdā
pena non culpa. Pene autē sunt
medicine ſm phm. ⁊ dicit aug
ꝙ nulla est maior pena excōica-
tione ī ecclesia. xxiiii. q. iii. cor
ripiantur. ¶ Ex hac autē excōi-
catione cōsequūtur ⁊ multa dā
na spiritualia ⁊ temporalia. Pri
mo quidez priuatur excōicatus
sacramētis ecclesie. non enim ē
susceptibilis alicuius sacramēti
sic ligatus. iii. q. iiii. engiltru-
dam. ¶ Secundo priuantur suf-
fragiis ecclesie per quod īcurrit
triplex incōmodū. ſm tria que
quis consequitur ex suffragiis
ecclesie secūdū mgrm sniarum
in quarto. di. xx. ⁊ Tho ibidez
valent etiam suffragia ecclesie.
ad augmentum gratie. eis qui
habent uel ad merendum eis q
non habent. ⁊ quantum ad hoc
dicit magister sniarum. ꝙ grā
dei per excōicationē subtrahat
Ualent secundo ad protectionez
dei habendam. quātum ad hoc
dicit magister. ꝙ per excōicatō
nem protectio dei ei subtrahit.
⁊ sibi ipsi relinquitur non tam
ita ꝙ oīno a prouidentia dei ex
cludatur. sed ab ista protectione
qua filios ecclesie specialiori mō
custodit. ¶ Ualent tertio ad de
fendendum ab hostibus ⁊ qūtuz
ad hoc dicit magister. ꝙ diabo
lo maior potestas seuiendi dat
in ipsum corporaliter ⁊ spiritua
liter. de hoc etiā. xi. q. iii. nihil
Sic dicit Augustinus. nihil sic
debet formidare cristianus hō
q̄ꝫ seperari a corpore cristi. Si
enim seperatur a corpore cristi
non est membrū eius. Si non ē
mēbrū eius non uegetatur spūs
eius. Si tamen quis iniuste ex-
cōmūicatur. ⁊ humiliter seruat
excōicationem. humilitatis me
ritum recompensat excōicatiōis
damnum. ſm tho ibidez. sRic.
autem in quarto dicit. ꝙ excōi
catus ex iniusta causa non exclu
ditur propter hoc a suffragiis
ecclesie. quia nec ecclesia hoc in
tendit. xi. q. tertia. ⁊ si. Sed ēt
excōicatus pro iusta causa si pēi
tet. ⁊ diligentissime procurat ab
solutionē paratus facere quod ī
se est. extunc sibi ualent orōnes

ecclesie. dum non stat obstinat9 in sua excōicatione. q̄uis aliquo modo prosint orationes ecclesie longe tamen minus q̄ aliis nō excōicatis. ¶ In primitiua eccle sia quando oportebat per signa ad fidem homīes inuitare. per excō municationem sequebatur alius effectus. s. manifesta uexa tio corporalis diaboli. ut prima ad chorinth. quinto. nūc autem inuisibiliter sathane traditur. et spiritualiter modo predicto. un̄ august. xi. q. iii. omnis cristiā9 dilectissimi qui excōicatur a sa cerdotibus sathane tradi dicit. Quō. quia scilicet extra ecclesi am est diabolus. sicut in ecc̄ia xp̄s. ac p̄ hoc q̄si diaº tradi dr̄ qui ab ecclesie unione remouet̄ Unde illos quos ap̄lus tunc sa thane traditos predicat. excom municatos a se esse demonstrat Tertio excōicatus non potest cū aliis interesse diuinis. uel cū ali is ī ecc̄ia orare. alias mortaliter peccat. Nec etiaȝ lȝ circa ecc̄iaȝ extra sic prope stare. q̄ audiat diuina. uel cum aliis oret. de pe niten. ⁊ remissionib. quod inte. non tamen prohibetur ab ingres su ecclesie dū modo non audiat ibi diuina uel cuȝ aliis oret ibi. io. de lig. Potest etiam īteresse predicationi. Sed ⁊ alias ad of ficium dicendum id est horas canonicas ad quas est obligatus tenetur nihilominus dicere. sed solus ⁊ sine dominus uobiscum

¶ Quarto excōicatio iusta exclu dit a regno celorum. xxiiii. q. i quisq̄ȝ. Sed et iniuste lata si cō temnatur. a regno excludit: xi. q. tertia. nemo. Ubi Crisosti. sic ait. Nemo cōtemnat uincla ecclesiastica/ quia non est homo qui ligat. sȝ cristus. qui potesta tem hanc dedit. ⁊ dn̄os fecit homines tanti honoris. nam tal̄ mortaliter peccat s̄m doctores. ¶ Quinto excōicatus excluditur a participatione cum aliis fide libus loquendo salutando come dendo. ⁊ hmōi. xi. q. iii. sicut excipiuntur tamen quedam per sone cuȝ quibus participare po test. ut dicet infra titulo seq̄nti ¶ Sexto excōicatus si scienter in gerat se officiis alicuius ordīs utens/ si est clericus efficitur ir regularis. extra de cle. excōica to. apostolice/ nec pōt dispēsari nisi per papam. extra. de sent. ⁊ re iudica. cum eterni. liº. viº. ¶ Si tamen baptisaret in casu ne cessitatis/ ut uetula ⁊ sine solenni tate. non ē irregularis. s̄m gui. Petrus de palu. in quarto. dis. xviii. plenius ⁊ perfectius ponit hoc qui dicit/ q̄ excōicatus qui celebrat. ul̄ ordines recipit fit ir regularis/ ⁊ hoc uerum est. nisi probabilis ignorantia excuset. de cle. ex. minis. ap̄lice/ ⁊ hoc siue suscipiat ordinem sacrum. siue non sacrum/ quia non disti guitur/ extra eo. cum illorum. Et lȝ ibi non distinguatur/ inter

errorem iuris et facti / quo ad incursionem irregularitatis / si tamen error facti esset probabilis excusaret / cum grauius sit celebrare excõicatum quam ordinari ¶ Unde si probabilis ignorantia preseruat ab irregularitate celebrantem / pari ratione ordinatum / Si autem est ignorantia non probabilis. abbas dispẽsat. si talis ẽ regularis. Si uero secularis ẽ. solus papa. ut ibidem ¶ Et quamuis aliqui restringant illum casum ad excõmunicatum propter iniectionem / tamen quacunque de causa sit quis excõicatus / uidetur eadem rõe quod abbas possit dispensare / Si uero existens excõicatus non celebrat / sed in suo officio exeqns se ingerit diuinis / efficitur irregularis / ita quod non nisi per papam dispensatur. xi. q. iii. c. penult° ¶ Unde sacerdos solenniter baptisans / aut etiam in foro consciẽtie absoluendo / siue palam siue occulte uel quomodocunque / cõtrahit irregularitatem / Secus si baptisaret in necessitate. ut uetula / Et similiter excõicatus / si priuate dicat epistolam / uel etiam sollẽniter / sine manipulo / tamen ubi est consuetudo / quod fiat per non ordinatum / Item si actum minorum ordinum etiam solenniter exerceat / cum hoc etiam per non ordinatum licite fieri possit / non incurrit / Si autem sacerdos solenniter officiaret ecclesiam / in matutinis uesperis uel aliis horis incurrerit

/ Secus si psalmodie cãdo cum aliis quod etiam faciunt laici / Item si epũs tulit sniam excõicationis in celebrantẽ / in aliqua capella / sine licentia sua / celebrans in prima uice non efficitur irregularis / sed excõicatus / Secunda autem uice ibi / uel alibi celebrans efficitur irregularis / Sed si capella esset simpliciter interdicta / tunc ibi celebrans etiam prima uice efficitur irregularis. ¶ Ille uero qui excommunicatum publice admittit ad diuina / est ei interdictus ecclesie ingressus / s. ad celebrandum et officiandum / non tamen ẽ irregularis / nisi postquam admisit tales ad diuina / se ingerat diuinis ante purgationẽ excessus huiusmodi / de quo extra de sent. ex. is qui. li°. vi°. hec pe. ¶ Et nota quod dicit Ricar. in quarto. dis. xviii. circa eandem materiam / quod si ille qui ordinatur / in excõione / scit se esse excõicatum / propter iniectionem manuum in clericum / siue iniectio sit enormis / siue nõ / siue hoc sit ante ingressum religionis siue post / super tali irregularitate / per prelatum suum dispensari non potest. ¶ In ordine tamen predicatorum et minorum per priuilegium / Uirtute conspicuos / possunt ordinatos in excõmunicatione uel suspensione uel interdicto / prelati eorum super tali irregularitate dispensare / etiam si contraxissent / ante ingressum religionis / nisi casus excõicationis

admittentibus [illegible] excommunicatos ad diuina

ordinatus in excõicationem

fuisset enormis, ꝙ esset absolutō pape reseruata, item ꝙ dicitur de ignorantia. dicit Richardus ꝙ in foro conscientie creditur cuilibet dicenti se habuisse iuris uel facti ignorantiā in hmōi qui fuit ordinatus, sed in foro contentioso secus.

7 Septimo excōmunicatus nō potest suscipi ad religionem, nisi prius absoluatur secundum Rai. si tamen fuerit receptus tenet receptio, similiter etiam professio excōicati tenet. Fratres autē ordinis predicatorū ex speciali priuilegio possunt absoluere seculares ordinem ingredi uolentes, nisi esset casus pape reseruatus.

8 Octauo excōicatus eligere non potest nec eligi, ut no. extra de appel. constitutus. primo Et si secus actū fuerit, talis electio est ipso iure nulla, extra de consue. cum dilectus. et ix. q. i. nō in homīe. Ubi etiā dicit gl. ꝙ si qui eligunt cum excōicato uiciatur electio. Itē quia dic regula iuris li°. vi°. infamibus non pateant porte dignitatum. sed cum excōicati maiori sint infames, ut patet. vi. q. i. infames ubi dicitur in textu excōicatos ergo etc. quod etiam tenet bal. et intelligitur de excōicatiōe notoria. Et dicit pe. de palud. hoc esse uerum non solum de dignitate ecclesiastica regulari. uel seculari, sed etiam de laica, unde in regem uel imperatorem non pōt eligi, de elec. per uenerabilē

Similiter non potest conferre beneficium. de exces. prela. Tāta.

9 Nono excōicatus nullum beneficium ecclesiasticum acquirere potest, extra de cle. excō. minis. postulastis. Et de beneficiis iam habitis dum est ī mora absolutionem nil percipiet, extra de appella. pastoralis, secus si non est in mora. de conces. preben. quia diuersitatem. x. de lig. et dicit pe. de palu. in quarto, ꝙ siquis est iniuste excōicatus, uel facit posse suum de impetrando absolutionem ab iniusta excōicatiōe in foro conscientie facit fructus suos. et in foro exteriori debet cum eo dispensari. et per simplicem dispensationem secū factam etiam pro tempore ī quo in mora erat potest fructus accipere. Secus autem si tempore electōis uel confirmationis uel collatōis erat excōicatus, quia tunc nullū ius fuit acquisitum ei, propter quod non sufficit dispensatio, sed requiritur noua collatio, Unde si est beneficium pertinens ad collationē epī, uel simplr̄ uel ꝑ tunc ratione delicti, quia contulit excōicato, n̄ sufficit eius dispensatio, sed dispēsatio pape uel alterius qui potest conferre ex certa scientia facta. sufficit etiam habere pro noua collatione. Absolutus autē non ex hoc ipso facit fructus suos medio tempore perceptos, nisi cum eo super h° fuerit specialiter dispensatum.

vel iniuste fuisset excõicatus vel non fuisset in mora petēdi. hec ille. ¶ Decimo excõicatus ē ab officio ꝛ beneficio suspensus. ūde nec ligare nec absoluere potest. xxiiii. q. i. Audiuimus. Nec potest beneficiū conferre extra de conces. prebend. tanta. tamen tam diu ꝗ̄ diu tollerat̄ valet quod fit ab eo/ ut si prouideret alicui ecclesie vel confirmaret alicuius electionē. argu. viii. q. iiii. nonne/ nisi forte esset notoriū. Dicit Ric. in quarto dis. xviii/ ꝙ si omnes act9 legittimi quos aliqui exercent/ dum eorum excõicatio latet/ essent irriti et inanes iudicandi/ postꝗ̄ eorum excõicatio esset detecta. multi de statu suo essent incerti/ quia aliqui sunt prelati/ aliqui habentes plura beneficia ecclesiastica/ qui a latenter excõicato fuerunt absoluti/ ꝛ sic dura videtur hec sñia. hec ille. ¶ Et iō aliorū sñia mitior ꝛ rationabilior/ qui dicunt/ ꝙ ī tali casu eoꝝ absolutiones ꝛ beneficioꝝ collationes tenent/ ꝗ̄uis eorum excõmunicatio postea fuerit detecta extra de excep. exceptionē ī glo. Arg. de iure patronatus. Consultationibus. ¶ Undecimo. ex excõicato est īterdictus omnis actus legittimus. Unde nec iudicare potest/ nec accusare/ nec testificari. xi. q. iii. pag. euidēter. ꝛ si unus de iudicibus ferētib9 sñiam sit excõicatus non valet sñia. si simul cum excõicato ꝓnunciant. io. de lig. extra de sen ꝛ re iud. ad probandum/ et dicit Petrus de palu. in quarto. hoc esse verum. si sunt excõicati publice. de sñia ꝛ re iud. ad probādum. quia facta ꝛ iudicata per occulte excõicatum valent. Un ꝛ in spiritualibus nō valet quod fit ab excõicato de appel. cōstitutus. ꝛ tamen ꝗ̄diu tollerant̄ prelati/ ꝛ si sunt oculte excõicati valet quod fit ab eis. octaua cā q. iiii. nonne/ Unde si contulit beneficium/ vel confirmauerit electionem tenet/ ꝛ similiter si absoluit ī foro conscīe. hec ille/ cū quo concordat Ric. ut ī pag. precedenti. ¶ Constitutiones et ꝛ sñie facte vel late ab eo vel de mandato eius/ irrite sunt ipso iure/ ꝛ nunꝗ̄ valebūt. extra de emun. ecclesie. aduersus/ io. de lig. tamē dicit/ ꝙ valet iudiciū coram iudice excõicato habituꝫ nisi sit publice excõicatus/

12 ¶ Duodecimo excõicatus nō pōt cōstitui procurator. extra de ꝓbationibus. post cessionem. nec etiam potest constituere procuratorem. quin īmo/ si qua communitas aliquē procuratorē cōstituit. ꝛ ipse excõicatus īter cōstituentes sit/ ut rector/ vel principalis. et expressus/ vel eius auctoritate factus ē procurator/ vel si ipsa cõitas sciendo ipsum talē tamen eum procuratorē fecisset/ non valet/ extra de procu. c. fi.

Si tam̄ excõicatus sit reus bñ
potest in iudicio se defendere.
et ad hoc procuratorē constituere
extra. de iudic. intelleximus.
¶ Secus autē si sit alias fector. ut
si reus conueniat uel reconueni
at. extra de probationibus. post
cessionem. ¶ Tredecio excõmu- 13
nicatio absoluit a iuramento fi
delitatis. xv. q. vi. Nos sancto
rum. et c. iuratos. io. de lig.
¶ Unde siquis debet alicui ī cer
to termino. et interī ipe creditor
excõicatur. secundum bartoluz
brixen. et io. de lign. non debet
debitor ei soluere. dum perseue
rat in excõicatione. Sed ut dic
io. an. deponat debitum in edez
sacram. ut postea creditori abso
luto detur. Jo. tamē et Hugu.
dicunt contrarium scilz qd debz
soluere. ¶ Decimoquarto excõ 14
municatus matrimoniū contra
here non potest. contractū tamē
tenet. io. de lig. Si tamē contra
hit tenet. licet peccet mortaliter
Et reddere etiaz debitum debet.
exigere etiaz non puto esse mor
tale. ¶ Quidecio item excõica 15
tus non potest ordinare. nec or
dinari quo ad executionez. etiaz
si ignoret. Unde ordīati ab epō
excõicato etiaz ignoranter indi
gent dispensatione quo ad execu
tionem ordinis. de eo qui renū
ciat. c. ultimo. Similiter qui ex
cõicatur publice siue ignoret uel
siue factum. ordinatus non sus
cipit executionez. de sen. ex. cuz
illorum. hec pe. de palu. ī quar
to. Dicit etiam idez pe. qd epūs
occulte excõicatus. non minus
confert ordinando. qz publicus.
quia utrobiqz caracterez. nõ ex
ecutionem. lz in altero casu dis
pensetur faciliter. propter proba
bilem ignorantiaz. Non sic aūt
in sacramento penitētie. quia si
occulte excõicatus absoluit. tenz
absolutio. et ratio diuersitatis ē
fm eum. quia causa uniuoca cõ
mūicat formā suam fm moduz
quem habet. et quia ī conferen
dis ordinibus se habet epūs ut
causa quodāmodo uniuoca. non
potest conferre executionez. qū
eam non habet. Sed in collatõe
penitētie se habet sacerdos ut e
quiuocum instrumētuz ī confe
rendo gratiam. etiā si non habz
Et ideo ualet absolutõ. ¶ Sede 16
cimo. excõicatus non potest ad
ministrare spiritualia uel tempo
ralia. Ualet tamē contractus fa
ctus per eum nomīe ecclesie. ut
nomīe proprio. io. de lig. subdi
ti tenentur ei obedirē. donec p
ecclesiam sic tolleratur. viii. q.
quarta. nonne. io. de ligna.
¶ Decimoseptimo non ualent lit
17 tere impetrate per excõicatum.
nec astrīgi quis potest pacto ta
cito uel expresso cõicare excõica
to. nisi in casibus a iure permis
sis. Nec post absolutionem uti
potest litteris pendente excõica
tione impetratis. post litem con
testatam opponi potest exceptõ

excōicationis repulso excōicato ab agendo / currit contra eū prescriptio / si est in mora petēdi absolutionez / ipse prescribit / nec dabitur restitutio excōicato / si prescriptum sit. io. de lig. ¶ Decimooctauo. excōicatus sic decedens non debet ī ecclesia uel loco sacro sepeliri / nec potest oblatio ꝓ eo suscipi / nec publica orō pro eo fieri / sicut nec pro ipso uiuo. ⁊ nisi apparuerint ī eo añ mortem signa contritionis / quia tunc absoluetur post mortem / ⁊ omnia predicta poterunt fieri ꝓ eo. xxiiii. q. ii. sane / secreta tñ oratione orari pōt pro excōicatis. Pe. de peru. ¶ Decīonono 18

Cadauer excōicati non facit locum religiosum / ut cadauer fidelis non excōicati. secūdū io. de lig. ⁊ sepultus ī cimiterio si discerni potest debet exhumari concludatur / ergo cum excōicatio inferat tot damna / merito dicit Augustin. xi. q. iii. nihil sic debet formidare cristianus. q̄ʒ seperari a corpore cristi / Si quis autem in eam incidit q̄ʒ citius querat absolutionē / de qua modo agendum est 19

De absolutioñ ab excōicatioñ maiori quādo et a quo fieri dʒ

Absoluere potest / ab excōicatione maiori lata a iure. regulariter epūs suos subditos / ⁊ exempti prelati sibi subiectos. / nisi papa sibi reseruasset absoloʒ eius / extra de sen. ex. nuper / uel etiam capituluʒ / seu ille ad queʒ epālis iurisdictio pertinet. sede uacante / extra de maio. ⁊ obed. caº i. liº. viº / ⁊ idem de sñia iuris. A sñia uero homīs / non potest absolui quis / nisi a ferente ipsam / uel a successore eius / nisi ille esset mortuus. uel āmotus. xi. q. iii. si epūs / uel a superiore eius / si tamen haberet omnē iurisdictionez ⁊ plenam sup ipsuʒ excōicatum. sicut ⁊ ipse qui tulit / sicut si sacerdos parochialis ex cōsuetudīe loci excōicat parrochianum suum / q̄uis non deceat epm̄. absoluere illum / sacerdote irrequisito / tamen potest. ⁊ si absoluit absolutus est / ⁊ sic si absoluit prouincialis ordinis mendicantiū / quem ligauit prior conuentualis / Secus autē si absolueret archiepūs / quē excōicauit suffraganeus eius / non eniʒ hoc potest / nisi ī casu / ut si fuit appellatū ad eum / ⁊ tunc potest uocatis tamē ptibus / ⁊ cognito de appellatione / alias non ualet absolutio / extra de ap. Romāa liº. viº. Uel in articulo mortis. Tunc enim quilibet / a quolibet sacerdote potest absolui / a q̄cunqʒ sñia excōicationis / etiaʒ pape / reseruata cū modificatione tam quam habes in primo caº huius operis / Epūs extra suam diocesim absoluere non potest ab his que requirunt cause cognitionē qa nec ibi sedere pōt ꝓ tribunali

ix. q. ii. epum nec etiaz legatus extra terminos sue legationis. Episcopi tamen expulsi possunt exercere suam iurisdictionez in aliena diocesi. Si papa mandat alicui qp aliquez excoicet comittedo ei cause cognitione, poterit et illum absoluere. dis. xxi. inferior. Sed si mandet ei tantu qp excomunicet, cuz ipse diffinierit negocium non poterit absoluere. Cum per papam confirmatur aliqua snia excoicationis lata p inferiorem, si hoc simpliciter fit et sine cause cognitione, poterit ipse inferior qui tulit sniam absoluere. Si vero fuisset confirmata ex certa scia. et quasi cum cause cognitione. non poterit absolui sine madato pape, nisi esset certum per falsi suggestionem fuisse impetrata. extra de cofir. utili vel inuti. c. ii. Absoluto ab excoicatione ex falsa causa. Sm innoc. et host. no tenz. quia iudex non intendit sic absoluere puta si absoluendus dicat se satisfecisse. vel iniuriaz remissam cum non sit veru. vel absolutio siue iusta siue iniusta tenet quo ad ecclesiam militantem. argu. extra de re iudi. omnes. et dis. l. ponderet. Absolui quis pot ab epo illius diocesis i qua moratur a snia canonis quam icurrit in alia diocesi. siue canon sit de iure coi siue de iure sinodali. nisi pape reseruetur casus. Sed a snia hominis non pot absolui nisi ab excoicatore. vel ab eius successore in officio. vel supiore Ricar. in quarto. Et hoc nisi periculo mortis. vel iusto impedimento detentus. ne possit in breui accedere ad excoicatorem tunc enim potest absolui cum iniunctione ut se presentet qp citius comode poterit ei qui debeat absoluere sublato impedimeto. unde de hoc supra. c. lii. Absolui potest quis inuitus ab excoicatione, sicut et iiuitus excoicatur imo manente contumacia pot quis districte remittere excoicationem iuste latam. si videat saluti eius expedire. Tho. i quarto. di. xviii. Sed Ricard. in quarto. dis. eadem concedit hoc de snia homis. sed de snia iuris dicit qp absolui non potest inuitus. allegat. xxiiii. q. ii. nec qsquaz. argu. ad hoc extra. de off deleg. cum contingat. Absolui debet excoicatus qui offert se ad iusticiaz non obstante appellatione partis aduerse. debet tn recipi ante absolutione sufficies cautio ab illo qp iuri parebit ex de appel. qua frote. Si excomunicatus dicat causam excoicationis fuisse dubiaz vel nullaz vel falsaz. et petit absolui ad cautelam. absoluetur cuz iuratoria cautione. nisi excoicator. vel is pro quo lata est snia probauerit de causa infra octo dies. extra. eo. de sente. ex. solet. li°. vi°. Excoicator cognoscens errorem

inuit⁹

ſiue excōicationis debet reuoca
re ſiue abſoluere. non obſtante
appellatiōe aduerſarii. ſ3 ſi du
bitet de errore poteſt abſoluere
recepta cautione ꝙ iuri pareat.
extra de ſen. ex. ſacro. ¶ Liga-
tus pluribꝰ ſniis uel una ex di
uerſis cauſis. ſi uere uult abſol-
ui debet exprimere omnē ſnīaʒ
⁊ cauſaʒ. ⁊ ſic una abſolutō ſuf
ficiet ad plures excōicationes
tollendas. alˀs non tenet abſolu
tio quia per ſurreptionem eſſet
obtenta. extra. de ſen. ex. officii
Cum quis dubitet ſe eſſe excom
municatum. ſi ſuper hoc habet
conſcientiā ſcrupuloſam nimis.
deponat eam ad conſilium boni
uiri. quam ſi nolit. uel nō poſſit
eaʒ deponere. uel habeat de hᵒ
probabileʒ opinionē faciat ſe ab-
ſolui ad cautelaʒ. extra de ſen.
ex. Inquiſitione. ¶ Abſolutio
autē ab excōicatiōe ſecūdū gui.
eſt duplex. Una pertinens ad fo
rum contētioſuʒ. ⁊ hec cōmitti
poteſt clericis non ſacerdotibus
imo etiā ſecūdū Ugonē ⁊ laicis
ex delegatione pape tantū. Alia
eſt que pertinet ad forum peni-
tētiale. que fit cum oratione et
pſalmo. extra de ſen. ex. a nobiſ
in fi. ⁊ hec non debet nec poteſt
cōmitti. niſi ſacerdotibus. niſi
forte a papa hoc fiat. Sed pe-
tr. de peru. ⁊ io. uidentur perfectiꝰ
circa hoc dicere. dicūt enī ſup
dicta decretali ꝙ quilibet ſupe-
rior etiam non ſacerdos qui hēt

poteſtatē excōicādi. habet ⁊ po-
teſtateʒ abſoluendi. quātum ad re
ſtituendum cōioni hominū. et
reddendum illum abilem ad ac-
tus legittimos. ⁊ quātuʒ ad tol
lendum culpam ratione crimīs
uel contumacie contracte. requi
ritur abſolutō ſacerdotalis. hec
predicti. ¶ In abſolutione autē
ipſa a maiori excōicatione. qua
tuor obſeruanda ſunt. ſᵐ hoſti
in ſumma. ¶ Primū eſt ut excō
mūicatus in omni caſu antequā
abſoluatur. iuret ſtare mādatis
eccleſie. ⁊ quāuis hoſtien. dixerit
hoc eſſe de ſubſtantia abſolutō-
nis. contrarium tamen teneret.
Unde ſi obmittatᵘʳ quod fieri nō
debet. tenet nihilominꝰ abſolu
tio. extra eo. cum deſider. goff
ber. ⁊ gui. Et idem etiā ſi iuret
predictus parere mandato ipſiuſ
qui ſuſcipit iuramentum. ¶ De
pueris auteʒ. an debeant iurare
relinquitur arbitrio epī. Et dīc
Ric. in quarto. ꝙ aliqui dicūt
ꝙ pro leui iniectione non debet
exigi iuramentū propter pericu
lum periurii. Alii ꝙ hoc eſt ob
ſeruandum in abſolutōne cuiuſ
cunq3 qui incidit in canonē. hec
Ricar. Sed hugu. dicit. ꝙ de
bet exigi pro horrēdis crimībꝰ
ut incendiariis. falſatoribus. et
huiuſmōi. nō autē pro quibuſſ3
mortalibus. contra que lata ēet
ſnīa. ⁊ iſtud uidetur ſatis equū
Secūdum eſt ut ſi excōicatus ē
pro notoria offenſa in aliquē nō

absoluatur. nisi prius sufficiens
emenda prestetur pro cõtumacia
aũt ⁊ pro offensa dubia sufficit
iuratoria cautio. extra de uerb.
signifi. ex parte. s. ubi nulle ex-
pense petuntur. sed ubi expense
vel satisfactio damni petuntur.
non debet absolui. nisi prius sa
tisfecerit. si potest. Si aũt emẽ
daz prestare nõ põt. debet absol
ui recepta ab eo idonea cautõne
ꝙ satisfaciat si ad pinguiorẽ for
tunam peruenerit. ¶ Et dicitur
Cautio idonea
idonea pignoraticia uel fideiussõ
ria. extra de solutio. odardus. ⁊
si illam prestare non potest saltẽ
prestet iuratoriam. Absolutio
autem neganda non est. xxvi. q
sexta. si presbiter. Talis quoque
ad petitionem aduersarii tenetũ
cedere bonis. ut dicit gui. Uerũ
⁊ si istud secũduz non seruetur.
tenet tamen absolutio. sed pecat
qui sic absoluit. secũdũ gui.
¶ Tertium quod seruari debet est
ut absoluatur per eum qui tulit
sñiam. uel per superiorez suum
uel aliuz cui cõmiserit cũ psalº
orationibus. ⁊ uerberibus. Psal
mo scilz Miserere. uel alio peni
tentiali. sm gui. Oratione. uide
licet. Deus cui proprium. ⁊c. sz
ubi in ipã oratiõe dici cõsueuit
quez delictorũ cathena constrin-
git. loco huius dicitur. ⁊ hunc
quem excõicationis cathena con
stringit. premittitur autez post
psalmũ cũ gloria. chirieł. xpeł.
pater nr̃. Saluuz me fac. Uers.
Nihil proficiet. esto ei do.
Domine exaudi. ⁊ dominus uo-
biscum. Post autẽ ipsam orõ
nem predictaz deus cui propriũ
dicenduz est. Auctoritate omni
potentis dei. ⁊ beatorũ aposto-
lorũ petri ⁊ pauli ⁊ ecclesie san-
cte sue. ⁊ nostra. vel mihi cõmis
sa. absoluo te a tali sñia uel ab
excõicatione quaz incurristi pro
pter talem ⁊ talem causam ⁊ re
stituo te comunioni ⁊ participa
tioni ecclesie ⁊ omniũ fidelium
⁊ ecclesiasticis sacramẽtis. extra
eo. a nobis. secundo uerberabit
eum absoluens excõicatũ uirgis
uel corrigiis nudas habentem
scapulas. dum dicit omnia pre-
dicta. ista tamẽ sunt ad bene esse
⁊ non de substantia absolutiõis
Quartum est ut postmodũ ab
soluens faciat illi mãdata iusta
⁊ ratiõabilia. alias appellare pos
set. extra de pactis. c. fin. ¶ Erit
autez mandatuz rationabile sibi
factum. si ipsi excõicato iniũgitũ
principaliter ꝙ contra illum ca-
nonem nunquã ueniat. ut incen
diario ꝙ non ĩcendat. percutiẽti
clericum ꝙ nõ percutiat. ⁊ simi
lia. xxiii. q. ultĩa. pessimã. Aliũ
etiaz requirit cautio ut de cete
ro talia nõ faciat. extra de sen.
ex. grauez. Si autẽ apparet sen
tentia iniusta nullum mandatuz
fiat absoluto. Et nota ꝙ prop
ter uiolentam manuũ iniectionẽ
in clericum uel religiosum fieri
solet satisfactio pecuniaria que

de defuncto excommunicato

applicatur monasterio. si percussus est religiosus. Sed si esset clericus secularis sibi applicaretur. nisi in contumeliam ecclesie fuisset percussus. quia tunc ecclesie. cum ipsa possit agere iniuriam. secundum goff. et host. Defunctus autem excommunicatus et sepultus in loco sacro cum absolvitur non exhumatur. sed sepulcrum eius verberatur. ut fit circa vivos. de sen. ex. a nobis. Regularis autem cum verberat regularem. vel alius incidit in sententiam excommunicationis a iure prolatam. nec apostolice sedi reservatam. absolvetur a suo prelato. Si tamen percussisset regularem alterius religionis. tunc abbas vel prelatus percussi verberabit ipsum absolvendum. quod erit loco satisfactionis. sed iuramentum accipiet et absolvet prius abbas. conventus tamen fit totum per unum ex commissione alterius. extra de off. ord. c. fi. Si autem percussit clericum secularem. absolvetur per episcopum. extra. de sen. ex. religioso. li. vi. In casu autem quod regularis excommunicatus non haberet prelatum qui esset sacerdos vel si esset defunctus ipse prelatus vel excommunicatus. ad diocesanum recurrendum est secundum host. quod gui. intelligit tam de exemptis quam de non exemptis. et nota quod quamvis absolutio ab excommunicatione regulariter debeat fieri cum modo declarato in superiori pag. xiiii quando commode potest. tamen et si non servetur predicta forma. etiam sine causa rationabili ipsam dimittendo. simplici nudo verbo potest fieri ipsa absolutio. ut si dicat solum. Absolvo te ab excommunicatione. vel rebenedico te. vel quodcunque aliud tale intendens per illud absolvere. extra de re. iu. omnis res. d. l. ponderet. et hoc secundum Raim. gui. io. et fere omnes doc. licet host. dicat contrarium. Unde et btus Tho. in tractatu de forma absolutionis dicit quod absolutio ab excommunicatione non est sacramentalis. sed magis consequens iudiciariam iurisdictionem et ideo ipsa verba habent efficaciam ab intentione dicentis. ubi non refert quibuscunque verbis utatur ad exprimendum suam intentionem Similiter et Ricar. in quarto dicit quod sufficiant verba quecunque significantia remotionem excommunicationis Idem in substantia dicunt Anthonius de bu. et pe. de peru. et addunt quod cum excommunicatio feratur pro peccato mortali. ideo talis indiget absolutione sacerdotali et sacramentali ratione peccati. quilibet enim tenetur confiteri de omni mortali. sed ante hanc absolutionem sacramentalem admittitur ad participationem fidelium. sed non eucharistie. nisi confessus de illo mortali. Item nota quod si de facto quis absolvit aliquem ab excommunicatione de qua non potest cum postea advertit debet si potest certificare eum de errore suo. s.

declarando quomodo eū nō po
tuit absoluere. ⁊ consulere ꝙ ī-
petret absolutionem. ⁊ interim
se habere ad illum ac si non ab-
soluisset. gui. ¶ Item nota ꝙ si
epūs cōmittat alicui absolutiōz
ab omni excōicatione. nō propt
hoc poterit absoluere illum ex-
cōicatum ab eo cuius absolutōz
non cōmisisset in speciali. Forte
quia erat excōicatus propt dā-
num illatum epō. uel aliquid
huiusmodi. extra de re. iu. ī ge
nerali li°. vi°. ¶ Itez nota ꝙ ab
solutio non debet fieri sub cōdi
tione. puta si satisfecit uel satis
fecerit. Nam taliter absolutus
non esset simpliciter absolutus.
extra de req. iu. actus. li°. vi°.
Magister etiaz ordinis ⁊ prouī
cialis ⁊ conuentualis ⁊ eoruz ui
carii in prouinciis conuentibus
⁊ locis sibi cōmissis p̄dictis fra-
tribus constitutis ibidem necnō
⁊ aliis fratribus eiusdē ordinis
interdum ad eos declinantibus
undecunqz absolutione indigen-
tibus siue priusꝙ intrauerint or
dinem siue post ī casibus exces
serint. quibus excōicationis sen
tentiam incurrerunt. absolutōis
beneficiuz ualeant impertiri. nisi
adeo esset enormis excessus ꝙ
merito esset apostolica sedes cō
sulenda. Alexander. gḡ. ⁊ boni
facius in priuilegio. uirtute con
spicuos. quod dicitur mare ma
gnum. Predicti prelati possunt
a suis ꝯfessoribus illas absolōs
ab excōicatione ⁊ dispensatione
super irregularitates recipere.
quas ipsi possunt suis subditis
impartiri. Bonifacius in predic
to priuilegio. uirtute. ¶ Itē ma
gister ordinis prouinciales prio
res ⁊ eorum uicarii eos qui or
dinem nostrum ingredi uolunt.
absoluere possunt scdm formā ca
nonicam. a sniā excōicationis.
interdicti. ⁊ suspensionis. a iure
uel a iudice generaliter promul
gata. ⁊ sic eos in fratres suscipe
si etiam post susceptum habitū
recoluerīt se fuisse talibus sniīs
innodatos possunt eis absolutio
nis beneficium impartiri. nisi
adeo enormis ⁊c. Ubi supra.
Bonifacius. Uirtute.

Secunda species excōicatōis
dicit minor excōio. hec aūt
incurritur participando cum ex
cōicatis maiori in casu nō con
cesso. Unde Fabian9 papa. Si
cut apostoli statuerūt dicentes
cum excōicatis cōicandū nō esse
xi. q. iii. glo. pau. statuit. cum
uidelz dicit. i. corinth. v. siquis
frater. i. fidelis nominatur aua-
rus ⁊c. i. per sniam excōicatur
propter aliquod uicium. excōi-
cationem enim appellauit nomi
nationem. ut exponit Augu. ii.
q. i. multi. Et subdit apl'us ibi.
cuz hoc scilz excōicato nec cibū
sumere debetis. Ioannes etiam
euangelista dicit ī scdā canōica

ca°. i°. ait. Siquis non auffert hanc doctrinaz. s. fidei recte, nolite eum recipere in domo, nec ei dixeritis aue. &c. & loquitur de hereticis qui sunt excommunicati. Quod & ipse ostẽdit exemplo, ut patet. xxiiii. q. i. oĩs. Ad idem isidorus ait, cum excommunicato neqz orare nz loqui nisi q̃ ad eandẽ excõmunicationem pertinent, neqz uesci licet. Siquis palaz aut absconse secũ fuerit locutus, cõmunẽ statz cũ eo excõicationis contrahet penã. xi. q. iii. cũ excõicato. glo. statim. est ergo casus late sñie scz q̃ incurrit minorẽ excõicationẽ talis. & sic ẽ ibi similitudo seu communitas in genere. Ad idem facit precedens & sequẽs capl'm.

Pro horũ maiori declaratione ẽ sciẽdum q̃ quadrupliciter qs potest participare cum excõicatis. primo quidez in eodem crimine propter quod quis est excõicatus. s. dando ei consilium. auxilium uel fauorem & per talem participationez incidit in eã dez sñiam, ut declaratum est s̃ in capitulo. Secũdo ĩ crimĩe mortali participando, sed nõ in illo propter quod est excõicatus, & propter talez participationem mortaliter peccat, sed non incurrit maiorez excõicationẽ, sz minorem. Tertio participatur cuz excõicato in diuinis, & propter talem p̃ticipationez peccat mortaliter. qñ sciẽter hoc agit. & si ius ignoret, & precipue si est talis conditionis q̃ scire potuit & debuit huiusmodi participationis prohibitionẽ non tamẽ est excõmũicatus maiori, sz minori. nec est irregularis, sed uicinus irregularitati. Nam est interdictus ingressus ecclesie, si uidelicet admittit ad diuina officia publice excõicatos, seu ecclesiastica sacramenta, aut ad sepulturaz, donec de transgressione huiusmõi satisfecerit competẽter, ad arbitrium eius cuius sñiam cõtempsit. extra de priuil. episcoporum. li°. vi. Et si postquã ẽ ei interdictus ingressus ecclesie, ingerat se diuinis ĩ suo officio. sicut pri9 irregularis efficitur. & sic uidetur intelligendum de clericis secularibus & regularibus. sed & si se pelleret publice excommũicatuz eet excõmũicatus, ut supra dictum est. Si autẽ talis participatio fieret per metum, ut quia tirannus cogit per metum mortis sacerdotez celebrare. & si culpa attenuetur per talem metũ. non tamen simplr̃ excusat, ß'm hosti. sed ß'm gui. & hugu. metus qui cadit in constantez uirũ excusaret in hmõi. Quarto. participatio cum excõicatis fit. non in crimĩe. sed ĩ aliis actib9 humane conuersationis, ut loquendo. comedendo. salutando. & huiusmodi in casu non concessis, & per hoc efficitur excõicat9 minori, & si pertinaciter, & cõtra

probibitionē supioris cōicaret ī predictis minori excōicatus etiā posset excōicari maiori. Nota tamen ꝙ dicta sniā excōicatiōis scilꝫ maioris lata contra participantes cum excōicatis in loquela ⁊ huiusmōi. non tenetur. nisi premissa esset trina admonitio. uel una pro tribus. ⁊ nisi exprimantur ipsi admonēdi nomīatī extra eo. statutum. li°. vi°.

Nota tamen ꝙ propter predictā participationem licet quidaꝫ ut Rai. dixerint incurri peccatuꝫ mortale. tamen Tho. ī quarto. di. xviii. dicit ꝙ probabilius ē quod alii dicunt. s. non esse mortale. nisi in quatuor casibus. Primo. s. participando ī crimīe Secundo participando in diuīs Tertio in ꝯtemptu ecclesiastice discipline. Quarto ꝯtra probibitionem preceptoriam supioris Idem pe. ⁊ abbas. Archi. ii. q. iii. sicut. ⁊ sic ītelligiť illud. c. Sicut apli. s. ꝙ cū quis per ꝯtēptum participat. tunc potest exꝯmūicari. quia mortaliter tunc peccat. Idem. Jo. an. ⁊ Jo. de lig. ⁊ Ri. in quarto. Qui ergo participat cū exꝯmunicato maiori in diuinis. s. cum eo dicendo officium uel ministrando ei sacramēta. uel audiēdo missaꝫ cum eo. ẜm omnes peccat mortaliter ut dr̄ in quodam scripto super quarto. quod uerum est ẜm ea que sunt in corpore iuris sed hodie secus per extrauagātē

Martini. v. quam habes supra c. ultimo de maiori exꝯīone. ibi uide. Nota ꝙ participans cū exꝯīcato minori. nō incurrit exꝯīonem aliquam uel pecatum. ⁊ h° est quod ꝯmuniter dicitur ꝙ exꝯmunicatio. s. maior non transit in tertiam personam. xi q. tertia. quoniaꝫ multos. ī quo quidem ca°. gregor. subtrahit a ꝯmuni exꝯmūicatione mīori. ꝙ plures drn̄tias personaruꝫ ꝯmunicantes excōmunicatis maiori Que tamē omnes ꝯprehendūt in isto Uersu. s. Utile. lex. humile. res ignorata. necesse. Hec anathema facit ne possit obesse Utile id est propter utilitatē exꝯmunicati. uel etiam participantis. Lex idest propter legeꝫ matrimonii. Humile id est propť subiectionem naturalem. uel aliquam seruitutem ut in filiis seruis ⁊ huiusmodi. Res ignorata id est quādo nescitur quis ē exꝯmunicatus. ignorantia. s. facti Necesse idest propter necessitatē exꝯmunicati. uel participantis. Uide tamē clarius de quolibet horum in sequentibus pag̃.

Primo quideꝫ excusat particip ātem cum exꝯmunicatis ut non incurratur minor exꝯmunica°. Utilitas. que potest esse duplex Una quidem ipsius excōicati. ut cū quis loquitur ei de his q̄ pertinent ad absolutioneꝫ procurandam. uel etiam alias ad salutem anime. licet alia incidenter

interponat ut magis proficiat. Unde et ad predicationē admittitur. extra eo. responso. et per hunc etiam modum predicatores qui apud excōicatos in predicationibus et cōfessionibus quasi gerūt causas eorum. qui ab ipsis expoliati fuerunt. elemosinas licite possunt accipere ab ipsis excōicatis, presertim si alias in locis illis non ualent sustentationem habere. extra eo. cum uoluntate et etiam secundum hosti. extra casum necessitatis. dum sperant probabiliter de proficiendo eis. Secūda utilitas pōt esse ex parte participantis ī temporalibus uel in spiritualibus. et in temporalibus quidem ut cum petit ab excōicato quod ei debet dare. ut in dicto ca°. si uere. Unde si nolit dare poterit in iudicio conueniri. alias ex delicto suo cōmodū reportaret. extra. de iudi. intelleximus In spiritualibus autē licite pōt loqui de salute anime sue petendo consilium si est necessitas. et non posset habere recursum ad alium secundum guil. ¶ Secundo excusat lex matrimonii in huiusmōi participatione. cum distinctione tamen. nam aut excōicatio est lata etiam in alterum propter matrimonium illicite contractum, et tūc neuter potest cum altero participare. aut excōi° est lata propter aliud delictum. et tunc in participatione quo ad redditionem debiti uterque excusatur.

In aliis uero excusatur mulier participando cum uiro excōicato sic non excusatur uir participando cum uxore excōicata. ex eo quod cum sit caput eius debeat eā cogere ut faciat se absoluere. argumē. vii. q. i. sicut. hoc sRai. et goff. Si autem uir uocaret excōicatum ad mensam, credit guil quod non possit uxor comedere cum uiro ad illam mensam. sed bene in eadem domo. in alia mensa. ita remota quod possit dici quod non comedunt simul. Et de bonis quidem cōmūnibus aut de his que daret mariti sui nomīe excōicati. secundum gui. nō debent accipi elemosinaliter. nisi scilicet ī necessitate sed de bonis propriis si dat uel si concessum ei fuisset a marito excōicato. ut de bonis omnibus daret ipsa nomine proprio. pōt accipi. ¶ Idem de familia excōmūnicati quo ad elemosinas dandas. ¶ Tertio excusat humilitas subiectionis uel seruitutis. et primo quidem filii. qui sunt in patria potestate uel etiam mancipati, qui sunt cōmensales patri et ab eo recipiunt necessaria excusantur participando cū patre excōicato dūmodo nō ī crimīe Alii autē filii nō excusant secundum gui. Secūdo excusant monachi participando cum abbate excōicato. secundum guil. qui sunt quasi familia eius. Tertiō excusantur clerici participando cum suo epō excōicato. illi .s. qui sunt eius

officio deputati. sicut ⁊ alii ser
uientes. Alii uero clerici non.
xciii. di. miratus. ſm hosti.
Quarto excusantur serui ⁊ an
cille. scilz seruilis condicionis.
Quinto excusantur rustici ser-
uientes et alii subiecti. qui non
sunt adeo curiales ut eorum cō
silio scelera perpetrentur. xi. q.
tertia. quoniā multos. Cuz di
stinctione tamen. ſm guil. quia
si tales persone ante excōicatiōz
domī seu patroni obligauerūt
se seruituti. ⁊ seruitium intraue
runt. postea sciūt de excōicatōe
non tenentur discedere. Si aūt
post excōicationem intrauerūt
in seruitium. si tūc ignorauerūt
excōicationem non tenētur dis-
cedere. Sed si sciuerunt tenētur
discedere. nisi necessitas eos cō-
pulisset ꝙ fierent de familia eiꝰ
⁊ quod dicitur de rusticis itel
lige qui coluut terraz domīoꝝ
suorum. ⁊ hoc etiam extenditur
ſm guil. ad illos qui dicuntur
mediatorii ⁊ qui propter cultu-
ram recipiunt certam portionez
fructuum. nam ⁊ possunt cōica
re quātū oportet propt̄ culturā
⁊ huiusmodi rationem. Idem
intelligendum est de nutriciis.
⁊ similibus. qui si a domīo re-
cederent non haberēt unde uiue
rent. arg. extra eo. Si uere. ibi
etiaz in dicta decretali excusan
tur. qui cum nautis excōicatis
conueniunt de transferendo con
tra sarracenos. Sexto excusant
patres ⁊ domini participādo cū
filiis aut seruis excōicatis. non
quidem simplr̄. sed ſm Tho. in
quarto dis. xviii. in his in qbꝰ
sunt obligati. quia sicut inferio
res obligantur ad obsequiuz su
periorum. ita superiores ad pro
uidentiaz inferiorum. Rai. tam̄
⁊ guil. goff. ⁊ hosti. dicunt. ꝙ
tutius est tenere ꝙ non excusan
tur tales quia tenebant eos cor-
rigere. arg. xxvii. q. i. de filia
Quod uidet̄ quādo ex defectu
ipsoruz. quia . s . non correxerūt
inciderunt in sn̄iam. uel perma
nent in ea. Sed ubi per eos non
stetit. ⁊ instant ut querant abso
lutionem. habz locū quod dicit
Tho. ¶ Septīo ſm host. seruis
mercenariis pn̄t cōicare condu-
ctores eorum. ubi sine magno ī-
comodo eorum. eos uitare non
possunt. Et idem de sociis haben
tibus aliquid cōmune. alias aūt
non possunt cōicare. concordat
ber. ¶ Octauo armiger uel ser-
uiens militi ſm gui. excusatur
cōicando ei. non autē cōicando
cum excōicatis cum quibus do
minus suus cōicat. ¶ Nono ua
salli cum teneantur reddere tri
buta pensionis suis dominis ex
cōicatis. non peccant eis cōican
do. licet soluant in propria per-
sona. ſm guil. Notauit tn̄ hug
de huiusmodi uasallis. qui cuz
absoluti obsequio fidelitatis ꝙ
diu eoruz dominus ē excōicatꝰ
debēt ab eo abstinere. xv. q. vi.

nos sanctorū. ¶ Decimo excu-
sat huiusmodi participationem
res ignorata, ut dicit guil. idest
ignorantia facti probabilis. ſm
guil. extra de cle. ex. ministrā.
apostolice. Sed ignorātia iuris
non excusat: nisi eos quibus lic3
ius ignorare, ut sunt pueri non-
dum dolicapaces. dicitur autem
quis ignorare factum, ut quia nō
constat ei ꝙ ille fecit tale quid
puta ꝙ clericum verberavit, qa
nec ipse vidit, nec ē fama ita pu
blica ꝙ omnīo debeat credi, naz
si ab adversario audiet, vel levi
fama non debet sibi de hoc for-
mare conscientiam. xi. q. iii. nō
solum. Si vero est publica fama
vel auditur a fidedignis, ꝙ ali-
quis sit publice excōicatus, vel
quia notorie aliquid fecit propt
quod incidit ī excōicationem, dēt
evitare, et inquirere veritatem, si
non plene scit, et interim eum evi
tare et in occulto et ī publico do
nec fuerit certificatus. ſm Ray.
Item si audivi aliquem excōica-
tum publicari parisius, quē post
ea invenio bononie, licet quidam
dixerint ꝙ debet evitari ubique
tamen ſm guil potest benignius
dici. s. ꝙ si possunt facere proba
re excōionem puta per testem et
instrumenta. teneor vitare. alias
non nisi in illa diocesi. Item si
audivi aliquem excōicari, vel vi
di incidere in factum damnatū
per excōicationem, et exinde non
vidi eum nisi post annum. ſm

guil. si ille ē talis homo ꝙ cre-
datur esse timoratus, et qui tūc
servabat excōicationē, modo nō
servat. possum credere eum abso
lutum. Si vero nō est talis dēo
eum evitare. Si occultum est oc
culte. vi. q. ii. si tantum. et c. se
quenti. Si manifestum publice
nisi constet mihi de absolutiōne
¶ Item si prelatus vel sacerdos di
cat mihi ꝙ vidit parrochianum
suum aliquid facientem propter
quod incidit in excōicatōem, non
est autē illud publicum, sive cre
dam sive nō credam illud nō te
neor illum vitare quantum scilicet ad
vitandū minorem excōicationem.
et multo minus vitare non tene
or si dicat mihi alius ſm guil.
No. Si tamē prelatus epūs vel alius
diceret mihi de suo subdito ꝙ
esset excōicatus denūciādo mihi
sniam et casus est talis de quo
solet fieri excōicatio, debeo cre
dere et illum vitare. Si autem
dicat cōi locutione nō teneor.
¶ Item si audivi ab ipso excōica
to de sua excōicatione et hoc in
confessione ſm gui. non teneor
vitare. idē hosti. Si vero extra
confessionē ſm omnes debeo eū
vitare sed in occulto solum, nisi
sit publice excōicatus. ¶ Item si
scio habitu aliquem esse excōica
tum, actu autem non adverto et
sic ei cōico subito ſm guil. non
incido in excōicationē, nec peco
item si dubitatur de excōicatiōe
aliquorū, et dubitatio talis pcedit

sniam iudicum. puta quia nōdū est declaratum per iudicum con sensum. non sunt uitādi. si post concordem iudicum determina tionez adhuc ambiguum sit. ma gis standū est sniē iudicū. ꝛ illi sunt uitandi. ꝭm Tho. in quolz Quinto excusat necessitas tam excōicati ꝙ participantis. Unde peregrini uiatores. ꝛ similes ī necessitate constituti. licite pnt recipere ab excōicatis. ꝭm īnoc ꝛ hosti. xi. q. iii. qm̄ multos. Similiter excōicatis potest ali quid dari causa humanitatis. ꝭm guil. ī sustentatōnē. quādo scilz indigent. nec est expectanda ultīa necessitas. et si excōicat9 petat hospicium. nō tenetur ex pectare. donec ab omnibus sit aliis repulsus. intelligitur tantū quo ad necessaria uite. secus si peteret alia utensilia ut fossoriū uel securim. ꝛ huiusmōi. Item si uocatur quis a iudicibus ex cōicatis sub quorū iurisdictiōe est. ut stet iuri. uidetur cas9 ne cessitatis. ꝛ similiter si coraz eis conueniunt iniuriatores suos. ꝭm guil.

peregrini uiatores

Extra predictos casus prohi betur in iure. xi. q. iii. cuz excōicato. ꝛ sequentibus. parti cipare cū excōicatis in hiis que in isto uersu continentur. Os. Orare. Vale. cōmunio. Mensa negatur. alias minor excōicatio

in q̄bz p̄hi bet participa

incurrit. Primo quidem non debet participare cuz excōicatis maiori ī locutione. ubi nota ꝭz guil. ꝙ familiaritas. uel pudor uel scandali timor. non excusat participantē cū talibus in locu tione. uel alias in casu non con cesso. Item non licet litteras excōicati recipere. uł ei mittere uel nuncios. uel litteras. nisi in casu quo licerz ei loqui. secūdū gui. ꝛ Ugu. Itē si munꝰ reci pit ab eo sciēter. q̄uis nō debue rit recipere. tamē non tenet red dere. sed debz ex consilio paupe ribus erogare. uel excōicato re mittat ad sui ruborem. ꝭz guil Secundo nō debet participare in salutādo. alias qui salutat ex cōicationez minore incurrit. idē si resalutat salutantez. Sed si as surgat. uel reuerentiam exhibe at quis excōicato. aut inclinet se salutāti. aut moueat labia quasi resalutans eum. tamē non dicat ꝭm guil. non incurrit excōionez cum pene sint restringende. de pe. di. i. pag. pene. Item cuz ei scribitur non est salutandus. sed loco salutationis dicendum spiritū consilii sanioris. Si aūt salutatur. potest responderi de9 emendet uos ꝛ huiusmōi. Tertio prohibet orare cum excōica tis. Unde si excōicatus intrat ecclesiam ꝛ ibi se firmat. alii te nentur exire. uel procurare ꝙ ex eat. si manifestum est eū esse ex cōicatum. ꝭm Rai. xi. q. iii.

Sicut apostoli. Si vero est occultum tunc illi qui sciunt, exibunt secrete et caute, ita quod non sequatur manifestatio eius si possunt, alias non exibunt. vi. q. ii. si tantum. Occulte enim excommunicatus occulte debet moneri ut exeat. Si autem excommunicatus sit in ecclesia non causa orandi, sed pro alio negocio non video quare in eadem ecclesia orare non possim. ut ait innocentius. Circa officium vero misse nota secundum Rai. quod si excommunicatus intrat ecclesiam iam missa incepta, si occulta est eius excommunicatio non debet sacerdos dimittere missam vii. q. i. nihil. Si vero est manifesta moneat eum publice ut exeat. Si vero non vult exire, nec commode potest ipsum facere expellere, et sacerdos nondum inchoavit canonem, debet dimittere. Argumentum. xxiiii. q. i. omnes qui. Si vero priusquam ille ecclesiam intret. vel priusquam sacerdos eum videret, iam canonem inchoavit, debet sacerdos procedere in officio simul cum eo qui assistit ei tantum. Alii enim omnes debent exire ecclesiam, si excommunicatus non exit ipse de quo communiter scitur. ita tamen quod finito canone. et sumpto sacramento, antequam dicatur post communionem, moneat illum quod exeat. de conse. dis. ii. relatum. concord. hosti. et goff. quod si non vult exire potest eum sacerdos eicere, etiam si clericus sit. et si non potest eici in sacristiam rediens dicat communionem et post communionem que restabant. item secundum Tho. in quarto. dis. xviii. potest pro excommunicatis orari, quamvis non inter orationes que pro membris ecclesie fiunt, et tamen fructum non participant quamdiu in excommunicatione manent, sed oratur ut detur eis spiritus penitentie ut ab excommunicatione solvantur.

Quarto prohibetur participare cum excommunicato in mensa, sed si hospitatus sum in aliqua domo ad mensam, et superveniat et ingerat se excommunicatus, secundum gui. si est publice excommunicatus surgere teneor, non obstante cuiuscumque scandalo. Si vero est excommunicatus occultus, et non possum sine eius nota. non teneor surgere. Item superveniente publice excommunicato non teneor exire de domo. immo etiam et si scirem aliquem publice excommunicatum receptum esse in aliqua domo possum ibi hospitari. Si tante capacitatis sit locus quod possim eius communionem vitare. Nam licet mihi cum excommunicato in eadem camera comedere, sed non in eadem mensa. Similiter nec in eodem lecto iacere, quod si veniam invitatus ad aliquod festum vel convivium et invenio ibi aliquem excommunicatum publice teneor recedere, neque debeo ibi epulari, licet sedeat ad aliam mensam, quia omnes tales convenientes ad festum vel convivium simul invicem communicare dicendi sunt. gui. Item si quis amico suo excommunicato venienti comedere

ad domū suā ꝯmittit ei domū
⁊ claues ut ꝑmittit eū ꝯmedere
sepati ī domo sua si hᵒ faciat ī
fraudē ut sic eū n̄ offēdat sȝ fa-
uorem eius acquirat īcurrit mi
noreȝ excommūicationē. Si aūt
facit. quia timet ne forte uiȝ ille
inferret non incurrit. ¶ Item si
facit hoc causa humanitatis qa
si putat eum indigere hospicio.
uel alimento ⁊ de hoc facit pro
testationē. non incurrit. gui.
¶ Quinto prohibetur cuȝ excom
municatis haberi ꝯmunio. sciȝ.
in aliis etiaȝ actibus hūane con
uersationis. ⁊ precipue actibus
legittimis. Unde non debet qs
facere aliquē ꝯtractū cū excom
mūicatis tenet tamē contract9
initus cum talibus si ipse con-
trahens non obligat se ad com-
municandum cū exconmūicatis
ut si quis uēdat ⁊ tradat reȝ ex
cōicato ⁊ statim preciū recipiet
Si uero obligat se ad cōicanduȝ
cū excōicato in casu non conces
so non tenet contractus ut si ꝓ
mittat. uel etiam iurat ꝙ uēdat
ei aliquid uel locabit ⁊ hoc sm̄
Rai. Sed innoc. dicit ꝙ oēs
contractus initi cū excōicato et
sciēter. ⁊ durāte excōione tenēt
⁊ ex ipsis agitur contra excōica
tuȝ sed ipse excōicatus agere n̄
poterit pro tali ꝯtractu nisi post
absolutionē quod uerius uidetͬ
idem gui. ¶ Item cum quis iu
rauit soluere alicui in certo ter-
mino ⁊ interim ille excōicatur.

sm̄ Rai. non debereȝ sibi solui
dum stat ī excōicatione sed de
poni illud debitum. in ede sacra
innocēn tamē dicit. consulim9
tali ꝙ det. naȝ ⁊ seruiens tenetͬ
seruire excōicato ⁊ ꝓmisit xi.
q. iii. quoniā multos ⁊ hoc ue
rius uidetur. Idem si quis reci
piat mutuū ab excōicato ut cō
ducit aliqd ab eo ꝓ ꝑcio reddē
do tempore excōicatōis. ipso ꝑ
cio ut mutuato quo ad obsigna
tionem ciuilem uel obligationē
ex qua actio nascitͬ ⁊ potest pe-
ti non reddere. nisi post eius ab
solutionē obligatur tamē ei qᵒ
ad naturaleȝ obligationē host.
Item si prespiter locauit operas
suas alicui domīo. dū ipse dn̄s
esset excōicatus non ualuit loca
tio. secus si ante. Sȝ nō poterit
ei seruire ī diuīs ī excōicatōe ꝑ
manēti. hosti. ¶ Itē siquis emat
uel uendat ex seruiēte excōicato
nomīe excōicati non est contra
hendum cū eo sicut nec cum ex
ꝯīcato. guil. ¶ Nota ꝙ ille q
īcidit ī excōicationē quis com
posuerit cū aduersario ut satisfe
cerit de iniuria ⁊ etiam si uadit
pro absolutione uel etiaȝ si non
dum sit denunciatus cum tam̄
manifestū sit de ei9 excōicatōe
debet euitari quousqȝ sit abso-
lutus. extra eo. cum desideres.
sm̄ Rai. īmo etiā si iaȝ iurasseȝ
stare mandato epī an̄ absolutōȝ
tam epūs ꝙ̄ alii ei cōicantes in-
currunt minoreȝ excōicationem

Excom.º minor a iure

etiã si fuit ab ipso epõ excõicatꝰ non enĩ põt ipse cõicare tali. nec dare licentiã alicui communicandi quin incidat in minorez excommũicatioẽz. extra. eo nuper. xi. q. iii. excõicatos. per hoc autem ꝙ papa salutat aliquem. vel participat. non intelligitur absoluere. ut ĩ cle. si summis.

¶ Excommũicatio autẽ minor et a iure ⁊ ab homĩe fertur. ¶ A iure quidez primo propter participationẽ cũ excõicatis maiori. ut dictum est. ¶ Secũdo pro sacrilegio. xvii. q. iiii. miror. ¶ Tertio. pro notoria fornicatione precipue clericis. extra de cohabit. cle. ⁊ mulie. uestra. ¶ Quarto pro simonia. etiã occulta ĩ ordine suscepto. extra de simo. tanta. ¶ Quĩto cũ quis recipit ecclesiam de manu laici. ⁊ sic eam tenet. xvi. q. vii. siquis deĩceps ¶ Sexto secũdũ quosdam. cum in bello ĩiusto exercet artẽ balisteriorũ contra xpianos. ex. de sagitta. artem. ¶ Septimo in dissidẽtibus pauperũ oppressionibꝰ manifestis. raptoribus. publicis usurariis. etiam meretricibus. qui large dicunt̃ excõicati ĩquãtum oblationes eorũ ad altare non recipiuntur. ¶ Octauo ĩ ill͛ quibus negat̃ ecclesiastica sepultura. ⁊ qui moritur ĩ torneamẽto. quia priuatur ecclesiastica sepultura. etiã si penituerit. ⁊ idẽ potest dici de illo qui non confitetur semel in anno. ut dicitur. extra. de peni. ⁊ remissi. omnis

Nono in quolibet notorio peccatore. dis. xcv. illud. ⁊ de conse. dis. ii. pro dilectiõe. ¶ Ab hoĩe autez ferri potest minor excõicatio. ut ab epõ. ⁊ quolibet inferiore iudice ecclesiastico. extra. de offi. ord. cum ab ecclesiarum. ⁊ hoc siue pro cõtumacia. v. q. ii presenti. Siue pro aliis culpis. Idem siue simpliciter. de pe. d. prima. in actione. siue ad tempꝰ dis. lxxxvi. caº. tanta.

Est autẽ effectus principalis excõicatõis mĩoris ut talis remoueatur a participatione sacramentorũ. ⁊ si se ĩmisceat. peccat mortaliter. non tamẽ incurrit irregularitatez. etiam si celebrat. peccat etiaz conferendo sacramenta. sed ab eo collata non carent uirtutis effectu. nec prohibetur eligere nec ea que rõne iurisdictionis sibi competunt exercere. si talis tamen scienter electus fuerit. eius ẽ electio irritãda. extra. de cle ex. mini. si celebrat. Talis enim ſm guil. est seperatus ab osculo pacis. quod ẽ in missa. quod est quasi loco cõmunionis. non autẽ ab horis dicẽdis. cũ aliis. Inno. tenet ꝙ excõicatus minori. sacramenta conferẽdo peccat. sed subditi nõ prohibentur a receptione. licet ipse conferẽdo se maculet. host. dicit. ꝙ conferẽdo ñ participat

quia non confert ad suam utilitatem. sed aliorum. dicitur enim participare partem capere. et sic videtur comprehendi utilitas ipsius participantis. ¶ Jo. de lig. videtur tenere in pluribus locis quod excommunicatio minor seperet a participatione passiua tantum sacrorum scilicet quod talis non potest recipere sacramenta ante absolutionem. Cum eo concordat Pe. de palu. in quarto. di. xviii. dicit enim quod minor excommunicatio excludit a participatione sacramentorum. non a participatione diuinorum. Unde quicquid alii dicunt licite potest missam audire. et osculum pacis accipere. et ecclesiam officiare. dummodo tamen nullum sacramentum percipiat. nec matrimonium. nec aliud nisi prius absolutus. ¶ Et quod Wil. dicit de osculo pacis. Respondeo quod ideo osculi pacis et panis benedicti datio successerunt loco communionis ut indigni non admittantur ad ista.

Absolutio autem ab ipsa excommunicatione minori fieri potest a proprio sacerdote. extra eo nuper. et dicitur proprius sacerdos qui illum potest absoluere a peccatis quicunque sit. ab alieno autem qui secundum illum non potest audire. non potest absolui. secundum Tho. hosti. et alios. si etiam ipse sacerdos proprius esset excommunicatus excommunicatione minori potest nihilominus absoluere talem. extra. eo duobus ¶ Excommunicatus autem maiori si ingerat se communioni aliorum peccat. secundum Ray. et si in contemptum hoc faceret. mortaliter peccaret. debet quoque ut alius excommunicatus uitari. secundum hosti. nec per constitutionem constantie factam de qua habetur in fine. tollitur quin ipse excommunicatus debeat se subtrahere a communione fidelium in diuinis. et extra. ¶ Et nota. secundum petrum de peru. extra de sente. ex. super ca. inquisitionis. quod si prelatus precipit subdito quod celebret excommunicato presente. quem subditus scit excommunicatum. prelatus uero mandans et alii de eius excommunicatione ignorant. subditus ipse in hoc parebit prelato. et sic celebrabit. protestari tamen debet celebrans illi quem excommunicatum scit quod non intendit cum illo concelebrare. sed cum aliis non excommunicatis. ¶ Idem dicit. quod si scio aliquem excommunicatum quem uitare teneor et in publico. non teneor illi communicare etiam ad mandatum ecclesie. sed potius debeo pati excommunicationem. Si uero pro certo nescio. sed probabiliter credo in tali casu pro me solum illi non communicabo. sed ad petitionem alterius uitare non teneor. ¶ Nota diligenter quod licet secundum iura communia excommunicati etiam non denunciati deberent euitari. ut dictum est tamen per constitutionem factam constantie istud extat modificatum. et in consilio basiliensi

Decretu͂ concilij Basilien͂ super moderatione iuris de euitandis excommunicatis et fuit confirmatum in concilio Basilien͂

anteq̄ scissurā facerent renoua ta fuit q̄ videlꝫ fideles nō tene antur tales euitare in diuinis ⁊ extra. nisi fuerint publicati seu denunciati. excepto casu de inie ctione manuū in personas eccle siasticas notoria. ⁊ ideꝫ de aliis censuris ecclesiasticis. Tenor constitutionis ipsius est iste.

Decretu͂ concilij

INsuper ad euitanda scādala ⁊ multa pericula que cō sciētiis timoratis ꝯtingere pn̄t. cristi fidelibus. tenore presentiū misericorditer īdulgemus. q̄ ne mo deinceps a cōione alicuius sacramentorū administratione. uel receptione. aut aliis quibuscunqꝫ diuinis intus uel extra. pretextu cuiuscunqꝫ sn̄īe aut cē sure ecclesiastice a iure uel hoīe generaliter promulgate. teneat̄ abstinere. uel aliqueꝫ uitare aut interdictum ecclesiasticuꝫ obser uare. nisi sn̄ia ut censura hm̄oī fuerit illata contra personā collegium. uniuersitatem. ecclesie comunitatē. uel locum certum uel certā terram a iudice publi cata uel denunciata specialiter ⁊ expressa cōstitutionibus ap̄licis ⁊ aliis non obstantibus quibuscūqꝫ. saluo si queꝫ pro sacrilega manuū iniectione in clericū sen tentiam latam a canōe adeo no torie constiterit incidisse. quod factū non possit aliqua tergiuer satiōe celari. nec aliq° suffragio excusari. nam a cōione illius. licꝫ denunciatus non fuerit, volum⁹ abstineri iuxta canonicas sanxiones in consilio cōstantiensi. sub Martino quinto. Hoc decretuꝫ ut dictum est fuit approbatum iterum in consilio basilieñ. ⁊ p eugeniuꝫ tunc papaꝫ. ut asseruit mihi dominus iulianus qui ibi legatus fuit ⁊ aliꝰ etiā. Possꝫ dubitari utrū papa posset dispē sare seu licentiā dare q̄ quis pticipet cum excōicatis maiori ī diuinis ⁊ extra. ⁊ uidetur q̄ n̄ quia ut cōiter dicitur nō potest dispensare papa in doctrina apo stolorum ⁊ ratio est. quia hec doctrina uidetur pertinere ad iꝰ diuinum in quo s̄m omnes pa pa nō potest dispensare. hoc enī est de doctrina ap̄lorꝫ. s. nō cō municare excōicatis. ut xi. q. iii Sicut. ⁊ patet. i. corinthe. v. ⁊ secūda io. i. ergo. ⁊c. In con trarium est quia ecclesia ī hm̄oī ordinationibus que pertinēt ad salutem animarum errare non potest cuꝫ regatur a spiritu san cto. ut habetur d. viii. Qui cō tempta. sed ecclesia per supradi ctum decretuꝫ insuper concessit talem licentiam ⁊ papa etiaꝫ fre quenter dat hm̄oī licentiam. ad tollenda scandala que multū de bent caueri. ut di. l. ut constitu eretur. g° potest. ⁊ sic ꝯmuniter te netur. Ad argumētū respondeo s̄m Tho. ī quarto. q̄ nō omnia que sunt in doctrina ap̄lorū seu

epistolis eorum pertinet ad ius diuinū. pro ut proprie et stricte sumitur. s. pro his que pertinent ad fidem et substantiaz sacramētorum. et moralia necessaria ad salutem. in quibus papa dispensare non potest. sed solus deus. Sed quedā sunt ī epistolis apostolorū pertinentia ad ritus. et decentiam cristiane religionis. que sunt pure ordinationes apostolorū. non dei seu iuris diuini et in hoc cum ecclesia nunc hēat illam potestatem quam tunc. et papa succedit Petro. qui prefuit in huiusmodi omnibus apostolis ideo potest huiusmodi tollere. uel suspendere ordinationes cuz uiderit expedire. sicut etiaz dispensat cum bigamo. ut xxxiiii dist. lector. quod est 9tra textū apostoli. i. thi. iii. ubi dicit bigamū non promouendum.

De interdicto

Quia interdictū ecclesiasticū habet similitudinē aliquaz cū excōicatione. est enim ipsuz interdictuz seperatio a certis sacramentis. et omnibus diuinis officiis. et ecclesiastica sepultura ut haberi potest ex decretalib9 extra de sponsa. non nobis. et de peniten. et remissi. quod in te ideo post tractatum de excōicatione. nūc aget de ipso īterdctō et precipue ꝯm ea que notauit. io. cal. ī tractatu quem fecit de ecclesiastico interdicto. ubi multa ponuntur notata per hostiē. et innocē. que non habentur in summis. Conclusiones seu determinationes tantum ponendo et opiniones contrarias et ratōs ac etiaz multas allegationes circa huiusmōi positas ibi omittēdo causa breuitatis. ¶ Primo ergo sciendū ꝙ sub nomīe censure ecclesiastice ista tria comprehenduntur. s. excōicatio suspensio et interdictum. extra de uer. signi. quereti. et excōicatio quidem et interdictum ad laicos et clericos potest extendi. sed suspēsio tantū clericos respicit cōiter et ideo de ipsa postea tractabitꝰ suspensione. et demū de irregularitate. conueniunt autē predicta tria ꝯm hostiē. in pluribus. Primo. quia sicut excōicatō dꝫ fieri in scriptis 9tinentibus causam ipsius. ita et sñīa suspensionis et īterdicti. ut habetur extra eo. cum medicinalis. li°. vi°. ¶ Secundo quia sñīe excōicatiōis suspensionis et interdicti non releuantur per sequentem appellationem. sed per precedētem. ¶ Tertio quia ligati aliqua sententia de predictis. nec eligere. nec eligi possunt. ¶ Quarto quia nl'lus ligatus aliqua predictarum sententiaruz debet celebrare diuina. alias efficitur irregularis ¶ Quinto quia tales sentētias dꝫ precedere admonitio scilicet cuz feruntur ab homine. ¶ Sexto.

quia quilibet eorum iurat/ante ꝙ absoluatur non amplius contrauenire. /⁊ in omnibus potest fieri relaxatio ad cautelam/ ubi nisi esset interdictū generale promulgatum/ quia tunc non habet locum relaxatio ad cautelā/ extra eo. presenti. li°. vi°. ¶ Septimo quia huiusmodi sniē debent obseruari per superiores. ¶ Octauo quia nullus eorum durante sententia pōt testificare. extra. de testibus. veniens. ¶ Nono. quia superior nō debet ipsas sententias reuocare. uel pronūciare nullas. uel de ipsis aliquid disponere. nisi uocatis partibꝰ.

¶ Decimo/ quia illi/ qui per priuilegium sunt recepti in proprios ⁊ speciales romane ecclesie uel apostolice sedis filios/ licet ꝓpter hoc non essent exempti/ tn̄ sicut nec excōicari/ sic nec īterdici nec suspendi possunt/ ab alio ꝙ a romano pontifice/ uel legato de latere. extra de uerb. signi. ca. i. libro. vi. Idem io. cal. excepto primo quem non ponit. differunt autē ista tria in his. ¶ Primo quidē/ quia excōio ⁊ suspēsio proprie feruntur contra singulares personas/ ⁊ excōicatio quidem contra clericos ⁊ laicos. Suspensio uero tantū contra clericos/ interdictum uero fertur/ contra loca propria/ uel uniuersitates ⁊ collegia/ interdictum tn̄ etiam contra singularē psonam fertur. / ⁊ si non ita proprie.

Secundo/ quia cum suspenso ⁊ interdicto/ participari pōt ī aliis omnibus. exceptis sacramentis certis/ ⁊ diuinis officiis/ Non autē cum excōicato/ ut dictū est supra in tractatu de excōicatiōe. /Tertio effectus sniē excōicatōis late/ non potest suspendi. sed effectus aliarū sic. ¶ Quarto/ quia epī non incurrunt aliquā sniā suspensionis uel interdicti prolatam ab homiē. uel iure/ nisi specifice exprimātur. extra. de sen excō/ quia periculosum. li°. vi° quod/ priuilegiū nō habent ꝗtū ad excōicationē. ¶ Quinto/ qa interdictum generale loci/ nō potest ad cautelam relaxari/ sꝫ bn̄ ab excōicatione ⁊ suspensione. ad cautelā quis potest absolui/ /Sexto quia interdictum generale in locum/ non potest proferri sine licētia spāli pape/ pro pecūiario debito/ ⁊ suspensio. extra. de appell. ꝑterea. hoc io. cal/ De ipso igitur interdicto / quatuor uidenda sunt/ primo a quo feratur/ Secundo contra quē ferat/ Tertio quis sit eius effectus/ Quarto quomodo feratur / et quomodo postea tollatur/ uel relaxetur.

Sciendum ergo primo/ ꝙ interdictum fertur a iure. et ab homiē/ ⁊ ab utroqꝫ generale/ /quandoqꝫ interdictū speciale/ et

quandoqz etiam singulare. Et generale quidē dicitur quod fertur contra regnum. prouinciam ciuitatem. castrū. uel uillaz. uniuersitatem. uel collegium. ⁊ huiusmodi ¶ generale interdictuz fertur a iure in his casibus. Primo si collegium uel uniuersitas ciuitatis uel loci cogit ecclesias. uel ecclesiasticas personas soluere guidagia uel pedagia ul' ab ipsis ecclesiis uel ecclesiasticis personis exigit uel extorq̄t pro propriis rebus. quas non cā negociationis deferunt. hoc ipo iure sunt interdicti. de censi. q̄ꝑ li°. vi°. io. cal ¶ Et addit tamē iste casus non est receptus. nec seruatur. licet postea sancitum fuerit penas predictas. ⁊ alias contra non parentes debere per locorum diocesiz publicari. i cle menti. eo. ti. presenti. sed cōiter ista opinio non tenetur. quia ⁊ si de lege dicatur. q̄ confirmat cum more utētium approbatur ⁊ propter contrariam consuetudinem abrogatur. di. iiii. leges Non sic de snīa excōmūicatōis quia subito trahit secum suum effectum. ¶ Ibi etiam dicitur in illo ca°. quāꝑ. ubi fertur tal' sententia. contraria consuetudīe non obstante. ¶ Secundo uniuersitas que domos locauerit. ul' conductas habere permiserit alienigenis usurariis ī terra sua ad exercēdum fenus. de usuris. ca°. primo. libro. vi°. ¶ Tertio uniuersitas que represalias contra personas ecclesiasticas cōcedit. uel cōcessas ad illas extēdit nisi id reuocauerit infra mēsem a tempore concessionis uel extēsionis. de iniur. ⁊ damno dato ⁊ si pignorationes. li°. vi°. ¶ Quarto si ciuitas īterdicta qn̄ officiales talis ciuitatis in qua debet romani pontificis electio celebrari. ul' representātes ipsaz ciuitatē non seruauerīt ea ad q̄ tenentur per decretalez. ubi periculum. de elec. li. vi°. uel fraudē in eis. uel circa ea cōmiserint. ¶ Quinto interdicta est ciuitas q̄uis preter urbem que consentit dando consilium uel fauorē occidentibus uel percutiētibus cardinalez sancte Romane ecclesie uel que infra mēsez delinquētes huiusmodi. pro ut enormitas facietis exegerit. ⁊ ei facultas affuerit non puniri. de penis. felicis. in fine. li°. vi°. ¶ Sexto ciuitas q̄ epm̄ propriū iniuriose ul' temere percusserit uel ceperit uel bannierit. uel hec fieri mādauerit. uel consilium in his dederit uel fauorē. uel hoc faciētē sciēt defensauerit. ut in cle. de pēis si quis suadēte. Cas9 añt decr̄. clericis. de emu. ecclesi. li°. vi°. reuocatus ē per cle. Quoniam eodē titulo. libro sexto.

Speciale interdictum ē cum interdicitur aliqua ecclesia ac etiā cū interdicuntur omnes

ecclesie unius ciuitatis. vel pro
uincie. quia ⁊ si non in illis ec-
clesiis. tamen in aliis locis illi9
ciuitatis extra ecclesias possent
celebrari diuina. ⁊ audiri ab ho
minibus illius loci. ⁊ huiusmōi
Interdictum speciale scz contra
aliquaz ecclesiā reperitur ī iure
in his casibus. Primo propter
iniuriosum homicidium in eo
perpetratuz. vel iniuriosum san
guinem alias effusum in eo.
¶ Secundo cum propter effusioē
humani seminis studiose procu
ratum est polluta. In his enim
duobus casibus ecclesia ē ita in
terdicta ꝙ ante reconciliationez
non debent in ea diuina officia
celebrari. de conse. di. i. Si mo
tuz. ca. ecclesiis ¶ Tertio q̄do
propter discordiam patronoruz
epūs claudit hostia ecclesie. ⁊
tollit inde reliquias. ⁊ precipit
ut nullus in ea aliquod sacrum
ministerium celebret. donec ad
concordiam redeant. de iur̄ pa-
tronatus c. i. ⁊ ii. non tamē ꝑ
ferens sniam īterdicti. ¶ Quar
to si ecclesia fuit simoniace con
secrata non debet in ea celebrari
prima. q. iiii. ecclesia ¶ Quīto
si principaliter pro questu nō ꝑ
diuino cultu fuit consecrata. de
conse. di. i. si quis basilicam.
¶ Sexto si ecclesia est consecrata
sine licentia episcopi diocesz. de
conse. di. i. precepto. ¶ Septīo.
si sine reliquiis vel in loco deser
to. ⁊ nunquam habitato fuit
dedicata. de conse. di. i. placuit
In omnibus tamē his casibus
q̄uis in tali ecclesia de iure cele
brari non debeat. tamen contra
rium facientes id est celebrātes
non sunt irregulares. quia nō ē
expressum in iure. de senten. ex
is qui. li°. vi°. Sed si epūs per
aliquaz causam de predictis. spe
cialiter ecclesiam interdixit. tūc
celebrans in ea bene esset irregu
laris. ioannes calde.

INterdictū singulare est cuz
īterdicuntur alicui persone
singulari diuina officia ⁊ eccle-
siastica sacramenta. vel uniuer-
saliter vel particulariter quo ad
aliqua ipsorū sacramētorum uel
officiorum. ut de off. delega. ex
litteris. ⁊ de priuile. ca°. primo
⁊ ca°. epōrum. li. vi°. ⁊ de tem
po. ordi. vel non est. ⁊ c. litteras
di. l. placuit. ⁊ de corpo. uicia.
significauit. ⁊ istud potest etiaz
dici suspensio. Ubi primo nota
ꝙ interdictus ab aliquo actu re
spiciēte diuina intelligitur īter-
dictus ⁊ ab omni alio qui īcludi
tur in illo. vel qui sine illo īter
dicto exerceri non pōt. extra de
appella. sollicitudinē. Uñ inter
dictus ab officio sacerdotali nō
debet exercere officia q̄ proprie
competunt sacerdoti. secus si so
lum altaris ministerium sit ei ī
terdictum. ⁊ interdictus a sacer
dotali officio. non pōt exercere
pontificale. quia pōtificale sine

ſacerdotali exerceri nō pōt. de
exceſſ. prela. ex lr̄is. Et eadem
ratione interdictus ne promoue
atur ad inferiores ordines. non
pōt promoueri ad maiores. uel
interdictus ideſt ſuſpēſus ab ex
ercicio inferioris ordinis nō pōt
ſecus ſi ſine illo exerceri poteſt
Sicut econuerſo interdictus uel
probibitus a maiori non intelli
gitur probibitus a mīori. quod
in illo maiori non īcluditur. bo
probatur. xcv. di. illud. lxxiiii.
di. gesta. ¶ Secūdo nota ꝙ epi
ſcopus ſuſpenſus uel interdict9
a pontificalibus ſi exerceret of-
ficium ſacerdotal etiā cum pon
tificalibus non eſt irregularis.
ſed ſi exercz aliquid quod per ſe
ſpectat ad officium epāle. reſpe-
ctu conſecratiōis epālis. ſiue cū
miſſa ut conſecrare uł ordinare
uel ſine miſſa. ſicut confirmare
in fronte eſt irregularis. ¶ Ter
tio nota ꝙ ſacerdos cui interdi-
cta ſunt ſacerdotalia ſi conficiat
corpus criſti ſine miſſa ē irregu
laris. de cle. ex. c. i. excōicatus
tamen minori celebrans ſcienter
licet peccet mortaliter non tamē
incurrit irregularitatem ¶ Item
nota ꝙ a iure interdicitur īgreſ
ſus eccleſie in caſibus. de ſent.
excōi. ſacro. ⁊ eo. ti. ca°. i. li°.
ſexto. ⁊ eo. li. de cenſi. exigit. ⁊
xvi. q. vii. ſi quis deīceps. ſm
cōmunē opinionem. ¶ Item qui
celebrāt ſcienter ſeu alias parti
cipāt ī diuinis pn̄tibus publice
excōicatis uł īterdictis uel illos
admittunt ad eccleſiaſticā ſepul
turam. eis interdicitur ingreſſ9
eccleſie. donec ſatiſfecerīt ad ar
bitrium eius cuius ſn̄iam con-
tempſerunt. de priui. epōruz. li.
ſexto. Archi. tamē ſuper iſto c.
dicit ꝙ intelligit de excōicatis
ab bomine uel interdictis quod
probat per textum illum qui di
cit. donec ſatiſfecerit ad arbitri-
um eius cuius ſn̄iam cōtempſit
ſed admittentes ad eccleſiaſticaz
ſepulturā tales ſciēt ſunt excōica
ti ꝑ cle. eos. de qua babes ſupra
de excōicatione. Si autem talis
cui eſt interdictus ingreſſus ec-
cleſie ab bomine uel a iure ſe in
gerit in diuinis in eccleſia agēs
in officio ſuo ſicut prius. irregu
laris eſt. de ſn̄ia excōis. is cui.
li°. vi°. Sed ſi extra eccleſiam
puta ſub diuo uł ſub temptorio
Uel in domo priuata ingerit ſe
diuinis. non eſt irregularis. ut
ibi notatur in glo. ⁊ ratio ē. qz
dictum limitatum ſm ſuam li-
mitationez debet intelligi. xliii
di. Sit rector. Limitatur autez
bec pena. cum ſcilz celebratur in
eccleſia. arg. de pe. di. ii. pena.
Si autē talis celebrat ī oratorio
quod conſtrui nō poteſt ſine di
oceſani licentia. de priuil. aucto
ritate. li°. vi°. Si ſtricte eſt ora
torium. ita ꝙ non eccleſia. non
eſt irregularis. ſed ſi celebrat in
eccleſia non conſecrata que pro-
prie dicit baſilica ē irregularis

Satis est enim q auctoritate pō. tificis sit dedicata. de conse. d. prima. Nemo. item presbitero celebrante missam in ecclesia. si subdiaconus cui est interdictus ingressus ecclesie dicat epistolā extra ecclesiam in illa missa. uel diaconus euangelium sic interdictus. tales scilz subdiaconū et diaconum puto irregulares fore. quia unum est officium. quod tñ principaliter in ecclīa celebratur. cui cooperantur in actu sibi prohibito. di. l. Si quis uiduam. Presbiter uero si celebrans in ecclesia admisit sciēter dictum subdiaconum uel diaconū ad lectōz epłe uel euangelii. etiam extra ecclīam ē irregularis. quia participat crimini et criminoso. de sen excō. nuper. et ca°. si concubine. imo uidetur tale participiū factum in ecclesia per proxime dicta Sed econtrario si subdiaconus cui est interdictus īgressus ecclesie dicit epistolam in ecclesia in missa quam sacerdos celebrat extra ecclesiam irregularis ē. quia in ecclesia uere et de facto id fecit. et sic ī loco prohibito. de sen excō. c. is cui. li°. vi. Et idem dicendum est de diacono ī tali casu dicente euangelium. presbiterum autem talem celebrantē extra ecclesiam non audeo dicere irregularem. quia licet uideatur participare in culpa cum ministris. tamē non est dignum q prīcipale. uel dignius trahatur ad accessorium uel minus dignum et satis est q in hoc dubio hoc non est expressum in iure. item talis cui est interdictus ingressꝰ ecclesie q̄uis sit prohibitus per hoc a celebratione et etiā ab auditione diuinorum in ea ƒm io. an. potest tamē non solū per ecclesiam transire pro factis suis. ƒm innocen̄. sed etiam potest ī ecclesia orare tempore in quo ī ecclesia non celebrantur diuina. prima. q. i. qui studet. in fine. ioannes calde.

Item ab homine potest feri interdictum et generale et speciale et singulare. et per delegatum et subdelegatum. de offi deleg. sane. quod est planum. si in litteris delegātis est clausula consueta scilz contradictores per censuram ecclesiasticam cōpescē do. de uerbo. signi. quereti. Item si simpliciter datꝰ est sine dicta clausula. tunc enim maxīe ubi hoc expressum in iure hanc penam poterit imponere. de off dele. de causis Item profert per ordinarium epm contra eos qui sunt sue iurisdictionis. tam non debet suspēdere seu interdicere clericos uel eorum ecclesias perpetuo uel ad longum tempꝰ nisi de consensu capituli. et hoc maxime quādo procedit ex officio suo. sz regulariter et de iure et de consuetudine sniā pastoralē solius tenēda ē et timēda. xi. q.

tertia.c.i. ¶ Item electus cõfirmatus. licet nondũ consecratus interdicere potest. quia hoc est iurisdictionis. extra de elec. trãsmissam. ¶ Item ꝛ inferior prelatus habens iurisdictionez ordinariam interdicere potest sibi subditos. extra de consuetu. cum intra nos. ꝛ de off. ord. cum ab ecclesiarũ. Unde nota ꝙ ꝛ q̃do inferiores ab epĩs habeant ordinariam iurisdictionem ¶ Item sede uacante capitulũ potest interdicere. extra. de maio. ꝛ obe. c. is qui. ¶ Item per mulierẽ etiaz prelatam non potest proferri interdictum. ut priorissam uel abbatissam. quia per hoc pertinet ad potestatez clauium. de pen. ꝛ remissionibus. noua.

QUantum ad secundũ principale. s. contra quem proferatur interdictum. Sciendũ ꝙ promulgatur ꝛ promulgari põt contra mares ꝛ femĩas clericos ꝛ laicos ꝛ religiosos. priuatos. prelatos. ꝛ rectores. nobiles. ꝛ plebeos. cuiuscunqz sint etatis. ſm ꝙ sunt capaces penaruz. cõtra etiam collegia ꝛ uniuersitates. contra ecclesias uillas castra ciuitates ꝛ regna. ꝛ dicit io. cal ꝙ proferens sñiam interdicti et superior eius si uiolauerit sñiaz ipsam credit fore irregulares. quia hac irregularitate ligantur a canone. de sen. ex. is qui. li°. sexto. de constitution. ca. primo ꝛ ultĩo. ¶ Item si proferẽs sententiam non seruat interdictum forte non male diceretur ꝙ alii non tenentur seruare. arg. decre petistis. de priuil. Sz illa decretalis loquitur cum is pro quo id est ad cuius querelã. ꝛ ĩ cuiꝰ fauorem latuz est. id non seruat quod non est in casum alium extendendum. cuz uideatur ꝑ modum priuilegii. licet corpore iuris clausi emanasse. ꝙ ãnt iuris priuilegia casus suos non excedant. patet de priuilegiis. Sane etiam si sint corpore iuris clausa ꝛ ibi nota. hosti. ex quibus seqt̃ ꝙ proferens interdictuz celebrãs in ecclesia ab eo interdicta. est ꝛ irregularis. ꝛ per cõsequẽs alii non excusantur. licet enim mala superiorum trahantur frequent̃ a subditis in exemplum de uo. Magne. Non tamen per hmõi subditi excusantur a pena iuris xvi. q. i. ĩ canonibus. ¶ Item si proferens interdictũ non seruã° interdictum ab eo positum ĩ aliquo loco. per hoc intendit illud relaxare. ita ꝙ ipẽ proferens h° dixerit. tunc nec subditus nec ꝓferẽs essent irregulares. sublato enim principali cessant omnia accessoria. cum ergo relaxatõ loci interdicti non habet certam formam. satis fuit ꝙ proferens dixit. ꝙ intẽdebat relaxare. sz ubi proferens hoc non dixit. licet ĩ mente gereret relaxare. tunc putarẽ ipsum ꝛ alios non seruãtes

esse irregulares. quia sicut fuit
verbaliter lata sententia interdicti
ita verbo debuit fieri relaxatio
de reg. iu. c. i. hoc verum preterquam
in papa. qui non subiacet legibus
ff. de le. princeps. Unde si in mente
gerit interdictum relaxare. licet
verba non exprimat. postea ibi
celebrantes non essent irregulares
si tamen hoc ignorarent. et celebrarent
credentes durare interdictum
graviter peccant nisi non sint irregulares.
10. cal. ¶ Item si interdicitur
aliqua ecclesia. nec in
capella eius poterit celebrari. nec
in cimiterio poterit quis sepeliri.
si ipsa capella vel cimiterium
sint ecclesie coniuncta. alias secus
extra. eo. si civitas. li°. vi°.
¶ Item in ecclesia specialiter interdicta.
quamvis honestius sit ibi non
baptisari. nisi incomoditas aliud
suadeat. contrarium tamen faciens
credit. 10. cal. quod non incurrat irregularitatem.
quia a quovis interdicto
hoc est exceptum. de sponsalibus.
non est nobis. idem de
crismate. Item in ecclesia specialiter
interdicta non possunt celebrari
divina servata forma decretalis.
alma. pag. addicimus
de sen. ex. li°. vi°. Ratio est quia
dicta decretalis alma. loquitur
cum locus fuerit interdictus. et
tale appellatur generale interdictum.
de penite. et remissi. quod
inte. Si commune quod in idem sonat.
bene ad hoc facit de senten.
excom. presenti. li°. vi° ¶ Item
speciale interdictum seu positum
in aliqua ecclesia quamvis Archid.
dicat non posse relaxari ad cautelam.
si dicatur nullum. 10. tamen
mol. dicit contrarium. quod fatetur
10. an. sibi videri verius.
et hoc etiam placet 10. cal. quia
decre. presenti. de sen. ex. li°. vi
loquitur de generali interdicto
quod non potest relaxari ad cautelam.
secus ergo de speciali. xxv
dis. quale non posset ferri interdictum
in locum sive generale.
potest tamen ferri speciale. et idem
in particulari vel singulari interdicto.
s. persone. item nisi pro pecuniario
debito non potest ferri
interdictum in locum sive generale.
potest tamen ferri speciale
sive. s. contra ecclesiam aliquam
vel aliquas pro dicta causa. item
cum imponitur in aliqua ecclesia
cessatio a divinis servata forma
decretalis. de off. ord. irrefragabili.
Si quis ibi celebrat non est
irregularis. et ratio. quia talis
cessatio imposita non est vera sententia
interdicti. sed si imponatur
cessatio a divinis generalis. s. in
loco ab eo qui potest tunc habet
effectum interdicti. et de hoc debet
intelligi glo. inno. in decre.
non est nobis. de spons. secundum 10.
an. et hoc placet. quod probat
etiam clem. ex frequenti. de sen
excom. que equiperat generales
cessationes inductas ab eo qui potest
generalibus interdictis. non autem
speciales. i. certarum ecclesiarum

io.cald. ¶ Item cum promulgāt
interdictum in cōmunē populuz
ciues incolas uel uniuersitatem
id est sub predictis appellationi-
bus uel aliqua ipsarum ītelligit̄
istud generale interdictū. de sen
excō. alma. pag̃. illis. li°. vi°.
et qa cū interdicto loco propter
delictum populi uel ciuium sin-
gulares persone loci intelligant̄
generaliter interdicte. ut si dica
tur generale interdictum. ut in
decretali. cum in partibus. eodē
modo ⁊ istud debet dici genera
le. īmo ⁊ fortius. quia predictuz
interdictum superius. adeo dicit̄
generale. quia uniuersitatez uel
populum loci complectitur. sed
propter quod unumquodque et
illud magis. xix. di. c. i. io. cal.
¶ Item quando interdicitur cle
rus alicuius loci. Non propter
hoc intelligitur populus illius
loci interdictus. ¶ Quia hec
sunt diuersa. ⁊ econuerso. extra
de sen. ex. si snīa li°. vi°. intelli
go autē appellatione cleri conti
neri non solum promotos ad or
dines. sed etiam religiosos ⁊ re
ligiosas. conuersos ⁊ conuersas
qui ita sunt ad ecclesiā translati
ꝙ de poplo proprie dici nō pos
sunt. xii. q. i. duo sunt. io. cal.
Item cum interdicitur populus
alicuius terre singulares ꝑsone
illius populi cum sint interdicte
nec in illa terra. nec in alia pote
runt admitti ad diuina. ul' eccle
siastica sacramenta: nisi ī casib9
a iure expressis ⁊ concessis. ext.
de sen. ex. si snīa. li°. vi. ¶ Item
cum interdicitur terra alicuius
domini. intelligitur de ea que ē
sua quo ad dominium iurisdic-
tionale. ⁊ multo fortius si terra
esset illius domini simpliciter.
⁊ absolute propria. ¶ Item ītelli
gitur de terra quam ab alio te
neret in feudum. uel emphiteo-
sim. quia in illis casibus ad euz
spectat utile dominium. ¶ Item
intelligit̄ de terra que pertinet
ad ipsum dominum ratione do
tis uxoris. quia maritus constā
te matrimonio est dominus do
tis uxoris. ¶ Item intelligit̄ de
terra sibi pignorata. si proferēs
dixit. interdico terram quam ta
lis tenet. secus si dixit interdico
terram suam. io. an. ¶ Item si ta
lis dominus cuius terra interdi
citur. habet terram in diuersis
prouinciis. uel in diuersis locis
si habet eam pro parte ⁊ pro di
uiso. omnes ille partes subiacēt
interdicto. sed pro indiuiso sec9
ne innocens puniatur. arg. i. q.
quarta. pag̃. ultiō. Si autē tal'
dominus postea acquirit nouaz
terram. talis terra non subiacet
interdicto. nisi lator snīe expres-
sisset. ul' intendit tam de ea quā
habebat. ꝙ de ea quam habitu
rus esset. Si autez uendit terraz
interdictam. uel perdit eam. non
propt̄ hoc tollitur interdictum.
cum onus rei transeat cum ipsa
de decimis pastoralis. nec enim

iste est modus tollendi interdictum quod debet relaxari per iudicem qui tamen cessante fraude et causa interdicti. se facilem exhibebit. io. calde. ¶ Item si interdicatur populus uel uniuersitas collegium uel commune alicuius loci. non intelligitur per hoc locus ille interdictus. secundum io. an. super ca°. Si sententia. eo. ti. li°. vi. Quia aliud est interdictum loci aliud uniuersitatis. uel collegii. de usu. ca°. i°. li°. vi°. poterit ergo celebrari alta uoce in illo loco. ut prius interdictis tamen exclusis. quia hoc non est prohibitum. sed licet dictum huius. s. io. an. procedit de iure scripto. tamen prestare uidetur occasionem periculi. Audientur enim uoces celebrantium publice ab interdictis. et per hoc uilipendetur censura ecclesie Unde consulendum esset clericis ut tali interdicto durante abstinerent a publica celebratione. io cal. ¶ Item si aliquis de uniuersitate interdicta se transferat ad alium locum primo dimisso. si est specialiter interdictus. aut de populo interdicto. ita quod fuit in culpa propter quam latum fuit interdictum quocunque se transferat. remanet interdictus. de sen. exco. Alma. pag. illis li°. vi°. Si uero non fuit culpabilis et ex toto desinit esse de populo interdicto. credo cessare interdictum circa eum. quia in eo cessat causa efficiens et conseruans ergo et effectus. lxi. di. neophitus. io. calde. item si existens de populo non interdicto factus est postea de populo uel uniuersitate interdicta. Credo quod extunc ligatus est. sicut et alii. cum factum sit membrum illius corporis. et sic debet et eodem iure censeri. disti. xii. c. i. io. cal. ¶ item si existens de populo interdicto. ut uniuersitate. si banniatur simpliciter et non ad tempus cessat interdictum circa eum. quia non censetur amplius de uniuersitate uel populo sed confinatus ut relegatus bene remanet interdictus. quia adhuc censetur de corpore uniuersitatis. io. cal. ¶ item si talis de populo uel uniuersitate interdictus si ingrediatur monasterium post professionem indubitanter poterit ordinari. quia desinit esse de populo totaliter. sed ante professionem tutum est consilium quod non ordinetur. s. tali interdicto durante. si tamen fuerit ordinatus. puto illam tenere. argumentum. de sen. ex. § Religioso. li°. vi°. io. cal. ¶ item de absentibus tempore late sententie interdicti in uniuersitatem ut populum et de presentibus non consentientibus. sed contradicentibus aliorum culpa propter quam latum est interdictum. an ligentur. dicit io. an. in decreta. Si sententia. eo. ti°. li°. sexto. quod quidam religiosi tenent tales non ligari. etiam quo ad ecclesiam. quia absens et ignorans

ex maleficio non obligatur. xv q. i. aliquos. ꝛ c. nõ est. ꝛ quia pena suos debet tenere auctores de pen. di. i. Nemo. Sed dicit ipse ꝙ isti non põderant ꝙ pẽa interdicti etiam puniuntur. qui nõ peccauerũt. de spon. nõ ẽ nobis. Unde tenet ipse absentes ꝛ contradicentes ligari. quod probat decreta. Si sñia. iFatetur tamẽ illos insontes quo ad deũ ꝛ hoc placet io. calde. ¶ Item si talis absens est de alia ciuitate. vel populo. Licet gratiose receptus fuerit ĩ ciuẽ uel popularem populi interdicti. ut faciunt Veneti. ꝛ forte ibi nunquã habitauit. credo ꝙ dicto populo interdicto talis ĩtelligatur interdict9. ¶ Item habitantes in ciuitate nõ ciues. nec de populo illius. planum est ꝙ non includuntur in interdicto illius uniuersitatis uł populi. ut in decre. si sententia. Si tamen etiam locus esset intẽdictus in eo non possent audire diuina. sed extra locum illum. io. cald. ¶ Item si interdicatur locus sub appellatione regni ꝓuincie ciuitatis castri uel uille. suburbia ꝛ continentia edificia illius loci interdicta intelligunt de sen. ex. si ciuitas. li. vi°. etiã si dicta suburbia. ꝛ continentia edificia ĩ nullo erãt subiecta dicto loco interdicto uel uniuersitati. si tamẽ proferẽs interdictũ habebat iurisdictionem spiritualem in dictis suburbiis. Si aũt

non habebat iurisdictionez. licz de iure scripto non uideantur interdicta dicta suburbia. tamen ponderata ratione decre. si ciuitas. posset dici ꝙ etiaz tunc ĩtelliguntur interdicta suburbia. nõ ab homine sed a iure. extra de sen. ex. nuper. intelliguntur aũt suburbia burgi extra ꝛ prope ciuitatem in quibus domus sunt contigue. continentia uero edificia dicuntur domus ultra burgum seperate. ꝛ nõ contigue. uł dicuntur suburbia per que iter est rectum. continentia uero hedificia que sunt prope ciuitatez uel locum inter suburbia. ¶ Item ĩterdicto loco sub appellatõne ciuitatis castri uille uel huiusmodi ñ sunt interdicti ciues illius ciuitatis seu homĩes illi9 castri uel uille. cuz predictus locus est ĩterdictus propter delictum domini uel alicuius singularis persone. Unde ꝛsi non in loco illo interdicto. alibi tamen poterũt audire diuĩa. ꝛ hoc nisi tales persone sint culpabiles. et dederint causaz interdicto e. ti. alma. pag. illis. Tales eniz sunt interdicti ubiqz. ꝛ idem. etiã est si interdictum sit latum proptẽ delictum populi. uel ciuium uł uniuersitatis ipsius loci. de sen. ex. si sñia. li°. vi°. io. cal ¶ Item ciues habitantes continuo extra ciuitatem ꝛ suburbia uel continentia hedificia interdicto populo uel ciuibus ciuitatis ĩtelligũt

⁊ ipsi interdicti ubicunqȝ habi-
tent. ex quo ponuntur ciues uel
de uniuersitate īterdicta. io. cal.
Item nobiles ut marchiones co
mites ⁊ barones. ⁊ huiusmodi
habitātes ī tali ciuitate. si sunt
de populo interdicto. uel de dic-
ta uniuersitate. quod patȝ ex eo
quia subeunt onera. ⁊ habentes
honores sicut alii ligantur sñia
interdicti. ⁊ idem si per priuile-
gium essent exempti ab oneribȝ
secus autē si essent sui iuris uel
ex consuetudīe uel ex priuilegio
imperiali. ita ꝙ dicte uniuersita
ti tanquam de ipsius corpore in
nullo participant. io. calde.

Quantum ad tertium prī
cipale scilicet effectum ī-
terdicti. ¶ Sciendū pmo
ꝙ ī loco supposito ecclesiastico
interdicto ſm antiqua iura nul
la permittebant ecclesiastica offi
cia celebrari uel audiri. extra de
peni. ⁊ remissi. quod in te. ⁊ de
spon. nō es ex nobis. nisi semel
in ebdomoda. uel celebrari cau-
sa cōficiendi corpus cristi. de sen
excō. permittimus. Sed per no
ua iura istud extitit moderatuȝ
extra de sen. ex. alma. liº. viº.
pꝰ istū uȝ modū ꝙ singulꝭ diebꝰ
in tali loco debent. seu possunt
ī ecclesiis uel monasteriis misse
⁊ alia officia celebrari sicut priꝰ

Sed cum his quatuor conditio
nibus scilicet submissa uoce. ia-
nuis clausis. nō pulsatis campa
nis. excōicatis ⁊ interdictis ex-
clusis. Unde per quodlibȝ hoꝝ
quatuor de perse si non seruetur
aliis tribus obseruatis. uiolatur
interdictuȝ. ⁊ est irregularis ibi
sic celebrans. uel aliquid agens
alicuius ordinis. ut in officio
suo. puta si pulsatis cāpanis cele
brat uel etiam si alta uoce tm̄. ⁊
huiusmodi. ſm host. ⁊ io. an.
⁊ io. cal. qui addit sic. ⁊ licȝ hec
dura uideantur. tamen sufficit
ita scriptum esse. xix. di. ī memo
riam. ¶ Item si clericus loco in
terdicto facit tamē alterum pre
dictorum. aliis celebrantibus. pu
ta sonat campanam. uel aperit
ianuas ecclesie. ⁊ huiusmōi: cre
do ipsum irregularem. quia par
ticipat in crimine ⁊ criminoso.
de sen. ex. nuper. Secus si facit
alterum predictorum ut celebrē
tur diuina. que tamen non cele-
brantur de facto. cum irregula
ritas requirat actum perfectuȝ.
xv. q. i. c. finali. ¶ Item si cleri-
cus scit interdictum loci. quod
tamen non publicum est per de
nunciationeȝ. si illud non seruat
est irregularis. ſm arch. argu.
de regu. in. liº. viº. ⁊ hoc ueruȝ
nisi esset occultuȝ. vi. q. ii. si tan
tum. nec obstat cle. īfra. de sen
excō. quod licet in seruando īter
dicto quod seruat matrix eccīa
loca religiosa se dēant cōformari

non sequitur q ubi matrix non
seruat. quia non est ei denuncia
tum. Alii qui sciunt non debēāt
obseruare. ut ibi notatur. quia
secundum hoc idem inferretur.
etiam si esset publicuz. et matrix
ecclesia non seruaret. quod est
absurdum. Dicit tamē io. an.
q expediret per constitutionē p
uideri clericos nō teneri ad ob-
seruantiam interdictorum prola
toruz a iure. nisi primo fieret ip
sorum declaratio. per id quod
habetur de censi. quāq. li. vi.
et in cle. presenti. eo. ti°. Item
nota q dicta moderatō populi.
seu uniuersitatis non expresso lo
co in sniā interdicti. quis enim
et illud etiaz dicatur generale in
terdictum. tamen decret. alma.
cum sua moderatione loquitur
de interdicto generali loci. ut ci
uitatis. castri. uille. regni. et hu-
iusmodi. Itez laici qui nō sunt
interdicti nō possunt admitti ad
diuina que celebrantur cū dicta
moderatione. in loco interdicto
nisi sint super hoc specialiter pri
uilegiati. De clericis uero extra
neis. seu alibi beneficiatis. An
possint admitti in ecclesia sita ī
loco interdicto ad celebrandū uł
concelebrandum. archi. tenet q
non. io. an. dicit q hoc durum
est. et qui nimis emungit. etc. et
sic uidet tenere cōtrariū. quod
contrarium. io. cal. probat per
multas rationes. et idez uidetur
dicendum de religiosis. Item

tam canonici q clerici ecclesiarum
in quibus distributiōes cottidi-
ane tribuūtur illis qui ītersunt
horis si non uenerint amittent
eas. sicut amitterent si non esset
interdictuz. Item misse nō cō-
uentuales. sed peculiares celebra
ri possunt tempore interdicti in
ecclesiis cōuentualibus. seruata
moderatione predicta. Item si
in tali ecclesia deficiunt omnes
preter unum. io. an. post hosti.
dicit q ille poterit celebrare cū
familiari. Archi. dicit q nō au
det hec tenere. sed primū placet
michi. Fateor tamen q ī priuilegio cō
uentus de celebrando tempore ī
terdicti. nō includunt familiares
conuentus. sed in casu predicto
ille solus adhibere poterit fami
liarem seu seruitorem uigore p
missionis. pag. adicimus. neces
sitate ad hoc cogente. io. cald.
Si tamen alicui singulari perso
ne sit concessum ut tempore in-
terdicti possit celebrare uel audi
re diuina in uoce submissa. tunc
familiares eius ad audiendū cū
illo. et ad celebrandū sibi admit
tuntur. nisi esset talis cuius do
lo culpa uel fraude sit lata sniā
interdicti. uel ad dictam culpaz
dedisset auxilium consilium uł
fauorem. de priui. licet. li°. vi°.

Item per dictum capitulum Alma de sen. ex. extat alia moderatio circa interdictum. videlicet quod in festiuitatibus soluz natiuitatis. resurrectionis. pentecostes. et assumptionis beate marie. campane pulsantur. et ianuis apertis alta voce diuina celebrantur. in locis interdictis. excommunicatis exclusis. sed interdictis admissis. ita tamen quod illi propter quos prolatum est interdictum altari non appropinquent. non obstantibus quibuscunque priuilegiis que reuocantur. quia sufficere debet omnibus quod celebretur. ut dictum Item nota quod predictis quatuor sollennitatibus. de quibus habetur in dicto. c. alma. addita est solennitas corporis cristi. per extrauagantem martini. quinti. in qua interrumpitur interdictum seu suspenditur. ut in predictis quatuor. Ubi nota quod illud quod dictum est de dictis festiuitatibus. intelligi debz de una die tantum pro qualibz festiuitate. Unde et doctores querunt quando incipiat talis dies. et quantuz ad principium diei concordant. q. omnes scz quod incipit in uesperis uigilie sed quantum ad finem sunt uarie opiniones. et Archi. tenet quod terminetur in completorio festi inclusiue. quia in beneficiis est larga interpretatio fienda. io. an. et tenet in dicta decre. Alma. glo. antepenult. quod terminet in uesperis ipsius festi. et sic excludit cpletorium. que opinio etiam placet io. calde. Item nota quod in predictis festiuitatibus non potest licite dari corpus cristi in loco interdicto. nisi sicut et in aliis diebus. scilicet infirmis decedentibus. de sen. ex. ex responso. Unde et quod dicitur in canone de conse. di. ii. et si non frequentius. et de penit. et remi. omnis. scz quod fideles debent communicari in pascate. natali. et pentecoste. intelligendum interdicto et alia prohibitione cessantibus. et idem dicendum est de extrema unctione. quod scz non est danda istis diebus. Archidi. et io. an. Item nisi in dictis festiuitatibus honestius et iustius sit. saltem quantum ad principalem missam que in ecclesia celebratur de ipso festo proprio dicere. quia id est inductum in honorez illarum solennitatum. et ideo de eis celebrandum. de conse. di. i. ad hoc attendendum. et de cele. miss. c. secundo. potest tamen et alia missa dici quam de ipso festo. io. cald. Itez in dictis festiuitatibus. credo quod possint aqua solenniter benedici. et aspersio fieri. panes et fructus benedici. et laicis etiaz interdictis ministrari. quia ista de se non prohibentur. tempore interdicti. et ipsorum benedictio est officium diuinum. quod generaliter in predictis festiuitatibus permittitur. io. cald. Item in festo assumptionis beate uirginis marie. semper tempore interdicti.

nuptie possunt solenniter benedi-
ci, quod aliis diebus tempore in-
terdicti nō potest fieri, s̄m host.
et hoc ideo, quia talis benedictio
pertinet ad diuinū officium, quia
illa die permittitur sollēniter ce-
lebrari. De aliis tribus festiuita-
tibus non oportet querere, quia
nuptie in ipsis prohibentur cele-
brari in omni loco, et ab omnibus
fidelibus. xxxiii. q. iiii. non op-
tet. io. cal. Item in dictis festi-
uitatibus possunt uirgines et al-
taria consecrari, uel benedici, et
calices et paramenta, et abbates
et abbatisse, quia huiusmodi be-
nedictiones, non sunt sacramēta
proprie. sed orationes. et certa of-
ficia. io. cal. Item in dictis di-
ebus festiuis in loco interdicto
Utrum possint admitti ad eccle-
siasticam sepulturam, io. an. di-
cit, quod putat quod non, licet multo-
tiens fuerit contrarium obserua-
tum, et subdit post pauca io. cal
scio quod uideretur temerarium re-
sistere opinioni domini et patris
mei. maxime quod non uiderim per
aliquem contrarium scriptum.
Attamen mea pusilla intelligen-
tia iudicat in dictis festiuitatibus
nō obstante interdicto. posse pu-
blice et solenniter mortuos sepe-
liri. ubi aliud non obstat. puta
quia non est specialiter aut nōia-
tim interdictus. aut quia fuit in
culpa. uel ad hoc dedit auxiliū
consilium uel fauorem. propter
quam latum est interdictum.

Moueor ad dicendum, quia per
generale interdictum prohibetur
ecclesiastica sepultura. quia ipa
accedit ad officium diuinū. nam
cum officio diuino debet ferri
funus ad ecclesiam. ut habetur
xiii. q. ii. Qui diuīa. Sed offi-
cium diuinum permittitur his
diebus solenniter celebrari. io.
calde. qui multa inducit pro et
contra. circa istam materiam.

Item tempore interdicti. nisi
prohibita sit ministratio sa-
cramentorum, illud tamen habet
multas exceptiones. Nam primo
excipitur baptisma. nō solū par-
uulorum. sed etiam adultorum.
extra eo. quoniam. li°. vi°.
item excipitur confirmatio. ex-
tra. eo. responso. Item excipit̄
penitentia non tantum morientiū
sed etiam uiuorum et sanorum.
dum modo non fuerint excōica-
ti. qui non possunt admitti: nisi
in morte. et exceptis illis propt̄
quorum culpam. uel dolum lata
est sniā interdicti. uel prebuerūt
consilium auxilium uel fauorem
et si non prius satisfecerint. uel
de satisfaciendo dederint idoneā
cautionem. aut si hoc nō possunt
nisi iurauerint quod cum poterunt
satisfaciant. et ad satisfactionem
faciendam per illos qui tenentur.
dabunt consilium et auxilium.
et pro posse laborabūt. nec propt̄

aliquod predictorum fieri debet relaxatio interdicti. extra. eo. Alma. li°. vi°. Item et cathecismus qui precedit baptismum fieri potest. quia permisso baptismo. intelliguntur permissa omnia per que peruenitur ad illud. et sine quibus expediri non debet huiusmodi autem est cathecismus de conse. di. iiii. ante baptismum item permittitur confectio crismatis in die cene. quo utendum est in baptismo et confirmatione extra. eo. responso. item permittitur eucharistia dari decedentibus. de peni. et remis. quod in te. nec enim debet alicui penitenti denegari. l. di. penitentes. Sanis etiam dampnatis ad mortem dari potest tempore interdicti. quia censentur tunc in articulo mortis. io. calde. Sed laicis uel clericis non interdictis. sed in loco interdicto positis. an possit dari eucharistia. preterquam in mortis articulo. dubium est exceptis tamen presbiteris missam celebrantibus cum forma seruata decretalis. Alma. celebrantes enim tenentur sumere corpus cristi. de conse. di. ii. Comperimus. De aliis ergo dicit. io. cal. trepide ferens sententiam cum uiderit generaliter religiosos suis fratribus et sororibus uel monialibus quorum curam gerunt tempore interdicti indifferenter concedere eucharistie sacramentum. Sed quo iure hoc faciunt ipsi discernant. cum contrarium uideatur de iure scripto. in edictis enim permissoriis certorum casuum quod ratione non inuenitur expressum et permissum. subiacet regule prohibitiue. ii. q. v. consuluisti. et est expressum in clem. de uerb. signi. exiui. parag. porro. Cum ergo sit permissum tempore interdicti specialiter corpus cristi inquantum dicitur uiaticum. id est inquantum datur decedentibus. g° et cetera Et addit idem io. quod cum portatur eucharistia ad infirmum. tunc credit quod debeat portari cum pulsatione campanelle. et lumine precedente. et aliis consuetis. quia cum aliquid permittitur. ubi aliud non appareat. intelligitur permissum fore secundum quod ius disponit illud fieri et usus obseruat. ad hoc iiii. di. erit autem. xii. dis. illa. Sed deportatione luminis disponit ius. de cele. miss. Sane. De pulsatione autem campanelle habet generalis consuetudo g°. et cetera Poterit ergo tale uiaticum dari infirmo in presentia astantium et uenientium ut permissio intelligatur. secundum conditionem status persone infirme. xli. dis. quisquis De mulieribus ergo pregnantibus et partui propinquantibus. an tempore interdicti possit dari eucharistia. uidetur io. an. dicere quod non. nisi aliud periculum immineret in eis. Ratio est quia tales non proprie dici possunt decedentes ex appropinquatione ad

partum. sed non nisi decedentibus conceditur eucharistia. in tali tempore scz interdicti. Eadez ratione idē per omnia putat io. calde. de intrantibus mare. uel bellum campestre. uel obsessis. et facit quod nota. de off. ordi. Pastoralis. scdō responso. ī glo extrema uero unctio incunctanter est probibita tempore interdicti sed an clericis uel religiosis maribus uel feminis non interdictis. sed de loco interdicto. et qui seruauerunt interdictum. an possit conferri extrema unctio. a quibusdam dubitatur. dominus et pater meus. ueritatis et iusticie cultor. in decre. quod in te. ex. de pen. et rem. dicit q̄ nō. quod tamen multi male auertunt io. cal. Matrimoniuz uero ī dicto tempore permittitur. quia cōtrahi potest quocūqz tempore per legittimū consensum uiri et mulieris. etiam si cōtrahētes essent interdicti. ꝫm innocē. Nam et per īfideles et per excōicatos cōtrahi potest. sed solēnis benedictio nuptiarū tunc fieri non pōt ꝫm host. etiam si alter tantum uir scilicet uel mulier esset īterdictus. et in loco non interdicto fieret. io. calde.

De sacramento ordinis sciendū q̄ nullus ordo cōferri potest ī loco interdicto clericis et laicis. et ratō est quia probibētur ibi ecclesiastica sacramenta ministrari. exceptis quibusdam casibus. de quibus iste non est. ut ī decre. nō est nobis. Si aūt populus est interdictus. cuz non propter hoc sit clerus īterdictus poterunt clerici illius loci extra locum interdictuz ad ordines superiores promoueri ab eo tantū qui hoc de iure possit. Item si locus tantuz est interdictus. licet ibi nullus ualeat ordinari. laici tamen qui non fuerunt culpabiles delicti propter quod latum ē interdictum. extra locum interdictum poterunt ordinari. nisi propter delictum uniuersitatis lata fuisset sn̄ia interdicti ī loco quia tūc nullus de dicta uniuersitate posset ordinari. io. calde.

Item tempore generalis interdicti denegatur laicis ecclesiastica sepultura. etiam si penitentiam egerint. ꝫm inno. ex. de peni. Quod in te. Ratio est quia interdicti sunt tales etiam si peccatores non sint. xvii. q. quarta. miror. sed et illi īterdicti qui et tūc absoluūtur ab aliqua excōione. remanēt tamen adhuc interdicti. donec soluatur interdictum. et si in morientibus interdictis apparuerint signa penitentie. et postmoduz fuerit absolutum interdictum. tunc talium corpora erunt apud ecclesiaz trāsferenda. argu. extra. de sen. ex. cum illorum. et si apud ecclesiam stante interdicto sepulti fuerunt

non erunt postea exhumandi cũ
ad eum statum uenerit res a q°
incipere potuit. ⁊ pro huiusmõi
interdictis scʒ qui penituerunt li
cet mortuaria r̃cipere. ac pro eis
orandum est. xi. q. iii. quicũqʒ
Sed si non penituerint. nec pro
eis orandum est. nec mortuaria
recipienda. lxxxviii. di. c. finali
Clericis uero qui in tali genera
litate non sunt interdicti non ne
gatur ecclesiastica sepultura ita
tamen ꝙ fiat sine pulsatõe cam
panarum ⁊ cessante omni solen-
nitate. extra. eo. ti°. quod in te.
⁊ quod ibi dicitur cum silentio
non uidetur hoc intelligendum
de silentio officii funeralis. qa
cum conceditur quod maius est
scilʒ dicere missam ⁊ horas sub
misse. ⁊ de officio funerali cõce
di uidetur. ¶ Item quando aliq̃
ecclesia est singulariter interdic
ta. si quidem ẽ interdicta propt̃
delictum clericorum tantum. ut
quia uiolata fuit. tunc parrochi
ani possunt in alia ecclesia non ĩ
terdicta eligere sepulturaʒ. ⁊ au
dire diuina. Sed si sit interdic
ta in penam populi. etiaʒ si mul
ti ex eis non deliquerũt. sʒ forte
uniuersitas. Uel magna pars.
uel forte quia deliquit dominꝰ
⁊ in hoc punitur. tunc parrochi
ani nõ possunt in ecclesia etiam
non interdicta eligere sepulturã
nisi forte ex priuilegio innocẽ.
item sicut tempore interdicti in
ecclesia non sunt laici sepeliendi

ita nec ĩ eiꝰ cimiterio. de priui
legiis. ut priuilegia. ⁊ licet ste-
phanꝰ dicat. ꝙ sufficit ꝙ sit lo
cus ad sepulturam deputatus.
licet non sit benedictus. ut dica
tur cimiterium. tamen io. an.
dicit ꝙ est locus ad usum cimi-
terii per episcopum benedictus
de conse. di. i. Nemo. io. etiam
calde. dicit. ꝙ non sufficit ꝙ lo-
cus sit ad sepulturam deputatꝰ
nisi auctoritate episcopi fuerit
ad sepulturam destinatus. Et
hoc oportet fateri quantum ad
penam excõicationis: que ponit̃
per cle. eos. ¶ Item laici non in-
terdicti non possunt ĩ cimiterio
sito in loco interdicto cum cleri
corum officio sub silentio cessan
tibus solẽnitatibꝰ aliis sepeliri
¶ Ratio est quia ex gratia id cõ
ceditur clericis. ergo aliis intelli
gitur denegatum. io. calde.
item priuilegiatus post decret.
Alma super auditionem diuino
rum. ⁊ perceptionem sacramen-
torum. sine auditione diuinoruʒ
puto ꝙ ex hoc possit admitti
ad ecclesiasticam sepulturam.
quamuis de ipso non fiat mentõ
Sed si priuilegium esset con
cessum super auditione diuinoꝶ
non facta mentione de percepti-
one sacramentorum. satis uidet̃
dubium. tamẽ placʒ ꝙ per illud
priuilegium sit concessa ecclesias
tica sepultura. per regulam. cũ
cõicamus uiuo. ⁊ cet. xxiiii. q.
scda. Sane. cessantibus tamen

solennitatibus. ut dr de clericis 10. calde. item sepelientes extra ecclesiam et cimiterium interdictam personam uel non interdictam. sed in loco interdicto cum officio diuino. clerici illud officium celebrantes sunt irregulares. Sed sine officio diuino bene possunt interdicti extra ecclesias et cimiteria sepeliri. nec enim debent corpora eorum remanere inhumata. 10. calde.

PEna autem non seruantis interdictum si est clericus est ista. secundum innoce. et hostie. quia scienter celebrans in loco interdicto. undecunque fit irregularis efficitur. et suspensus est. extra. de cle. exco. minist. postulastis. pag. ult. et extra. eo. is qui. li°. sexto. Unde non pot beneficia conferre. extra. de conces. preb. quia diuersitatem. idem innoc. et ber. Item talis non pot eligi nec eligere. ut in dicto. c. is qui et extra. de consue. dilectus. item nec potest postulari. extra de postu. ca. 1. Item qui non seruat interdictum remouendus est a beneficio. extra. de cle. ex minis. postulastis. Si autem talis sit religiosus ad nullum ordinem ordinatus. et si irregularitatem non incurrat, quia non est expressum in iure. Nam decretal. is qui. Agit de sola irregularitate que procedit ex celebratione diuinorum. uel ex executione ordinum. Poterit tamen aliter puniri. ut recludi in artiori monasterio ad penitentiam peragendam. Et idem uidetur dicendum de moniali non seruante interdictum. quilibet tamen horum. s. religiosus non habens ordinem. et religiosa. si uiolant interdictum sunt ineligibiles. actiue et passiue. Nam et si non habent ordinem clericalem ratione tamen ipsorum status habent officium celebrandi diuina secundum conditionem ipsorum. Unde uiolando interdictum illam penam incurret cuius sunt capaces. ad hoc de biga. debitum. 10. cald. Purus uero laicus uiolans interdictum quamuis irregularitatem non incurrat uel suspensionem secundum innoce. grauiter tamen peccat. et puniendus est pena arbitraria per ecclesiasticum iudicem. de sen. exco. grauis. in clem. cum tale peccatum sit ecclesiasticum. Item omnis qui celebrat in loco interdicto personis interdictis a iure. uel a iudice. uel recipiens publice interdictos ad diuina officia uel sacramenta uel sepulturam. etiam si non sit irregularis est interdictus ab ingressu ecclesie extra de priuile. eporum. li. vi°. et si in ea se ingerit in officio suo fit irregularis. extra. eo. is cui. libro sexto. Nota quod licet omnibus predictis in ultimo pag. sit interdictus ingressus ecclesie. per decre

extra de priuile. epo͞r͞u. li°. vi°.
est tamen diuitia inter eos. naz
celebrans in loco interdicto est
etiam irregularis. Admittens
uero ad sepulturam nomīatim
īterdictos uł publice excōicatos
sunt excōicati. in cleme. eos. de
sepultu. et etiaz qui tempore int
dicti sepeliunt defunctos in ci-
miteriis uel ecclesiis. in casibus
non concessis. ut patet in eadez
clem. Aliis uero de quibus hic
fit mentio interdicitur solum ī
gressus ecclesie modo predicto.
Dicitur autē agere uel ingerere
se in officio suo sicut prius. et p
consequens uiolare interdictum
scilicet cum dicit solenniter ho-
ras diurnas uel nocturnas. uel
missam. uel aliud officiuz quod
competit ratione alicuius ordīs
quem habet. xi. q. iii. epūs. et
idem notauit innocē. et alii post
eum. de excess. prela. ca. finali.
Psalmista interdictus. uel non
interdictus sed ī loco interdicto
si celebrat. i. si solenniter agit ī
officio suo. Utrum fiat per hoc
irregularis. sic respōdet. io. cal
s̄m theologos. Talis enim est
irregularis. quia psalmistatus
s̄m eos non est ordo. sed secūdū
canonistas. quia tenēt psalmista
tum esse ordinez. xxi. di. cleros
et tali ordini competit cātare. s.
in choro psalmizando lectiones
et responsoria legēdo. ideo talis
huiusmodi agendo efficitur ir-
regularis. et addit q̄ qdaz dicūt

et placet innoc. Et si consuetudo
est in ecclesia q̄ sine distinctōne
ordinis quisq3 legat epistolā uel
portat cereos. uel faciat quicqd
aliud pertinens ad aliquod offi-
cium nō erit irregularis is qui
aliud officium facit. et addit io.
calde. q̄ illa distinctio nō tollit
quin de iure talia competant ra
tione alicuius ordīs. Unde ber.
et io. an. et alii in decre. cū medi
cinalis dicunt talem esse irregu
larem. hosti. etiaz et Speculator
putant habentez primam tonsu-
ram tantum. si cantet in officio
suo esse irregularem. xxiii. di.
Psalmista. Sed si quis faciet ea
que nō sunt alicui ordini uel of
ficio deputata. ut si ī matutinis
legat lectiones. uel cantet respon
soria. Dicunt hosti. et Uil. non
esse irregularem. In benedic-
tione aque benedicte cōtrahitur
irregularitas. s̄m innocē. quia ē
annexa ordini huiusmodi bene-
dictio. de conse. dis. iii. Aquaz
quando scilicet interdictus cleri
cus hoc ageret. sed si non ē ipse
īterdictus ex eo q̄ facit talez be
nedictionem aque in loco inter-
dicto. seruata moderatione que
traditur de aliis officiis non in
currit irregularitatem. Aqua
autem benedicta non debet asp
gi laicis loci interdicti a sacerdo
te. et hoc preter q̄ in quatuor festi
uitatibus. de quibus agitur in
decre. Alma. Si tamē aspergerz
putat io. cal. q̄ n̄ eēt irregłaris

quia non ē hoc in iure cautum. Per benedictionem autē mēse. etiam ab interdicto clerico non contrahitur irregularitas. quia nulli est ordini deputata. A benedictione etiam quo consueuerunt priores uel episcopi itinerādo obuiantibus eis in sua diocesi. dixerunt quidam tutum ēe abstinere in loco interdicto. Si contra fiat non erit irregularis Quod putat io. cald. esse uerū de simplici bñdictiōe. secus de solēm. ad quam pmittitur. Sit nomē domini bñdictum. uel aliquid aliud huiusmōi. Talis. n. bñdictō cōpetit epō ratōe ordīs xcv. di. ecce. De bñdictione aūt calicis uel corporaliū uel candelarum in festo purificationis uel oliuarum in die palmarum. dīc io. cal. fieri non posse a clericis interdictis. uel a non interdictis in loco interdicto, nisi seruata moderatiōe. que traditur de officiis diuinis in decre. Alma eo ti. li°. vi°. Et idem dicit tenēdū de facientibus officium pro baptismo in sabbato sancto. uel p confectione crismatis ī cena domini pro anniuersario defūctis Benedictio etiam pere uel baculi peregrinorum a sacerdote. dīc Wil. q uidetur esse concessum. cum non sit prohibitum.

¶ Item de purificatione post partum. dicit io. cal. q non potest mulier post partum introduci ī eccīa ī loco īterdcō p sacerdotē cum psalmis et orationibus et solenni introductione, alias incurreret irregularitatē, quia illud est officium diuinum ordini clericali competens: sed sine officiō facta soluz confessione ut moris est poterit mulier intrare per se gratias agendo. ¶ Item si clericus interdictus uel nō interdictus sed in loco interdicto. si excōicat aliquem. uel absoluit excōicatum. sm innoc. non ē irregularis. quia huiusmodi nō sunt ordinis. sed iurisdictionis. ii. q. prima. Nemo. Et de excōicatōe non ē dubiū. Quare idem dicendum ē de absolutione. de penitē. di. i. Uerbum. Tamen absolutiōis solēnia exhibere. sicut ē dicere cū stola psalmū et oratione. uel in eccīam ītroducere excōicatum. quia hoc est ordīs et officii. huiusmodi faciens est irregularis. sm innoc. et Spec. Officium autē commēdationis animarū decedētiū iuxta morē credit io. cal. q fieri possit loco et tempore interdicti. quia istud officium uidetur quasi annexū ad absolutionem que fit in penitētia. Unde sicut cōceditur tāc. pētētia. ita et istud. ¶ Item in loco interdicto / et excōmūicatis et interdictis pōt pdicari uerbū dei. extra. de sen. ex. ex responso. et pōt etiam interdictis fieri confessio generalis in fine predicationis. potest etiam campana propter hoc pulsari. quia cum

dicta pulsatio sit signū ⁊ pream
bulum actus premissi. ut habet
generalis consuetudo. intelligit̄
⁊ ipsa pulsatio permissa .10 .cal.
Pro missis vero ⁊ horis cano-
nicis dicendis nullo modo hab3
pulsare campanas tempore īter
dicti. alias incurretur irregula-
ritas. exceptis quatuor festiuita
tibus de quibus s̄. etiā si cam
pane essent extra ecclesiā ⁊ ꝓcul
ab ea. non licet pro dicta pulsa-
re. alias fieret fraus legi. xiiii.
q. iii plerique. Nec etiam paruas
campanellas lic3 pulsare tempe
interdicti pro diuinis officiis ce
lebrandis. ut faciūt religiosi mē
dicantes. Nam prohibitio pul-
sationis campanarum tempore
interdicti utique ⁊ minores cam
panellas includit. cū de facto so
nus audiatur extra muros. ⁊ in
terdu3 satis procul. Unde tales
sibi caueant ⁊ sufficiat eis ꝙ ali
qua signa puta table possint cō
uenire ad diuina eorum. Sed
pulsare campanas tempore inter
dicti pro horis notificandis. pu-
ta tertia. sexta. nona. ⁊ hmōi. n̄
credo illicitu3 laicis hac de cau
sa campanas sonare. sed clericis
non credo ad hoc licere. lic3. n.
de facto celebrent diuina. tamē
ex quo dicto tempore solent di
uina celebrare. presumeretur ue
risimiliter pro celebratione diui
norum sonarent. xxviii. di. Sa
racusana. Fateor tamē pro hoc
tantum. ipsos non incurrere
irregularitatē. 10. cal. ¶ Pulsare
autem campanam pro Aue ma
ria. ut fieri sol3 laudabiliter de
sero. ⁊ etia3 de mane in quibus-
dam locis tempore interdicti nō
inducit irregularitatē. quia illa
salutatio uirginis gloriose non
est officium ordini deputatum.
Pulsare etiam campanas pro os
tensione aliquarum litterarum
uel in aduentu alicuius prelati ⁊
huiusmodi tempore interdicti.
nec laicis. nec clericis prohibet̄
10. cal. Consulit etiam ꝙ itine-
rantes ꝑ loca interdicta. si sunt
duo uel plures nō dicant horas
canonicas ī uia. quia ex quo ab
aliis audiri possunt. dicit ipse ꝙ
dicere non audet ꝙ hoc facere
possint sine uiolatōne interdicti
Secus si esset unus solus. quia
ita submisse dicere posset ꝙ non
audiretur. ¶ Item dicit inno. ⁊
abb. ꝙ non credit irregularitatē
incurrere clericum interdictum
propter hoc ꝙ intersit diuinis
etiam si cantet cum aliis. dum
modo non celebret. nec aliquid
agat ut in officio suo. peccat tū
io. autē cald. dicit sibi placere
dictum hosti. ⁊ Specula. s. ꝙ si
talis se ingerat diuinis audiēdo
ex quadam simplici deuotione.
non contemnendo. non ē irregu
laris. ⁊ sic procedit dictū inno.
Sed si hoc facit contemnēdo et
faciendo celebrari diuina. Siue
auctoritatem prebendo. siue coo
perando. tunc irregularitatem

incurrit. ¶ Item laici uiolantes
interdictum. ⁊ si non incurrant
irregularitatē. grauiter tñ peccāt
ut dictum est ſm innoc. ⁊ ut ui
detur mortaliter. si scienter hᵒ
faciunt. quia contra obediētiam
ecclesie agunt. lxxxi. di. Si qui
Sed exercentes officia que non
sunt alicuius ordinis tempore ī
terdicti. ut aduocando. docēdo.
⁊ huiusmodi non peccant.
¶ Item non prohibentur laici tem
pore interdicti dicere letanias ⁊
laudes suas. ut faciunt fratarie
item non prohibentur orare ī ec
clesia extra tempora celebratio-
nis diuinorum. ſm guil. ⁊ mo-
nal. ¶ Itē si sacerdos probabilr
credit ꝙ aliqui interdicti sunt in
ecclesia. ſm Uil. debet monere
in generali ꝙ exeant. alias non
tenetur uitare eos. maxime pu
blice. donec constet de sñia. itē
si sacerdos recipiat scienter ho-
minem interdictū. licet ipse pec
cet. ⁊ penas incurrat. ut supradi
ctum est. Alii tamen non tenēt
exire ſm Uil. nec peccant audiē
do diuina. ¶ Item in diuinis of
ficiis sunt uitandi omnes qui ꝓ
prio nomine. uel alia certa circū
locutione per sñiam designātur
interdicti. qui ⁊ dicuntur nomi
natim interdicti. ¶ Item uitandi
sunt tanꝙ nominatī interdicti.
omnes illi de quibus constat ꝙ
interdicti sunt. ut si ciuitas uel
castrum interdicitur. Si uero ī
tdicāt fautores siue ꝑticipātes
in crimīe non dicūtur nomīati
interdicti. sed tamen in genere.
Unde tales nō tenetur quis eui
tare. quousqꝫ per iudicem denū
cientur ⁊ specificentur. nisi forte
eorum participatio esset multū
notoria. ita ꝙ inficiatiōi non sit
locus. extra. de cohabi. clerico.
⁊ mulierum. Tua nos. innocē.
Hostieñ. ⁊ bar.

Ultimo uidendū est de for
ma qua fertur interdictum
⁊ quomodo etiam relaxetur.
Ubi sciendū ſm io. cal. ꝙ cū
ab homine profertur. ⁊ propter
contumaciam. est necessaria mōi
tio precedens. ⁊ forma quā tradi
tur. de sen. ex. c. i. li°. vi°. ⁊ sic
intelligitur de appell. Reprehē
sibilis. Sed si propter delictum
fertur. nō est monitio necessaria
v. q. iiii. in loco. Sic intellige
notata per inno. ⁊ alios. de appl
ad hec. Cū uero a iure profer
tur propter excessū siue delcm̄
sine monitione fit. siue sit spāle
interdictum scilicet contra eccle
siam. uel contra personā singu
larem. quod superius dictum ē
interdictum singulare. Siue sit
interdictū generale loci. s. ut ci-
uitatis. castri. uel uille. aut uni-
uersitatis. populi. Quodlibet
enim horum dicitur generale.
Sub hac autem forma uerborū
profertur. Nos propter talem
causam ecclesiā siue terrā talē

supponimus interdicto. extra de uerbo. signi. cum in partibus. Et additur etiam cōiter ecclesiastico. ad differentiaʒ iterdicti legalis. Potest etiā sniā interdicti ad uoluntatem iudicis determinari. puta ut interdicat missam in cantu uel horis. uel sepulturis ꝛ huiusmodi. Potest etiā iudex ab iterdicto excipere. ꝛ subicere quos uult. ꝛ quando uult. puta q̄do dominus terre est ibi presens. ꝛ huiusmōi. extra. de spō Non est nobis. ad hoc autez ut obliget sniā iterdicti sufficit eā publice promulgari. nec postea necesse est eam singulorum auribus inculcare. di. xvi. quod dicitis. Sufficit etiaʒ cum quis scit nuncios suos. maxime metropolitanam ecclesiam recepisse sniāʒ ꝛ obseruare. extra. de postul. c. primo.

Item nota scḋm innocen. ꝛ hosti. q̄ q̄do locus uel ecclesia interdicitur. talis sniā suspendi potest. ꝛ cum suspensa est potest celebrari. extra. de priui. ut priuilegia. Sed si est interdicta persona siue suspensa. q̄n̄do hoc factum est pro culpa ipsius suspensi uel interdicti. non possit de licētia alicuius celebrare. nec interdictum uel suspensio suspēdi. Sed cum hoc est factū ꝑpt culpam alterius. tūc potest dici sicut ꝛ de interdicto loci scilicz q̄ talis sniā pōt suspendi ꝑ epm sicut ꝛ tolli. Item appellari potest infra tempus suspēsiōis interdicti a suspensa sniā. sicut ꝛ a conditionali. de appel. preterea. Et ideʒ de sniā suspensionis secus de sniā excōicationis.

Item sniā interdicti ꝛ suspensionis nudo uerbo suspenduntur. uel totaliter relaxantur. cuʒ iuramento tamen. extra eo. Alma item postquaʒ sniā iterdicti per aliquos iferiores prelatos rationabiliter sit lata. debēt maiores eam relaxare sine congrua satisfactione. ꝛ cum consciētia illius qui tulit sine difficultate relaxare. seu superior ad quem recurrit. extra. eo. cū medicinalis. li. sexto. Item archiepūs nō pōt relaxare interdictum. uel excōicationem. uel suspensionez latas ab officialibus archidiaconorūʒ seu aliis iurisdictionem hn̄tibꝰ subditis suffraganeorū ipsis qui tulerunt obmissis. extra. eo. romana. li°. vi°. Item cum quis interdicto uel excōione astrictꝰ offert se ad iusticiam eorum ꝓ quibus sniām accepit. iudex euʒ ne sic decedat absoluere poterit etiam si aduersa pars appellet. ne absoluatur. debet tamen an̄ absolutionem recipi ab illo sufficiens cautio q̄ in presentia romani pontificis. apud quem appellatur. si uoluerit appellator. uel coram iudice cui causam delegauerit iuri parebit. ꝛ idē de his qui dicūt se iniuste iterdcōs

Item fm 10. an. tempore generalis interdicti. si is propt cuius culpam latum est interdictuz satisfacere uult. tolletur iterdictu. Si uero culpabilis fuit tanquā consiliarius uel auxiliarius licet accipiatur cautio. et iniungatur penitentia non relaxabitur interdictum. Quod si propter eius culpam latum est ipse quidez punitur. sed eius satisfactio non requiritur. Nota itez q ea que dicta sunt in precedentibus de materia interdicti. quo scilicz ad obseruandum interdictum ne cōtrafaciendo incurratur peccatuz et irregularitas. locum habent et uera sunt. fm quod habetur in corpore iuris. Sed per extrauagantem Martini quinti. que incipit. insuper ad euitandum. nō tenetur quis obseruare interdictum ecclesiasticum a iure uel ab homine generaliter promulgatū nisi talis sntia fuerit contra personam. collegium. uniuersitatē. ecclesiam. cōitatem. uel locum certum. uel certam a iudice publicata uel denūciata specialiter et expresse. et ipsam extrauagātē habes supra ī fine de excōicatōe minori capitulo ultimo.

Fratres predicatores ordi. tempore generalis īterdicti terre. possunt ubiqz in omnibus ecclesiis nostris uel aliēis clausis ianuis interdictis et excōicatis exclusis. non pulsatis campanis et submissa uoce. celebrare dīna et recipere ecclesiastica sacramēta. exceptis tribus casibus. Primus est. si causaz dederint īter dicto. Secūdus. si contingat id nobis specialiter interdici. Tertius est. si ecclesia illa ubi uolumus celebrare est interdicta. Bonifacius. Uirtute. Q tempore interdicti possumus ad diuina recipere pueros nr̄is seruitiis deputatos. et negociorū nostrorum procuratores et operarios. qui nostris ī locis eorū operibus continue insisterint. nisi ī duobus casibus. s. si ipsi causaz interdicto dederunt. Secūdus ē si contingat eos specialiter excōmunicari uel īterdici. Bonifac. Uirtute. Quot tempe strictissimi interdicti conuentus quilibz ordinis nostri cottidie unaz missam dicere et audire potest cum duobus aut tribus tantuz ministris. expulsis primuz omnibus qui non sunt de ordine nostro. Clemēs. Meritis nostre relig. Quot quando in ciuitatibus uel locis als ubi habitat. contigat īterdictum poni. et phiberi omnia ecclesiastica sacramenta. exceptis paruulorū baptismatibus et penitentiis morientiū non obstantibus qbuscunqz priuilegiis religiosis quibuscunqz ab apostolica sede cōcessis. nihilominus tempore talis interdicti possunt

confiteri peccata eorū. ⁊ ab ipis
absolui. ⁊ temporibus cōsuetis
iuxta morem ordinis nostri cō
munionis ⁊ unctionis extreme
recipere sacramenta ⁊ diuina of
ficia celebrare simul. ianuis clau
sis. non pulsatis campanis. ⁊ uo
ce submissa. excōicatis ⁊ interdi
ctis ac omnibus personis que n̄
sunt de ordine nostro exclusis.
non obstantibus prohibitis hu
iusmōi. seu aliquibus litteris a
sede apostolica impetratis uel ī
petrandis. que de ordine nostro
⁊ hac indulgentia specialem nō
fecerint mentionem. Honorius
Meritis nostre. ꝙ omnes sen
tentie interdicti. suspensionis. ⁊
excōicationis. contra nos indul
te per quoscunqꝫ prelatos cōtra
indulta priuilegiorum nostrorū
sunt ipso facto irrite ⁊ inanes.
Si autem in alios late fuerint
occasione nostri sunt penitus ir
ritāde. Alexāder. Meritis ur̄e
⁊ minus in qua. Quot a nullo
legato nisi a latere. nec subdele
gato. possumus suspendi interdi
ci uel excōicari: nisi in eorūꝫ lit
teris de ordine nostro specialis
mentio habeatur. clemēs. exigē
tibus. ꝙ magister ordinis et
eius uicarius ī toto ordīe ⁊ pri
ores prouinciales ⁊ conuētuales
⁊ eorum uicarii in suis termīs
possunt fratres nostros constitu
tos in terminis predictis. Uel
ad eos declinantes undecūqꝫ ab
soluere a sententia excōicatiōis

Suspensionis ⁊ interdicti uel a
iure uel iudice generaliter pro
mulgatis. uel si in locis supposi
tis ecclesiastico īterdicto presum
pserint celebrare diuina. Boni
facius. Uirtute. innoc. Licet ad
hoc. Credo minores eisdeꝫ gau
dere priuilegiis. Excepto eo
quod nunc sequit̄. ꝙ uiri ⁊ mu
lieres de italia habentes habitū
⁊ regulam ordinis. qui dicitur
de penitentia sancti domīci. pn̄t
licite audire diuina. ⁊ recipere
ecclesiastica sacramēta tempore
interdicti. nisi causam dederint
interdicto. Honorius. Congruū
existimantes.

Quia nomīe censure eccle
siastice comprehenditur
nō solum excōicatio. sꝫ
etiam suspensio ⁊ interdictum.
extra de uerb. signi. Querenti
Suspensio etiam aliqn̄ dicitur
excōicatio. ut patet. i. q. i. repe
riuntur. ideo post tractatum de
excōicatione ⁊ interdicto sequit̄
de suspensione. et quia ꝗm Uil.
duran. omnis irregularis ē sus
pensus. ⁊ iterum quia irregula
ritas est quedam inabilitas ad
ordinum receptōnem ⁊ officiorꝫ
ecclesiasticorū. ⁊ receptorūꝫ exe
cutionem simpliciter ⁊ ex toto
ex aliquo īpedimēto proueniēs
ex īstitutōe ecclesie hn̄s robur

Diffinitio irregularitatis

Suspensio vero est inhabilitas ad ordinum vel officiorum executionem ex aliquo impedimento, sic suspensio videtur solum tangere clericos, quandoque tamen etiam laici suspenduntur ab aliquo actu, ut ab officio advocandi in certo casu. vt ce. ¶ Irregularitas vero clericos et laicos. Utraque tamen culpa non est, sed pena, que quidem suspensio contingit multipliciter. Aliquando quidem simpliciter et ex toto, ab omni scilicet officio ordinis. Aliquando ab uno ordine et non ab alio. Aliquando simpliciter, aliquando ad certum tempus. Aliquando non ab ordine, sed ab aliquo alio, ut ingressu ecclesie, vel actu predicationis et huiusmodi. De quibus omnibus agetur in processu.

nec tenetur subditus talem vitare vel quicunque alius, etiam si sciret peccatum eius. d. xxviii. c. ult. et extra de cohab. cleri. et mulie. Uestra. Et quamvis secundum Thomam in quarto. non debeat quis inducere talem ad dicendum missam, vel alias ad exequendum officia sua, dum s. est certus de sua malicia et obstinatione. ¶ Si non potest alium habere, excusatur accipiendo sacramenta a tali, precipue cum est superior eius seu parrochialis, immo etiam secundum pet. de palude, si posset alium habere non videtur peccare accipiendo ab eo, quia utitur iure suo, et malo illius in bonum suum. i. q. i. Si fuerit. Sicut etiam licet fideli uti iuramento facto ab infideli per falsos deos, ut dicit Augus. xxii. q. i. Movet.

Et nota secundum Wil. et al. quod tripliciter dicitur quis suspensus. Uno modo quo ad se tantum quia scilicet non est prohibitus abstinere ab officio. et hoc per sententiam canonis vel hominis, et sic quilibet existens in mortali, vel etiam in minori excommunicatione, dicitur suspensus a celebratione et executione ordinum, alias peccat mortaliter qui in mortali exercet solenniter actum ordinis, seu in minori excommunicatione recipit aliquod sacramentum. d. xl. Multi. et i. q. i. Sacerdotes. Si tamen celebrat vel exequitur ordinem suum, non efficitur irregularis

Secundo modo dicitur quis suspensus quo ad alios, non quo ad se. et hoc satis large dicitur, et sic clericus peregrinus dicitur suspensus, quia permittitur ex devotione celebrare in occulto non in publico. Pro cuius declaratione nota. secundum Rai. quod hi clerici peregrini ignoti non admittuntur ad publice celebrandum populo, nisi cum quinque sigillis episcoporum. di. xcviii. c. i. et hoc si sigilla sint ignota. Alias sufficeret sigillum tantum episcopi sui. dist. lxxi. Primatus. et multo magis apostolice sedis mandatum. Ratio

autem huius eſt ſm hoſt. quia in publica celebratione poſſet eñ mouere inanis gloria. uel cupiditas. non autem ſi priuatus ⁊ in ſecreto. Item quia ĩ publico cõmune malum poſſet accidere. ſ. ſi non ordinatus celebraret. in ſecreto autẽ ſolum periculum celebrantis. cum illis etiam quinqꝫ ſigillis non eſſet credendum ſm io. niſi eſſet aliqualiter nota. itẽ ſm innoc. nec etiaꝫ illis quinqꝫ ſigillis credi debꝫ ſi ex receptõe huiuſmodi clericorum peregrĩorum fieret alicui preiudicium ⁊ damnum. Uiatorem peregrinuꝫ tranſeuntem nõ oportet ita ſubtiliter examinare de ſigillis huiuſmodi. xlii. di. quieſcamus. Item ſi amiſerit tales litteras ⁊ ꝑ duos teſtes poſſit probare ſuã ordinationem ⁊ conuerſationem poteſt admitti. extra. eo. Tuaꝫ item ſi nõ exiſtant teſtes de ordinatione ſua quia longum tempus eſt. ſi conſtat q̃ ſemper geſſit ſe ut preſpiter admitti poteſt extra. de preſ. non bapti. ca. ii. item ſm hoſti. ad hoc ut tales ſuſcipi debeant in executione ordinum. littere debent continere hanc clauſulam uel ſimilẽ quem gradatim ad talem ordinem promouimus. di. xxiii. in nomine. ⁊ he uocantur littere cõmendatorie ſeu teſtimoniales. extra. eo. tuam. Tamẽ ſi ſic ſuſpenſus celebrat. etiam in publico non eſt irregularis. neqꝫ excõicatus.

Tertio modo dicitur ſuſpenſus ꝓprie quo ad ſe ⁊ quo ad alios. quando ſcilꝫ per ſnĩam hominis ⁊ canonis eſt ſuſpẽſus ab officiis ſuis. ⁊ talis tenetᷣ abſtinere ab officio. etiam poſt cõtritioneꝫ ⁊ confeſſioneꝫ quouſqꝫ ſit relaxata ſuſpenſio per euꝫ q̲ poteſt. alias ſuſpenſus a diuinis uel officio uel celebratiõe et huiuſmodi ſi contra faciat peccat mortaliter et efficitᷣ irregularis ſm inno. extra de ſen. et re iu. cum eterni. liº. viº. ⁊ xi. q. iii. Siquis epũs. ⁊ ſm inno. ⁊ Uil talis etiam extra eccleſiaꝫ dicat horas officiando populum. ſicut in exercitu efficitur irregularis Secus ſi non officiãdo dicat cũ uno uel duobus.

PRoſequendo de ſuſpẽſiõe Nota q̃ pluribus ex cauſis ⁊ modis ĩcurritur ſuſpenſio. qº ſcilicet ad ſe ⁊ ad alios. Primo quideꝫ per uicium ſimonie. ſed cum diſtinctione. Scias igitur q̃ omnes qui ſimoniace ordinãtur. etiam ſi uicium ſimonie ſit occultum. ipo iure ſunt ſuſpenſi ⁊ non ſolũ ab ordine queꝫ ſimoniace ſuſceperunt. ſed etiaꝫ ſm hen. ⁊ innoc. ab actibus omniuꝫ aliorũ ordinuꝫ. et ſm inno. etiã in temporalibus. Unde et perdit adminiſtrationẽ. i. q. i. reperiũtᷣ

quibus modis incurritur

hic multa de ſimonia

extra. de simo. tanta. di. lxxxi.
ca°. eos. Deberet etiam puniri
depositione ⁊ infamia / si de cri
mine constaret. xv. q. iii. sane.
nec potest cum tali dispensari.
nisi per papã. i. q. i. erga. Qui
etiam non faciliter dispensat. cũ
cõmissa est simonia ex parte or
dinatoris et ordĩati / Si uero cõ
missa est ex parte ordĩatoris tm̃
puta ↄsanguineo ordinandi dãte
aliquid ordinatori ipso ordinato
ignorante. / tunc potest non ipse
epũs dispensare propter turpitu
dinem suam. sed successor eius ĩ
epãtu. uel alius ordinarius eius
si uidelicet haberet domicilium
uel beneficium in epãtu illius.
⁊ multo magis papa. i. q. i. siqs
neqȝ. ⁊ hoc ſm innocẽ. hostiẽ.
Rai. goff. ¶ Item si simonia ẽ
cõmissa tantũ ex parte ordinati
non ordinatoris. puta dante ordi
nato uicario epĩ aliquid propter
hoc. si talis nõ ministrat potest
epũs dispensare ĩ ordinib9 rite
ante susceptis. non autẽ in illo
quẽ simoniace suscepit. nec etiã
ꝙ recipiat alios ante dispensatõ
nem. ⁊ in hoc papa dispensabit
Sed et si talis ministrasset post
ordinẽ simoniace susceptũ etiã
ĩ ante susceptis nõ poterit epũs
dispẽsare. Qui uero recipit be
neficium cũ cura / ul' dignitatẽ
per simoniam / etiam si occulta
sit / idẽ iuris est ſm goff. / sicut
et de illo qui recipit ordinem si
moniace ut dictum est. quia. s.

est ipso iure suspensus. etiã quo
ad alios. ⁊ non solũ ab actibus
omnium ordinum. sed etiam ab
administratione temporali ſm
innoc. Et in tali beneficio uel di
gnitate solus papa dispensat pre
cipue quando scientibus benefi
ciatis est cõmissã. Nota tamen
ſm Uil. ꝙ cũ pene non sint ex
tendende: ⁊ ille q simoniace sus
cipit aliquem ordinem sit suspen
sus quo ad ea que sunt ordinis.
non tamen est suspensus quo ad
ea que sunt iurisdictiõis. Unde
si alias habȝ iurisdictionẽ ⁊ nũc
habet. ⁊ potest suspendere excõi
care ⁊ ab excõicatõne absoluere
⁊ huiusmodi. Qui autẽ recipit
beneficium simpliciter simonia
ce ſm Rai. est suspẽsus quo ad
se ⁊ alios ab actibus omniũ or
dinum / si simonia est notoria.
Nam si est occulta non est ipso
iure suspensus sed suspendendus
prima. q. iii. c. i. ⁊ seq. Thom.
⁊ hosti. / Et siquidẽ cõmissa est
simonia ignorante ipso beneficia
to. põt epũs dispensare cum eo
in tali beneficio post ꝙ. pure et
simpliciter ei renunciauerit. ex.
eo. de simoniaco. / ac etiã ꝙ pos
sit ministrare in ordinibus ante
et post beneficium susceptis. / et
hoc intellige si etiam epũs igno
rauit / nam si scienter contulissȝ
non ipse sed superior dispensare
posset. ar. i. q. i. c. i. Tho. Rai.
et Wil. / Si uero simonia est cõ
missa beneficiatis sciẽtibus sol9

papa dispensat. non alius. nec ī illo bn̄eficio nec in alio ſm Ul Tan. hosti. Qui vero confert ordinem vel beneficiū simōiace vel etiā qui est mediator simonie ſm Rai. si ē notoria simonia ipso iure ē suspensus. etiam quo ad alios. extra. de eo accusatum. xxxii. di. pag. verum. & solus papa dispensat. Si vero ē occulta non ē suspensus quo ad alios. arg. extra eo. et si q̄ones ca°. veniēs. idem dicitur ī directorio iuris. li°. iii. tit°. vi°. scȝ ꝙ epūs pōt dispensare in minoribus speciebus simonie ut ī predictis. & allegat goff. & hostiē. nec ob. i. q. i. erga. Quia loq̄t in dignitate. & sic etiā loquitur decre. nobis. extra. de simonia. & idem dicas de tonsura & minoribus ordinibus. quia solum in maioribus ordinibus dispensatō pape reseruatur. ut notat goff. & host. hec ille. Si vero cōmittitur simonia in aliis. ut circa exequias defunctorum in consecratione cimiterii. & vasoꝝ sacrorum in venditione crismatis in benedictionibus nubentium. et huiusmodi. in omnibus hiis epūs potest dispensare quia non est prohibitus. arg. extra de sen ex. Nuper. ſm Raim. et Ul. Quod videtur intelligendū q̄n huiusmodi simonia esset manifesta. Nam occulta non inducit irregularitatem in huiusmodi. Qui ordinat aliquem vel p̄ntat ad ordinandum qui promisit vel iurauit nil petere de illa ecclesia ad cuius titulum ordinatur. ipse quidem ordinator triennio ē suspensus a collatōne ordinū suoꝝ extra. de simo. si quis. & ipse ordinatus indiget pape dispensatione. ſm Rai. Hec autē que dicta sunt de simōia quo ad suspensionem. vera sunt ſm ea que habentur in corpore iuris. & notata per doctores. Ac etiam excōicatio lata ē contra eos. de q̄ habetur supra. c. ibi vide. De simonia autē q̄tum ad peccatum. & q̄tum ad restitutionē fructuū beneficii simoniace recepti. & dispensationē simoniace pecuñie. habes supra secūda pte titulo primo.

Notorius fornicator est ipso iure suspensus. lxxxi. dis. Si quis. & di. xxxii. preter hec Pro cuius declaratione Nota primo. ꝙ dupliciter dicitur notorium. ſm Tho. & Rai. s. notorium iuris. ut cum quis cōfitetur in iudicio. vel conuincitur de crimine. notorium Facti ē cū crimen ita populo manifestum est ꝙ nulla potest tergiuersatōe celari. Quocunq̄ȝ autē istoꝝ modorum sit notoria fornicatio clerici est suspensus quo ad se & quo ad alios. ſm Tho. Raim bar. innoc. Host. & alios. Secdō

Fornicator Notorius

Notorium iuris

facti

Nota q non solum sacerdos. sz
in quocunqz ordine constitutus
etiam in minoribus. ex notoria
fornicatōne est suspensus ab om
nibus actibus ordinuz s̄m inno.
ipso iure. quod notat Archidi.
dist. xxxii. pag̃. ad hec. Quod
probat etiam per cap. minister.
di. lxxxi. in fine. ⁊ extra. de co
habi. cle. ⁊ mulie. Uestra. ⁊ tā
diu stat suspensus q̄ diu perse-
uerat in uicio. ⁊ interim si ex
equitur officia sua. etiam semel
efficitur irregularis. ⁊ indiget
dispensatione pape. s̄m innocē.
⁊ hosti. ut notat Archid. ⁊ An-
thoni9 de butrio. Unde etiam
si cessaret a uicio. ⁊ ante dispen
satione utitur officio suo semp̄
peccabit mortaliter. q̄uis nouā
irregularitatem non contrahat
Si antem cum esset suspensus.
non executus est officia sua. idi
get nihilomin9 absolutione a sus
pensione. quā poterit facere ep̄s
s̄m innoc. Tertio nota q tal̄
debet euitari in missa ⁊ aliis di
uinis officiis. di. xxxii. nullus.
⁊ ca°. preter hec. Sed ī hoc ua
riatur opinio doctoruz. nam ali
qui dicunt q debeant euitari in
diuinis post āmonitionez eis fa
ctam. si se non correxerint. s̄m
hug. ⁊ lau. Que admonitio a
quocunqz fieri potest. s̄m hu.
sed s̄m lau. fieri debet ab ep̄o
quod uidetur uerius. probatur
per c. si qui prespiteri. d. lxxxi.
Sz alia opinio cōior est solēnīū

doctor. q̄uis archid. dicat eaz
duram q stati debeant euitari
ante quācunqz admonitionez. qr
ius suspendit eos etiam quo ad
alios. ⁊ hoc tenet Tho. Raim.
Uil. innoc. hosti. io. cal. antho.
de bu. A talibus ergo s̄m ea q̄
habentur ī corpore iuris n̄ sunt
audienda diuina. s. missa. nec su-
mēda sacramēta. nisi baptism9
⁊ eucharistia in extrema necessi
tate. ut dicitur. d. xxxii. pag̃.
Uerum. Sed bene concedunt.
Rai. ⁊ Uil. q b̄nficiis priuari
non debent. nisi post monitionē
factam a prelato. si se non corre
xerint. nam tunc ⁊ beneficiis de
bent spoliari. ⁊ in perpetuuz de
poni. Quarto nota q ideo ec-
clesia induxit suspensionez cōtra
ista duo uicia magis q̄ contra
alia. s̄m lau. quia facilius prela
ti ⁊ clerici labuntur in hec. scilz
fornicationem ⁊ simoniam q̄ in
alia. ut sic uidentes se uitari. sal
tem uerecundia temporali resipi
scant. di. xxxii. pag̃. Uerum.
Uera tamen sunt sacramenta eo
rū. quinto nota q si decretū
est factum in concilio Constan.
Insuper ad uitanduz. ⁊ce. de q°
habes supra in fi. de minori ex-
cōicatione. non tenentur fideles
uitare sacramenta concubinario
rum aut diuina eorū. nisi post q̄
fuerint per prelatos denunciati
publice. s. q euitentur.

SUnt ⁊ alii casus in quibus
quis incurrit suspensionem
uel simpliciter. uel secũdũ quid
id est quia priuatur collatõe uel
executione alicuius ordinis uel
ministerii per aliquod tempus.
⁊ primo epũs qui ordinat alienũ
clericum sine licentia sui epĩ uel
superioris sciẽter seu affectata ig
norantia. per annũ est suspensus
a collatione ordinum. ⁊ interiꝫ
clerici sui absqꝫ ipsius licentia.
possunt a uicinis epĩs ordĩes re
cipere. extra. de tempor. ordi.
eos. li°. vi°. Per quam decre. re
probatur opinio dicentium. ꝙ
ordinare poterat alienuꝫ sub spe
sperate habitionis. ⁊ ĩtelligitur
superior in hoc casu epũs de cu
ius diocesi iste qui uult ordĩari
est oriundus. uel in cuius dioc.
officium ecclesiasticũ habet. uel
ubi habet domiciliuꝫ licet alibi
natus fuerit. Inferiores autem
prelati siue religiosi siue alii nõ
possunt talem licentiã dare. nisi
haberẽt a sede apostolica qualr̃
possint subditos a quo uolnerĩt
facere ordinari. item non potest
talem liñam dare officialis epĩ
Sed epõ in remotis agente. ui-
carius eius generalis in spiritua
libus. seu sede uacante capitulũ
seu is ad quẽ tunc administratõ
spiritualium pertinet. possunt li
centiam dare. Religiosi quoqꝫ
a suis prelatis in non exemptis
prioratibus deputati. priores ⁊
eoruꝫ socii possunt a diocesanis
locorum ꝙ diu ibi morantur li
cite ordinari. licet ñ sint de eoꝝ
diocesibus oriundi. Hec omnia
de tempo. ord. c. nullus. li. vi°.
Predicatores autem ⁊ minores
in hoc sunt priuilegiati a sede a
postolica ut scꝫ ualeant a quibus
cunqꝫ epĩs suos subditos facere
ordinari. ipsi autem sic ordinati
scꝫ ab alieno epõ. sine licentia ꝓ
prii prelati fꝫ Rai. priuãtur ab
executione ordinis recepti. Sed
potest cum eis epũs dispensare
in hac suspensiõe. ix. q. ii. lugdu
nensis. extra. de tempo. ord. ꝙ
translationem. ¶ Epũs uel quis
alius conferens tonsuram cleri-
calem infanti. nisi forte religiõꝫ
intraret. uel illitterato. uel hõi
aliene diocesis sine licentia. uel
cõiugato nisi uolenti religioneꝫ
intrare. aut ad sacros ordines ꝓ
moueri. quãdo scilꝫ de iure põt
est suspensus per annum a colla
tione tonsure tantum. extra. de
tempo: or. nullus. li°. vi°.
¶ Patriarche. Archiepĩ. ⁊ epĩ lo-
cantes uel alio titulo concedẽtes
aliquam domum usurariis alie
nigenis ad fenus exercendum.
ipso facto suspensiõeꝫ incurrunt
extra. de usuris. ꝙquaꝫ. li°. vi.
Et similiter si permittũt ꝙ usu-
rarii alienigene. s. nõ oriũdi de
terminis ipsorum locoruꝫ publice
usuram exercentes uel exercere
uolentes habeant domos cõduc
tas. seu alias habitant in terris
suis. i. eorũ iurisdictõi subiectis

Si infra tres menses omnes tales de ipsis terris n̄ expellunt ferētes sn̄ia3 excōiōis ꝯtra aliquē uł aliquos nisi permittant trinā admonitionem uel una3 pro tribus. sunt suspensi per mense3 ab ingressu ecclesie. extra. eo. sacro. Item debet habere talis mōitō tempoꝝ conuenientia interualla nisi facti necessitas alit̄ suaserit. ⁊ debet fieri in scriptis continētibus causam excōicationis. ałs excōicator est suspensus nō solū ab ingressu ecclesie. sed etiam a diuinis per mense3. que quidem si exequatur irregularis efficit̄ nec nisi per papam cum eo poterit dispensari. extra. eo. cū medicinalis. li°. vi°. S3 he pene non tangunt epōs ⁊ superiores. cu3 non fiat specialis mentio de eis extra. de sen. excō. quia periculosum. li°. vi°. ¶ Ultramontani ordinati ab epīs italie. nisi habeant lrām a papa. uł ab epō un̄ sunt oriundi uel ī cuius diocesi sunt beneficiati ⁊ per patentes ipsius epī litteras cōtinētes cā3 rationabilem. quare ipsos nolit uel non possit ordīare. sunt ipso facto suspensi absq3 spe dispensationis. extra. de temp. or. Sepe li°. vi°. ⁊ ordinātes huiusmōi debent condigne pūiri. ut ī ꝺcō ca°. Qui recipiunt aliquem ex ordinibus sacris ab epō qui renūciauit loco ⁊ dignitati. si scienter hoc agunt. uel ignorantia crassā ⁊ supīa. n̄ recipiūt ordīs

execuitionem. Unde sunt suspēsi nec cu3 eis potest dispēsari. nisi per papam. extra. de or. ab eo q re. c. unico. Si ignoranter non tamen ignorantia crassa. potest cum eis epūs dispensare. Si recipientes ab eis ordines minores sine licentia proprii epī ꝗ̄uis de berent depom. ix. q. ii. epm̄. tn̄ potest epūs ī ordīe tollerare dispensationem. ¶ Episcopi autem renunciantes loco tantum ⁊ non dignitati possunt omnes ordīes conferre sicut prius si fuerit rogati a proprio epō loci. ałs non ut dictum ē supra. ¶ Item ordinati a simōiaco ī ordīe suscepto ꝗ̄tumcūq3 occulto. uel etiam ī dignitate. uel a simoniaco notorio ī collatōe ordinū. uel ī collatione aut receptōe uel mediatōe beneficiorum nō recipiunt ordīs executionem. sed sunt ipso iure suspensi. i. q. i. Si quis a simoniacis. ꝗ̄uis ī sua ordīatiōe nulla sit cōmissa simonia. ⁊ hoc in detestationem simonie. Ratio est. quia tales cum sint priuati executione ordinum. ¶ Quod non habent dare non possunt. i. q. vii. daibtu3. Uerum est tam̄ ꝙ ordinati a talibus ex ignorantia facti excusantur a peccato. ⁊ in ipsa tali ordinatiōe ⁊ ī executione ordinum sic receptoru3 abstinere tamen debēt cum sciunt quousq3 cum eis dispēsetur ⁊ ꝑ papam. i. q. i. Si qui. in glosa. Ex ignorantia autem iuris hoc

faciendo. non excusarent. Unde
sm Tho. secunda. secunde. q. c.
Nullo modo quis debet recipe
ordies ab his quos scit esse tres
nec tenetur in huiusmodi suis p
latis obedire. quinimmo potius
debet permitti se excoicari sm
goff. Nam obediendo a peccato
non excusaret. xi. q. iii. Quid
ergo. Patiendo autem iniustam
excoicationem meretur. xxiiii
q. iii. Non in perpetuum dam
namur. item ordinati ab here
tico uel scismatico ul excoicato
uel deposito. no recipiunt ordis
executionem. cum omnes hi pri
uentur omnium ordinuz execu
tione. et nemo dat quod no het
prima. q. i. gratia. ¶ Nota tame
sm Tho. et Pe. Rai. et goff. q
omnes tales ordinatores. ueros
conferunt ordines. quantum ad ca
racterez. sicut et omnia alia uere
conficiunt seu conferunt sacra
menta. excepta penitetia. quo ad
manifeste excoicationem. secus
de occultis. quia absoluunt sm
Ric. et Pe. de pa. dummo tamen
seruent predicti formaz ecclesie.
prima. q. i. dominus declarabit
de conse. di. iiii. non in nobis.
Peccant tamen mortaliter tam
dantes quam recipientes ab eis que
cunqz sacramenta scienter. nisi
baptismu in extrema necessitate
Ignorantia autez facti probabil
excusat tales a peccato i ordinu
receptione. et eorundem executoz
dum ea laborant. Cum autem
sufficienter hoc sciut. debent ab
stinere quousqz dispensetur.
¶ Circa quam dispesationez dicit
hosti. q in epatu solus papa dis
pensat. extra. de elec. quia dili
gentia. i his uero aliis ordibus
quantum ad alios qui scienter a ta
libus suscipiunt ordies. uel etia
ex ignorantia crassa et supina so
lus papa dispensat. imo secundu
Rai. et goff. si fuerunt ordinati
a tali qui recipit ultima manus
impositionem. id est epalem co
secrationez extra ecclesiam nunquam
tollerantur. ix. q. i. ordinatioes
Si uero ex ignorantia no supia
sm host. per discretum prelatu
cum talibus poterit dispensari.
extra. de ordi. ab e. qui re. or.
ca°. i. et ii°. Sed secundu Rai. et
goff. si ordinati sunt ab eo qui
recipit ultima manus impositioz
i ecclesia. id e antequa efficeret
hereticus. scismaticus. uel exco
catus. ut tunc est quado ordiat
Siue ordinati sciebat siue igno
rabant. tollerant ex dispesatioe
ministrare i officiis susceptis.
Ad superiores uero non debent
promoueri. nisi necessitas magna
esset. idem uidetur dicere gof.
de interdicto et suspenso a diuis
scz q non confert executionem.
ix. q. i. c. i. et sequentibus. item
qui alique ordine sacrum recipi
unt extra statuta tempora ordi
nationum sunt suspensi. nec dnt
permitti in susceptis ordinibus
ministrare. quamuis caracterem

receperint. extra de tempo. or. ca°. ii. ¶ Epūs tam̄ imposita eis primo penitētia competēti susti- nere poterit ut postea in suscep tis ordinibus ministrent. extra de tempo. ord. consultatiōi. h° ſm inno. Ber. ⁊ Uil. qui addit ꝙ secus ē de ordinibus suscipiē dis. Et si ante dispensationem talis ministrauit in ordine sus- cepto. dicunt quidam ꝙ nō pōt epūs dispensare. Sed uerius ē ꝙ possit dispensare. ut ix. q. ii. lugdunēsis. nisi forte interdicta fuisset sibi executō. ⁊ postea ad ministrasset. Promotus p saltū id est aliquo ordine pretermisso ad superiorē ascēdēdo q̄uis ca- racterem recipiat. tamē suspen- sus ē ab executiōe ipsius ordīs sic recepti. di. lii. sollicitudo. ex tra. de cle. per sal. promo. c. i°. ⁊ si non malicia sed ignorantia uel neglīgētia hoc egit q̄uis de rigore deponi deberet. tamen ex dispensatione epī ad ordinez pre termissum poterit promoueri. Si autem scienter per saltum ē promotus. ⁊ in ordine sic suscep to sine dispensatōne ministrauit ī ipō ordīe sic suscepto post rece ptionez obmissi adhuc potest p epūm dispensari. sed ꝙ ulterius ascendat non nisi per papā. ſm Rai host. ⁊ Uil. ¶ ſm Recipiētes eodē die minores ordines cum subdi- aconatu. uel duos sacros ordīes simul. siue ordinatore sciēte siue ignorāte. sunt suspēsi ab ordīb9 sic susceptis. ⁊ deponi deberent lxxvii. di. subdiaconus. ext. de eo qui fur. or. innotuit. possunt tamen permitti misericorditer ī minoribus tantum ministrare. ⁊ si intrant religionē ⁊ uita mo resq3 eorum exigunt. Abbas si uoluerit poterit ī aliis ordībus dispensare. ut in dicto. c. ſm Rai. ⁊ host. Sed si lata prius fuissz excōicationis snīa contra sic re- cipientes. ⁊ nihilominus recepe rint. non poterit cum eis dispen sari nisi per papam. ut in dicto ca°. innotuit. ⁊ dicit host. ꝙ ēt papa non de facili dispensat. contrahentes matrimonium de presenti. ⁊ ante carnis copulam se facientes ad sacros ordinari. aliter q̄ sacris canonibus conce datur. q̄uis caracterem suscipi ant sunt suspensi. ita ꝙ nec etiā post mortē uxoris poterūt ī illo ordine ministrare. nec ascendere ad alios. nec aliquod officiū uel beneficium ecclesiasticum obti nere. ⁊ matrīoniu3 nihilomin9 sic contractum propter hoc non dissoluitur. quod intelligitur cū tales in seculo remanentes hoc agunt. nam secus si religionem intrassent. in extrauaganti. Jo. xxii. q̄ īcipit antiqua. Apostа- te a religione in apostasia susci- pientes ordines sunt suspensi et irregulares: extra eo. ti. aposta ta. nec dispensatur cum eis nisi per papam. Sed ⁊ alii qui ī ex cōicatione ordines recipiūt. sic r

sunt suspensi et irregulares. ext. de sen. exc. cum illorum. et hoc verum. nisi probabilis ignorātia excuset eos. et de hac materia habes supra ī caº. de causa finali excōicatiōis. pag. secūdo.

¶ Celebrantes seu participantes in diuinis scienter cum publice excōicatis uel interdictis. sunt suspensi ab ingressu ecclesie. extra. de priuil. epōrum. liº. viº. Sed de hoc plenius supra ī titulo de interdicto. c. ii. pag. iiii. et per totum illud capitulum habes plura pertinentia ad materiam suspensionis. ¶ Conseruatores non possunt se intromittere de aliis q̄ de manifestis iniuriis et uiolentiis. q si de aliis que iudicialem indaginem requirunt se intromiserint. sunt suspēsi per annum ab officio. extra. de offic. deleg. Statuimus. liº. viº. iudices ecclesiastici. qui contra iusticiam in grauamen alterius ptis in iudicio quicquā faciant p gratiā uel p sordes puta per pecuniam suspensi sunt per annum ab executione officii. et durante suspensione si ingesserint se diuīs efficiuntur irregulares. nec nisi per papam poterīt liberari. ex. de sen. et re iud. cum eterni. li. viº ¶ Religiosi qui concedūt alicui ad uitam uel certum tēpus iura redditus possessiones administratiōis cui presunt. nisi duo concurrant scilz q necessitas uel utilitas monasterii uł prioratꝰ illius ecclesie. hoc exposcat. et q conuentus ipsius ecclesie consentiat. aut si conuentum nō haberet. assensus prelati proprii interueniat. sunt ipso facto suspēsi ab officio. nec ualet dicta concessio Excipiuntur tamē duo casus. s. locatio et uenditio redditun̄ uel fructuum ad modicum tempus. extra. de re. eccle. non alie. c. i. in cle. Utrum autem hec suspensio intelligatur ab officiis diuinorum uel ab officiis temporalium̄ administrationum. puta prelature procuratorii. cellarii. et huiusmodi. io. an. remittit ad notata de deci. c. i. in clement. et ibi ponit utranqz opinionem. et dimittit sub dubio.

Fratres ordīs predicatorum promoti uel assumpti ad episcopatus uel alias prelaturas. si prius recipiant munus consecrationis q̄ resignent ordini libros et alia que habebāt tempe sue promotionis. eo ipso sunt ab executione pontificalis ministerii suspensi. clemens quartus. ī priuilegio. prouidentia. ¶ Fratres predicatores si perturbare p̄sumpserint officium inquisitiōis cōtra hereticos p fratres minores exercitatum. ipso facto sunt ab executione ordinum sacrorū suspensi. Nec potest relaxari talis suspensio. nisi per sedem aplicā aut per inquisitorē cuius officiū

perturbauerunt. ⁊ idem est de minoribus perturbantibus officium inquisitionis per predicatores exercitatum. clemens q̈rtus in priuilegio Paupertatis altissime. ¶ Fratres predicatores ⁊ minores recipientes ad professionē aliquem in ordine suo ante probationis annū elapsum sunt ipso facto a receptione quorumcunqꝫ suspensi. ⁊ pene grauioris culpe debite puniendi. nec etiā per hoc ille sic professus ē ordini nostro obligatus extra. de regula. non solum. li°. vi°. ¶ Religiosi qui uidelicet decimas non percipiunt si scienter obmittant facere conscientiaꝫ confitentibus de dictis decimis soluendis. sunt suspensi a predicationis officio. donec faciant eis conscientiaꝫ si cōmode possunt. ⁊ si interim predicarent essent excōicati. extr. de penis. cupientes. in cle. Quod tamē itelligunt. Pe. de an. ⁊ Pau. si fuerint super hoc requisiti. s. a prelatis. ¶ Item cum queritur Utrum suspensus ab officio sit suspensꝰ a beneficio. ¶ Super hoc io. an. multa dicit pro ⁊ cōtra. super cle. cupientes. extra. de penis. concludit ⁊ notat clare Sed Pe de ancha. super eadem ponit distinctionē dnī gasparis de cal. dicens sic. aut quis ē suspensus ab officio. aut beneficio aut ab utroqꝫ. Si ē suspensus a beneficio siue a iure siue ab homīe. nō est suspensus ab officio arg. c. dilectus de offi. or. ¶ Rō ad h. odium penarum. reg. iu. in penis. de re. iu. ¶ Item quia officium non est accessorium ad beneficium. licꝫ sit econuerso. Si est suspensus ab officio hoc est. aut per dictionē taxatam tantum. aut simpliciter. Primo casu planum est. quia non ē suspensus a beneficio. cum tantum sit suspensus ab officio. quia hoc uoluit snīe promulgatio. qr uires snīe ultra intentionē proferentis non se extēdunt. Saluo casu pastoralis. de appella. Si auteꝫ sit simpliciter suspensus ab officio hoc ē aut ab homine. aut a iure Si a iure. aut propter crimen. aut propter infamiam uel cōtumaciam. Si propter crimē. tūc puto ꝙ suspensus ab officio sit suspensus a beneficio. ut c. eos. ⁊ c. si quis sacerdotuꝫ. d. lxxxi si aūt propt īfamiā uel ɔtūaciā sit suspensus ab officio non ē suspensus a beneficio. ut c. presbr̄ si a plebe. ii. q. iiii. Si auteꝫ ab homine ē suspensus ab officio. si hoc est propter crimē graue. tūc est suspensus etiam a beneficio ut in iuribus allegatis. Si autē propter crimen leue. uel etiā propter infamiam uel contumaciaꝫ non est suspensus a beneficio ut in iuribus allegatis. Si autē est suspensus ab utroqꝫ. aut hoc ē per dcīonem ⁊. planum ē. aut per dictionem uel. ⁊ tunc puto opinionem gof. ueram scilicꝫ ꝙ

talis snia non valet propter icer titudinem. l. iii. C. de sen. que sine certa quantitate. hec ille. Innoc. autē dicit simpliciter q suspensus ab officio tantū nō de bet percipere fructꝰ beneficioꝝ super c. pastoralis. de appellat. Sed hosti hoc intelligit. quādo ē suspensus pro graui cā. p leui vel infamia ꝛ non est contūax. Et nota ſm hosti. q suspensus a pontificalibus si celebrat ī pō tificalibus non erit irregularis Ratio est. quia pontificalia nō sunt de substantia celebrantis. nec dēmus iudicare aliq̄ irregu larē nisi īueniat expressiz. arg. de pe. di. i. pag. pene. Item sus pensus a participatiōe sacramē torum de qua suspensiōe habes xviii. d. si quis autē. ꝛ c. fin. ꝛ caº. placuit. di. lviii. c. fi. extr. de elec. osius. ꝛ de his que fi. a mai. par. ca. c. i. Si celebrat nō est irregularis. Talia enim non sunt ordīn. cuz ꝛ laici participēt sacramentis. hosti. ꝛ innocē. Clerici qui scienter eligūt ad epi scopatum indignū scilz cōtra for mam illam que habetur extra. de elec. cum in cunctis sunt per triennium suspensi a beneficio. in dicto. c. ꝛ dicit glosula hītis ꝛ habendis. eligentes aliquem siue electio sit facta concorditer siue in discordia. si īfra octo di es ex quo poterūt cōmode ipsaz electionem electis distulerint p̄ sentare. qui culpabiles in hoc

fuerint a prosecutione electōnis sunt exclusi ꝛ suspensi per trien nium a beneficiis. que obtinent in illa ecclesia. ad q̄ si īfra illud tempus temere uel colorate se ī miscuerint. illis ppetuo sunt pri uati. ex. de ele. cupiētes. liº. vi. compromissarius si scienter eli git indignum est ipso facto per triennium suspēsus a beneficiis ecclesiasticis. hec tamē suspēsiō non tangit epōs nec intelligitur nisi in electōnibus epōrum ꝛ su periorum. secus de electōnibus inferiorum. extra de electis. Si compromissarius. liº. vi. Re ligiosi grauantes uel fraudantes eccīas circa decīas eis debitas si reqsiti p illos quorū interest non desistunt infra mensem uel de usurpatis. uel retentis infra duos menses non fecerint emen dam. suspensi sunt ab officio ad mīstrationis ꝛ beneficiis. ꝛ tēia non habentes sunt excōicati. ex tra de decimis. c. i. in clem. Et dicit io. an. ī glo. se credere q sufficiat iudicis declaratio su per satisfactione. Nec sit neces saria alia absolutio quo ad sus pensionem. sed quo ad excōica tionem bene requirit absolutio Doctor uel magister qui docto rat aliquem. nisi prius exigat iu ramentū a doctorando q nō ex pendet pro suo doctoratu. ultra summam trium milium turonū argentorum est suspēsus per sex menses a collatione doctoratus.

extra de magistris. cum sit. in cle. In cap° ecclesie cathedralis vel collegiate est suspensus a voce in electione et aliis. qui nō h3 adminus ordinem subdiaconat9 et similiter qui habet beneficiu3 cui annexus est ordo. nisi infra annum faciat se ꝓmoveri ad tale3 ordinē que3 requirit bn̄ficiū legittīo īpedimēto cessante. ex. de eta. et qual. pro. ut hi q. ī cle. Qui ꝓhibiti sunt audire leges et phisicam de quibus habes s̄ in titulo. de excō. c. ultra excōīcationem sunt suspensi ab officiis suis. Uide ibi.

Ultimo nota. ꝙ suspendere potest ab officio qui et excōīcare. Quis autē potest excōmūnicare habes supra. ca°. Unde laicus vel mulier qui nō potest excōīcare. nisi ex cōmissiōe speciali pape. di. xxxii. pag. Uerū in glo. non potest etiam suspendere. Potest tamen abbatissa secūdū innocē. suspendere a beneficio clericos ecclesiarū sibi subditarum. Si hoc ex consuetudine habet. non autē ab officio item nota ꝙ sicut excōīcatio sic et suspensio. per sequentem appellationem minime suspenditur. Suspensio dico ab officio vl̄ ab ingressu ecclesie lata. ext. de sen. excō. is cui. li°. vi° Item nota ꝙ absolutio a suspēsione officii simpliciter vel diuinis fieri p̄t sub ista forma vel simili. Ego absol vo te a vīculo suspensiōis quod incurristi per tale3 causa3 et restituo te executioni ordinu3 et officiorum tuorum. in nomīe patris. etc. Tamen quia suspēsio pertinet ad forum contentiosu3 nec reperitur determīata fōra necessaria huiusmodi relaxatōis ideo quicquid dicat. et quibuscū q3 verbis utatur is qui val3 absoluere a tali vinculo. si intendit absoluere vere absoluit. sicut dictum est supra de excōīcatione. Sed queritur quis possit absoluere ab suspensione. circa hoc Pau. in cle. Monasteriorum. extra. de re. ecc. nō alie. sic dic Ubi papa ponit penam suspensionis vel interdicti propter cōtumaciam canonem cōdendo puto ꝙ inferior possit absoluere. ex. de sen. ex. Nuper. nisi papa reseruet sibi absolutione3. vel alteri ex presse et determinate ꝑsone et hoc tenent Uincen. Hu. gof. inno. Her. et io. ī glo. xi. q. iii. Si inimicus. et xvi. q. vii. Si quis deinceps. et hostiē. idem iudicium est si constitutio inferioris approbat et confirmat de institutione. ex frequētibus. pl9 enī operatur confirmare ꝙ̄ condere sn̄iam. Potest quilibet suffraganeus relaxare. cum nō sit maioris efficacie ꝙ̄ius cōmune. sic intelligitur. c. graue. extra. de preb. et li° nisi alteri r̄seruet

forma absolu[tio]nis a suspe[n]sione

quis p[otes]t absol[ver]e a suspe[nsione]

quis p[otes]t suspe[n]dere

hic femina suspe[n]dit a b[ene]ficio

absolutio. Si vero pena suspensionis et huiusmodi imponitur per sententiam id est ab homine. tunc ligans debet absoluere. non inferior. extra. de of. or. cum ab ecclesiarum. saluo casu decre. eo. ti. pastoralis. idem tenet Wil. in specu. Si vero suspensio sit perpetua. que habet vim priuationis. ut notat Inn. de translatio. c. ii. et Wil. in spe. ti. ii. pag. nunc ostendendum non habet locum absolutio. sed necessaria est dispensatio consequens collatio. et tunc est videre. an tale sit crimen in quo possit epus dispensare. et hanc conferre vel non. Et in primo casu poterit epus dispensare. et concedere puta beneficium vel officium quo ad concessionem executionem ord. quo ad dispensationem. in secundo casu non poterit. liiii. di. multos et de suspensione que ponitur in dicto. ca. Monasteriorum. dicit idem pau. non puto hanc de sui natura operari priuatim. Alias papa expressisset. hoc ar. de dec. ad audientiam. Unde credo etiam posse per ordinarium relaxari ratione premissa. sed si non relaxet durabit perpetuo. x. q. ii. perpetua. Nota quod sententie omnes suspensionis late per quoscunque prelatos. contra fratres predicatores contra indulta priuilegiorum suorum sunt ipso facto irrite et inanes. Alexander. Meritis vestri. et si contra alios occasione ipsorum fratrum late fuerint. sunt etiam irrite et inanes. Alexander. nisi iniqua. Item magister ordinis et singuli priores prouinciales conuentuales et eorum vicarii in locis et conuentibus sibi commissis fratribus sibi subditis necnon et aliis fratribus eiusdem ordinis interdum ad eos declinantibus undecunque possunt impartiri beneficium absolutionis a suspensione. excommunicatione. vel interdicto. quas sententias incurrissent in ipso ordine. Uel ante ingressum eius. ac etiam laicos qui ordinem ipsum vellent ingredi. nisi adeo esset excessus enormis. ut merito esset sedes apostolica consulenda. Bonifacius et Alexander. Uirtute. item predicti prelati possunt dispensationem obtinere a suis confessoribus et absolutionem supra suspensione et irregularitate quam contraxissent ex eo quod protulissent sententias excommunicationis suspensionis et interdicti sine scriptis ex incautela. clemens exigentibus.

Videtur autem esse differentia inter suspensionem depositionem et degradationem. stricte sumendo ipsos terminos. Nam large frequenter accipiuntur in iure unum pro alio. ut di. xlvi. clericus. Primo suspensio videtur importare priuationem executionis legittime ordinis. vel officiorum ecclesiasticorum. simpliciter. vel

Sententie suspensionis late per platos in fratres predicatores sunt nulle

magister ordinis absoluere a suspensione excommunicatione et interdicto

nisi

platos predicatores absolui a suis confessoribus a suspensione et irregularitate quam incurrerunt sententias excommunicationis sine scripto

Differentia inter suspensionem depositionem et degradationem

Differentia inter suspensionem depositionem et degradationem

Depositio

ad tempus. ꝛ cū spe dispēsatōis q̄ qn̄q3 a iudice infertur. Depositio importat priuationem executionis legittime officii. ꝛ beneficiorum ecclesiasticorum possessionis simpliciter ꝛ ex toto absq3 spe restitutionis. retento tamen priuilegio clericali. qr cōueniri non potest in iudicio seculari/nec capi/nec pūiri a laicis ꝛ fit per sn̄iam hominis cōiter/ nec potest inferri hec pena ab inferiori epō. qui hoc agere pōt erga proprium suū subditum assistente sibi canonico numero episcoporum. si est in sacris. alr̄s sufficit propria sn̄ia epi. sine aliorum presentia. Depositus autē ꝛ degradatus restitui nō potest ad officia sua. nisi per dispensationem pape. Item ubi in iure dicitur suspendatur uel deponatur uel degradetur cōminatio ē sn̄ie ferende. non lata sn̄ia. ut xxxv. d. epūs.

Degradatio

Degradatō ultra penā depositionis hoc addit. quia priuatur priuilegio clericali oī cu3 certa solennitate. Caracter tam̄ ei auferri non potest. nec a quacunq3 creatura/q̄uis. 10. an. uideatur tenere contrarium scilic3 ꝙ possit ei auferri s̄m Tho. in quarto/ꝛ 10. in glo. di. l. Accedens. ꝛ innoc. tenet ꝙ non.

For degradatōis

¶ De modo ꝛ forma degradatōis habes in caᵒ. degradatio. extra. de penis. liᵒ. viᵒ/ꝛ ī summa pisana. Nota tamen ꝙ nō omnis degradatus/est tradendus curie seculari. sed solum in tribus casibus. Primus in crimine heresis extra de hereticis ad abolenda3 ꝛ hoc nisi ad penitentiam ī continenti redire noluerit. sed si relabatur non plus parcitur ei. ¶ Secūdus in falsario litterarum pape. ex. de cri. fal. Ad falsariorum. ¶ Tertius cum quis deponitur propter calumniam quam tulit suo epō. ii. q. i. si quis sacerdotum. ¶ Unde cum in curia romana his temporibus quida3 sacerdos interfecisset sacrista3 sancti petri sacerdotis ut sic posset rapere bona sacristie. requisito consilio peritorum super hoc concluserunt/ꝙ non debeat propter hoc tradi curie seculari ad occidendum. sed poni ī perpetuum carcerem. uel in cauea sustē tandu3 de pane doloris. ꝛ aqua angustie. Papa tamen martinus de plenitudine potestatis illum degradatum fecit tradi curie seculari. ꝛ sic fuit occisꝰ. Potest etiam nihilominꝰ per solū epm̄ suu3 cōuocatis abbatibꝰ ꝛ aliis religiosis. ꝛ prelatis ꝛ litteratis sue diocesis. quādo sacerdos uel alius in sacris fuerit curie seculari pro heresi tradendus uel degradandus. sicut ei uidebitur expedire. extra de hereticis. quo3 liᵒ. viᵒ. Hec autē degradatio cū quis propter heresim uel aliud est tradendus curie seculari. sic fienda presente potestate. dicit degradās ut ī forū suū recipiat

In tribꝰ casibꝰ traditur quis curie secular[i]

Martinꝰ ... ... tradidit curie secular[i]

degradatum. debet tamen intercedere pro eo q non moriatur. extra. de uerbo. sig. nouimus.

Irregularitas sic diffinitur a specul. q est nota siue impedimetu3 canonicu3 ex facto seu defectu prouemens. quo quis phibetur ad ecclesiasticos ordies promoueri. et in eisdem ministrare. et irregularitas contrahit multis modis et causis. Et ad sciendum quando quis efficitur irregularis. ex indebita celebratione uel executione ordinum. io. calde. ponit talem distinctio3 celebrans aut utens officio ordinis. aut est femina aut masculus. et si e mulier. siue laica siue religiosa non efficitur irregularis. quia cum non sit capax ordinis clericalis non cadit in eo irregularitas. per quam quis impeditur in ordine uel ordinis officiu3 celebrare. sumitur hec ro ex ca°. debitum. de bigamis. et xxxiii. q. v. hec imago. Si ergo mulier excoicata uel interdicta. uel in loco iterdicto. uel idebite tractet officia sacra. temere agit et puniri o3 de pe. et re. noua. n tam e irreglaris. Si e uir. tunc aut est furiosus. aut sane metis Et si furiosus propter quancuq3 celebrationem non efficitur irregularis. nec peccat. ide3 de ifante cle. furiosus. de homici. Si est sane mentis. tunc aut talis e Laicus. aut clericus. et si laic9 est. et cum sollenni apparatu alicuius ordinis celebrauit. scilicet exequedo actu alicui9 ordis siue quersus sit alici9 religiois. siue secularis. lic3 hoc sit rigorosum uidetur q sit irregularis. de cle. non or. minist. nec cum tali ut ualeat promoueri alius q papa potest dispensare. sicut et cu ordinato et suspenso celebrate ali9 q papa non dispensat. idem est in isto casu. Nota tamen q hoc uidetur intelligendum de ordinibus sacris. et i solenni apparatu nam officia minorum ordinu3 licite fm Tho. i quarto. et alios doctores. possunt exerceri etia3 ab illis qui non sunt ordinati in illis. Si aute hec agit sine solem apparatu non efficitur irregularis. Si uero e clericus. tuc aut celebrat in ordine que no habet aut in eo que3 habet. et si primo modo hoc agens i ordinibus sacris est irregularis. De subdiaconatu tame dicit. Wil. q si est in minoribus potest cantare epistolam. dumodo sine solenitate et Addit innoc. q est licitu3 qn deest subdiaconus. et tuc cantet sine ornamentis subdiaconi. sed solennis apparat9 subdiaconi uidetur esse manipulus. dicit eni3 Petrus de palu. in quarto. q tunicellam licet etiam non subdiacono portare. quia no e propria uestis. sicut maipulus que null9 iferior subdiacono portare debet

hec petrus. Unde si talis cantet epistolam cum tunicella sine manipulo tantum. et nō porrigēdo calicem diacono uel sacerdoti. quod ē proprium officium eius. et principalis actus ordinis talis et ubi ē consuetudo. quod etiam in minoribus cantēt eplam illo mō non uidetur irregularis. Secus autē ubi cum manipulo. uel porrigendo calicem. uel ubi non est mos quod cantent. nisi subdiaconi De aliis ordinibus superioribus non ē questio. quia sine dubio īcurritur irregularitas. Si uero clericus celebrat in ordine quem habet. tunc aut est excōicatus maiori. uel celebrans aut officiū exercens ī loco īterdicto ab homine uel a iure. aut est suspēsus Si primo modo. tunc ī utroque casu efficitur irregularis. et īdispensabilis nisi per papā. de sen. excō. is qui. li°. vi°. Dicit tamē Uil. quod in minoribus constitutus ministrando seu exercendo officium suum etiam cum solēnitate cum est excōicatus nō efficit irregularis. quia illa duo. c. Si quis epūs. i. et ii. q. iii. non loquūtur de eis. et pene sunt restrīgende. secus de subdiacono. Sed sine solennitate. legendo eplam subdiaconus uel diaconus uel presbiter excōicatus. credunt quidā quod non incurrant irregularitatē. Si autem clericus est suspensus sumendo stricte suspensionem. s. quo ad se et quo ad alios. nam

qui ē susp ēsus q° ad se tm. puta propter mortale quodcunque. uel propter minorem excōicationem uel propter iniunctionē a cōfessore. talis celebrans nullam incurrit irregularitatem. ut dictum ē supra. Sed suspensus quo ad se et alios. aut est suspēsus a canone aut ab homine. si ab homīe seu iudice. tunc aut ignorauit ignorantia probabili. et tunc non efficitur irregularis. aut ignorātia crassa et supina. et tūc efficitūr irregularis. et multomagis si sciuit se suspensum. et hoc quomodocunque sit suspēsus simpliciter uel ad tempus determīatū. etiā si ratione defectus uel infamie puto talem durante suspensione celebrantem esse irregularem. nec posse secum dispensari nisi per papam. ad hec. xi. q. iii. Si quis presbiter. ii. q. v. presbit. de sen. excō. cum medicinalis. li°. vi°. Si uero est suspensus a canone. tunc aut ratione criminis. aut ratione defectus. aut rōne infamie uel scādali. Si primo mō. aut simpliciter ē suspēsus. et sic celebrando ē irregularis. xi. q. tertia. Siquis epūs. Aut est suspensus ad tempus. et tūc aut ad tempus determinatum. et sic interim celebrando est irregularis Aut ad tempus indetermīatum et tunc aut cum conditōe donec satisfaciat. aut cum conditione. donec peniteat. Si cum conditōe donec satisfaciat. aut cū cōditiōe

ut. lxxxi. d. Si qui sunt. & c. se quenti. & de coha. cle. & mulie. Sicut. & in cle. de decis. in c. i. cum similibus. & tūc licz quidā contra. puto. si sit suspēsus ante absolutionez celebrat est irregularis. quia in hoc factuz iudicis est necessarium ut habeatur pro absoluto. ut dixi de eta. & qua. cum bone. & sic cum factum hominis sit necessarium. sequitur q ad suspensionem dei canō aliquid addit. ut in dicta decreta. de cohab. cle. & mulie. Si uero suspensus cum conditione donec peniteat. ut supra de elec. osius. & tunc equum est tenere q interim celebrando non efficitur irregularis. quia talis suspensio uidetur esse dei. ad quam nihil addit canon. nec ut habeatur pro sublata aliquid factuz iudicis est necessarium. & ideo dicendum ē de ea ut de suspensione dei tātū Si secūdo modo sit suspensus a canone. i. ratione defectus. tunc aut ratione defectus ordinis. aut ratione alterius defectus. Et si ratione defectus ordinis. ut clericus per saltum promotus q̄tū ad ordinez omissuz in quo si exercet officium anteq̄ recipiat ē irregularis. Sed celebrando ī ordine ad quem est per saltum ꝓmotus. quem habet nō est irregularis. d. lii. sollicitudo. ¶ Si ratione alterius defectus. ut bigamus. illegittimus. corpore uiciatus. Ordinatus ante etatem legittimam. uel a nō suo epō. ī hoc casu concordāt omnes q celebrando non est irregularis. q2 hoc non ē expressum in iure. et quia quando curia mandat. cuz iaz ordinatus in supradictis defectibus dispensari. nil dicitur de irregl'aritate. di. lvi. apostolica & c. cenomansis. Stilus autem curie est attendendus. de crim. fal. quem graui. Nec obstat q ordinatio facta ante legittimam etatem. uel a nō suo epō fuerit cum pecato. quia principalis cā propter quam diximus tales suspensos est defectus non pecatum g° ratione defectus non crimīe talis debet censeri suspensus. et hac ratione puto q licet irregularis ex celebratiōe diuinorū sit suspensus a canone propter hāc irregularitatem. si tamen alias non ē suspēsus a iure uel ab homine. puta quia absolut9 est ab excōicatione. & suspensione. sed non est secum dispensatuz super irregularitate. uel nō est suspensus contrahit irregularitatem. talis non contrahit nouam irregularitatem. quia hoc non ē expressum ī iure. Si tertio modo est suspensus a canone. s. ratiōe scandali uel infamie. tūc celebrādo non est irregularis. de cler. peregri. c. i. sed bene faciūt alii abstinendo propter infamiam q̄ est contra illuz. uel ut scandaluz euitetur. & propter hoc sequit. s'm innoc. q illi quorū crimīa

sunt notoria qui etiam post penitentiam prohibentur celebrare: propter scandalum et infamiam ut de cohabi. cle. et mul. c. fi. Si ante absolutionem celebrant non incurrunt nouam irregularitatem ex allegatione quam facit Uidetur intelligere de notorio fornicatore. quod prius est tenere Et quod notatur in dicto. de sen exco. in vi°. intelligatur de notorio fornicatore ante penitentiam celebrante. ne uideatur sibi ipsi contrarius. tamen de rigore sola penitentia non tollit suspensionem canonis in notorio fornicatore. ut uidetur expressum. l. d. peruenit. quia requiratur factum iudicis. ut supra dictum est de suspenso a canone. donec satisfaciat. sed absolutione facta a sententia canonis a qua potest hoc casu episcopus absoluere. quia conditor canonis sibi non reseruauit si penitet remanente irregularitate. quam contraxit huiusmodi fornicator notorius. ex celebratione diuinorum. dicit enim ipse inno. quod talis celebrans antequam peniteat efficitur irregularis indispensabilis. nisi per papam. sed antequam secum dispensetur celebrando et penitens. i. dimissa concubina non contrahit nouam irregularitatem et forte talis fuit intentio. inno. B. Hec omnia notantur per anthonium. de butr. super decretali de cle. ex. minis. Si celebrat. scilicet abreuiata aliqualiter sunt et mutato aliqualiter ordine additis solum in tribus locis. ut patet dictis breuibus. Tho. Pet. de palud. et Uil.

Nota quod ex precedentibus uidetur quod ordinatus ante legittimam etatem. sit ipso iure suspensus ab executione ordinis sic recepti. Sed solennes doctores communiter tenent contrarium. videlicet Rai in summa. Uil. in glo. arch in rosario. di. lxxvii. pag. uerum extra de cle. per sal. promo. c. primo. Anthonius de bu. extra de tempo. or. uel non est compos. Paulus de leazariis. et fran. de zamber. super cle. generalem. hi omnes dicunt: quod talis non est ipso iure suspensus. sed suspendendus. et interdicenda est ei executio ordinis recepti ante legittimam etatem usque ad etatem legittimam Et si postquam fuerit ei interdicenda a iudice suo usus fuerit ordine tali ante legittimam etatem erit irregularis. Si autem non fuerit ei interdicta. et sic utitur ordine ante legittimam etatem recepto. non est irregularis. ut dictum est. Idem etiam audiui a quibusdam peritis.

Contrahitur etiam irregularitas propter homicidium uel mutilationem membri. Pro cuius declaratione. nota quod cum

homicidium vel mutilatio mẽ-
bri fieri contingat mente solum
verbo. ⁊ opere. Si solum mẽte
fiat nunquaȝ inducit irregulari
tatem, quia lex promotionis fa
ctum requirit. xv. q. i. c. ultio.
imo etiaȝ siquis vibret gladium
animo occidendi ⁊ tamẽ non se-
quitur effectus mortis. vel mu-
tilationis. non incurrit irregula
ritatem. etiam si vulneraret, et
certum sit ꝙ nõ sit mors secuta
vel amissio mẽbri. neqȝ directe
neqȝ indirecte. Quod propterea
dico quia si vulnus intulisset ñ
de se mortale. ⁊ vulneratus. vel
propter impericiam medici. vel
propter defectum custodie. quia
scilȝ ñ cavet sibi a noxiis. mor-
tuus est vulneratus. est irregu
laris. ſm laud. extra. de homi.
Petrus. Quod dictum allegat
Petrus de ancha. Nam ⁊ si vul
neratū ad mortẽ novo ictu acce-
lero mortem. vel alio modo ho
micida reputor. dicit idem illi
autem qui intersunt vindicte san
guinis seu morti ⁊ non prestant
consilium vel auctoritatem non
sunt irregulares. ſm innocẽ. et
Ul. etiam si appeterent morteȝ
illius. Item qui videt aliqueȝ
occidi ⁊ delectatur. ⁊ possȝ etiã
sine sui periculo liberare. si vel-
let. q̄vis pessime faciat. non tñ
est irregularis. Sicut nec etiam
medicus qui dimittit infirmum
mori nolens mederi. ⁊ dives q
dimittit pauperem fame mori.

vigesimaquinta. q. i. siquis non
iratus.

Verbo autez contrahitur ir-
regularitas tripliciter. scilȝ
mandato defensione ⁊ consilio.
Mandato quidez qñ quis man-
det aliquem occidi vel mutilari
sequitur effectus. di. l. Si quis
viduam. Si tñ revocasset mãda
tum ⁊ expresse. ⁊ sine ulla fictio
ne ꝓhibuit fieri anteq̄ȝ sequere
tur effectus, non ē irregularis
ſm innoc. extra de simo. sicut
tuis. Sed ⁊ si quis mãdat aliq̄ȝ
verberari inhibẽs expresse ne oc
cidat vel mutilet. ⁊ ille nihilo-
minus occidit vel mutilat est ir
regularis mandator. sicut ⁊ exe
cutor. quia mandando in culpa
fuit. extra eo. is qui. li°. vi°.
Item episcopus vel alius prelat9
qui habet iurisdictioneȝ tempo-
ralem. debet constituere iudiceȝ
secularem qui audiat causas pre
cipue sanguinis. ⁊ illi potest et
debet precipere ꝙ faciat unicui
qȝ iusticiaȝ. Si autẽ talis iudex
interroget eum in speciali. quid sit
agendum in tali. qui scilȝ mere
tur penam sanguinis. potest re-
spondere consule peritos. ⁊ caue
at ne propter suam responsioneȝ
directam vel indirectam ille ĩtel
ligat ꝙ debeat eum sanguine pu
nire. ſm Rai. si ex hac. s. respõ
sione reus occideretur vel muti
laretur. esset irregularis potest
etiã prelat9 talis delegare alicui

etiaz specialiter super aliquo maleficio ut homicidio ꝛ huiusmoi in iurisdictione sua cōmisso/ut īquisita ueritate iusticiaz exequatur/ꝛ si cui cōmittitur. sic exeq̄tur. ꝛ occidat/non propterea ille prelatus est irregularis. extra. ne cle. uel mon. epūs. li°. vi°. Item non solum iudex in causa sanguinis. ubi sequitur effectus/est irregularis/q̄uis si recta intentione ꝛ debito processu fcīat iuste agat ꝛ meritorie: d. l. Aliquantos/Sed etiam accusator. testis. notarius scribens sn̄iam. uel proferens sn̄iam. uel scribēs attestationes. uel legens duz publicant̄/uel scribens uel dictans litteras pro uindicta sanguinis. omnes hi irregulares sunt/quia cooperantur in mandato sn̄ie. secūdū Rai. d. l. Si quis. ꝛ ex. ne cle. uel mona. sn̄iam. Sed si in huiusmodi sn̄ia non ē secutus effectus. sm̄ Wil. q̄uis sint irregulares epūs potest super h° dispensare/Princeps aute qui legez condit/cuius legis auctoritate homines sunt traditi morti. nō efficitur propter hoc irregularis ut dicunt quidam ꝛ bene/quia incertam personam non animaduertit. ita notat arch. xxii. q. v. officia.

Homicidium uerbo defensionis cōmittitur tripliciter uno modo/quia defendit cām sanguinis. id ē mutilationis uel mortis. aduocando/ꝛ hoc siue aduocet pro actore siue pro reo/cum actor obligetur ad penam talionis/agendo pro reo agit cōtra actorem. Unde si sequitur effectus est irregularis/ꝛ q̄tūcūq3 iuste aduocet indispensabilis nisi per papam/Sed si nō sequit̄ effectus per epm̄ sm̄ Wil. potest dispensari. Secundo modo est cum quis dissuadz his qui ualebant defendere occisuz ne defendant. ꝛ hoc facit corrupta intentione ut ille moriatur/Nam si pater uel mater uel alius consanguineus ut amicꝰ retrahat filiū uel amicum suum uolentez aliū a morte liberare. quia timet ne ipse ibi adiuuando occidatur. n̄ est irregularis. Tertio modo cum prelati uel alii clerici ad defensionem rerum suaruz ponūt querelaz de malefactoribus suis seu qui eos damnificauerunt penes iudicem secularem/ꝛ emendaz petant sibi fieri ꝛ prouideri ne talia presumantur contra eos si ex huiusmodi querelis iudex mortem inferat. exigēte iusticia non sunt irregulares dicti clerici/si ꝓtestati sunt expresse/ꝙ penā sanguinis non intendunt. extra eo. ti. prelatus. li°. vi°. Item licitum est prelatis ecclesiasticis ob defensionem rerum ecclesie. uel fidei inuocare contra uiolentos brachiuz seculare/ꝛ hortari tales non quidez ut occidāt uulnerēt ut mutilēt/quia hoc esset

directe ad hõicidiũ ꝓuocare. sȝ ut ecclesiam pr̃iam fidem defendant. liberent. ⁊ terraȝ ab ĩfidelibus occupatam ad cristum reducãt. ⁊ super hoc ecclesia facit magnas remissiones. ⁊ licet hĩc inde aliqui occidantur non tamẽ est prelato imputanduȝ. ĩmo peccaret. nisi contra tales se opponeret. extra. de homi. postulasti ⁊ .xxiii. q. iii. Maximianus. et qõne. viii. igitur. ⁊ ca°. ortatu. ⁊ ca°. scire. ⁊ce.

Homicidium uerbo consultationis cõmittitur responsione persuasione ⁊ approbatiõe. Responsione quidem puta querenti. an liceat occidere paganuȝ uel iudici malefactoreȝ. Respõdeat ꝙ licet perpendens probabiliter ipse respondens ꝙ interrogans uelit facere ꝫm consilium eius irregularis est. d. l. Si qs Secus aut de responsione generali cognitionis uel opinionis ⁊ ex qua non credit aliquem inde iudicandum uel occidendũ. dicit Archi. xxiii. q. viii. pessimam. ꝙ si iudex laicus interroget clericum quid agendum de aliquo qui de iure esset pena sanguinis puniendus. posset clericus respõdere hoc non pertinet ad me cõsulatis peritos. ⁊ caueat sibi clericus ne propter suam responsionem directam uel indirectam ĩtelligat iudex ꝙ debeat sanguine punire. ꝫm Rai. dicunt tamen quidam. q̃d si potest ꝙ puniat eũ ꝫm quod ius dictauerit. dũ mõ non exprimat ꝙ puniat eum ad sanguinem uel morteȝ. ut notat hu. d. iii. õnis. Sed ipse arch. super dicto. c. omnis. dic. istud dictum scȝ hug. potest intelligi esse uerum. quando crimen non ĩminet puniendum. Alioquin si ex consilio suo scilȝ respondendo siue speciali siue generali sequĩt propinquum homicidiuȝ irregularis est. ꝫm host. extra. de homicidio. sicut dignum. Approbatione. ut cum audit aliquos uelle facere homicidiuȝ siue nomine suo siue alterius ⁊ ipse approbat. ut cum tractetur a pluribus de morte alicui9 ĩ consilio ⁊ ipse cũ aliis assentit. ⁊ ex hoc sequitur homicidiũ. secus si ꝓhiberet. Similiter si quis cõsulit alteri ꝙ occidat ⁊ ante factũ reuocat consilium. sed firmiter credit ꝙ illa reuocatio non sufficiat ad impediendum homicidiũ si non indicat ei qui est occidendus ut sibi caueat est irregularis. Si autẽ solam reuocationeȝ firmiter credit sufficere nõ erit irregularis. ex quo reuocauit consilium. i. q. iiii. Quia presulatus ꝫm innoc. ¶ Persuasione consilii si quis persuadet alicui ꝙ exponat se periculo pro iure suo uel pro patria si scit eũ uerisimiliter moriturũ ⁊ mors seq̃t̃

Nō

irregularis est. ꝑm inno. ⁊ ho. Secus si consulens hoc non extimabat. xxiii. q. iii. pro mēbris Sed siquis suadet alicui ꝙ īdubitāter se morti exponat ꝓ xpō ⁊ ecclesia / non erit irregularis licet sequatur mors ꝑm innoc. ⁊ hosti. Item si uolēti fugere inimicos propter timorem mortis consuluit quis ꝙ remaneat. ⁊ ꝓcurabit pacem. ⁊ sic remanens occisus est. ꝑm Uil. si nō būit probabilem causam credendi ꝙ illi immineret periculuȝ irregularis est. Secus si habuit probabilem causam hoc credēdi. puta quia inimici eius erant adeo ei coniuncti. ꝙ merito potuit presumere ꝙ posset eos cohibere. Item si quis consulit nō homicidium quideȝ. sed aliquid unde secutum est homicidiuȝ. secūdū innoc. distinguendū est. quia si uerisimilit̄ potuit extimare ꝙ inde seq̄batur mors. irregularis est. ut scilȝ suasit iactū machine uel baliste. uel ꝙ erat ad capiendum castrum. quod non poterat de facili capi sine morte hoīnuȝ ⁊ sic mors est secuta. Si uero non potuit extimare. non erat uerisimile ꝙ sequeretur mors. tunc si cōsuluit super re illicita ē irregularis. si sequitur mors extra. eo. continebatur. Et idem si mandat. Secus autē si cōsulit rem licitaȝ. ¶ Et eodē modo distinguitur. si is cui cōsulitur nō occiditur. sed occidit. ¶ Item q consulit ut infirmus uertatur. ut citi9 moriatur. Si ex tali cōuersione citius moritur consulēs est irregularis. ⁊ qui hoc facit etiam ꝑm Uil. ¶ Item si quis clamet latrones ⁊ si hoc facit ꝓpter timorem corporis sui. nam timet ne aliqui uelint eum occidere. nō est irregularis. quia nō intendit ad mortem alicuius. sȝ sui liberationeȝ. pro qua licet implorare auxilium ꝑm innoc. sed si non propter hoc faciat. ⁊ ītelligere poterat ꝙ ex clamore uel alio actu suo homicidium sequi poterat irregularis est. idē host item. Si cum dicitur latro captus. dicit aliquis claudite ei os ne clamet. ⁊ latro occiditur. credit Uil. ꝙ qui illud dixit sit irregularis. quia iuuit ducētes dando consilium. ⁊ eodē modo si querentibus malefactorem indicauit euȝ. nisi forte ignorauit ⁊ ratōnabiliter ignorare potuit nesciēs ꝙ ad mortē quereretur.

Homicidium facto cōmittit̄ tripliciter. quia necessitate. casualitate. ⁊ uoluntate. Homicidiuȝ necessitate est duplex. quia aut necessitas ē ineuitabilis. aut euitabilis. Si qs igitur occidat uel mutilet ex necessitate ineuitabili. i. ita artatus uel angulatus ꝙ nec fugere nec clamar̄ nec alr̄ se potest iuuare. nisi occidat uel

mutilet. non est talis irregularis extra. de homici. si furiosus. in cleme. quia unicuiqz uim ui repellere licet. cum moderamine in culpate tutele. d. i. ius naturale Sed si hoc faceret ad defensioz parentum suorum uel sociorum non euadet irregularitatem. S3 io. an. in additione super specu. idem Si pro defensione rerum suarum. Item si fugere potest. sed fugienti periculum poterat imminere. puta casure uel velocioris cursus inimici insequentis q audacior factus propter fugam potest de facili fugientē a tergo uulnerare & ad terraz prostrare & occidere dicit gen. ut allegat Pe. de ancha. super cle. si furiosus. quo probabiliter dici potest q talis non fugiens propter predicta. nec aliter euadere potens si occidat non est irregularis. S3 & infans & furiosus occidens quomodocunqz non est irregularis. ut dicit illa cle. & dicit Pe. de ancha. q idez est de maiori septennio. si nō ē dolicapax. xv. q. i. illa. Secus si ē dolicapax. Si autem est necessitas euitabilis. puta quia aliter euadere potest. uel quia potuit recedere de loco ubi expectabat inimicos eius uenturos. tunc efficitur irregularis nec ad maiores ordines ascendet imo nec ī susceptis nisi ex magna dispensatione permittitur ministrare. Et quis gen. dicat si fugiendo fuga erat sibi uituperosa.

& ad dedecus. & si nō ad periculū persone. & propter hoc nō fugit & occidat. talis euadat irregularitatem. Pe de ancha. nō credit hoc uerū. q scilicet talis euitat irregularitatem. & hoc uidetur magis uerum.

Homicidium casuale ad sciēdum quādo inducit irregularitatem. nota distinctioez. aut quis dat operaz rei licite. aut illicite. Si rei licite tunc dupliciter. Quia aut adhibet omnem diligentiam quaz debet. aut non In primo ergo casu dando scilz operaz rei licite. dato q preter omnem eius uoluntatem superueniat homicidium uel mutilatio ex opere eius ē irregularis. Unde si clericus exercitatioe uel uenatione iaculum mittit. & casu hominem occidit. est irregularis. Quia talia opera debent ab eo esse penitus aliena. l. d. clerico. Similiter si ludo impegit lapidez contra aliquem. & ille uolens declinare impegit in alium lapidez & mortuus est. proiector est irregularis. quia ludus noxius erat & idem de similibus. In secūdo casu cum scilz adhibet omnē diligentiam dando operam rei licite nullam culpam seu irregularitatem incurrit. si contingat ūn homicidiuz. puta reparabat domū. posuit signa ante eam & clamauit anteq̄ proiceret tempore

homicidiu casuale

congruenti pro transeuntib9 uel
incidit arborez. ⁊ cecidit ĩ partẽ
contra cõmunẽ estimatõnẽ. ⁊c.
Omnes enim casus fortuiti pro-
uideri non possunt. extra. eo. lo
⁊ c. quidam. Unde ⁊ si ceruus

Si at arg aliquo accidat

uel equus uel aliud anĩal alic9
aliquem occidit. ẜm innoc. non
est irregularis dominus eius.
dñ maliciaz uel culpã in mortez
non habuerit. d. l. hi qui arborẽ
In tertio casu scilz ubi nõ adhi
betur debita diligentia. etiam ĩ
opere licito incurrit irregulari-
tatem. Unde ẜm hosti. pbr̃ qui
mittit puerũ ad aquandũ equũ
monens ꝙ caueret de flumĩe ⁊
tamẽ submersus est. iudicat eũ
culpabilez. Sicut ⁊ subdiacon9
qui non remouet falcem qua ac
cinctus erat. cum sciret ludi con
suetudinem. extra. de hom. con
tinebatur. ⁊ sacerdos qui nõ re
mouet cultellum a corrigia cuz
qua uerberabat famulum. extr.
de homi. Ad audientiaz. ¶ Item

De clerico capiente furem et tradente judici

si clericus capit furem ⁊ tradit
eum iudici ⁊ hoc ut faciat ei re
stituere res ablatas quas alias
rehabere ñ poterat si ñ habet ĩ
tentionem corruptaz. s. ut inten
dat mortem furis ipse capiens.
⁊ super hoc facit protestationez
ꝙ non intendat uindictaz sangui
nis. sed suum rehabere ⁊ nõ hz
causam suspicandi ꝙ hoc contin
gere poterat. Si sequatur mors
illius capti furis nõ erit irregu
laris. Secus autẽ si aliquid hoꝝ
defuerit. puta quia potuit aliter
rehabere sua. uel non fecit prote
stationem ⁊ huiusmodi. extra.
de homici. suscepimus. Item

Mandans aliquem capi

Si clericus scribat ꝙ aliquis ca
piatur. ⁊ ex illa captione sequa
tur mors. uel trũcatio eius ipõ
tamen ignorante. ⁊ factum ⁊ ca
sum. ẜm host. uidetur irregula
ris. Quia debuit suspicari hoc
posse euenire. ¶ Item siquis inci-

De incisore

dit. uel flobothomat aliquem.
causa medicine. ⁊ inde sequatur
mors. ẜm Vil. si incisor erat pe
ritus artis. ⁊ adhibuit debitaz
diligẽtiam non tenetur ĩ aliquo
Similiter si incidẽdus nõ habet
consuetam dispositionez mẽbro
rum. uel neruorum uel uenaruz
⁊ propter incisionez moritur nõ
tenetur in aliquo incisor. secũdũ
innoc. si in hoc non errauit prop
ter suam inexperientiam nec ir-
regularis est. potius enim casu
ꝙ̃ culpa huiusmodi presumitur
mors accidere. xxiii. q. v. de oc
cidendis. Secus autẽ ubi propt̃
imperitiam accidisset. uel negli-
gentiam. ¶ Item quando dubi-
tat medicus ĩ aliquo. potius dz
dimittere ꝙ̃ incidere. ẜm host.
⁊ innoc. Phisici uel cirurgici

phisici cirurgici periti

si erant periti ĩ arte. ⁊ nil de cõ
tingentibus obmiserũt. ⁊ habẽt
sup hoc probabilem conscientiã
non prohibentur a promotione
ꝙ̃uis mortui sint infirmi quos
curauerunt. Secus autem ꝙ̃do

imperiti phisici

sunt impiti uł neglĩgẽtes circa

infirmos. et ex hoc probabiliter credunt uel dubitant infirmos mortuos uel mēbris deperditos quia sunt irregulares. extra. de eta. et quali. Ad aures. Et est cō silium. innoc. et goff. quod qui uolunt promoueri abstineant a practica medicīe. et precipue a cirurgia. que adustionem uel incisionem requirit. quia in nullo dēt uacillare conscientia promouēdi dist. xxxiii. laici. ¶ Item custodientes infirmū uel seruitores eius/ qui uocauerunt minutorē uel porrexerunt ei uinū uel aquā uel non bene custodierunt/ unde illi ex frenesi se proiecerūt et huiusmōi. qui īfirmi mortui sunt sed sm Wil. ī omnibus his ubi bona fide fiat. non debet de facili quis habere conscietiā scrupulosam/ nisi sit culpa lata et negligentia scrupulosa et dissoluta. puta si custos infirmi frenetici uel furiosi dimisit eum ut iret ī platea ad ludendum. uel alias dat operam rei illicite aut ex nimia crapula et ebrietate uigilare non potuit. maxime cum esset deputatus ad custodiam infirmi. naz si certum est/ quod inde ex hac culpa mors secuta est. tales erunt irregulares. alias non. et si hēat quis conscientiam scrupulosam deponat ad consiliuz boni uiri.

Homicidium opere et uoluntate spontanea. si quis committit. siue ueneno. siue gladio. siue quomodocunqz. etiam sine peccato inducit irregularitatem et talis non solum non debet promoueri. sed si promotus est inpetuum deponi. extra. de homi Sicut dignum. l. di. clericum. Si quis uiduam. etiam si interfecisset sarracenum uel paganuz di. l. clericum. et cum tali nunquam dispensatur in ordine uel officio d. l. Miror/ etiam si sit ocultus ministrare in ordine suo nō pōt extra. de tempo. or. c. ultimo. Poterit tamen cum tali dispensare in beneficio. extra de cler. pug. in duel. c. ii ¶ Nec excusat seu euitat irregularitatem si hoc facit ex precepto iudicis. ut satelles. quamuis non peccet obediendo si iusta sn̄ia est. xxiii. q. v. cum miles. ¶ Similiter non euitant irregularitatem qui iure ignari zelo fidei. et propter indulgentiam habendā que datur afferentibus ligna ad combustionem et mortē hereticorum. attulerūt ligna ad cremanduz hereticos. si illa materia illata lignorum cooperta ē ad combustionem et mortem hereticorū. sm Wil. sed si illa materia non est cooperta. puta qa iam mortui erant. quando ligna attulit. uel antequam apprehenderet ignis in illa materia non sunt irregulares. Si autez de hoc dubitatur. melius est tenere certuz

Homicidium opere et volunt[illegible] f[illegible]

de afferentibus ligna ad [illegible] hereticos

q se reputare ut irregularez. ex.
de tempo. or. ad aures. Idem
clericis qui cum aliis trahunt
manganellum. unde creditur ali
quis probabiliter mortu9. quia
scilz fm Wil. melius est tenere
certum. ut dictum est. arg. de
pe. di. ii. Si quis. ¶ Itez qui p
cutit mulierem pregnantem. uel
uel dat ei aliquid ut faciat abor
sum. si ex huiusmodi percussiõe
uel rei datione illa abortitur. si
iam erat formatus conceptus. ē
irregularis. Secus si nondum
erat formatum puerperium.
¶ Quod si dubitatur utrum ex
percussione. uel rei sumptõne se
cutus fuit aborsus uel ex alia cā
uel utrum esset puerperium for
matum uel non. si probabiliter
dubitat. debet a promotione et
ministerio abstinere. ne periculo
se cõmittat. q multo magis si
hoc omĩno credit. Si autē hēt
temerariam opinionem deponat
eam. Wil. ¶ Item si quis aliqd
facit uel dicit. unde acceleretur
alicui mors. esto ꝙ oĩno alias es
set moriturus. efficitur irregula
ris. si hoc est certum. puta uol
uit ĩfirmũ ut citius moreretur
dicit decapitãdo ut ponat caput
in cippo. q ex hoc citius ponit.
dicit aliqs satelliti ut aptet ma
nariam. ne plures habeat recipe
ictus. q fit. q huiusmõi. ar. l. d.
Si quis uiduam. ¶ Item qui
associant homicidam. ut si opor
tet defendant. quãuis nl aliud
faciant. sunt irregulares. si seqt
mors uel mutilatio. quin ĩmo
etiam si dissuaserũt prius illi ho
micide ut non faceret. q tamen
pure uolentem associarunt. ex.
de cleri. pug. in duel. henricus.
Unde omnes illi qui de familia
rectoris uadunt ad sociandũ ma
lefactorem cum ducitur ad mor
tem siue pedestres siue equestres
cum uadant pro defensione si o
porteret uti. sunt irregulares.
¶ Qui etiam trahit ad cordaz uel
aliam torturaz reum ad fatẽduz
maleficium. q ex hoc fatetur. q
occiditur ē irregularis. qui etiaz
acuit. uel portat manariam cum
quis est decapitandus uel mutu
at uel portat scalas uel portat fu
nes pro aliquo suspendendo. Si
militer quia quilibet eorum dat
causam propinquã morti alteri9
d. l. Si quis uiduam. Secus de
eo qui qui fecit scalas uel funes
uel gladium non ad mortem ĩfe
rendam. sed ad omnes usus. et
casu postea aliquis utitur ipsis
ad occisionem. xxiii. q. v. de oc
cidendis. Qui etiaz se mutilat
ex impatiẽtia. uel si hoc facit ex
zelo castitatis sibi uirilia ampu
tando est irregularis. di. lv. qui
partem. ¶ Item dicit archidi.
xv. q. i. Siquis clericus animo
irato uadit ad occidendũ aliquẽ
puta propter iniuriam receptam
q reperiens ipsum mortuum ab
aliis. satisfaciat animo suo am
putat cadaueri caput. quamuis

Percutiens pregnantem

Mutilans se

videri possit irregularis. quia lex promotionis factuz requirit ut dicit hoc. c. Et propter intentionem cum opere subsecuto. extra. de biga. nuper. quod etiam io. in glo. de pe. di. i. periculose. secundum quod cōiter tenent doct. nō est irregularis. quia homo mortuus nō est homo. et hoc est veritas. Alias sequeret quod omnes medici qui faciunt notomiam. essent irregulares. quod non est verum nec repentur ista irregularitas posita. et pene sunt restringende. Archidiaconus.

Ex homicidio vel mutilatōe que ɔtingunt in bellis quō vel quando bellatores efficiātur irregulares. quantū quidem ad clericos. io. cal. in additione ad dicta io. an. in novella. extra. de homici. peticio. Sic distinguit: Clericus aut utitur armis in cōtinenti repellendo vim vi. et cū debito moderamine aut aliter. Si primo modo etiam si occidit vel mutilat non est irregularis. cum scilicet facit ad sui defensionem. di. i. ius naturale. Si aliter facit tūc aut hoc agit de licētia pape. aut proprio motu. si de licentia pape. puto quod in bello iusto uti possit armis offensibilib9. Nam inter alia que faciunt bellum iustum est auctoritas pape vel principis. et tunc si occidit vel mutilat nō est irregularis. ex quo papa dedit sibi licentiam. Nam cum irregularitas sit pena per cōstitutiones canōicas introducta ex quo papa potuit dare licentiam clerico et auctoritatem utendi armis quibuscunqz etiam sine metu irregularitatis dando huiusmodi licētiā. videtur quod abstulit ab eo incursionez irregularitatis quod potest etiam. quia cum voluntario homicida potest dispēsare. de conse. di. i. c. i. quando hoc papa exprimeret videtur. alias secus. Si proprio motu utitur armis clericus. tunc aut ī bello iniusto. aut in bello iusto. Si in bello iniusto. tunc planum ē quod non est sibi licitum. sive suis favorem prestet. sive timorem īcutiat adversariis. et si aliqui sint occisi vel mutilati ibi. irregularis est. xxiii. q. viii. c. i. et ii. Si ī bello iusto. puta pro defensione patrie vel aliorum. xxiii. q. iii. Fortitudo. et tunc poterit interesse etiam cuz armis defensionis. non tamē debet pugnare sed hortari poterit. ut. xxiii. q. viii. ut pridem. et orationibus intercedere. xxxvi. di. c. fi. sed cū armis offensibilibus non debet ibi esse. nisi ea intentōne ut se defendat. nō ut pugnet. impediēte ordine professione. xxiii. q. viii. clerici. et si in tali bello est aliqs occisus vel mutilatus ab ipo clerico est irregularis. Si autem ipse neminē occiderit vel mutilaverit non est irregularis. licet quasi ab aliis occisus sit vel mutilat9

Ad tollendū tamen duplicitatis ambiguum ad cautelam h° cāu potest sibi imponi penitentia. et sic intelligatur de cler. percusso Presentium. ut ibi notatur ī ult. glo. ⁊ hoc credo uerum. quicqd not. in spe. ti°. ii°. Si ī tali bello clericus uulnerauit aliquē. sꝫ non occidit uel mutilauit. Distingue. aut talis uulneratꝰ fuit postea occisus ab aliis. ⁊ tunc subdistīgue. quia aut habuit animum occidendi dictus clericus qui uulnerauit. ⁊ sic est irregularis. eo. ti. significasti. ii. ibi. et si percussor uoluntatē. ⁊c. xxiii q. ultīa. c. fi. Aut non habuit animū occidendi. ⁊ istud etiam subdistingue. quia aut uulnus ipsius clerici potest discerni ab aliis uulneribus. ⁊ tunc non est irregularis si uulnus non ē mortale. ut eo. ti. significasti. Aut non potest discerni. ⁊ tunc ꝓpt dubium iudicatur irregularis. ut in eo. uer. ꝙ si discernit.

Res autē suas non uidetur licitum armis defendere cū aliorꝫ offensione. eo. ti. suscepimus. h omnia io. cald. sed in principio sunt aliquantulum abreuiata.

Nota tamen ꝙ ex hoc ꝙ papa dat licītiam clericis ꝙ intersint bello. non tamen uidetur ex h°. licere clericis uti armis. nisi ad se defendendum. nō autē ad occidendum aggrediendo. nec etiā paganum. sed possunt tamē īteresse ad hortandum alios. xxiii. q. viii. omni. ⁊ c. se. ꝙ si occiderent uel mutilarent ī bello iusto. sunt irregulares. ut dicit io. de lig. Dicunt etiam innoc. ⁊ hosti. ꝙ possunt clamare. capite ⁊ pugnate. sed non occidite.

Item dicit hosti. ꝙ in bello iusto clericus potest dare lanceam pugnanti ante conflictū. nō aūt in bello iniusto. Item dicit Rai in summa. ꝙ ubi plures reperiuntur in pugna in q̄ aliqui sunt interfecti uel mutilati. ⁊ nescit a quibus. quantum ad irregularitatem omnes censentur irregulares. ꝗ qui sunt ex parte iniuriātium. ⁊ qui sunt ex parte recipientium. si illi erant clerici. ⁊ sic illicite mouerunt arma. dis. l. Si quis post baptisma. Sed Archi. dicit. xxiii. q. ult. c. fi. ꝙ istud dictum Rai. quidam ītelligunt. quando clerici erant ī culpa. ⁊ hoc apparet ex uerbis eiꝰ. dū dic. mouerūt arma q̄si uoluntarie ⁊ sine necessitate.

Nam si defenderet se uel socios necessarios. licet aliquis a defendentibus sit interfectus. ex alia parte reliqui non interfecissent. nec interfectores inuasissent non essent irregulares. licet uolūtatē occidendi habuerint. quia lex ꝓmotionis factum requirit. xv. q. i. Siquis. c. ultimo. ipse tū archi. distinguit inter repellētē ⁊ inferentem uim. ut repellens ex dispensatōne promoueatur ⁊ tolleretur in susceptis. dū tamē

Irregularitas homicidii ante baptismum et gratia per baptismum deletur

constet eum non percussisse. īferens secus. quia in culpa est. ar xvi. q. iii. Porro. Notat etiam archi. di. xxxvi. q̄ ꝺm innoc. ⁊ hosti. Si quis percussit aliquē in iusto bello. si nō sit inde mortuus vel neminē suis ictibus occidat vel mutilet nō efficitur irregularis. etiam si alii feriant et occidant. ꝺm goff. dūmodo nō prouocauerit eos. eo. ti. significauit. Addūt tam̄ innoc. et ber. q̄ si aīo occidendi percussit aliquem. licet nō letaliter. sed alii postea occidunt est irregularis. quia auxilium morti prebet.

q dat alteri balistam

Itē si clericus cōmodet balistā in bello siue iusto siue iniusto et ex hoc sequatur mors ē irregularis. quia prestat causam propinquam morti. di. l. Si quis uiduam. Idem ꝺm Uil. de mutuāte gladium uel ensem in bello ipso Dicit etiā laur. ut allegat fran de zamb. in clem. q̄ illos qui detrudunt homines in carcerē ita artum ⁊ asperū q̄ incarcerati nō uiuunt ultra sex uel octo mēses propter artationē carceris reputat exponētes tales ad hoc hōicidas ⁊ irrłares. hec enī pena magis ē afflictiā q̄ si ponerēt ī patibulo: Et est contra prelatos q detrudunt clericos in gabia. ubi uerisimile ē q̄ īfra paucos dies moriantur. fran. de zen. ⁊ henri

q detrudunt aliquos ad artum carcerem

Hec autē irregularitas homicidii. quomōcunq3 ⁊ quociēscūq3 sit cōtracta ante baptismū delet di. li. Si quis post baptismum ꝺm innoc. gof. ⁊ Uil. Sed post baptismum per soluz papaz dispensatur quam etiam non facile facit. d. l. Miror. ibidē per totū De mutilatione membri. de homicidio quo ad peccatuz ⁊ penā habes in secunda parte.

Bigamia

In irregularitatem etiam īducit bigamia que cōtrahitur multis modis. ¶ Primo quidē cum quis successiue ⁊ diuersis temporibus habet duas uxores ⁊ utranq3 cognoscit. xxxi. q. i. aperiant. Si autem alteram nō cognouisset. puta quia ante consumationem matrimonii defūcta ē. nō ē irregularis. ꝺm Tho. in quarto. ⁊ distin. xxxiiii. licet magister sniarum aliter dicat. sed nō tenetur ī hoc opinio eius ¶ Secundo cuz quis diuersis temporibus habz duas uxores. unā de iure aliam de facto. puta contrahit cuz consanguinea. ⁊ utrāq3 cognoscit. Hic enim censetur bigamus propter intentionis affectum cum opere subsecuto. extra. de big. nuper. ¶ Tertio. qn plures habet eo tempore. unam de iure ⁊ aliā de facto. ⁊ utrāq3 cognoscit. puta contracto matrimonio cum una ⁊ cōsumato cōtrahit etiam cum alia. uel cū cōtrahit cū duabus de facto. puta consanguineis. et cognoscit eas

ut in dicto ca°. nuper. eo. ti.
Quarto. cum contrahit cum ui
dua ab altero uiro cognita. sec9
si fuisset relicta uirgo. xxxii. d.
Seriatim. ¶ Quinto quādo cō
trahit cum corrupta ab alio. ⁊
cognoscit eam. ⁊ hoc siue sciue-
rit illam corruptam. siue ignora
uerit. d. xxxiiii. curandum. Sed
si ipse solus deflorasset. ⁊ postea
contraheret cum ea. non cēsetur
bigamus. d. xxvi. acutius. arg.
extra qui fi. sunt legit. tanta.

Nō est bigam9 qui [illegible] defloratā postea duxit

¶ Sexto quando uxorem propriaz
cognoscit siue scienter siue igno
ranter postq̄ cognita est ab alte
ro d. xxxiiii. si cuius uxorem.
ita q etiam si uir accusaret ux
orem de adulterio ⁊ pendēte ac
cusatione ad preceptum ecclesie
uir debitum redderet adultere
irregularis est. quia bigamus
ſm Thomā. Rai. ⁊ hosti.
¶ Septimo cum quis duxit uxorē
uilem mulierem puta ancillaz uel
ioculatricem uel aliquaz ex illis
que publicis spectaculis mācipā
tur. licet uirginem. repellitur ab
ordine. di. xxxiiii. Siquis uidu
am. ¶ Octauo cuz quis in sacris
constitutus uel post professionez
in religione contrahit cum cor-
rupta. extra eo. a nobis facto.
Ratio aūt principalis quare bi
gamus prohibetur promoueri ē
defectus sacramenti qui est ī eo
scilz coniunctio coniugalis facta
per eum non potest significare il
lam spiritualez coniunctionē xpī
⁊ ecclesie qui ē unus sponsus cū
ecclesia que est una sponsa. nam
cum diuiserit carnem suam in
plures uxores nō est unus unius
di. xxvi. Acutius. Coniunctio
autem fornicaria non signat illā
coniunctionez xpī ⁊ ecclesie. sed
tantum coniunctio coniugalis. ⁊
ideo qui non contraxit. sed for-
nicatus est cum multis. non cen
setur irregularis. Hec autem ir
regularitas nō tollitur per bap
tismum sicut irregularitas hō
cidii. Ratio est quia contrahit̄
ex matrimonio. ⁊ baptismus nō
soluit matrimonium. di. xxvi.
deinde. Unde qui habuit unam
uxorem ante baptismū. ⁊ aliam
post baptismuz. uel ambas ante
baptismū irregularis ⁊ bigam9
est. d. xxvi. acutius. ¶ Exuitur
autem bigamus omni priuilegio
clericali. ⁊ additur foro seculari
non obstante consuet. ⁊ eis sub
pena excōicationis inhibitum ē
deferre tonsuram. extra eo alter
cationis. lib°. vi°. Solus autem
papa dispensat cum bigamis. nō
epūs. ſm Tho. ⁊ io. an. extra.
eo. dicto c. Quidam antē dixe-
runt q nec papa potest. quia cō
tra doctrinam apostoli. Sed di
cunt tho. ⁊ petrus de pal. q pa-
pa non pōt dispēsare in doctrīa
apostolorum quantuz ad ea que
sunt de iure naturali. ⁊ quātuz
ad ea que sunt de necessitate sa-
cramentorum ⁊ fidei. sed ī aliis
potest. cum eandem potestatem

papa dispensat cum bigamis

beat eccla nunc sicut et tunc. quod autem obici posset decretalis. extra. eo nuper. soluit tho. dicens eandem difficultatem esse in dispensando cum eo qui contraxit cum pluribus de facto. sicut si contraxisset de iure. vult papa ibi ostendere et ideo non decet dispensare. et non quin possit dispensare. ubi etiam dicitur. non posse. quia non consueuit dispensare. et si possit Si diffusius vis videre de bigamia habes in summa confessorum li°. iii. ti°. ii°. per totum.

Irregularitatem etiam inducit illegittimatio: Ratio autem quia talis prohiberetur a promotione est secundum Rai. Primo quia tales reputantur viles persone. dignitas autem clericalis vilibus personis dari non conuenit Secundo etiam quo ad detestationem paterni sceleris. nec est inconueniens unum puniri pro alio ut filium pro peccato patris. pena tamen temporali numquam autem eternali. ut. i. q. iiii. per totum Tertio. quia tales solent esse imitatores paterni sceleris et intemperati moris. lvi. di. si gens. et in glo. sumaria in principio di. Et quamuis aliquando reperiantur huiusmodi viri valde industrii et virtuosi. et ex hoc reddantur magis laudabiles. d. lvi. Nunquam tamen iura adaptantur secundum ea que ut in pluribus accidunt. in dignitatibus tamen secularibus non semper repelluntur tales. ff. de cur. l. spurii. Illegittimi etiam secundum iura hereditare non possunt. quod statutum est in fauorem matrimonii. et ut dicit pe de ancha. si fieret in aliqua ciuitate statutum quod illegittimi possent hereditare. non valeret. quia esset contra bonos mores et nutritiuum luxurie. tamen quo ad deum et virtutum opera nil nocet illegittimatio. si in se bonus sit. ut diffuse habes. di. lvi. Nasci. cum. v. c. sequentibus Dicitur autem illegittimus qui non est natus de legittimo matrimonio vel quod reputabatur legittimum secundum Rai. extra. eo. cum inter. Unde si vir et mulier contraxerunt in facie ecclesie bona fide. credentes se legittime copulatos cum tamen non essent propter impedimentum consanguinitatis. vel etiam si alter eorum tantum hoc credebat. scilicet legittimam copulatorum puta quia contraxit cum eo que nesciebat habere aliam uxorem talis reputatur legittimus. et utrique parenti succedit. extra. eo. ex tenore. extra. qui fi. sunt legit. Secus si clamdestine contraxissent. quia videtur fuisse ignorantia affectata. et multo magis si contraxerunt publice. scientes impedimentum ambo. extra. de cla. despo. cum inhibitio. et secundum Tho. et pet. Item dum quis ignorat se illegittimum. cum sit secundum hosti. probabilis ignorantia

Illegittimus dicitur

excusat eum. arg. co. de testa. l. i. Unde durante tali ignorantia nõ peccat faciendo se promoveri. vel hereditatem adeundo. Sed cum scit sufficienter. quamuis aliis occultum esset et dispensatione indiget quo ad ordinem et dignitatem. et hereditatem dimittere debet quando pater etiã nesciebat illũ scilꝫ esse illegittimuꝫ. ¶ Utrum autem in hac materia debeat filius credere matri. dicit hosti. prima facie credendum est. arg. extra. de proba. afferte. sed tamen non cogitur ad hoc scilꝫ credere C. de testa. l. iii. profes. Qualitas autẽ matris et conuersatio eius cum aliis circũstantiis plus vel minus videtur quod habeant inducere talem filiuꝫ ad credendũ

Legittimatur autẽ quis tripliciter. Uno modo per sequẽs matrimonium. puta cum quis cõtrahit cum illa ex qua ante matrimonium habuit filios. etiaꝫ si ille vel illa antequam sumeret talẽ in coniugem cum altero contraheret. qui postea moreretur. et hoc est verum si illa tunc poterat illi esse uxor. quando de ea habuit filios. quia si uterqꝫ solutus erat. Unde natus de adulterio vel incestu per istũ modũ legittimari non potest. extra. eo conquestus. extra. qui fil. sunt legi. et hec legittimatio valet ut succedere possit in omnibus bonis parentum. in Autent. q. mod. effi. leg. pag. quoniã. Ualet etiam ad habendum dignitatem et ordinem. Secundo mõ per specialem indulgentiaꝫ pape extra. eo. per venerabilem. et hec legittimatio valꝫ ad hoc. ut tale valeat promoueri ad omnes ordines et dignitates ecclesiasticas ubiqꝫ terrarum. Ualet etiaꝫ ad successionem bonorum parentuꝫ et ad omnes actus legittimos seculares in terris ecclesie subiectis temporaliter. Si autem fiat per epm̃ legittimatio. valebit ad hoc ut minores ordines suscipere possit. et beneficium sine cura. ubicunqꝫ. et ad successionẽ bonorum. et actus legittimos seculares in terris temporaliter ecclẽ subiectis. et etiam ĩ aliis terris quantũ ad ea in quibus non fieret alteri preiudicium. et multo magis ad hoc valet legittimatõ per papam. Sed in his per que fit alteri preiudicium. puta quod succedant ab intestato. non valꝫ legittimatõ. nec per papam. nec per epũm in terris que eis temporaliter non subsunt. hoc secundum innoc. et her. super decreta. per venerabilem ¶ Tertio modo legittimatur quis per leges temporales et seculares. secundum scilicet modos in eis traditos. qui reduci possunt ad tres. ¶ Primus ẽ si pater filium naturaleꝫ offerat curie imperatoris. efficiaturqꝫ curialis. ĩ Auten. quibus mo. effi. na. leg. pag. siquis. glosa.

colla.viii. Idem si offerat eum curie ciuitatis. de qua uel de cuius uico sit oriundus. instit. de nup. parag. ultimo. ¶ Secundus modus est. si pater decedens in testamento filium naturalem nominet legittimum heredem. et ipse postea testamentum offerat principi ut si pater in instrumento per publicam manum confecto. uel alio scripto cum subscriptione trium testium eum filium nominet nec adiecerit naturalem. in auten. ut liceat ma. et al. parag. ad hoc. ¶ Tertius modus est. si nullo filio legittimo existente. ipse naturalis filius se ipsum offert curie. ut in autenti. quibus mo. natur. effi. leg. pa. i. ¶ Hec legittimatio per leges facta ualet ad secularia et temporalia. quo ad successionem et dignitatem in terris tamen subditis potestati legittimantis et in aliis ubi non fieret preiudicium ad ordinem uel dignitatem ecclesie non se extendit. innoc. et ber.

Dispensatur autem cum illegittimis tripliciter. Uno modo per ingressum religionis approbate. et hoc quo ad omnes ordines ut di. lvi. c. i. secundum Ray. et glo. summariam. sed ad prelationes ut puta prioratum etiam in ipsa religione uel alias dignitates sine dispensatione talis promoueri non potest. ut in dicto c. i. Et nota quod magister ordinis predicatorum potest dispensare cum trecentis fratribus ordinis sui super defectu natalium ut possint ad omnes ordines et prioratus ordinis promoueri. nisi fuerint procreati ex incestu. uel adulterio. ut habetur in literis Alexander deuotionis. sed ex alio priuilegio scilicet. io. xxii. potest dispensare in illo numero cum omnibus genitis de soluto et soluta. etiam si essent patres eorum sacerdotes ut scilicet promoueantur ad ordines et prioratus conuentuum deuotionis. ¶ Secundo dispensatur siue dispensari potest per episcopum. et hoc quo ad ordines minores tantum. et ad beneficium sine cura quo autem ad alia dispensare non potest. ¶ Tertio fit dispensatio per papam. et hoc non solum quo ad ordines. sed etiam quo ad omnes dignitates et personatus. extra. eo. is qui. li. vi. ¶ Dispensatio autem aliquando fit circa tales minor. ut scilicet ordinentur et instituantur in ecclesiis aliis a paterna Dico si sunt filii presbiteri. aliquando uero in quibuscunque ecclesiis. arg. extra. eo. ti. presentium. Aliquando maior. ut scilicet instituantur in paterna. aliquo tamen medio. ex. eo. ex transmissa. Aliquando maxima. ut in paterna nullo medio Et nota quod cum dispensatur illegittimus a papa. quo ad ordines et beneficium ecclesiasticum. non propter hoc intelligitur promoueri ad personatum uel rectoriam ad quam per electionem procedi consueuit. ex. de preben. c. ult. Sed

bene ad ecclesiam parrochialem
poterit promoueri . Item si a
papa obtinuit dispensationem il
legittimus. ⁊ postea impetrauit
ꝙ duo aut plura beneficia cū cu
ra possit habere. tacuit autem
predictū defectum non valet hec
secūda gratia . extra. eo. si is qui
h°. vi°. Item nota ꝙ filii sa
cerdotum quos ipsi susceperunt
de legittima uxore ante sacrum
ordinē. ſm Rai. ⁊ alios promo
ueri possunt ad omnes ordīes ⁊
dignitates cum legittimi sint.
nisi in illa ecclesia in qua eorum
patres īmediate fuerunt prelati
uel canonici ubi non possunt ca
nonizari uel promoueri . extra.
eo. ad hec. gof. etiaʒ dicit ꝙ cū
pater habuit personatum uel ui
cariam perpetuam in aliqua ec
clesia. filius īmediate ipsum uł
ipsam habere non potest. extra.
eo. quoniā . extra. de fili. pres.
Item si pater habuit personatū
filius non potest habere uicariā
nec econuerso. extra eo. Micha
bel. ꝙ si filius dispensatiue suc
cedat patri. Frater istius bñ pōt
succedere fratri. ut ponit hosti.
quia in hoc non succedit patri ī
mediate. sed secus si primus ha
buisset ipsam ecclesiam de facto
Porro ad nepotes hec ꝓhibitio
non extenditur. ſm Rai. gof. ⁊
hosti. Ordinati uero ī sacris. s.
subdiaconatu ⁊ supra. si suscipi
ant filios ex uxoribus cum qb⁹
ante ordinationem contraxerant
tales filii illegittimi sunt si uxo
res consenserūt ꝙ uiri ordinarē
tur. uel scientes hoc non contra
dixerunt. xxxii. dis. Seriatim.
Sed si ordinati fuerunt inuitis
uxoribus ⁊ ignorātibus. legittī
censentur. ⁊ non indigent dispen
satione. Aliqui tamen dicunt ꝙ
indigent etiam tales dispensatōe
Greci tamen sacerdotes quia li
cite utuntur matrimonio contra
cto, ante susceptionē sacrorum .
Nam in sacris cōtrahere nō pos
sunt. nec licuit a tempore aposto
lorum. dicit. io. filii quos gene
rant de uxoribus suis dum sunt
in sacris legittimi sunt. ⁊ idē iu
dicium sicut de aliis legittimis

De corpore
viciatis

IRregularis est corpore ui
ciatus id est mutilatus uel
debilitatus in mēbris. Talis ꝓ
hibetur. aut propter inabilitateʒ
ad officium exequēduʒ. aut ꝓpt
deformitateʒ ād scandaluʒ alioꝝ
tollendum. pro cuius declaratōe
nota distinctionē. Aut quis ē
mutilatus ⁊ priuatus membro
magno ⁊ manifesto. quod scilʒ
inducit notabilem deformitateʒ
ut priuatio nasi ⁊ huiusmōi uel
inabilitatem ad exequendū offi
cium. ut priuatio manus. ⁊ hu
iusmodi. Et tunc quacūqʒ de cā
sit mutilatus seu priuatus iusta
uel iniusta. naturali uel acciden
tali impedit a promotione. ⁊ di
citur promotus. cū tali defectu.

Si autem erat iam promotus .
quando superuenit defectus . si
non propter hoc redditur nimis
deformis potest exequi illa offi
cia ad que nō impeditur ꝓpter
illum defectum . puta si factus
sacerdos āmisit visum missaz ce
lebrare non poterit . vel alias in
altari ministrare / sed poterit au
dire confessionem ⁊ predicare / a
beneficio etiam non remouebit
si sine culpa sua incidit in defec
tum . quia nō debet addi afflictō
afflicto . vii . q . i . cum percussio .
Dabitur tamē ei coadiutor . si ta
le beneficium est cui ipse deser
uire non possit . extra . de cleric .
egrotā . c . ii . Aut quis mutilat9
vel priuatus membro paruo vel
occulto . ⁊ tunc subdistinguitur .
quia aut spōte ⁊ sine iusta causa
vt ex indignatōe vel impatiētia
vel superbia: Aut ex iusta causa
vel inuitus . Si primo modo tūc
indistincte in quocunqz membro
siue a se . siue ab alio . repellitur
a promotione . ⁊ deicitur iam ꝓ
motus . ⁊ si putabat se obsequiū
prestare deo se castrando . extra
eo . significauit . ⁊ s̄m innoc . idē
etiam est si non totum mēbrum
āmisit . sed partem membri que
deformitatem generaret . Unde
scandalum esset . extra . eo . ca . i .
vel inabilem redderet ad officiū
exequendum . extra . eo . tho . Se
cus in al̄ . vel etiaz si dentē sibi
excuteret . Si autez ex iusta cā
⁊ sponte . vt propter periculum
lepre ne totum corpus inficeret
fecit sibi amputari mēbrum oc
cultum vt virilia . vel manifestū
paruum . vt digitum non neces
sarium scilz ad signum crucis fa
ciendum . vel ipse met hoc sibi
fecit . cum esset bene peritus in
cirurgia . talis nec repellitur a ꝓ
motione . nec deicitur promotus
Idem iudicium si inuitus . puta
si ab inimicis castratus . vel etiā
sic natus . vel etiā a casu in tale
quid incidit . dando operam rei
licite . puta dolando lignuz absci
dit sibi partem minimi digiti . in
omnibus istis nō repelletur nec
est necessariuz s̄m hosti . ⁊ glo .
di . lvi . ꝙ talis castratus testicu
los secum deferat siccos vt di
cunt vulgares . Sed si dādo ope
ram rei illicite a casu ammisissz
membrum talis repellitur a pro
motione . Sed si mēbruz vel ps
membri esset que generaret mo
dicam deformitatez talis ex mi
sericordia tolleratur in susceptis
scilz p dispēsationē epī . Hec ex
dictis Rai . Wil . innoc . ⁊ ber .
⁊ trahuntur ex di . lv . Si quis
absciderit . ⁊ in al̄ . c . extra . eo .
significauit . ¶ Quantū ad qdā
particularia ⁊ determinata cor
poris vicia . Nota ꝙ claudus ad
mittit consuetudo . nisi talis sit
ꝙ sine baculo ad altare stare nō
possit . arg . de conse . di . i . null9
⁊ d . xlv . disciplīa . Cecitas vni9
oculi tantum repellit a ꝓmotōe
s̄m archi . quod probat per cap.

coadiutor

nō oz deferre testiclos siccos castrat

Cecitas vnius ocli

si euangelica. di. xlv. Gibbosus non repellitur a promotiōe. nisi sit nimia deformitas uel debilitas. Habens sex digitos in pede indubitāter promouetur. ⁊ etiā ſm host. si habeat in manu uel si habeat digitos cōiunctos. dū modo ex his non sit impedimētum in usu membri. ff. de edili. edic. l. item offilius. ¶ Leprosus populo celebrare non debet propter scandalum, sed si non sit nimis deformis non est probibendus priuatim celebrare. uel etiaꝫ leprosis. non autē sanis. Uinum omniō non bibēs ad sacerdotiū promoueri non pōt. cuꝫ sumere oporteat sanguinē cristi celebrantem. qui est sub specie uini. ii. q. vii. ipsi apostoli. ¶ Maculam habens in oculo non repellitur a promotione, nisi nimiam īducat deformitatem, quod considerare est in arbitrio prelati, extra. de corpo. uici. cum de tua. Sꝫ ibi suffraganeorū consilium requiri mandatur, ⁊ quod sibi uisum fuerit exequatur metropolitanus. Ubi not. Uin. ⁊ bar. ꝙ sine consilio illoruꝫ super macula nil disponere debet, alias non valet. Sed hosti. illud non approbat. Quis enim consilium archiepūꝫ instruat, ⁊ ipso irrequisito nil expediri debeat, non tamen habet necesse ipsuꝫ epūs sequi, ut notari consueuit extra. de elec. cum in ueteri. lv. di. studeat, tu dicas ꝙ cum apostolicus ī predcā decretali mandet procedi cuꝫ cōsilio suffraganeoruꝫ. si absqꝫ cōsilio epōrū procedet non ualebit ut in predicta decretali. cum in ueteri. Si autē requisito cōsilio ipsorū. hoc consilium ipsoruꝫ nō sequatur bene ualebit. extra. de arbi. cum olim. Sed secus dici potest si diceretur in mandato. de consilio suffraganeoꝝ. ⁊ cetera uidetur enī papa tunc artare metropolitanum uel alium cui scribit, ut sequatur conditionē ⁊ industriam persone siue personaꝝ, ⁊ multo magis si dicet ī mandato. ut nō faciat sine consilio tal uel taliuꝫ. Hec omnia de macula notat archi. d. xlix. huic c. ⁊ enim. super uerbo albugineꝫ habens in oculo. ¶ De furiosis lunaticis. caducis. ⁊ demoniacis. dicit Wil. ⁊ glo. di. xxxiii. sup caº. cōiter, ꝙ nullus talium promoueri debet. etiam postꝙ fuerint liberati. Si autē iam sunt promoti, tunc aut sunt omniō ⁊ ex toto liberati a predictis passionibus. aut non. ⁊ in primo casu poterunt exequi officium suum, quāto autē tempore expectari debeat ad probandum tales. utruꝫ sint liberati ⁊ qualiter. quāuis di. xxxiii. c. cōiter. dicatur. ꝙ per annū. ⁊ alibi dicatur ꝙ per xxx. dies. vii. q. ii. c. fin. tamē dici potest, ꝙ est arbitrariū tempus probationis. pensatis conditionibus morbi ⁊ persone. ¶ Si uero ñ oīo ex toto sunt liberati

tunc aut frequēter aliqua dicta rum passionum uexat eos. aut raro. Et siquidem frequēter oīo debent cessare ab officio misse. vii. q. ii. in litteris. Si raro aut cum spume iactatione & uocis cō fusione. & sic debent abstinere. aut raro. & sine hmōi expūatōe & confusione uocis. & tunc nō ꝓ hibentur ab officio misse. dum tamen habeāt iuxta se alium sa cerdotem. ut si ille cadat uel de ficiat iste suppleat. vii. q. i. illud Quidam tamen hoc non admit tunt de demoniacis dicentes ꝙ omīo oportet eos esse liberatos

Demoniaci

Irregularitas per heresim

Sunt & quedam alie irre gularitates que quia nō ita cōiter contingunt bre uiter expediem9 ī singulis pag unam tangendo in isto. c. Prīo ē hr̄sis ex qua post uuln9 sana tū. i. ei9 dissiōz r̄manz cicatrix s. irreglaritatis. ut dicit. i. q. i Uentum. Unde prohibetur a ꝓ motione. & deicitur promotus. Si autē reuertantur ad fidei ue ritatem post abiuratiōz heresis recipiuntur de iure cōmuni ad laicam cōmunionem. postquam fuerint reconciliati. i. q. vii. dai btuz. & circa eos fit quadruplex dispensatio. Quādoqz quidem semiplena. ut scilz solum recipiā tur ī ordinibus ante hec omnia susceptis. i. q. i. Si quis heretic ce. Quādoqz plena ut possint sa cerdotes fieri. i. q. vii. Quēētibz

3

Quandoqz plenior. s. ut possint esse epī. xii. dis. Nos consuetudi nem. Quandoqz plenissima. ut scilz promoueri possint etiam ad superiores dignitates. xxxiii. q. quarta. ipsa pietas. De heresi quantum ad excōicationē habes supra titulo prīo. c. de ipsa. q̄tū ad peccatum habes infra in secū da parte capituli.

Penitencia solemnis

Solennis penitentia inducit irregularitatem. d. l. ex pe nitentibus. hec penitētia fieri de bet cum illa solennitate que ha betur. d. l. in capite. & imponit̄ tantū ab epō uel de ei9 mādato nec imponitur clerico. nisi depo sito. & quia hec hodie non est ī usu. ideo breuissime tangam de ea. Ratio aūt quare impedit ꝓ mouenduz. quia non sunt digni suscipere uasa sacramētorūz. q̄ı dudum fuerunt uasa uiciorum. dis. l. illud. Non enim imponit̄ talis penitentia. nisi pro crimine uulgatissimo & enormi. quod to tam ciuitatez cōmouet. Secūda ratio est propter scandalum po puli qui scit crimen eius. dis. l. de his uero. Tertia ratio est ti mor ne iterum labantur. qui ti mor de consuetudīe pristina sur git. dis. lxi. in sacerdotibus. Quarta ratio. quia non haberz frontem reprehendēdi alios. d. xxv. primū. Ra. & Tho. ī q̄rto Potest autē cuz eis in minoribus propter necessitatē uel utilitatez

penitentia pu[bli]ca

ecclesie dispensari. l. d. placuit. & hoc per episcopum, ex quo nō est ei probibitum, publica autez penitentia non inducit irregularitatem. hec enim iniungi potest s[e]c[un]d[u]m Ray. per confessorē. & ē cuz iniungitur alicui ut uadat peregrinando p mundum cum baculo cubitali. & scapulari. & hmōi.

Dilatio baptismi usque ad egritudinē quē tunc suscipit timore mortis. inducit irregularitatem. di. l. Si quis. Ratio huius ē. quia ñ presumitur uere contritus. & ut per hanc penam homines inducerentur nō negligere propriam salutē. Nec tollitur ista irregularitas per baptismum. quia baptismus ita dilatus inducit eam. idem autē non operatur contrarios effectus. extra. de bap. maiores. Secus tñ est de illo qui distulit cōionem usqz ad talem terminum. quia hic nō repellitur ab ordine. d. l. is uero. Potest tamen talis qui sic distulit baptismū in duobus casibus pmoueri. Primus si post baptismuz fides & uita ei9 probabilis apparuit. Secundus si raritas clericorum hoc exegerit. di. l. Si quis.

Iterata susceptio sacramēti imprimentis caracterem ut baptismi & confirmationis & ordinis inducit irregularitatē. d. l. confirmandum. de conse. di. quarta. Dum his. & di. v. idem i. q. i. q[uo]d quidam. Et si scienter rebaptisati sunt. uel confirmati uel reordinati. uel etiam ignorāter: sed post scitum ratuz habuerunt absqz dispensatione pape, p[ro]moueri non possunt. secus si ignoranter ut infantes uel ut coacti absolute. hmōi enī possunt p[ro]moueri de iure. Sed s[e]c[un]d[u]m alios quod tutius est dicere cum dispensatione. de conse. d. iiii. eos Ubi autē quis probabiliter dubitat de susceptione huiusmodi sacramentorum & non leuiter et temerarie. & p[ro]pter hoc suscipit aliquod dictorum sacramentorū facta prius diligēti inquisitione super hoc ad inueniēdū ueritatē & non inuenta suscipit. non propterea efficitur irregularis quāuis alias suscepisset. quia nō reputatur iteratum quod nescitur esse factum. d. Et debet dici in forma cum dubitatur: Si non es baptisatus. ego te baptiso. &c. Si non es confirmatus. &c. rō huius est propter iniuriaz factā sacramentis que est in hoc q[uod] sacramentū non est iterandu[m], p[ro]ptē effectum indelibilē caracteris iteratur.

Curialis etiam cēsetur irregularis. & prohibetur ordinari nisi sit absolutus a curia. di. li. c. i. & se. & dicitur curialis hic s[e]c[un]d[u]m Ray. large omnis

Curialis dicitur qui quacunqz conditione obligatus semper est curie alicuius potestatis publice habens honestū officium uel inhonestum ut iudices aduocati milites histriones. et huiusmodi. Ratio huius prohibitionis est / tū quia tales qñz repetūtur. et inde ecclesia perturbatur / tum quia presumitur cōtra eos / q non causa deuotionis transeunt ad clericatum. sed ut fugiant rōcinia domorū suorū di. liii. legem. Qui autē ex predictis aliquod ministerium prebuerint in causa sanguinis etiaz absoluti a curia promoueri non possunt. xlvi. d. clericus. Sicut si in turpi et inhonesto officio. ut histriones. de conse. di. i. pro dilectione.

histriones

Obligatus alteri ad rōcinia potest quis esse tripliciter. Primo si ē obligatus rei publice. et siquidem est obligatus ad hoc ex administratione quā gessit / promoueri nō debz ante redditam rationem. d. liii. preterea Sed si alias est debitor rei publice non prohibetur. C. de epi. et cle. Quisquis. ¶ Secundo si ē obligatus alicui persone secular. non miserabili. quia scilicz gessit admīstrationē eius ut tutor. curator. et procurator. et tal promoueri non potest nisi finito officio administrationis. xxi. q. tertia. c. fi. Finita autē administratione si adhuc sit obligatꝰ ad ratiocinium. et mouetē ei questio de dolo. promoueri non potest ante decisam litem. dist. lxxxi. Tantis. Debet tamē taxari tempus infra quod questio decidatē Similiter etiam si questio non moueretur. et manifestum sit eū teneri dolo. debet epūs ex officio suo repellere euz sicut quēlz criminosum seu infamez. vi. q. prima. infamis. Alias non prohibetur ordinari. ¶ Tertio si ē obligatus ex administratione pro persona miserabili seculari. ut uiduis et pauperibus. cecis pupillis. et huiusmodi. uel persona ecclesiastica / et talis nō impeditur a promotione si aliud non īpedit ut si esset manifestꝰ dolus ī administratione / uel aliquid aliud quia ad adiuuādum tales quilz tenetur. di. lxxxvi. peruenit. et xvi. q. i. Monaci. Rai.

Hermofroditus

Hermofroditus est irregularis. et dicitur huiusmōi ille qui participat de utroqz sexu scz masculino et feminino. hic repellitur a promotiōne propter deformitatem et monstruositatem arg. dist. xxxviii in litteratos. Talis si magis uergit in sexum masculinum q̄ femininū q̄uis ordinari non debeat nec ordīatꝰ ministrare. tamen suscipit caracterem. Sed si magis uergat in sexum femininum q̄ masculinū uel etiam si equaliter participat de utroqz. non est suscepturus

caracteris. ℞ Ual. ⁊ multo magis femina ordinis non est susceptura. dicitur autem mulier prespitera. dis. xxxii. prespiter. non quia habeat ordinem sacerdotis. sed quia uxor sacerdotis ⁊ diaconissa. quia dicit omeliã euangelii.

Seruus quocũqz genere seruorum ordinari non debet nisi prius consecutus fuerit plenam libertatez. d. liiii. c. i. ⁊ ii. ⁊ iii. Ratõ huius est clericalis dignitas ⁊ seruilis uilitas. ex. de ser. non or. de seruorũ ĩ fi. Si aũt seruus fecerit se promoueri nesciente domĩo uel sciẽte ⁊ contradicente si ordinatus fuerit in minoribus reducitur in seruitutem ut prius. liiii: dist. nullus. Si fuerit ordinatus ad subdiaconatum uel diaconatuz oportet ꝙ det alium loco sui. uel procuret redemptionem sui per aliquam personam. d. liiii. Ex antiquis. extra. de ser. non or. Miramur. Si in sacerdotez sit promotus. reman et quidem in ordĩe suo reddito peculio si quod habet domino. ⁊ si nõ habet. debet procurare redemptionem suam. Quod si nõ potest seruire tenetur domino suo. in seruitutibus tamen conueniẽtibus sacerdotio. ut officiando ei in missis horis ⁊ huiusmodi. d. liiii. Frequẽs. ꝙ si nollet seruire deponendus est. Tempus autẽ infra quod dominus suus põt eum repetere est tempus unius anni. a tempore noticie huius. xvii. q. ii. si quis ĩcognitus. Si uero seruus promotus est sciẽte domino ⁊ non contradicẽte eo ipso ingenuus fit. di. liiii. si seruus. ⁊ hoc est uerum ad quẽcunqz ordinez fuerit promotus ẜm inno. gof. ⁊ Rai. ⁊ nota ꝙ seruus ecc̃ie liberatus adhuc tenetur etiam si non fuisset expressuz in sui manumissione ut non iniurietur ecclesie neqz accuset eam. nec testificetur contra eaz. d. liiii. qui ex famulis alias reuocatur in seruitutem. xii. q. ii. diaconi. ⁊ ℞ quosdã etiam ad operas honestas ut in dicto ca°. Non tamen tenetur seruire ecclesie perpetuo in officio clericali. nisi ĩ manumissiõe fuisset expressum. ⁊ ĩ ordinatõe extra. eo. eo libentius. Sed seruo priuate persone liberato ut promoueatur nõ potest sibi dominus retinere aliquas operas in quibus teneatur ei. di. liiii. ca. i. nisi spirituales quod exprimi debet si hoc uult patronus ĩ sui manumissiõne. ⁊ postea declarari in ordinatione. ẜm ho. et sic promotus si nollet in huiusmodi deseruire non reuocabitur in seruitutem. sed degradabitur. si est factus sacerdos. ẜm Rai. gof. ⁊ innoc. Item nota ꝙ cuz ordinatus restituit domĩo suo. non licebit domĩo

pbra

diaconissa

possent tamen quia si gaudet priuil. [illegible]

Enorme
Crimē mediocre
Leue

manus uiolentas iniceré in euʒ alias incideret in canonem. ẜm innoc. Nec illi seruo cõtrahere matrimonium si est in sacris p uotum annexuʒ ordini clericali extra de conuer. coniu. quidaʒ aliis priuilegiis clericalibus nõ gaudebit. extra de cleri. coniu. iohannes.

Ultimo crimen mediocre et notorium inducit irregularitatem. pro cuius declaratõne omissis opinionibus antiquorũ circa istam materiam nota distinctionem quam facit Ray. in summa. Videlicet criminũ aliud enorme aliud mediocre. aliud leue. Crimen enorme ĩ hoc loco dicitur homicidium ⁊ simonia aliqua ⁊ etiam ẜm gof. heresis Quodlibet autem horum siue occultum siue manifestũ sit impedit promouendũ ⁊ deicit promotum etiam post penitentiaʒ. ⁊ de heresi ⁊ homicidio dictuʒ est supra ac etiam de simonia. Crimen leue dicitur hoc illud mortale quod de se non ĩducit depositioneʒ. nisi ex contũacia post admonitionẽ. ut ebrietas. ludus alee. d. xxxv. c. i. strepitus in sinodo. v. q. iiii. in loco. esus carnium ĩ diebus prohibitis. confectam eucharistiam nõ assũmere. ⁊ huiusmõi. ⁊ ista talia siue occulta sint siue mãifesta. neqʒ impediũt promouẽduʒ neqʒ deiciunt promotum. extra de cohab. cle. ⁊ mulie. Uestra. Crimen mediocre dicitur hic ut adulterium furtum fraudulentia. sacrilegium. periurium. falsum testimonium ⁊ similia. hec auteʒ si sunt occulta nõ impediunt promouenduʒ. neqʒ deiciunt promotum. nec indigent dispensatiõe. sed sufficit penitẽtia sacramẽtalis. extra de tẽp. or. ex tenore. ⁊ c. quesitum. Si sunt manifesta. ⁊ tũc aut sunt manifesta per propriam confessionem delinquentis extra iudicium factum. ⁊ sic non faciunt irregularitatem: q̃uis ille si clericus est. deberet suspẽdi ab officiõ ⁊ beneficio. extra. de excola. q̃ sit graue. aut sunt manifesta per famã deficiente accusatore ⁊ legittima probatione. ⁊ sic non inducunt irregularitatẽ Purgatio tamen canonica tali indicẽda est. qua prestita absoluetur. ⁊ si in ea defecerit deponet: extra. de adul. significasti. Aut sunt manifesta per sñiam ⁊ conuictionem. uel confessionẽ metu probationis factam. ⁊ sic inducunt irregularitateʒ. ⁊ idẽ si est notorium per euidentiam facti. quod nulla potest tergiuersatione celari. cuius scilicet testis est populus. ⁊ inficiationis non est locus. extra. de tempo. ord. c. quesitum. potest tamen in huiusmodi mediocribus notoriis in iure uel de facto per epũʒ dispẽsari ĩ tali irrlãritate

ꝭm innoc. in glo. super c. ex te nore. ⁊ de his oībus habes in summa confessorū. lib° iii°. ti° xxix°. q. iii. ¶ Infames ēt omnes tam de iure ꝙ de facto repelluntur a promotōne digni tatum ⁊ ordinū. di. li. qui ī ali quo. extra de reg. iu. infamibꝫ li°. vi°. ꝭm Ray. ⁊ dicitur ī famis de facto ille cuius apud bonos ⁊ graues grauata est opi nio. super aliquo crimine. ¶ In famis uero de iure est queꝫ ius ponit esse infamem. ut qui con uictus est de furto. uel qui pug nat in harena cū bestia dentata pro lucro ⁊ huiusmodi. ¶ Alia plura potes uidere de īfamibꝰ tertia. q. vii. pag̃. porro. in tex tu. ⁊ glo. ℟ Repellitur etiam īfa mis ꝭm iura a procurādo. iudi cando. accusando. testificando. postulando.

Et nota ꝙ ꝙuis consuetuꝫ sit ⁊ conueniens ab irregu laritatibus cum irregularibus uerbis dispensare per eum qui potest ex tali forma uel simili. ego dispenso tecum in tali irre gularitate quaꝫ cōtraxisti prop ter talem causaꝫ. si cōtraxisses quando de hoc dubitatur. tñ si epūs ordinat aliquem irregu larem intendens eum dispensa re per hoc de facto dispēsat ꝙ uis non usus fuerit illis uerbis dū modo possit in tali casu dis pensare. et idem in prelatis qui mittūt ad ordinādū aliquē irre gularē. quem ex auctoritate sibi concessa poterāt dispēsare. licet non dixerīt illa uerba. mittēdo de facto dispensant ꝭm docto.

Et nota ꝙ arepī ⁊ epī pñt in suis diocesibus fratres ordinis predicatorū absoluere ⁊ ī irregularitatibus dispensare. quādo fuerūt ab eis reqsiti siue inciderint anteꝙ intrarent ordi nē siue post nisi adeo esset enor mis excessꝰ ꝙ merito ēet sedes aplīca cōsulēda. gregorius. qa prouīc. Item ꝙ magister ordīs ꝑdicatorū prouīciales ⁊ priores cōuētuales ⁊ eorū uicarii ī pro uinciis ⁊ cōuētibus ⁊ locis sibi cōmissis. Frēs suos omnes ibidē constitutos ⁊ ad eos undecunqꝫ declinātes pñt dispēsare sup ir rīlaritate quā cōtraxissent si ex cōicatiōe uel suspēsiōe īnodati diuīa celebrassent uel locis sup positis ecclīastico interdicto. itē ab irregularitate quā cōtraxis sent recipiētes ordineꝫ sic ligati bonifacius. uirtute. Itē omnes predicti prelati ord. predi. a suis cōfessoribꝰ pñt dispēsatiōꝫ reci pere sup predcīs irrlāritatibus si eas ɔtraxissent ī qbus. s. ipsi ualēt dispēsare. Clemēs. exigē tibus. Idē puto de frībus mio ribus. quia cōiter dicitur ꝙ sū mꝰ pares ī priuilegiis. de aliis sñīs habes in locis suis.

Quia de penis quibusdã. s. ecclesiasticis nũcusq3 actuz est. s. excõicatõis suspensionis interdicti et irregularitatis. nũc breuissime de penis ĩ genere aliquid tractemus. et pro fundamẽto huiꝰ materie sumatᷣ regula iuris. que dicit. Sine culpa nisi subsit causa non est aliquis puniendus. que regula locũ habet et in iudicio poli. et in iudicio fori. et cum pena sit multiplex ut infra dicetur. in iudicio quidez poli siue dei pena spirituali. q̃ principaliter tangit siue sit subtractio gratie. siue sit pena dãni. s. priuationis glorie. siue sit pena sensus. s. excruciatõis ignis infernalis. nunq̃ punitur q̃s sine culpa sua. uel cõtracta q̃tũ ad originale. uel cõmissã quãtuz ad actuale peccatuz. unde quod dicitur exod. xx. ego dominus zelotes uisitans patrum peccata in filios usq3 ad tertiaz et quartam generationem. intelligitur de imitatoribus paternoruz scelerum ut exponit gratianus. i. q. iiii. parᷣ. contra do. ubi etiã dat et alias expositiones ad dictam auctoritatem. Aliis penis quibuscũq3 ĩ iudicio dei punitᷣ quis non solum pro culpa sua cõmissa uel cõmittẽda. s. ut euitetur. sed etiã pro culpa alteriꝰ ñ tamẽ sine causa et iustissima si nobis ignota. Unde august. xxiii: q. iiii. c. nabuchodonozor parᷣ. his omnibus mala nostra de tiris et sidoniis sic ait. et sirõne facti profunditatẽ iudicioruz dei penetrare nõ possumus Uerum tamẽ scimus esse quod dixit et iustum quod fecit. hĩc et grego. ĩ moralibus. Si iusta deo placere scimus. pati autem nulla. nisi que deo placuerint possumus. iusta sunt cũcta que patimur. et ualde iniustum ẽ si de iusta passione ĩiuste murmuremus. Quĩq3 nanq3 de causis deus hominem flagellat in uita presenti siue penas infert. ut ponit magister in quarto sententiarum. d. xv. Uel ut deus glorificetur. diz uidelicet seqᷣ miraculose remotio pene siue flagelli. exemplum de ceco nato iohis. ix. de lazaro resuscitato. iohis. xii. Secundo ut meritũ accumuletur per exercitium pene. ac etiam uirtus latens aliis manifestetur. exemplũ in iob: caᵒ. iᵒ. eiusdem. et thobie. ii.

¶ Tertio ut uirtus cõseruetur p humiliationem flagelloruz. exẽplum in paulo. qui de se dicit. ſe. ad corinth. xii. Ne magnitudo reuelationum extollet me datus ẽ mihi stimulus. qui stimulus etiam ſm Remigium. fuit quedam infirmitas corporalis. ¶ Quarto ut eterna dãnatio incheoetur ut scilicet hic aliqualiter ostendatur quid in inferno patietur. exemplũ ĩ herode actuũ. xii. et anthiochio. ii. machab. viii. ¶ Quinto. ut

homo purificetur vel p expul-
sionem culpe. cuz scilicet flagel
lis contentur. exemplu3 de ma
ria sorore aaron. numeri. xii. a
lepra īfecta. ⁊ israelitis prostra
tis in deserto. ſm ieronimum
xxii. q. iiii. quid ergo. Uel ad
satisfactionem pene. exemplum
in Dauid qui post remissionem
adulterii cōmissi quo ad culpaz
in penam fuit expulsus a regº
ut in secundo libro regū. quod
notat grego. de pe. di. i. Si pec
catum dauid. Posset etiaz dici
omnem penam quam patimur
procedere ex culpa nostra saltez
originali cum qua nascimur. q2
ipsum est causa omnium penali
tatum. arg. d. v. ad eius. Puni
tur etiam quis a deo ī uita pre
senti non solum pro culpa sua.
sed etiam pro culpa alterius. et
hoc triplici ratione ſm Tho.
ſa. ſe. q. c. viii. Primo quidez
inquantū unus homo est res al
terius. ⁊ ita in penam ⁊ ipse pu
nitur. sicut filii ſ3 corpus sunt
queda3 res patris. ⁊ serui ⁊ ani
malia res dominorū suorum. ⁊
sic filii puniuntur quādoq3 pro
parentibus sicut natus ex adul
terio dauid mortuꝰ est q̄ citiꝰ
⁊ animalia amalechitarum mis
sa sunt interfici. quāuis in hoc
sit ratio mistica ut habetur. i.
q. iiii. pag. contra dominus.
Secundo inquantū peccatū uni
us deriuat̄ in alterū. ⁊ hoc uel
per imitatōnē. sicut filii imitāt̄
peccata parentu3. ⁊ serui pecca
ta domīorū. ut audaciꝰ peccēt
Uel per modū meriti. sicut pec
cata subditorū merentur pecca-
torem prelatum. ſm illud iob.
qui regnare facit ipocritam ꝑ
pter peccatu3 populi. uel propt̄
aliquem consensum uel dissimi
lationem. sic enī interdu3 boni
puniuntur cu3 malis. quia eoꝝ
peccata non redarguunt. ut dic
augusti. in primo. de ciui. dei.
Tertio ad cōmendandā unitatē
humane societatis. ex quo unꝰ
homo debet esse sollicitus pro
alio ne peccet. ⁊ ad detestatiōe3
peccati. dum scilic3 pena unius
redundat ī omnes quasi omnes
sint unum corpus. exemplu3 de
peccato achor. ¶ Item ut dicit
gratianus. xxiii. q. v. c. ultimo
aliqū deus punit malos per le-
gittimā potestate3 gerentes ex
mandato suo. ⁊ fit cum merito
punientiu3 si puniunt. sicut pec
cata chananeorū punita sunt p
populum suum. Aliū punit ⁊ si
per populos suo iussu excitatos
non tamē intendētes deo obseq
sed sue satisfacere cupiditati. ⁊
ideo cum sui damnatione. sicut
puniuit populū suu3 p alienige-
nas. ¶ Quacūq3 autē de causa
quis puniatur. si non sustinet
patienter penas sunt ei flagella
nō ad satisfactionem sed ad uin
dicationē tantum id est punitō3
iuxta illud deutronom. xxxii.
ignis sc3 pene īfernalis succēsus

est in furore meo .i. in punitioꝫ
⁊ ardebit usqꝫ ad inferni noui
sima .i. vindictam. hic incipiet ⁊
ardebit usqꝫ ad extremaꝫ dam
nationem. ut exponit augus. de
pe. di. iii. pag. auctoritas. sed si
patienter ferantur ipsa flagella
⁊ sit patiens in statu gratie ha
bent locū satisfactōis ut dicit
Tho. in quarto. etiam si quis
puniretur a iudice propter ma
leficium cōmissum. ⁊ hoc plus
vel minus ſm deuotionē patiē
tis ⁊ qualitatem criminis mors
autem naturalis ⁊ si sit terribi
lium ultimū. nō est tamē satis
factoria. quia ꝓ natura īcolevit
in penam originalis peccati. sed
mors violenta etiam si quis eaꝫ
meruit est satisfactoria si patien
ter sustineatur ⁊ in gratia. tho
in quarto. Sciendū etiam ꝙ
peccata dimissa a deo nunquaꝫ
redeunt per sequentē culpam. nꝫ
quo ad culpam. neqꝫ quo ad pe
nam. ut dixerunt quidā. neque
etiam in aliquo genere peccati.
ſm opinionem quorundaꝫ qui
hoc dixerunt propter peccatum
sequēs odii vel apostasie. vel cō
temptus professionis vel pnīe.
Unde versus. fratres odit apos
tata fit spernit fateri. penitens
se pigꝫ pristina culpa redit. que
opiniones ponuntur de pe. dis.
quarta. in textu. ⁊ in glo. sum
maria. sed revertuntur tantum
quantū ad quendam grauatiōis
effectum. ſm tho. in iiii. dis.

xxii. ex eo videlicet ꝙ sequens
peccatum post remissionē prece
dentium habet quandaꝫ defor
mitatem ingratitudinis propter
beneficium perceptum remissio
nis. Unde grauius reddit̄ ipsuꝫ
peccatuꝫ ꝙ si esset sine deformi
tate ingratitudinis. non tamen
ꝙ talis aggrauatio ex illa circū
stantia faciat peccatuꝫ aliud di
gnum tanta pena quanta digna
erant omnia dimissa. ⁊ sic per
istum moduꝫ aggrauationis di
cūtur peccata dimissa redire ut
sonare vident̄ auctoritates plu
res sanctorꝫ que habentur. de
pe. d. iiii. in principio.

In foro humano sive seculari.
sive ecclesiastico pro culpa tātū
mentali nunquā infertur pena.
Unde dicit lex canōizata de pe
dist. i. pag. cogitatio vero. Co
gitationis penaꝫ nemo patiatur
cum. s. est cōtenta cogitatio ter
minis suis. Occultorꝫ enī cog
nitor ⁊ iudex ē deus. xxxii. di.
Erubescant. Culpa autē exte
rior variatur quadrupliciter. qꝛ
aut consistit in facto. ut furtuꝫ
⁊ cedes. aut in dicto ut cōuicia
⁊ inique aduocationes. Aut in
scripto ut falsum instrumētum
aut famosi libelli. Aut in consi
lio sicut coniurationes. vel cum
quis est conscius cū latronibus
⁊ suadet vel fauet eis. Et hec
quatuor genera culparum con
siderāda sunt ex modis sive cir
cūstantiis. s. ex causa. ex ꝑsona

ex loco. ex tẽpore. ex facti qualitate. et quantitate. et euentu. Primo ex causa. sicut uerbera que scilicet illata sunt a magistro uel parentibus impunita sunt. Quia uidentur facta ex emendationis animo et causa. sꝫ cum fiunt per iraꝫ ab extraneo ex certis puniũtur. Consideranda ergo est secundo persona et illius qui fecit et illius qui passus est. aliter enĩ puniũtur serui ꝙ liberi. aliter qui cõtra dominum: uel qui contra parentẽ. ꝙ qui contra extraneum. aliter q contra constitutuꝫ in dignitate siue rectorem ꝙ qui cõtra priuatum. Pertinet etiaꝫ ad hanc cõsiderationem de persone etate facientis et patientis iniuriam. Tertio considerandus est locus Nam idem actus si fiet ĩ quolꝫ loco non sacro erit furtuꝫ et nõ capite punietur. si ĩ ecclesia erit sacrilegium et capite puniendꝫ Quarto considerandũ est tempus. nam per hoc discerni solẽt emansores a fugitiuis. et tempꝰ discernit effractorem uel furem diurnum a nocturno. et nocturnus acrius punitur. Quinto consideranda est qualitas facti. per quã atrocius uel leuius est ut furta mãifesta acrius puniũtur ꝙ nõ mãifesta. et crassatura q̃ ẽ uiolẽtia illata a latronibꝰ grauius ꝙ rixa que ẽ cõflictus alteratio. per hoc etiã discernitur expilatio que est subtractõ

rerum hereditariaruꝫ antequaꝫ hereditas adeatur a furto et petulantia que fit per quandã lasciuiam distinguitur a uiolẽtia. Sexto consideratur quãtitas p quã discernitur abigens .i. qui gregem rapit a fure qui unum suem rapuit. et expectatur euentus id est si res habuit effectuꝫ ut si aliquis etiã demens nisus est aliquid contra alium. et res habuit effectum condemnabit. si non habuit effectum non condemnabitur. nisi in quibusdam atrocibus que ad aliquem actuꝫ extrinsecum procedunt. ut si qs occidendi cã cũ telo percusserit uel si quis attemptauerit rapere moniales pro matrimõio. et alia huiusmodi. habentur hec de peni. di. i. circa principium. Pena autem que infligitur in foro iudiciali siue humano est sub triplici genere. Primuꝫ genus est pena spiritualis. et hec ẽ quadruplex. et excepta ultima solum infertur in foro ecclesiastico. et prima est increpatio. di. lix. peruenit. que ẽ quasi preambulum assequentis. hec etiam locum habere potest in foro seculari. Secũda est censura ecclesiastica. ut excõicatio ĩterdictum. et suspensio. extra de uer. signi. querenti. et pena excõicationis nunquã puniendus ẽ unꝰ pro peccato alterius. ut expresse dicit augus. xxiiii. q. iii. si hẽs Nec inferenda est talis pena p

culpa uera uel presumpta. siue
probata. Pena autez suspensiōis
aut interdicti punitur sepe quis
sine culpa sua. Nam ītерdicitur
ciuitas ꝓ peccato domini. ⁊ sus
penditur clericus ab officio pro
pter amissionem uisus. uel leprā
Tertia est pena depositiōis uel
degradationis. di. l. si epūs. qa
non imponitur nisi pro crimine
proprio ⁊ notabili. ⁊ ubi pro cō
tumacia imponitur. primo talis
debet suspendi. postea crescente
contumacia excōicari. demū de
poni. xxiii. q. iiii. Forte. ¶ Ubi
autem īfertur depositio pro cri
mine ⁊ incorrigibilis apparet.
post hanc penam non excōicat̄.
Quarto ē pena infamie qua pu
nitur quis quandoqz sine culpa
nam ⁊ iusti uiri aliquādo de fa
cto infamantur. quod deus per
mittit ad eorum humiliationez
ne extollātur ex laude exhibita
aliū ultra eorū merita. ut dicit
gregorius. vi. q. i. sunt plurimi
Sed in iudicio humano hac pe
na non pūitur nisi pro culpa uel
sua. ut. vi. q. i. infames. uel alte
rius. ut in crimine lese maiesta
tis. vi. q. i. quisquis cum mili-
tibus. Secundū genus pene ē
pena corporalis. ⁊ hec est multi
plex. Prima quidez incarcera-
tionis. uel abstinentie siue ieiu-
nii. que solet infligi carceratis
pro eorū sceleribus ī utroqz fo
ro. de hac pena intelligit̄ istud
capitulum. si quis contristatus
di. xc. ⁊ xxvii. q. i. Si homo es
ses. Secunda est pena uerbera
tionis. que etiam ī utroqz foro
infertur. sed non nisi pro pecca
to proprio. xlv. di. cum beatus
pag. salomon. Notatur etiam
xxiii. q. v. circūcelliationes.
Tertia est truncationis mēbro
rum. ¶ quarta ē mortis. ⁊ hac
duplici pena non utitur iudiciū
ecclesiasticum. Dictum est eniz
Petro. Converte gladium tuuz
in uaginam suaz. Mathei. xxvi
īmo ecclesia debet intercedere
pro reis ne occidātur moderate
tamē. xxiii. q. v. reos sanguinis
In iudicio autez seculari nunq̄
debet inferri pena mutilatiōis
uel occisiōis sine culpa ꝓpria cō
missa. ſm thom. secūda. se. q.
c. viii. nec etiam talem potest ī
ferre quicunqz iudex uel rector
sed habens merum ⁊ iustuz im
perium ex se uel ex delegatiōe
quinta est pena exilii. qua utit̄
uterqz forus. di. lxiii. ī sinodo
Exilium autē pōt h esse triplex
Unum est in certo loco ut cuz
quis detruditur in monasteriū
extra. de adulteri. ꝑuenit. aliud
a loco certo. quando quis prohi
betur in loco certo stare. ii. q. i
in primis. ¶ Tertiū ab omni lo
co. ut cū interdicitur quibusdā
penitentibus ne morentur in ali
quo loco ultra unum diem uel
duos. de pe. di. vi. sacerdos. pe
na etiam seruitutis imponitur
⁊ per leges ⁊ ꝑ canones ī certis

casibus. Tertium genus pene ē substantie temporalis uel digni tatis. et hec etiam infertur ī fo ro ecclesiastico et seculari. et alīi sine culpa propria. nam propter crimen lese maiestatis amittūt filii hereditatem paternaȝ et ille gittimi honoribus priuantur ec clesiasticis et secularibus. et qnȝ quideȝ infertur alicui hec pena simpliciter scilicȝ publicationis seu confiscationis omnium bo norūȝ. sicut in hereticis. d. viii quo iure: et di. lxii. adrianus. Aliqn̄ infertur in certa parte et quantitate. ut pro iniuria illata persone uel loco. ut xvii. q. iiii. Si quis contumax. et c. si quis in atrio. que tamē quātitas ar bitrio iudicis relinquenda est. Aliquādo pro satisfactōne dām illati imponuntur. ut pro furto rapina et huiusmodi. ¶ Et nota ꝑ Wil. ꝙ cū pena conuētionalis de cōmuni partium cōsensu ap ponitur loco interesse. peti pōt sine peccato quātuȝ est interesse cui promissa est. ff. de re. ac uen ti et predia. Si uero apponatur pena pro contumacia. peti pōt ī totum. ff. de collo. bo. l. ii. Si aliter apponatur in fraudē usu rarum. peti non potest. extra. de empt. et uendi. c. ad nostrā. concordāt omnes. ber. extr. de arbi. in glo. super c. dilecti. et idem expresse dicit innoc. extr. de pe. in glo. c. suā. et addit idē credimus etiaȝ si pena interesse excedat licite tota petitur. satis etiam uidetur hosti. ī glo. ibidē concordare. specialiter de pena iudiciali. et addit ꝙ si aliqua par tiuȝ de implendo dicto arbitrio fecit quod potuit. sed tamē pau pertate uel impotentia pressa. totum implere non potuit. licet mero iure teneatur ad penam ī solidum. tn̄ benignitate canōica nihil est ultra ꝙ̄ intersit exigen dum. sic intelligas extr. de pe. suam. Conuentionalis auteȝ ex tra iudicium facta potest peti. quātum interesse est. nisi appo natur in fraudem. ¶ Itē in pre dictis nō licet ecclesias ita cru deliter emungere. ¶ Idem etiaȝ hosti. in summa sua dicit. ꝙ et religiosi possunt petere penam. ab eo qui non seruat arbitrium siue in pecunia consistat. siue in alio. ut i. q. vii. quotiens. Pena etiā a iure permissa peti potest xii. q. ii. epūs qui mancipium. Item iudicialem petere possunt Cōuentionalis peti potest que succedit loco interesse. sed non causa auaricie. in detrimentuȝ alterius partis. extr. de prebē. auaricie. gof. et ber. simpliciter dicunt ꝙ persone ecclesiastice possunt exigere penas. tā a iure inductas ꝙ̄ conuēcionales. pena autem soluta ut dicit hosti. in summa. non stabit contractus siue sn̄ia arbitri nisi in compro misso dictum sit. ꝙ pena soluta remaneat sn̄ia rata. C. de trāſ

cum proponas. idem ber. Item
sm Ul. tã dñi q milites et ec
clesiastice persone retinere põt
illas penas quas leuant sm con
suetudines legittimas et statuta
regionis. nec peccant quando in
hac parte subest causa. et seruat
iuris ordo. et fit non propter cu
piditatez sed propter zeluz iustĩe
nec obstat q pene excedãt dam
nũ. qr hmõi pene nõ solũ propt
interesse statute sunt. sed etiam
propter crimina coercẽda. tamẽ
sunt temperande pensatis circũ
stãtiis. sed securius esset hmõi
excessus emẽde ĩ pios usus ero
gare. Item cum reus meretur
mortem. et iudex ex iusta causa
nõ infert ei ad utilitatez rei pu
blice. habens super hoc potesta
tez si mutat illam penã ĩ pecuni
ariam penaz nõ ex auaricia sed
ex iusticia non peccat. ut dicit
hosti. si oĩa bona sua exigeret.
nõ uidetur nimis. quia ut dicit
iob. 1°. cuncta que habet homo
dabit pro anima sua. i. uita. et si
quis propter maleficiuz pecuniã
multã non posset soluere potest
ei cõmutari ĩ corporalẽ incarce
rationẽ. uel uerberationẽ. xiiii.
q. vi. Si res. ¶ Ad penas autez
legum positas contra transgres
sores nõ tenet ipse transgressor
nisi postquaz fuerit adiudicatus
id est postq reus fuerit per iu
dicẽ cõdemnatus ut dicit Rai
et Tho. sa secũde. sed sufficit q
prestet emendam reo de ablatis
uel iniuriis factis ad arbitrium
boni uiri. Generaliter autẽ pu
nire possunt iudices subditos su
os iuxta qualitatez culparum et
nullus alius. xvi. q. vi. c. i. nam iu
risdictio sine coertione nulla ẽ.
de of. delega. pastoralis. Scias
tamẽ q penas maiores ut depo
nere quo ad forum ecclesiasticũ
uel decapitare quo ad forũ secu
larẽ nõ põt iudices nisi maiores
qui etiaz dicuntur habere meruz
ĩperiuz. ut epi ĩ ecciasticis d.
xxv. plectis et criẽ probato. ut
dicit hosti. Si certa pena repe
ritur in iure infligenda est non
mollior. neqz durior alioquin ĩ
famis fit iudex. nisi hoc faceret
scilz in remittendo uel diminu
endo. cum uiderit expedire rei
publice ad scandalum tollenduz
et ipse super hoc habeat plenam
potestatẽ. et ubi essz alteri facta
iniuria. passus iniuriã uellet re
mittere. ut dic tho. sa. secũde
qõne. lxi. Posset etiam augere
aliquãdo ad aliorũ terrorez qui
proni sunt ad culpaz. qa multis
crassantibus opus est. ff. de pe.
le. offert. Quid si plures pene
taxate sunt tũc arbitrio iudicis
relinquitur. et debet illam impo
nere que magis timetur: extra
ut lit. non contesta. quoniaz fre
quẽter. Si uero certa pena sta
tuta non est. sed iudici cõmittit
debet equitate seruata semper
in humaniorẽ partem decliare
extra. de trans. ex pte. ĩ penis

enī benignior ē intpretatō faciē da. ex. de re. iu. li. vi. ꝛ maxīe mitigare debet. cū cā subest. puta q2 nō ex ꝓpōito. sz cāu culpa cōissa ē. uel ꝓpt etatē ꝛ hmōi. Et nota ꝭz S. Rai. sunt vii. q̄ excusant a pena siue a culpa. Primū ē mētis alienatio q2 alīeatō triplr̄ cōtīgit. q2. s. uel p stupore ꝛ sic aug. uidet excusar̄ loth qn̄ uoluit filias ꝓstituer̄ ut hospites liberaret. d. xiiii. ꝙ ait. uel p furorez. xv. q. i. aliquos. uel p ebrietates. xvi. q. i. inebriauerūt. ꝛ ītelligas si ex toto tales sunt mente alienati. alias n̄ excusaret a toto. sz a tāto. Secūdū ē coactio. q̄ si fuit absoluta excusat a toto. si cōditōata a tāto. d. l. presbiteros. Tertiuz ē deceptō. ut si forte aliquis dolo alterius deceptus p errorē ꝓbabilē fecit aliqd uel omisit. xxxiiii q. ii. ī lectū. hoc tn̄ fallit ī his q̄ nō lz ignorare. ut q̄ sunt ꝯtra fidē uel expresse dei ꝑcepta. xvi. q. i. si cupis. Quartū ē multitꝰ ī simili peccato. sz hec nō excusat a pccō a pēa diuini iudicii. Unde augus. nō ꝓpterea minus ardebunt. q2 cū multis ardebūt ii. q. i. multi. sz releuat hoc aliqualit ad penā. nā correctō aliū omittit cū multitꝰ ē ī scelere ad uitādū scādalū scismatis uel grauis mali. d. xliiii. cōmessatōes. ꝛ d. l. ut cōstitueret. similr̄ cōsuetuꝰ ꝭ inno. excusat qn̄z. s. a pena tpali: d. iiii. deniqz. sz nō a culpa ꝛ pēa etna īmo augz culpā. ex. de cōsu. c: ult. Quītū ē etas. ꝛ h excusat a toto si ē infans uel puer nō dolicapax. xv. q. i. illud. qn̄z nō a toto excusat ut si ē dolicapax. ext. de delic. pue. c. i. Alie uero etates ꝭ earū uarietates attenuāt pcā ꝛ pēas ar. d. lxxxvi. tanta. Sextū ē casus ꝛ si cōtīgat dādo operā rei licite ꝛ dādo ōez debitā diligētiā excusat a toto. ext. de hōi. iohes. sz si dabat operā rei illicite uel nō adhibuit debitā diligētiā dādo opaz rei licite excusat a tāto. d. l. clerico. septimū ē iocatō siue ludus ꝛ si ludꝰ noxius uel ēt hōestꝰ. sz n̄ cū debita diligētia excusat a tāto. xv. q. i. illud peqz relatū. Et nota ꝙ postq̄ꝫ qs semel pūitꝰ ē ꝓ aliq° crīe ꝭz rai. n̄ dz ei aliqua pēa īfligi. q2 nō iudicabit deus bis ī idipsuz. nah̄. ii. ꝛ nēo dz duplici ꝯtritiōe cōteri. ex. de re iud. ac si. multotiēs tn̄ ꝓ eadē culpa īponit multiplex pēa simul ī eodē iudicō. nā tūc ōes ille pene accipiūt ꝓ aliqua. qn̄ p se n̄ fuissz sufficiēs. sz ī diuersis iudiciis n̄ lz ī idipsuz bis iudicar̄. ut dictū ē. nisi forte crescerz cōtūacia. ex ut lit. nō cōt. quoniā freqnt. sic ꝛ dīna clemētia pēā dissa ī ultiōnē uenire nō patitur. xxiii. q quarta. si illic. de pēis q̄ īferunt a iudicibus habes etiā infra in tertia parte. titulo de iudicibꝰ.

Finit. Laus deo.

Sequuntur huius rubrice tractatus secundum ordinem capitulorum. et ideo sequitur prima primi capituli. que est ista

¶ Excoicatio cotra inicientes manus violentas in personas ecclesiasticas. ca. i.

¶ Excommunicatio contra insecutores cardinalium, et receptatores eorum. cuius absolutio reseruatur ipsi pape. ca. ii.

¶ Excomunicatio cotra bannietes episcopos, et ad hoc operam dantes. Pape cuius reseruatur absolutio. ca. iii.

¶ Excomunicatio contra omnes hereticos, et pape reseruatur absolutio. ca. iiii.

¶ Excomunicatio contra fautores et receptatores hereticorum, pape reseruatur absolutio. ca. v.

¶ Excommunicatio contra sepelientes hereticos, et fautores et receptatores eorum. ca. vi.

¶ Excommunicatio cotra rectores impedientes, vel non iuuantes episcopos et inquisitores in inquisitione hereticorum vel credentium eis. et fautorum et receptatorum eorum. ca. vii.

¶ Excommunicatio contra inquisitores male et contra conscientiam tale officium exercentes contra quosdam, et pape absolutio reseruatur. capi. viii.

¶ Excommunicatio contra inquisitores et comissiones eorum illicite extorquentes peccatum sub pretextu inquisitionis. ca. ix.

¶ Excommunicatio contra eos qui innituntur ordinationibus, vel alienationibus, de rebus ecclesiasticis factis a scismaticis. vel etiam beneficiis. ca. x.

¶ Excommunicatio contra eos qui non tenent romanam ecclesiam esse caput aliarum, vel non posse condere canones uniuersaliter, vel non esse ei obediendum. ca. xi

¶ Excommunicatio contra incendiarios ecclesiarum et locorum piorum. et si fuerit denunciati pape reseruatur absolutio. ca. xii.

¶ Excommunicatio contra effractores locorum sacrorum. Pape reseruatur absolutio post denunciationem eorum. ca. xiii.

¶ Excommunicatio contra falsarios litterarum papalium. et pape reseruatur absolutio. ca. xiiii.

¶ Excoicatio contra utetes scieter litteris papalibus falsis. ca. xv.

¶ Excommunicatio contra capientes litteras papales, seu bullas in curia non de manibus pape. vel deputatis ad hoc. ca. xvi.

¶ Excommunicatio contra corrigentes aliquid in litteris papalibus et pape reseruatur ipsius absolutio. ca. xvii. Fol 16

¶ Excommunicatio contra facientes statuta contra ecclesiasticam libertatem, et seruari ea facientes, et scriptores eorum, et officiales iudicantes secundum ea. cap. xviii.

¶ Excommunicatio contra dominos prohibentes subditis ne faciant obsequia corporalia personis

ecclesiasticis. ca. xix.

Excommunicatio contra usurpātes patronatū de nouo ī locis piis. uel usurpātes bona uacātium ecclesiarum. ca. xx.

Excommūicatio contra compellentes prelatos ⁊ personas ecclesiasticas ad submittendū ecc̄ias uel bona ecc̄iastica eis .ca.xxi.

Excommunicatio contra concedentes represalias ⁊ utentes in clericos ⁊ bonorum clericorum capitulum. uicesimūsecūdū

Excommunicatio contra grauātes personas ecclesiasticas in se uel in suis. pro eo ꝙ noluerunt eligere eos/pro quibus rogati fuerāt. c. xxiii.

Excommūicatio contra impedientes personas/ne litigent in foro ecclesiastico ī causis ī quibꝰ iure uel cōsuetudīe exerceri pn̄t ī tali iudicio. c. xxiiii.

Excommunicatio contra officiales ⁊ domīos dantes lr̄aꝫ grauādi clericos uel suos cōsanguineos propter sentētias latas contra eos. c. .xxv.

Excommunicatio contra exigentes uel faciētes exigere pedagia ⁊ gabellas a clericis ⁊ religiosis ⁊ psonis ecc̄iasticis.c. .xxvi.

Excommunicatio contra imponētes tallias ⁊ coactōes clericis ⁊ ecclesiasticis psonis sine licentia pape. .c. xxvii.

Excommunicatio contra extorquentes per uim uel metum absolutioneꝫ ab ipsis ecclesiasticis censuris. c. xxviii.

Excommunicatio contra cogentes diuina officia celebrare ī loco īterdicto. ⁊ contra excommunicatos aut interdictos euocantes ad diuina. ⁊ contra admonitos non exeūtes. c. xxix.

Excommunicatio contra facientes statuta/ꝙ usure soluāt̄/ uel solute repetite non restituātur ⁊ iudicātes sm̄ ea .c. xxx.

Excommunicatio contra portātes prohibita sarracēis uel mittentes.uel de portubus extrahi pmittētes. c. xxxi.

Excommunicatio contra pirratas. ⁊ spoliantes euntes ad curiam ⁊ redeuntes ⁊ naufragium patientes. ⁊ cetera: ⁊ reseruat̄ pape absolutio. c. xxxii.

Excommūicatio contra clericos participantes sponte ⁊ scienter cum excommunicatis a papa ī diuinis/ ⁊ pape reseruatur absolutio. .c. xxxiii.

Excommunicatio contra sepelientes interdictos tempore interdicti. ⁊ contra sepeliētes excommunicatos a iure uel usurarios manifestos. c. xxxiiii.

Excommūicatio contra contrahentes scienter matrimonium ī gradibus prohibitis uel cuꝫ monialibus. ⁊ contra religiosos ⁊ moniales professos uel ordinatos ī sacris cōtrahētes. c. xxxv

Excommūicatio contra communicantes cum excommunicatis nominatim scienter in crimine

criminoso. c. xxxvi

Excommunicatio contra facientes aliquem interfici per assissinos uel etiam mandantes. c. xxxvii.

Excommunicatio contra procurantes quod conseruatores se intromittant de aliis quam de manifestis iniuriis scienter. c. xxxviii.

Excommunicatio contra doctores et magistros docentes aut in scolis suis ad audiendum retinentes/leges uel phisicam scienter religiosos habitu dimisso. c. xxxix.

Excommunicatio contra magistros uel scolares qui super conducentes aliorum hospitiis in lesionem uel preiudicium habitantium audent hospitem conuenire ante tempus conductionis elapsum. capitulum. xl.

Excommunicatio contra mittentes nuncium uel scripturam cardinali alicui uel secrete loquentes eis cum scilicet sunt in conclaui pro electione pape. c. xli.

Excommunicatio contra dominos et rectores ciuitatis ubi fit electio pape si non seruant ea que debent secundum constitutionem illam

Ubi periculum circa ipsam electionem. c. xlii.

Excommunicatio contra assumentes statum seu uitam beghinarum et briochorum non approbatum et contra prelatos fouentes talem statum. c. xliii.

Excommunicatio contra assumentes officium Senatoris seu regiminis urbis sine licentia pape patente per litteras suas. et contra instituentes tales et contra fautores eorum. et pape reseruatur absolutio. c. xliiii.

Excommunicatio contra impedientes uisitationem monialium fiendam per suos superiores post monitionem tamen. c. xlv.

Excommunicatio contra fingentes casum fraudulenter per quem iudex ad aliquam mulierem pro testimonio mittat uel uadat.

Excommunicatio contra ingerentes se ad habendum curam alicuius populi alterius lingue sine licentia diocesani illius populi. c. xlvii.

Excommunicatio contra eos qui absoluti propter aliquem casum mortis uel periculi ab eo qui alias non poterat si cessante impedimento non se presentent ei qui legittime poterat absoluere facturi quod imponit eis. c. xlviii.

Excommunicatio contra eum qui se gerit pro papa cum non est electus a duabus partibus cardinalium et sequaces eius. c. xlix.

Excommunicatio contra clericos locantes domos manifestis usurariis alienigenis fenus exercentibus. capitulum. l.

Excommunicatio contra impedientes sequestrationem factam per ordinarium super aliquo beneficio. ex quo una sententia diffinitiua est lata contra possessores apud sedem apostolicam. c. li.

Excommunicatio contra clericos

⁊ religiosos qui inducūt aliquē ad iurandum uel uouendū uel promittendū ut sepulturam eligat apud ecclesias eorum. Uel electam non mutent. ⁊ pape reseruatur absolutō. c. .lii.

Excōmūnicatio contra religiosos exeuntes claustrum ad audiēdū leges uel phisicam. ⁊ contra clericos habentes dignitatem et omnes sacerdotes. c. .liii.

Ecommūnicatio contra religiosos professos si dimittant habitum temerarie. uel si accedūt ad studium sine licentia suorum prelatorum. .c. .liiii.

Excōmunicatio cōtra religiosos omnes qui sine licētia parrochialis. clericis uel laicis dant sacramentū eucharistie uel extreme unctionis. uel sollemnisant matrimonium. uel absoluunt a sententia excōicationis. iur̄. uel a sententiis prouincialium uel sinodalium statutorū. uel a culpa ⁊ pena. Cuius pape reseruat̄ absolutio. c. .lv.

Excōmūnicatio contra religiosos qui in predicationibus uel alibi dicunt aliqua ad retrahendum homines a solutionibus decimarum. capitulum. .lvi.

Excommūnicatio contra religiosos omnes non seruantes interdictum positum a papa uel ordinarius quando sciūt ecclesiā matricem illud seruare. c. .lvii.

Excommunicatō contra religiosos qui cum omiserint scienter facere conscientiam sibi confitētibus de soluendis decimis predicātes postea nō purgata tali negligētia si cōmode pn̄t. Lviii

Excommunicatio contra monachos canonichos regulares qui non habentes administrationē curias principū intrant ut damnificent monasterium uel eius prelatum. c. lix.

Excommunicatio contra monachos portātes arma infra septa monasterii sine lnīa abbatum.

Excommunicatio contra mendicantes qui sine licentia pape recipiunt noua loca ad habitandum. uel mutant. uel alienant iam recepta. c. .lxi.

Excommunicatio contra religiosos fouentes bachinos uel bachinas ī illo statu. c. lxii.

Excommunicatio cōtra fratres minores admittētes fratres uel sorores de tertio ordine uel de tertio habitu suo ad diuīa tempore interdicti. c. .lxiii.

Excommunicatio contra omnes facientes temporalium aliquod pactum uel promissionē pro aliqua gratia uel iusticia obtinēda in curia romana/⁊ cōtra dātes ⁊ recipientes ex dicta promissione uel pacto. ⁊ pape reseruatur absolutio. c. lxiiii.

Excommunicatio contra exentrantes ⁊ scindentes corpus defuncti pro ossibus eius transferendis. Cuius pape reseruat̄ absolutio. c. .lxv.

11b

(1480)

Die 7a septembris hora u sexta decima die videlicet iouis ac uigilia natiuitatis uirginis marie 1480 Ego dominus philippus de uactario alio de uacca cellis cepi moram trahere apud sanctum nicolaum de buschetto, minimus omnium ibi habitantium. Pro quo rei huius memoria manu propria scripsi scriptum

Nota 8 gaudia que homines habent in uita que sunt videlicet

Conscie puritas. 2 uirium anime sanitas. 3 libertas peccatorum 4a tumultuosorum cogitationum cruciatibus liberatio. 5 cum natura uite conueientia. 6 boni operis iocunditas. 7 corporis discretum regimen. 8 uoluntati diuine proprie uoluntatis conformatio.

Nota 10 signa quibus adueniri potest utrum aliquis deum amet.

ad Inuen. 135.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0007959

Anton-
nus